

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Zola, Émile.

Titel | Title:

Paris's Bug.

Alternativ titel | Alternative title:

Le ventre de Paris.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Valentin & Lund, 1881

Fysiske størrelse | Physical extent:

269 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58, - 362.

6uv/s

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

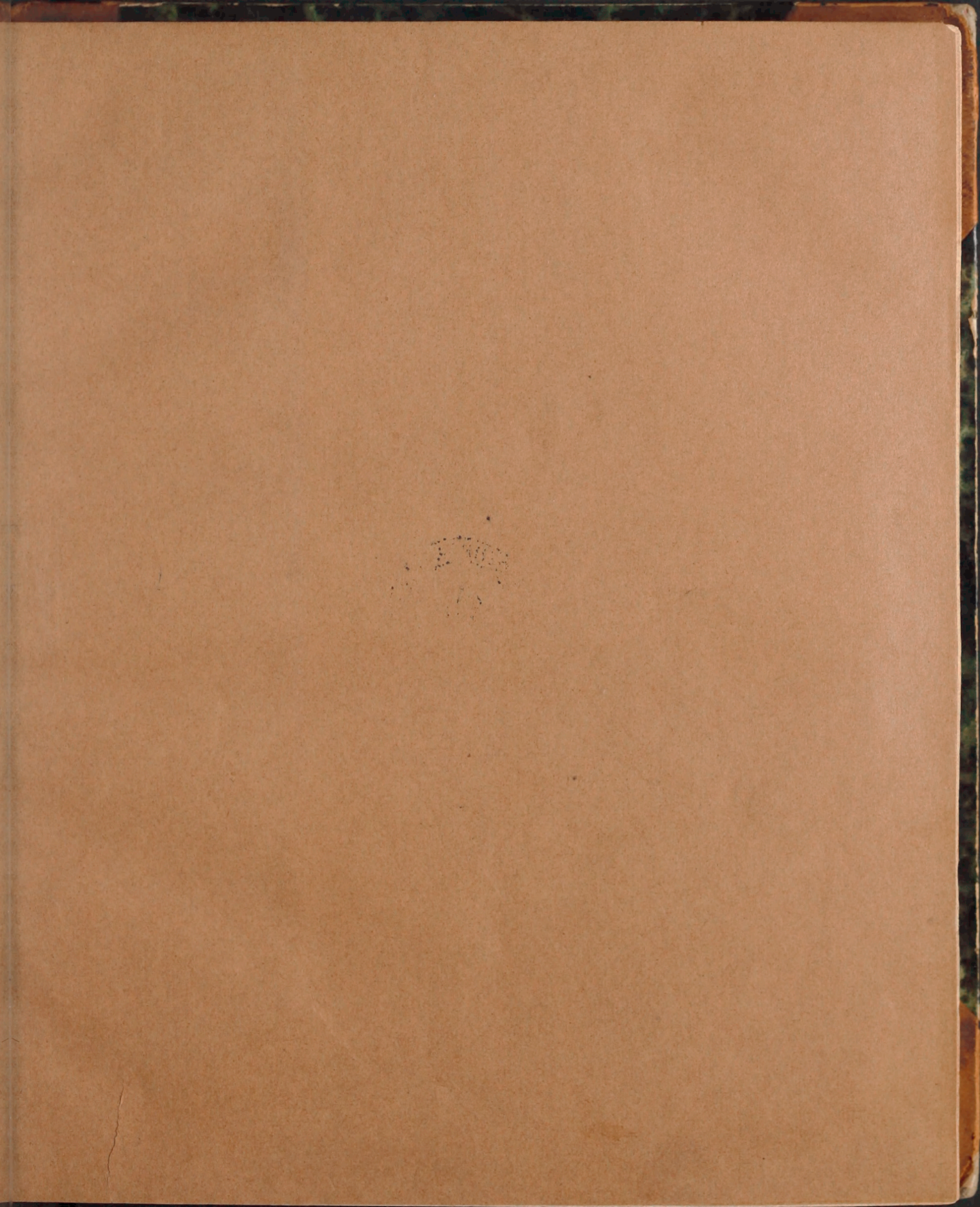

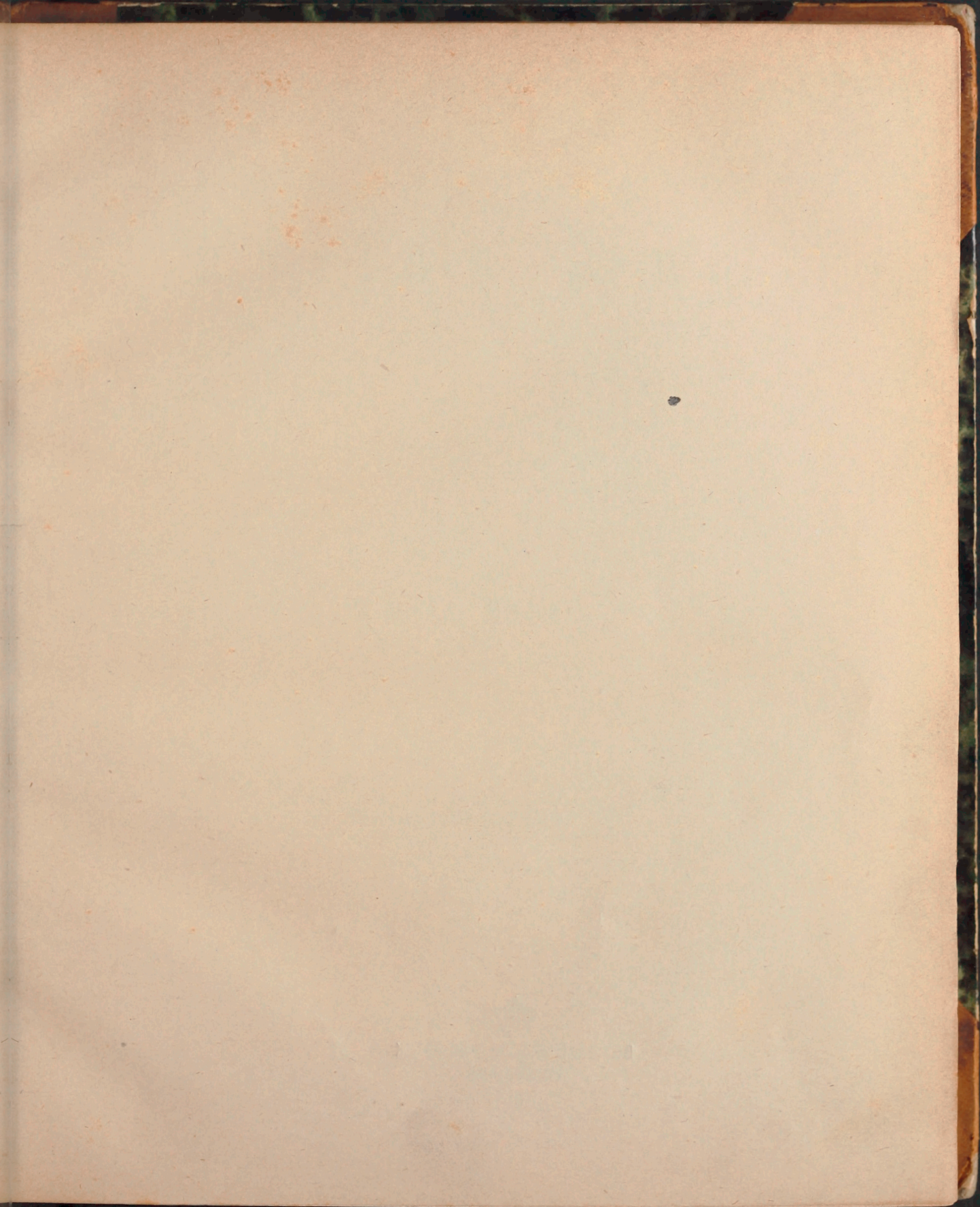
1 1 58 0 8 13387 9

REX/S

ak

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Paris' Bug.

Af

Emile Bola.

Morgenbladets Feuilleton.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Valentin & Lund.

1881.

I.

I den tavse Morgenstund bevægede Grønthandlernes lange Bogntog sig ind mod Paris ad de endnu mennesketomme Veje; Hjulene rullede dumpt hen over Jorden, saa det gav Gjenlyd mellem de til begge Sider liggende Huse, hvor alt endnu syntes at sove. En tohjulet Kærre med Kaal og en med Urter sluttede sig ved Pont de Neuilly til otte Bogne, som kom fra Nanterre med Hvideroer og Gullerødder; Hestene bevægede sig dovent fremad med sænket Hoved, Tømmerne hang slappe. Første grove Gedehaarskapper laa Ruskene udstrakte paa Maven oven paa alle Grøntsagerne og halvsov med Tømmerne i Haanden. Naar Bognrækken nu og da passerede en Gaslygte, faldt Skjæret fra denne hen over de store Bunker røde Gullerødder, hvide Roer, grønne Kaalstokke og Urter, op af hvilke der dukkede en sømbeslaaet Sko, et blaat Bluseærme eller det øverste af en Kasket. Og fra alle Sideveje, foran og bagefter, hørtes den samme tunge Rullen af Bogne, der allerede nu, Kl. to om Morgen, arbejdede sig frem gennem Mørket for at bringe den store, slumrende By Levnetsmidler for den kommende Dag.

Baltazar, en fed, flodset Hest, der tilhørte Madam Francois, gik i Spidsen af Toget. Den gik og halvsov og slog med Drene, da den netop der hvor Rue de Longchamp er højest, pludselig stemmede alle fire Ben fast mod Jorden og standsede. Den ene Hest efter den anden rendte Hovedet mod Bagsmækken af Bognen foran, hele Rækken standsede, saa det

raslede i alt Jernbeslaget, Knæene vaagnede op og begyndte strax at bande. Madam François, der sad paa et Agebræt med Ryggen lænet op mod Grøntbunken, saa og saa frem for sig men kunde i det svage Lys fra den lille Bognlygte paa venstre Side ikke se andet end den ene Side af Baltazar.

„Naada, Mutter, fjør til!“ raabte en af Mændene, der havde lagt sig paa Knæ midt i alle sine Grøntsager. „Det er naturligtvis et eller andet fuldt Bæst!“

Hun havde imidlertid lænet sig endnu mere forover og fik nu Dje paa en sort Masse, der laa og spærrede Vejen, næsten lige under Hestens Fodder.

„Jeg fjører ikke saadan Folt over,“ sagde hun og sprang ud.

Det var en Mand, der laa saa lang han var med Ansigtet i Snæbset. Han saa usædvanlig høj ud og var mager som en visse Gren; det var et rent Mirakel, at Baltazar ikke havde traadt ham sønder og sammen med sin Hov. Madam François troede, han var død; hun bøjede sig ned over ham, greb hans ene Haand og mærkede, at han var varm.

„Na, den Staffel! — Hvad fejler De?“ sagde hun medlidende.

Men Knæene bagved begyndte at blive utaalmelige. Han, der laa paa Knæ i Grøntsagerne, tog paa ny Ordet med sin hæse Stemme:

„Piff paa Kriften, Mutter! . . . Det Svin er snydefuld! Bælt ham ned i Grøften!“

Manden havde imidlertid aabnet Djnene. Han saa paa Madam François med en forvildet Mine uden at røre sig. Hun troede nu ogsaa, at han var fuld.

„De kan ikke blive liggende der uden at blive fjørt over,“ sagde hun til ham. „Hvor skal De hen?“

„Jeg ved ikke . . .“ svarede han med næsten uhørlig Stemme.

Saa anstrængte han sig for at samle Tankerne og sagde med et uroligt Blik:

„Jeg skulde til Paris, saa faldt jeg . . . jeg ved ikke hvordan . . .“

Hun saa det bedre; han saa ynkelig ud, som han laa der i sine slidte og lappede sorte Benklæder og Overfrakke, skindmager. En sort

Alædeskastjet bækkede halvvejs over to store, blide, brune Djne; Ansigtet bar Præget af store Lidelser. Madam Francois syntes, han saa altfor mager ud til at kunne være fuld.

„Dg hvor skal De hen, i Paris?“ spurgte hun paa ny.

Han svarede ikke strax; dette Forhør var ham ubehageligt. Han lod til at tænke sig om og svarede saa lidt tøvende:

„Ad den Kant, i Nærheden af Gallerne.“

Med stort Besvær havde han imidlertid rejst sig op og gjorde Mine til at ville fortsætte sin Vej. Han støttede sig vaklende til Vognen.

„Er De træt?“ spurgte hun.

„Ja, meget træt,“ hvisttede han.

Saa lagde hun Haanden paa hans Skulder og sagde i en barsk og tilsyneladende misfornøjet Tone:

„Naa, saa staa op i min Vogn i en Fart! De staar her og spiller Tiden for os! . . . Jeg skal til Gallerne, og jeg skal nok aflevere Dem der sammen med mine Grøntsager.“

Dg da han gjorde Modstand, tog hun fat i ham med sine solide Arme og hev ham saa at sige op oven paa alle Gulerødderne og Roerne, idet hun, nu for Alvor vred, udbroød:

„Naada, kan vi saa saa en Ende paa det! De er noget langsom af Dem, min gode Mand . . . De hører jo, jeg skal til Gallerne! Sov De bare, jeg skal nok vække Dem!“

Hun steg atter op, tog Plads paa Agebrædtet og gav et Ryk i Tømmen, hvorpaa Balthazar igjen satte sig i Trit, igjen sov ind og slog med Dreene. De andre Vogne fulgte efter og Hjulene rumlede paa ny hen ad Bejen, saa det gav Gjenlyd mellem de indslumrede Huse. Ruskene sov atter ind under lange deres Gedehaarskapper. Han, der havde skyndet paa Madam Francois strakte sig igjen paa sit Leje og knurrede:

„Bokker skalde samle fulde Folk op fra Bejen! Jeg havde ikke gjort mig den Ulejlighed.“

Vognene rullede videre, Tømmerne hang slappe, Hestene gik med iænkset Hoved. Manden som Madam Francois havde samlet op, laa paa Maven med sine lange Ben stukne ind mellem Roerne paa Bunden af Paris's Bug.

Bognen og Ansigtet i Gulerødderne; med sine lange, magre Arme omspændte han et Par store Løgbundter for ikke at blive fastet ud ved Bognens Slingren; han laa og saa frem for sig paa de to Rækker Gasblus, der langt borte gik ud i et. En hvidlig Taage bølgede oven over det sovende Paris.

„Jeg er fra Nanterre, og jeg hedder Madam Francois,“ sagde Grønthandlersken efter en Stunds Forløb. „Sige siden jeg mistede min stakkels Mand, har jeg hver Morgen selv maattet kjøre til Gallerne. Det er drøjt, kan De tro! . . . Og De?“

„Jeg hedder Florent, jeg kommer langvejs fra . . .“ svarede Manden lidt forlegent. „Men De maa undskyldte, jeg er saa træt, saa det falder mig besværligt at tale.“

Han vilde ikke passiare med hende. Saa tav hun ogsaa stille og lod Tømmerne hænge slappe henad Ryggen paa Balthazar, der skridtede videre som et Dyr, der kjender hver Sten paa Vejen. Florent laa med Øjnene fæstede paa Paris og tænkte paa sin Historie, som han ikke havde villet fortælle Grønthandlersken. Han var sluppen bort fra Cayenne, hvorhen Decemberdagene havde bragt ham; saa havde han i to Aar slasket omkring i Guyana i Sydamerika, længselsfuld efter atter at se sit Fædreland, men bange for det kejserlige Polit; og nu endelig laa den kjære, store, saa savnede By foran ham. Han vilde skjule sig der, leve fredeligt som i gamle Dage. Politiet skulde ikke saa fat i ham. For Resten havde han nu været død og borte, hvis han var bleven derovre. Og han tænkte paa sin Ankomst til Havre, hvor han stod med kun femten Francs omhyggelig indspøbt i et Lommetørklæde. Indtil Rouen havde han Raad til at kjøre. Men saa havde han knapt tredive Sous tilbage og maatte spadserere videre til Fods. I Vernon købte han Brød for sine sidste to Sous. Hvad der senere var passeret, kunde han kun dunkelt erindre. Det forekom ham, at han havde sovet flere Timer i en Grøst, og at han havde forevist en Gensdarm de Papirer, han havde sørget for at skaffe sig. Alt dette stod utydeligt for hans Sukommelse. Han var gaaet sulten fra Vernon og havde i sin Fortvivlelse tygget Bladene paa de Buske, han kom forbi; han var bleven ved at gaa fremad, pint af Sult og med tilsløret Syn; hans

Fødder bevægede sig mekanisk hen imod det Paris, han stadig saa foran sig, lokkende og ventende paa ham. Da han naaede Courbevoie, var det mørk Nat. Som en stjernebesaaet Flig af Himlen, der havde lagt sig paa et Stykke af den mørke Jord, laa Paris for ham, stræng og ligesom vred over at se ham igjen, syntes det ham. Benene rystede under ham, da han gik ned imod Pont de Neuilly. Her lænede han sig ud over Brystværnet og saa et Djeblit ned paa Seineflodens mørke Bunde, der rullede hen under ham. Nu maatte han gaa op ad Bakke for at tilbagelægge det sidste Stykke Vej, der skilte ham fra Paris. Det forekom ham forfærdelig langt. De Hundreder af Mile, han havde tilbagelagt, vare ingen Ting mod den Stump Vej, der stod tilbage. Med sine to Rækker store Træer og lave Huse, med sine brede, graa Fortove, hen over hvilke Træernes Skygger strakte sig, med sin Tavshed og sit Mørke tabte den sig langt, langt borte i Natten; de sparsomt spredte Gasblus vare det eneste levende i denne Ørken. Florent blev staaende stille, det forekom ham at Gaslygterne dansede videre og toge Vejen med sig, flyttede Paris endnu længere bort fra ham; det svimlede for ham; paa en Gang sank han om paa Vejen som en død Masse.

Nu rullede han langsomt videre oven paa det grønne Leje, der forekom ham blødt som Fjer. Han havde løftet Hovedet lidt for bedre at kunne betragte den Lyssky, der bølgede over de sorte Tage i det Fjærne. Nu blev han ført til sit Maal uden selv at behøve at anstrænge sig, nu var det kun Sulten, der pinte ham. Sulten sled og rev atter inden i ham. Hans Lemmer sov; han havde kun Følelse i sin Mave. Duften af de friske Grøntsager berusede ham, saa han var nær ved at besvime. Han trykkede af al Magt Maven ned imod dette Leje af Fødemidler for derved at dulme Pinen noget. Og bag efter ham rullede de mange Vogne med Bjærge af Kaal, Urter, Salat, Seleri og Løg, som vilde de begrave ham, der kæmpede med Sulten, under et Lag af Fødevarer. Paa en Gang standsede Vognrækken, og barske Stemmer hørtes; de vare naaede Barrieren, og Toldbetjentene undersøgte Vognenes Indhold. Saa kørte de videre, og Florent førtes bevidstløs og med sammenbidte Tænder ind i Paris.

„Hejda, De der oppe!“ raabte pludselig Madam Francois.

Og da han ikke rørte sig, steg hun op i Vognen og rystede ham.

Florent rejste sig halvt op. Han havde sovet, havde et Djeblif glemt sin Sult; han var ganske fortunlet. Grønthandleren hjalp ham ned og sagde:

„De vil vel nok hjælpe mig med at læsse af?“

Han gjorde det. En tyk Mand med Stok i Haanden, en Filt hat paa Hovedet og en Messingplade paa det venstre Erme kom hen til dem, slog i Stenbroen og sagde vredt:

„Naada, lad det gaa lidt hurtigere! Kjør frem med Vognen . . . Hvor mange Alen har De? Ser, ikke?“

Han leverede Madam Francois en Seddel, og gif saa hen for at brumme et andet Sted. Hun tog Baltazar ved Hovedtøjet og trak Vognen lidt fremad, tæt op imod Fortovet. Saa tog hun Bagsmækken af Vognen, afmaalte sine sex Alen paa Fortovet, betegnede Grænsen for sin Plads med et Par Bundter Grønt og bad Florent lange hende alle Varerne Knippe for Knippe. Hun lagde alt i pæn Orden paa det firkantede Rum, for at det kunde se indbydende ud for Kjøberne. Da Florent havde raft hende den sidste Favnfuld Persille, som laa paa Bunden af Vognen, bad hun ham om endnu en Tjeneste.

„Vil De ikke nok være saa skikkelig at passe paa mine Sager, mens jeg kjører hen med Vognen? . . . Kun to Skridt herfra, i Rue Montorgueil, i den forgylbte Passer.“

Han forsikrede hende, at hun kunde stole paa ham. Han brød sig desuden ikke om at gaa videre strax; Sulten var kommen igjen, saa snart han begyndte at røre sig. Han satte sig med Ryggen op mod en Stabel Raal og tænkte, at han gjorde bedst i at blive siddende der, til hun kom igjen. Han følte en underlig Tomhed i Hovedet og kunde ikke rigtig forklare sig, hvor han var. Lige fra de første Dage i September ere Morgenenerne mørke. Gasblussene omkring ham lyfte kun svagt. Han sad ud til en bred Gade, som han ikke kjendte. Den tabte sig borte i Matten. Han kunde ikke se synderligt andet end de Grøntsager, han var sat til at passe paa. De store Dyrer Grønt længer borte skimtede han kun dunkelt. Ude paa Gaden holdt den lange Række Vogne. Man hørte nu og da en Hests Prusten, Lyden af Sager, der jattes ned paa Stenbroen, et Vognhjuls Straben op imod Fortovssliferne, Tilraab og Svar; alt tydede paa, at

Sønnen rundt omkring ham snart var forbi, at Liv og Færdseel stod Begreb med at forjage Nattens Stilhed. Ved at vende Hovedet til den anden Side fik Florent Øje paa en Mand, der laa og snorkede i sin Gedehaarsskappe med Hovedet paa nogle Kurve med Blommer. Til venstre for sig saa han et lille Barn paa en halv Snes Aar, som med et roligt Smil laa og sov tæt ved ham mellem to store Dyrer Ciforie. Kun Gasblussene paa deres usynlige Arme syntes at være rigtig vaagne. Paa en Gang faldt hans Blik paa en høj, graa Bygning med en oplyst Uhrskive paa Facaden, og til sin Forbavselse gjenkjendte han Sainte-Gustache Kirken. Nu vidste han, hvor han var.

Madam Francois var imidlertid kommen tilbage. Hun disputerede højrøstet med en Mand, der bar en Sæk paa Ryggen, og som vilde købe hendes Gulerødder for en Sous Knippet.

„Hør, vær nu rimelig, Lacaille . . . De sælger dem jo igjen til Pariserne for fire, fem Sous . . . For to Sous Knippet, skal De saa dem.“

Dg da Manden gif sin Vej, vedblev hun:

„Folk tror, at saadan noget skyder op af Jorden af sig selv . . . hvor bilder den Tyr sig ind, han kan gaa hen og købe Gulerødder til en Sous . . . De skal saa at se, han kommer nok igjen.“

Saa tog hun Plads ved Siden af Florent og sagde til ham:

„Hør en Gang, hvis De har været længe borte fra Paris, saa kjender De maaske ikke de nye Galler? Det kan vel være i det højeste fem Aar siden de blev byggede. Ser De, ad den Kant der har vi Frugt- og Blomsterhallerne; længer henne sælges der Fisk og Fjerkræ, og bag ved Smør og Ost; der er sex Galler til den Side: saa har vi lige overfor fire til med Kjød, Kallun og Bildt. Her er god Plads men Pokkers koldt om Vinteren. De siger, at Husene omkring Kornhallen skal rives ned for at give Plads til to nye Galler. Kjender De noget til alt det?“

„Nej,“ svarede Florent, „jeg har været i Udlandet . . . Og den brede Gade her foran os, hvad hedder den?“

„Det er en ny Gade, Rue du Pont-Neuf: den gaar lige fra Seinen og hertil, til Rue Montmartre og Rue Montorgueil . . . Naar det bliver lyst, vil De lige strax kunne se, hvor De er.“

Hun rejste sig op, da hun fik Øje paa en Kone, som bøjede sig over hendes Gvideroer.]

„Er det Dem, Mo'er Chantemesse?“ spurgte hun venligt.

Florent sad og saa hen imod Rue Montorgueil; det var der, en Skare Politibetjente havde fanget ham, Natten til den fjerde December. Han var kommen gaaende hen ad Boulevard Montmartre Klokken to om Eftermiddagen og havde i Trængselen moret sig over de mange Soldater, Regeringen lod patrouillere rundt i Gaderne for [at sætte sig i Respekt; men paa en Gang ryddede Soldaterne Fortovet; Mængden blev puffet af Sted, og paa Hjørnet af Rue Vivienne blev han kastet omfuld, Folk trængte sig hen over ham, han hørte Genværerne knalde og mistede Bevidstheden. Da han atter kom til sig selv, vilde han rejse sig op, men over ham laa en ung Kvinde med rød Hat og et Tørklæde omkring Brystet, lige oven over hvilket to Rugler vare trængte ind; da han forsigtig vilde befri sig fra hende, flød to Blodstraaler ned paa hans Hænder. Saa for han op og løb af Sted som en gal Mand, uden Hat og med blodige Hænder. Lige til det blev Aften flakkede han omkring uden Maal og Med, fortunlet i Hovedet; bestandig saa han for sig den unge blege Kvinde med de store, blaa, aabentstaaende Øjne og det lidende Træt omkring Munden, liggende tværs over ham med to Blodstraaler vældende ud af Brystet. Han var frygtfuld af sig; skjønt tredive Aar gammel vovede han næppe at se en Kvinde ind i Ansigtet, og nu var Billedet af den dræbte unge Kvinde indgravet i hans Grindring og i hans Hjærte for hele Livet. Det var som havde han selv mistet hende. Om Aftenen kom han tilfældigvis hen i Rue Montorgueil hos en Vinhandler, hvor en Skare Mænd stod og drak og talte sammen om at bygge Barrikader. Han fulgte dem, hjalp dem med at bryde Brostenene op, og træt af at flække omkring i Gaderne satte han sig ned paa Barrikaden og besluttede at kæmpe med mod Soldaterne, naar disse kom. Han havde ikke en Gang en Kniv hos sig, og han var endnu barhovedet. Hen imod Kl. elleve faldt han i Søvn; de to Huller i den unge Kvindes Bryst stirrede paa ham som to Øjne, der græd Blod. Da han vaagnede op, saa han sig omringet af fire Politibetjente, der puffede og slog ham. Barrikadens Forsvarere vare løbne

deres Vej. Politibetjentene bleve rasende og havde nær taget Livet af ham, da de opdagede, at han havde Blod paa Hænderne. Det var den unge Kvindes Blod.

Opfyldt af saadanne Grindringer saa Florent op mod Sainte-Eustache Kirken oplyste Uhrstive, uden dog at kunne se Viserne. Kloffen var bleven omtrent fire. Hallerne sov endnu. Madam Francois stod og diskuterede Prisen paa Roerne med Mo'er Chantemesse. Og Florent erindrede, hvordan han nær var bleven skudt der henne op imod Kirken Mur. En Afdeling Soldater havde lige skudt fem Stakler der, som de havde taget til Fange paa en Barrikade i Rue Greneta. De fem Lig laa paa Fortovet, akkurat hvor han nu troede at skimte en Bunte røde Nabiser. Han undgik Gævæerne, fordi Politibetjentene kun vare bevæbnede med Sabler. Han blev ført hen til en nærliggende Bagt, hvor de afleverede ham tilligemed en Lap Papir, hvorpaa der stod skrevet med Blyant: „Fanget. Hænderne bedækkede med Blod. Meget farlig.“ Lige til om Morgen blev han slæbt fra Bagt til Bagt. Papirslappen fulgte med. Man gav ham Haandjern paa og bevogtede ham som en farlig Forbryder. I Bagten Rue de laingerie vilde nogle fulde Soldater have skudt ham, og de havde allerede truffet Forberedelser hertil, da der kom den Ordre, at alle Fangerne skulde føres til Politipræfektoret. Andendagen derefter sad han forvaret i en af Kasematterne i Fort Bicêtre. Lige siden den Dag havde han lidt Sult; Sulten havde indfundet sig hos ham der i Kasematten, og den forlod ham ikke mere. Der var indespærret omtrent et Hundrede Mennesker i disse underjordiske Hvalvinger, uden frisk Luft og uden anden Føde end de saa Mundfulde Brød, der kastedes ind til dem som til vilde Dyr. Da han endelig blev stillet for en Forhørsdommer, blev han, uden at faa en Forsvarer og uden at et eneste Vidne afhørtes, anklaget for at have været Medlem af et hemmeligt Selskab; og da han svor paa, at det ikke var sandt, trak Dommeren den Papirslap frem, hvorpaa der stod: „Fanget Hænderne bedækkede med Blod. Meget farlig.“ Det var nok. Han blev dømt til Deportation. Efter sex Ugers Forløb blev han en Nat i Januar Maaned vækket af en Fangevogter, der lukkede ham ind i en stor Gaardsplads, hvor der var samlet over fire hundrede Fanger. En Time

efter brød Forbryderkolonnen op, alle forsynede med Haandjern, en Række Soldater med ladte Geværer paa hver Side. De vandrede over Austerligbroen, fulgte Boulevarderne og naaede Havrebanegaarden. Det var en Nat under Karnevalstiden; Vinduerne i Restaurationerne paa Boulevarden vare stærkt oplyste; i Rue Vivienne, netop der hvor han havde set den dræbte unge Pige, hvis Billede ikke mere forlod ham, saa Florent nogle mafferede, leende Damer titte ud af en Vogn, ærgerlige over ikke at kunne komme videre for „den Bande Slaver, som aldrig lod til at faa Ende.“ Fra Paris til Havre fik Fangerne ikke en Smule Brød, ikke en Draabe Vand; man havde glemt at uddele Rationer til dem før Afreisen. De fik først noget at spise, da de sex og tredive Timer senere vare bleve stuvede ned i Lasten paa Fregatten „Canada“.

Nej, Sulten forlod ham ikke mere. Han kunde rode op i sin Huskommelse saa meget han lystede, saa erindrede han dog ikke en eneste Time, hvor han havde faaet tilstrækkelig Føde. Han var bleven skindmager, hans Mave var skrumpet ind, Huden klæbede lige over Ben og Knogler. Og der laa nu Paris for ham, fed og velnæret, med Bugen fuld af Madvarer; han var kommen ind i Byen paa et Leje af friske, stærkt duftende Grøntsager. Sin Karnevalsnat havde altsaa varet ved i syv Aar. Han saa atter de oplyste Vinduer paa Boulevarderne, saa leende Kvinder, saa den samme læffersultne By igjen, han havde forladt hin sørgelige Januarnat; og det forekom ham, at alt havde udviklet sig, var skudt i Vejret i de uhyre Galler, hvis imponerende Mandedrag, tungt som efter overdreven Mættelse den foregaaende Dag, han begyndte at fornemme.

Mo'er Chantemesse havde bestemt sig til at kjøbe tolv Knipper Hvideroer. Hun holdt dem foran sig i sit store Forklæde og stod endnu en Stund og passerede med slæbende Stemme. Da hun var gaaet, tog Madam Francois atter Plads ved Siden af Florent og sagde:

„Den stakkels gamle Kone, hun er i det mindste to og halvsjers. Da jeg endnu var en ung Pige, kom hun og handlede med min Fader. Og saa har hun med alt det ikke en eneste Slægtning, naar undtages en snavs Tøs, hun har samlet op et eller andet Sted, og som gjør hende Bivet jurt . . . Men hun slaar sig igjennem alligevel, sælger sine Varer i

Smaapartier og tjener endnu sine fyrrethve Sous om Dagen . . . Jeg kunde nu aldrig finde mig i at have Stade hele Dagen igjennem paa et Kortov her i den fordømte By. Ja, naar man saa endda havde Familie her!"

Og da Florent ikke gjorde Mine til at ville aabne Munden, spurgte hun:
„De har vel Familie her i Paris, ikke sandt?"

Han lod, som om han ikke hørte Spørgsmaalet. Hans Mistænk-
somhed var vendt tilbage. Han havde Hovedet fuldt af Historier om
Politibetjente, der lurede ved hvert Gadehjørne, om Fruentimmer, der
fulgte de Hemmeligheder, de fraloffede de stakkels forfulgte Dævle. Som
hun sad der tæt op til ham, forekom hun ham ikke desto mindre at se
meget skikkelig ud med sine storflaaede, rolige Ansigtstræk, et sort og gult
Lørklæde over Hovedet. Hun kunde være omtrent fem og tredive Aar, var
kraftig bygget, frisk og sund og havde blide sorte Dine. Hun var ganske
vist meget nysgjerrig, men en godmodig Nysgjerrighed var det.

Uden at tage Florents Tavshed ilde op vedblev hun:

„Jeg har haft et Sødsfendebarn her i Paris. Men ham gik det
galt . . . Man kan være glad, naar man har et Hjem at ty til. Deres
Forældre bliver rimeligvis meget overraskede ved at se Dem. Og det maa
være en stor Glæde, at komme saadan hjem igjen, ikke sandt?"

Medens hun snakkede op, veg hendes Dine ikke fra ham; hun
ynkedes uden Tvivl over hans usædvanlige Magerhed og havde en Følelse
af, at den slidte, sorte Dragt skjulte en „dannet Herre", hvorfor hun heller
ikke vovede at stifte ham et Pengestykke i Haanden.

Endelig hvistede hun frygtomt:

„Hvis De skulde trænge til noget strax, saa . . ."

Men med et Slags Stolthed afflog han hendes Tilbud; han
havde, hvad han behøvede, vidste, hvor han skulde gaa hen, sagde han.
Hun lod til at blive meget glad derover, thi hun gjentog flere Gange som
for at berolige sig med Hensyn til hans videre Skæbne:

„Ja, saa behøver De kun at vente til det bliver lyst."

En stor Klokke henne i Frugthallen begyndte at ringe, langsomt
og regelmæssigt. Bogne vedblev at komme rullende, Ruffene raabte, Pistene
knaldede og Hestene stampede i Stenbroen; hele Rækken bevægede sig kun
Paris's Bug.

stødvist fremad, standsede med et Nyl, naar den forreste Vogn standsede. Hele Bejen langs Rue du Pont-Neuf var man i Færd med at læsse af. I en af de nærmeste Vogne saa Florent en lille jertenaars Bondepige med en blaa Lærredshue paa Hovedet staa i Kaal lige til Skuldrene; et for et tog hun Kaalhovederne og kastede dem ned til en Person, der stod skjult bagved i Mørket. Nu og da gled hun ud og forsvandt under Kaalen; saa dukkede hendes lille leende Ansigt igjen frem, og Kaalhovederne fløj atter fra hendes Hænder og hen til den usynlige Hjælper. Florent sad og saa paa hende; mekanisk talte han Kaalhovederne, indtil Kærren var tom.

Mellem de aflæssede Dyrer lavede Grønthandlerne en smal Gang, hvor igjennem Folk kunde passere. Hele det brede Fortov var fra Ende til anden fyldt med Urtestokke, Salater, Gulerødder og Roer, hen over hvilke Gaslygternes blege Skjær faldt. Fortovet var lidt efter lidt bleven befolket, man gik frem og tilbage mellem Barerne, standsede, passerede og raabte. Gitterne foran Hallen, hvor der solgtes Bælgfrugter, bleve nu aabnede; Sælgekonerne med deres hvide Huer, et Tørklæde bundet over det sorte Livstykke og Skjorterne hæstede op med Knappenaale for ikke at tilsmudses, læssede deres Barer i store Bærefurve; det var en Kommen og Gaaen med disse Kurve, Arbejdsmændene løb mod hverandre, skjændte paa hverandre og sloges om at faa Lov til at tjene en Sous for et Kvarters Arbejde. Og Florent undrede sig over den Ro, de solbrændte, velnærede Sælgekoner viste midt under al denne Hurlumhej.

Bagved ham paa Fortovet ud til Rue Rambuteau solgtes der Frugter. Der stod opstillet lange Rækker af lave Kurve, overbundne med Lærred eller bedækkede med Halm; der lugtede stærkt af overmodne Blommer, En blid og sagtnodig Stemme, som han havde hørt i nogen Tid, fik ham til at vende Hovedet om. Han fik da Øje paa en jød lille mørkeblond Kone, der sad ned i Færd med at kjøbslaa.

„Hør nu, Marcel, sælger Du det saa for fem Francs?“

Manden, der var indhyllt i sin Gedehaarskappe, svarede ikke, og efter en længere Pause vedblev den unge Kone:

„Hvad, Marcel, fem Francs for den Kurv der og fire for den den anden? Det bliver ni Francs, Du skal have i det hele.“

Samme Tavshed som før.

„Men hvad skal jeg da give dig?“

„Ti Francis, det ved Du jo godt, jeg har jo sagt dig det . . .
Og Jules, hvor har Du gjort af ham, Sarriette?“

Den unge Kone gav sig til at le, tog en Haandsfuld Penge frem og sagde:

„Na, Jules, han sover paa sit grønne Dre . . . Han holder nu paa, at Mandfolkene ikke ere skabte til at arbejde.“

Hun betalte, tog de to Kurve og gik ind i den nylig aabnede Frugthalle. Tusmørket var endnu ikke forsvunden fra Gallerne, i hvis lange Gange Kjøberne begyndte at indfinde sig. Henne ved Saint-Eustache toge Slagtere og Vinhandlere Skodderne fra Binduerne; de oplyste Butiker gjorde Afbrydelser i Mørket langs den graa Husrække. Florent sad og saa hen imod et Bageri til venstre i Rue Montorgueil, og han troede at mærke Lugten af det friske Brød! Klokken var nu halv fem.

Imidlertid var Madam Francois bleven af med sine Varer. Hun havde kun nogle Gulerødder tilbage, da Lacaille kom igjen med sin Sæk.

„Naa, faar jeg dem saa til en Sous?“ sagde han.

„Jeg vidste nok, De kom igjen,“ svarede hun roligt. „Naa, tag saa hele Resten. Der er sytten Knipper tilbage.“

„Det bliver sytten Sous.“

„Nej, fire og tredive.“

De bleve til sidst enige om fem og tyve. Madam Francois længtes efter at komme af Sted. Da Lacaille havde faaet Gulerødderne stoppet i Sækken og var gaaet, sagde hun til Florent:

„Der ser De, han holdt Dje med mig. Den gamle Snegl snuser omkring alle Begne; han venter somme Tider lige til det ringer ud, bare for at købe for fire Sous . . . Na, de Parifere! De prutter og prutter, og saa bagefter faar Vinhandleren hele Fortjenesten.“

Naar Madam Francois talte om Paris var det med Foragt og Ironi. Hun behandlede den som en By, der egentlig laa langt borte, og i hvilken hun paa ingen Maade vilde sætte sine Ben uden om Natten.

„Nu kan jeg tage herfra,“ vedblev hun og tog Plads ved Siden af Florent ovenpaa en Rabokones Grøntsager.

Florent bøjede Hovedet. Han havde lige begaaet et Lyveri. Han havde, da Lacaille var gaaet, lagt Mærke til en Gulerod, der var bleven liggende. Han havde samlet den op og sad nu og knugede den i sin højre Haand. Duften af Sellerien og Persillen bagved ham, bragte hans Tænder til at løbe i Vand.

„Jeg gaar min Vej nu,“ gjentog Madam Francois.

Hun interesserede sig for den fremmede Mand, hun sølte, at han led, som han sad der paa Fortovet uden at have rørt sig af Stedet. Hun tilbød ham paa ny sin Hjælp, men han afflog den stolt. Han rejste sig op og stod rank for at vise, at han ikke fejlede noget. Og da hun vendte Hovedet til den anden Side, bed han hurtig et Stykke af Guleroden. Men han maatte atter holde inde trods den skrækelige Lyst han havde til at tygge den med sine Tænder; hun saa ham igjen ind i Ansigtet med sit ærlige, spørgende Blik. For ikke at tale svarede han hende ved at ryste med Hovedet. . . . Saa lykkedes det ham lidt efter lidt at saa Guleroden spist.

Grønthandlersten vilde lige til at gaa, da det lød tæt ved hende:

„God Morgen, Madam Francois.“

Det var en ung, mager, knoklet Fyr med et stort Skæg, en fint formet Næse og smaa, klare Øjne. Han bar en slidt, sort Filthat og en lang, tilknappet, en Gang brun, nu falmet Overfrakke. Han gik lidt krumbøjet og gyste nu og da nervøst; paa Fødderne bar han et Par store Sko, og hans for korte Benklæder lode et Par blaa Strømper komme til Syne.

„God Morgen, Hr. Claude,“ svarede hun muntert. „De ved nok, jeg ventede Dem i Mandags; men da De ikke kom, saa glemte jeg Deres Lærred; jeg hængte det op paa et Søm i mit Kammer.“

„De er alfor god, Madam Francois; jeg skal komme en af disse Dage og gjøre min Skitse færdig . . . I Mandags kunde jeg ikke . . . Har det store Blommetræ endnu alle sine Blade?“

„Bist har det saa.“

„Ja, for ser De, jeg tænker paa at anbringe det der i et Hjørne

af Maleriet. Det vil tage sig godt ud til venstre for Hønsarhuset. Jeg har tænkt derpaa hele Ugen . . . Na, hvilke smukke Grøntsager her er til Morgen! Jeg er kommen tidlig, da jeg nok tænkte, at her vilde blive en prægtig Solopgang over alle disse Raalplanter."

Dg han pegede ud over Fortovet.

"Naa, ja nu gaar jeg," sagde Grønthandlersten. "Farvel, og se saa snart ud, Hr. Claude."

Dg inden hun gik, forestillede hun Florent for den unge Maler og sagde:

"Den Herre der kommer langvejs fra, lader det til. Han kan ikke mere rigtig finde sig til rette her i denne Pokkers By. Maaske De kunde være ham lidt behjælpelig."

Endelig gik hun, glad over at have givet Florent en Ledfager. Claude betragtede ham med Interesse; det lange, magre Ansigt forekom ham originalt. Madam Francois's Præsentation var ham nok, og med den Hjærtelighed, der er ejendommelig for Personer, som ere vant til alle Slags tilfældige Bekjendtskaber, sagde han roligt til ham:

"Jeg skal nok følge med Dem. Hvor skal De hen?"

Florent stod noget forlegen. Han var mindre aaben; men lige siden han var kommen til Paris, havde et Spørgsmaal svævet ham paa Læberne. Med bange Anelser vovede han endelig at spørge:

"Existerer Rue Birouette endnu?"

"Bist gjør den saa," svarede Maleren. "Et ganske snurrigt Stykke gammelt Paris, den Gade! Den vrider sig som en Danserinde, og Husene have Mauer som frugtsommelige Røner . . . Jeg har lavet en ret god lille Afskabel af den. Naar De en Gang kommer hjem hos mig, skal jeg vise Dem den . . . Er det der, De skal hen?"

Noget lettet og lindret ved at erfare, at Rue Birouette eksisterede endnu, forsikrede Florent højt og hellig, at han ikke skulde der hen, og at han ikke havde noget bestemt Maal. Jo mere Claude trængte ind paa ham, desto større blev hans Mistænksomhed.

"Det gjør lige meget," sagde Claude, "lad os alligevel gaa hen i Paris's Bug.

Rue Pirouette. Om Natten tager den sig ud, kan De tro! Kom kun med, det er kun et Par Skridt her fra."

Han fulgte med. De gik Side om Side som to Kammerater, hen over Kurve og Grønt. Henne i Rue Rambuteau stod der med regelmæssige Mellemrum store Stabler Blomstaal. Den saa ud som store Roser midt imellem grønne Blade, og hver Stabel lignede en uhyre Bufet i en kolossal Have. Claude kunde ikke lade være med at ytre sin Beundring.

Da de naaede Rue Pirouette udpegede Claude enkelte Huse for Florent og gav ham en Forklaring over dem. Et ensomt Gasblus brændte langt nede i Gaden. De gamle Rønner stode tæt op ad hverandre, havde hverandre under Armen for ikke at falde; nogle hældede forover, andre bagover, alle vare de haardt medtagne af Tidens Tand. Florent stod stille paa Hjørnet af Rue Mondétour, lige overfor det næstsidste Hus til venstre. De tre første Stager havde hvide Gardiner trukne for Vinduerne, bag hvilke alt syntes at slumre: øverst oppe i Gavlen ud til Gaden var der Lys. Men det var navnlig Butiken i Stuen, der lod til at fængsle hans Opmærksomhed. Den blev netop lukket op; der boede en Delikatessehandler. Florent stod som naglet fast af lutter Forbavselse; han kunde aabenbart ikke gjenkjende Butiken; paa et rødmalet Skilt stod Navnet Godeboeuf. Som var der sket en Ulykke, stod han og saa med en fortabt Mine paa de mange lækre Sager i Vinduet.

Imidlertid blev et af Gavlvinduerne aabnet, en gammel Dame stak Hovedet udenfor, saa op imod Himlen og derpaa hen imod Gallerne.

"Se, se! Frøken Saget er tidlig paa Færde," sagde Claude og saa op.

Og han vendte sig om mod sin Ledfager og tilføjede: |

"Jeg har haft en Tante i det Hus. En løjerlig, gammel Rønne, hvad? . . . Na, se nu begynder Mehudins ogsaa at røre sig; der er Lys paa anden Sal."

Florent havde den største Lyst til at udspørge Claude nærmere; men denne forekom ham at se noget mistænkelig ud i sin lange, salmede Frakke; han fulgte ham derfor videre uden at sige et Ord. Claude vedblev at tale videre om Mehudins; det var Fiskehandlerster; den ældste var smuk; den lille yngste folgte Ferskvandsfisk og lignede en af Murillos Madonnaer.

Saa kom han til at tale om Murillo men standsede paa en Gang midt i Gaden og sagde:

„Men sig mig, hvor skal De saa egentlig hen?“

„Jeg skal ingen Steder hen,“ sagde Florent. „Lad os gaa, hvorhen De lyster.“

Da de stode i Begreb med at forlade Rue Pirouette, blev der kaldt paa Claude inde fra en Vinhandlerbutik paa Hjørnet. Claude gik der ind og trak Florent med sig. Kun de halve Vindusfodder vare tagne fra, og Gasblussene vare endnu ikke slukkede; paa Bordene laa Kortene og flød fra den foregaaende Aften, Luften var kvalm, mættet af Vindunster og Tobaksrøg, og gennem den aabne Dør trængte den friske Luft ude fra ind i Stuen. Bærten, Lebigre, opvartede selv sine Gæster; paa hans velnærede, regelmæssige Ansigt vare Sporene af Sønnen endnu ikke forsvundne. En Del Mænd stode og drak foran Disken, hostede, spyttede og søgte at blive rigtig vaagne ved Hjælp af hvid Vin eller Snapse. Florent gjenkjendte blandt dem Lacaille, hvis Sæk nu var propfuld. Han var naaet til den tredje Omgang og stod og passiarede med en Kammerat, der vidtløftigt fortalte, hvordan han havde kjøbt en Kurofuld Kartofler.

„Hvad vil De nyde?“ spurgte Claude Florent, efter at han havde præsenteret ham for den Mand, der inviterede dem. Det var en kraftig, smuk, to og tyveaarig ung Mand med en lille Knebelbart og et muntert Udseende; han bar en bredstykket Hat og blaa Bluse. Claude kaldte ham Alexander, slog ham paa Skulderen og spurgte, naar de skulde tage ud til Charentonneau sammen. Og de gave sig til at tale om en større Udflugt, de havde foretaget i en Baad paa Marnefloden.

„Naa, hvad vil De saa nyde?“ gjentog Claude.

Florent saa forlegen hen imod Disken. Endelig tilstod han, at han helst vilde nyde noget varmt. Lebigre kom med tre Glas Punch. Denne paa Disken stod der noget friskt Brød, som lige var kommen fra Bageren og endnu dampede. Men de andre tænkte ikke paa at forlange noget af det, og Florent drak sit Glas Punch; han følte det falde ned i sin tomme Mave som smeltet Bly. Alexander betalte.

„En stikkelig Fyr, den Alexander,“ sagde Claude, da de begge to

igjen vare komne ud paa Gaden. „Han er meget morsom at have med paa Turene ud omkring i Paris's Omegn; han kan gjøre Kunstfærdigheder; han er udmærket skabt, jeg har selv set det, og hvis han vilde staa Model for mig . . . Nu kunne vi jo, om De har Lyst, gaa en Tur omkring i Hallerne.“

Florent fulgte villieløs med. Dagen begyndte at gry. Larmen i Hallerne tog mere og mere til. Nu og da hørte man en Klokke ringe. De gik ned ad den lange, overdækkede Gang, paa hvis ene Side der solgtes Fisk, paa den anden Hjerkræ. Det hele forekom Florent at ligne en By med sine Gader, Pladser og Promenader, som alt sammen pludselig en Regnvejrsdag var bleven bragt under Tag. Oppe under Tagene var der endnu mørkt, men forneden mellem de mange Jernsøjler, der bar Overdækningen, gjorde Dagslyset sig mere og mere til Herre. Snart herskede der Travlhed alle Vegne. Belæssede Vogne rullede ind under Hvalvingerne, bragte de fra Havet frisk tilførte Varer, der nylig vare ankomne med Jernbanen, Fisk og Muslinger, eller de bragte Smør, Æg og Ost. Lastdragere styrtede sig strax over Kasser, Kurve og Pakker og bar det ind til Udsalgstederne, hvor Kontorister sad og skrev ved Gasblussene. Claude var henrykt over al denne Tummel. Snart naaede de Blomsterudsalget; til højre og venstre for dem sadde Koner og Piger med firkantede Kurve fulde af Roser, Violer, Georginer og Gaaseurter. En frisk berusende Duft slog dem i Næse, langt behageligere end Duften af Fisk, Smør og Ost i de Haller, de kom fra. Andre solgte Bregner og tørrede Rosenblade og Bindrueblade. Længere henne holdt en Vogn, forspændt med et lille Æsel, der uden Tvivl kjedede sig, thi da det fik Øje paa dem, gav det sig til at skryde saa stærkt og vedholdende, at det rungede hen under Hallernes Tage; Heste vrinskede og stampede i Stenbroen længere borte som Svar, og snart døde Larmen igjen hen.

De vare nu naaede til Hallernes Grænse ved Rue Berger og vendte om igjen. Claude gik med Hænderne i Lommen og fortalte om den store Forskjærlighed, han nærede for Hallerne. Med stor Begejstring skildrede han et Billede, han havde paabegyndt, og hvorpaa der var fremstillet Frugter, Fisk og Kjøbvarer. Pint af Sult hørte Florent til.

Det var tydeligt, at Claude i dette Øjeblik slet ikke tænkte paa, at alle disse lækre Sager kunde spises. Han holdt af dem for deres Farvers Skyld.

„Ser De,“ sagde han, „jeg spiser Frokost her med Djinene, det er altid bedre end slet ikke at faa noget.“ Jeg kan somme Tider blive formelig overmæt af at se paa alle disse Sager.“

Lidt efter gav han sig til at rive ned paa Romantismen; han foretrak sine Kaalbygninger for Middelalderens Skikkelse.

„Se en Gang,“ sagde han og standsede, „se hen paa Hjørnet af Fortovet. Kunde der ikke laves et Maleri ud af det, som vilde komme til at tage sig bedre ud end det, man nu i Reglen opvartes med?“

Der sad foran dem nogle Koner og solgte Kaffe og Suppe. En hel Del Kunder havde slaaet Kredss omkring en Kone, der lavede Kaalsuppe i en Gryde, som hang over et lille Fyrfad. Hendes Kunder bestode af nette og propre Grønthandlerker med deres bluseklædte Mænd, Lastdragere med Frakkerne plettede af de Fødevarer, de havde baaret, og endelig nogle stakkels pjaltede Døve, der begjærligt slubrede den varme Drik i sig. Maleren blinkede henrykt med Djinene og søgte at finde en Plads, hvorfra Gruppen kunde tage sig rigtig malerisk ud. Men Kaalsuppen lugtede stærkt. Florent vendte sig om, han kunde ikke taale at se paa de mange fulde Kopper, som Mænd og Koner tømte uden at sige et Ord, idet de mistænksomt skævede til deres Sidemænd. Da Konen paa ny skjænkede i for sine Kunder, gav Claude sig til at gaa og sagde, idet han, som han plejede, snørede sit Bælte fastere omkring Livet:

„Det er pudsigt nok, men har De lagt Mærke til en Ting? . . . Man kan altid træffe Folk, der vil traktere en med Drikkevarer, men man træffer aldrig nogen, der finder paa at traktere med Spisevarer.“

Dagen brød frem. Claude gik og saa op imod Tagene over Gallerne. Florent spurgte, hvad han saa efter.

„Na, det er den Knægt Marjolin,“ sagde Maleren. „Han sidder vistnok et eller andet Sted der oppe mellem Jernbjælkerne, med mindre han skulde have tilbragt Natten nede i Kjælderen, hvor Fjerkræet gemmes . . . Jeg vilde gjerne have ham til at staa Model for mig.“

Og han fortalte, hvordan en Sælgekone en Morgen havde fundet Paris's Bug.

Marjolin i en Bunke Raal, og at han vorede op paa Gaden uden andet Hjem end Hallerne. Man havde prøvet paa at sende ham i Skole, men saa blev han syg og maatte tilbage til Hallerne igjen. Dem kjendte han ud og ind, dem elskede han med en Søns Kjærlighed, og i dem levede han som et vims lille Egern. Det var et net lille Par, han og den lille Cadine, som Mo'er Chantemesse havde fundet en Aften henne i en Krog af den gamle Torveplads. Han var kraftig bygget og rød-blond, hun fin og spinkel, med en skjælmst lille Mund og sort, kruset Haar.

Claude gik langsomt videre, medens han passerede. De naaede atter hen til Saint-Eustache Kirken. Her lod Florent sig overvældet af Træthed falde ned paa en Bænk ved Siden af Omnibuskontoret. Nede ved Enden af Rue Rambuteau saas et rødt Skjær paa den mælkfarvede Himmel; højere oppe laa store forrevne, graa Skymasser. Den friske Morgenluft bragte et Øjeblik Florent til at glemme, at han sad midt i i Paris, og en egen landlig Duft opfyldte Luften. Men Claude viste ham, at der lige ved Siden af dem folgetes Krybderurter. Det var, som laa der tæt ved dem en hel Mark besaaet med Timian, Lavendel og Løg; og op omkring de unge Åhorntræer paa Fortovet havde Sælgekonerne slynget Laurbærgrene, der duftede om Kap med de øvrige Planter.

Den lyse Uhrstive paa Kirken blegnede mere og mere, overrasket af Morgensfjæret. Rundt omkring hos Vinhandlerne sluktedes Gasblussene et for et, som Stjærnerne vige for Dagens Lys. Og Florent saa, hvorledes de store Galler dukkede op af Mørket, der hidtil havde hvilet over dem. De saa endnu mere kæmpemæssige ud nu med deres mangfoldige Søjler og Tage. Og da de først laa i det fulde Dagslys, regelmæssigt fordelte med deres lige Gange og firkantede Form, toge de sig ud som en moderne Maskine, en kæmpemæssig Dampmaskine, sen uhyre Rjedel bestemt til at forsyne et helt Folk med Mad, en vældig Metalbug, der arbejdede med et Maskineris regelmæssige Larm.

Claude var af lutter Begejstring staaet op paa Bænken. Han stræbte at vække sin Ledsagers Beundring for Dagens Frembryden over dette Hav af Løg, Salat, Cikorie, Spinat, Syre, Snittebønner, Urter, Selleri, Gulerøder, Roer, Raal, Græskar og Agurker. Claude klappede i

Hænderne af Glæde. Imidlertid viste der sig flere og flere hvide Guer, sorte Livstykker og blaa Bluser. Lastdragerne ilede om med Kurve paa Nakken, baade Kjøbere og Sælgere skyndte sig. Omkring Kaalbjergerne stode Soldater og Nonner, medens Koffepigerne gik omkring og saa paa alt med en Kjendermine. Og stadig ankom der nye Vognladninger.

„Det tager sig alligevel Pokkers godt ud,“ udbrød Claude begejstret. Florent led. Det var et fristende Syn for ham. Han vendte Hovedet til den anden Side og saa hen imod Kirken, der nu traadte skarpt frem mod den blaa Himmel. I de tilstødende Gader saa han Stilte med fristende Indskrifter og Vinduer med et endnu mere fristende Indhold. Alle Butikerne vare aabne, og bag Disken stode Kommiserne og passiarede muntert sammen. Arbejdere i hvide Bluser ilede ned ad Gaderne med Værktøj under Armen.

Claude var endnu ikke steget ned af Bænken. Paa en Gang fik han Øje paa en stor blond Haartop ved Siden af et lille sort, krøllet Hoved.

„Hej, Marjolin! Hej, Cadine!“ raabte han.

Og da hans Stemme overdøvedes af Larmen, sprang han ned og løb af Sted: saa kom han pludselig i Tanker om Florent, vendte hurtigt om og sagde:

„De ved nok, nede i Enden af Bourdonnais Strædet . . . Mit Navn staar skrevet med Kridt paa Døren, Claude Lantier . . . Kom og besøg mig, saa skal De saa mit Billede af Rue Pirouette at se.“

Og han forsvandt. Han vidste ikke Florents Navn; han forlod ham, som han havde taget ham, paa et Fortov, efter først at have udviklet sine Ideer om Kunst for ham.

Florent var ene tilbage. I Begyndelsen var han glad over denne Ensomhed. Lige siden Madam Francois samlede ham op i Avenue de Neuilly, havde han gaaet omkring som en Søvnægner, paa Grund af Sulten ude af Stand til at have nogen klar Forestilling om, hvad der foregik omkring ham. Endelig var han ene, nu vilde han forjage det Billede af Bjerge af Levnetsmidler, der stadig stod for ham. Han følte en underlig Tomhed i Hovedet, og han var ikke fri for at være lidt bange. Det var nu omtrent helt lyst, Folk kunde se ham; og han saa ned

ad sin ynfelige Paaklædning. Han knappede sin Frakke, børstede Støvet af sine Benklæder og søgte at pynte sig saa godt han kunde, idet han troede, at hans sorte Pjalter tydeligt nok sagde, hvorfra han kom. Han sad midt paa Bænken med nogle stakkels Djævla ved Siden af sig, der sad og ventede paa Solen. To Politibetjente spadserede sammen hen ad Fortovet med Hænderne paa Ryggen og indspøjte i deres lange Rapper; hver Gang de kom forbi Bænken, kastede de et forskende Blik paa de Personer, som sad der. Florent indbildte sig, at de kjendte ham, at de talte sammen om at arrestere ham. Saa blev han bange. Han havde den største Lyst til at rejse sig op og løbe sin Vej. Men han turde ikke prøve paa det, han vidste ikke, hvordan han skulde komme af Sted. Og Politibetjentenes regelmæssige, strænge Djekast gik ham gjennem Marv og Ben. Endelig rejste han sig op og fjærnede sig langsomt for ikke at vække Mistanke, opfyldt af den dødeligste Angst for pludselig at mærke Politibetjentenes Hænder paa sine Skuldre.

Nu havde han kun Tanke for et: komme bort fra Gallerne. Men det var næppe til at slippe ud af dem; overalt var Vejen spærret af lange Vognrækker eller af store Dyrger Grøntsager. Han gik ligesom, til han naaede Rue Pierre-Lescot, hvor der solgtes Karse og Kartofler, som aldrig syntes at ville faa Ende. Han foretrak at gaa ned ad Rue Rambuteau. Men i Nærheden af Boulevard Sebastopol holdt der en saadan Masse af alle Slags Vogne, saa det var umuligt at slippe igjennem. Saa vendte han om for at gaa ned ad Rue Saint-Denis. Snart var han atter paa alle Sider omringet af Raal, Gulerødder og Roer. Han standsede fortvivlet, modløs over ikke at kunne finde ud af dette Virvar. Hvor han kom hen, rendte han mod den samme uigjennemtrængelige Vognrække. Langt om længe fik han Dje paa en Række Hjulbøre belæssede med Blomkaal og Gulerødder, som Ejerne efterhaanden trillede af Sted med; iblandt dem opdagede han Lacaille, der ligeledes skød en Hjulbør foran sig. Florent skyndte sig hen bagved ham, i Haab om ved hans Hjælp at kunne slippe ud. Gaden var bleven fedtet, skjønt Vejret var tørt; men en Masse Raalblade og Affald havde lagt sig paa Stenene og bragte Florent til at snuble ved hverandet Skridt. En Tid fulgte han troligt lige bag efter Lacaille, men i

Nærheden af Rue Bauvilliers slap denne fra ham. Henne ved Kornhallen var Afdgangen til Gaderne ligeledes spærret af Vogne og Kærre. Han opgav Høret, han var fanget i Hallernes Næt, Trængselen førte ham tilbage igjen. Kort efter stod han atter i Nærheden af Saint-Gustache Kirken.

Nu kunde han rigtig høre Larmen fra Hallerne. Paris var i Færd med at tygge Maden til sine to Millioner Indbyggere. Det var som et stort Centralorgan, der arbejdede ivrigt og jog det nærende Blod ud i alle sine Arer. Det var en Larm som af uhyre Rjæveben, en Larm sammensat af alle Slags Lyde, lige fra de større Optjoberes Bistesmælden til de fattige Sælgekøners Træskoflapren.

Han gik ind i en overdækket Gang til venstre i Gaab om at finde en eller anden Krog, hvor han kunde sidde og krybe sammen. Men over alt var der Travlhed, intet Steds kunde han hvile sig uforstyrret. Han gik helt ned til den anden Ende. Vogne kom rullende med Kasser lukkede med Tremmer og fulde af levende Fjerkræ, eller firkantede Kurve, hvor de slagtede Fugle laa lagvis over hverandre. Overfor paa det modsatte Fortov var man i Færd med at aflæsse Vogne, der vare fulde af slagtede Kalve og Lam, eller af store Drefjerdinger. Slagtere med hvide Forklæder mærkede Kjødet hver med sit Stempel, bar det ind, vejede det og hængte det op ved Jernfroge. Længere henne folgtes der Kalvehoveder, Hjærner, Larme, Lever og Nyrrer. Saa naaede Florent Svineudsalget; men han kunde ikke længere udholde at se og lugte alle disse Madvarer. Han foretrak at vende tilbage til Rue Pont-Neuf igjen.

Han gik og kæmpede med Sulten. Morgenfulden bragte hans Tændet til at klapre, han var bange for, at han skulde falde omfuld og ikke være i Stand til at rejse sig igjen. Han kunde ikke finde en Plads paa en Bænk, ellers vilde han have sat sig hen at sove, indtil Politibetjentene havde kommet og vækket ham. Paa en Gang svimlede det for ham, han lænede Ryggen op mod et Træ og lukkede Øjnene; Blodet fuste for hans Øren. Den raa Gulerod, han havde spist næsten uden at tygge den, sled i hans Mave, og Punchen var steget ham til Hovedet. Han var forstumlet af Glendighed, Træthed og Sult. Han havde en brændende Følelse i Brystet og tog sig nu og da op til det med begge Hænder som for at dulme Smerten.

Fortovet gyngede under ham; Pinen blev saa utaalelig, at han besluttede at gaa et Par Skridt videre for at bringe den til Tavshed. Han gik lige frem for sig, kom ind mellem alle Grøntjagerne og kunde ikke finde ud igjen; snart gik han til højre, snart til venstre, alle Vegne løb han mod Folk, fik Pus, blev skjældt ud, fordi han kom i Vejen, og gled paa de fedtede Fliser. Saa standsede han værgeløs, lod sig puffe frem og tilbage, lod sig skjælde ud af alle; han var kun en livløs Gjenstand, der kastedes omkring af Bølgerne i dette Hav.

Nu var han lige ved at ville forsøge paa at tigge. Han fortrød sin tidligere Stolthed. Havde han taget mod Madam Francois' Almisse, havde han ikke været bange for Claude, saa havde han nu ikke staaet der og lidt Hungerens Kvaler midt imellem alle disse Fødevarer. Og fremfor alt fortrød han, at han ikke henne i Rue Pirouette havde udspurgt Maleren nærmere. Nu var han ene og forladt, nu kunde han gjerne dø paa Gaden som en Hund.

Det summede og larmede omkring ham; alle Vegne i de kæmpe-mæssige Haller var der Travlhed. Florent var til Mode, som stod dette Hav, der tumlede omkring med ham, i Begreb med at lukke sig over hans Hoved. Hans Blik var taaget, Blodet julte for hans Øren, Sulten pintede ham forfærdeligt, og Tanken om at dø af Sult i disse Omgivelser bragte store Taarer frem i hans Øjne.

Han var nu kommen ind i en bredere Gang. To Damer, den ene lille og gammel, den anden lang og mager, gik passiarende forbi ham.

„Er De kommen for at gjøre Indkjøb i Dag, Frøken Saget?“ spurgte den lange Magre.

„Na, det er, som man vil tage det, Madam Lecoeur . . . De ved nok, en enlig Dame. Jeg bruger næsten ingen Ting . . . For Resten vilde jeg gjerne have lidt Blomkaal, men al Ting er saa dyrt . . . Og Smørret, hvad koster det i Dag?“

„Fire og tredive Sous . . . Jeg har noget, som er ganske fortrinligt. Hvis De vil følge med hen til mig . . .“

„Ja, jeg ved dog ikke, jeg har endnu lidt tilbage . . .“

Florent fulgte med den største Anstrængelse bag efter de to Damer.

Han erindrede, at han havde hørt Claude omtale den lille gamle Dame henne i Rue Pirouette. Han vilde spørge hende ud, tænkte han, naar den lange Magre var gaaet sin Vej.

„Dg Deres Niece?“ spurgte Frøken Saget.

„Gariette gjør, hvad hun lyster,“ svarede Madam Lecoeur skarpt. „Hun har villet etablere sig. Det kommer ikke mere mig ved. Naar Folk først har saaet hende franarret alle hendes Penge, saa skal jeg ikke have noget af at give hende Føden.“

„De var jo dog saa god imod hende . . . Hun tjener sikkert gode Penge; Frugten er dyr i Aar . . . Dg Deres Svoger?“

„Na, han . . .“

Madam Lecoeur kneb Læberne sammen og lod ikke til at ville sige mere.

„Stadig den samme, hvad?“ vedblev Frøken Saget. „Det er en rigtig stikkelig Mand . . . Jeg har hørt sige, at han ødede sine Penge temmelig . . .“

„Hvem ved, om han øder sine Penge!“ sagde Madam Lecoeur i en barsk Tone. „Han er en Hemmelighedskræmmer, en Gnier, ser De, der hellere vilde se mig dø af Sult end laane mig fem Francs . . . Han ved meget godt, at baade Smør, Ost og Æg ikke er gaaet godt i Aar. Han derimod, han kan sælge saa meget Fjerkræ, det skal være . . . Men tror De, han en eneste Gang har tilbudt mig sin Hjælp! Jeg er naturligvis for stolt til at tage imod Hjælp af ham, kan De nok tænke, men det vilde dog have glædet mig.“

„Men se, der kommer han jo, Deres Svoger,“ sagde Frøken Saget og dæmpede Stemmen.

„Ja, jeg maa skynde mig,“ sagde Madam Lecoeur strax, „jeg har ladet min Butik passe sig selv. Desuden vil jeg ikke tale med ham.“

Florent havde set i den Retning, Frøken Saget pegede, og fik Øje paa en lille, firskaaen Mand med en tilfreds Mine og graat, strittende Haar; under hver Arm bar han en fed Gaas, hvis Hoved hang ned og daskede ham om Benene. Florent glemte pludselig sin Træthed af lutter Glæde, ilede hen til Manden, slog ham paa Skulderen og sagde:

„Gavard!“

Denne betragtede forbausset det magre mørke Ansigt, som han ikke kjendte. Paa en Gang udbrød han:

„Hvad for noget! Er det Dem!“

Han havde nær tabt begge sine Gæs af lutter Overraskelse. Men da han i det samme fik Dje paa sin Svigerinde og Frøken Saget, der stode og saa paa dem med stor Nysgjerrighed, saa gik han atter videre og sagde:

„Lad os ikke blive staaende her, kom med . . . Her er for mange Djne og Tunger.“

Florent fortalte, at han havde været henne i Rue Pirouette. Savard fandt det morsomt, lo og fortalte ham, at hans Broder Guenu var flyttet og havde aabnet en Butik i Rue Rambuteau, to Skridt derfra, lige overfor Gallerne. Hvad der morede ham endnu mere, det var at høre, at Florent hele Morgenens havde spaseret omkring med Claude Lantier, en løjerlig Fyr, der var Madam Guenus Neveu. Nu skulde han følge ham hen til Broderens Spækhøkerbutik. Men da han hørte, at Florent var vendt tilbage til Frankrig med falske Legitimationspapirer, paatog han sig en underfundig og alvorlig Mine. Han vilde gaa fem Skridt foran ham for ikke at vække Folks Opmærksomhed. Efter først at have stilt sig af med sine Gæs i sin Butik, gik han tværs over Rue Rambuteau, stadig fulgt af Florent. Midt i Gaden blev han staaende stille og pegede hemmeligt paa en stor og smuk Spækhøkerbutik.

Den laa næsten paa Hjørnet af Rue Pirouette og Rue Rambuteau. Florent betragtede glædestraalende Skiltet, hvor der med store forgyldte Bogstaver stod malet: „Guenu Gradelle“, omslynget af Grene og Blade og beskyttet med et Glasdække. Muren ved Siden af Vinduet var ligeledes prydet med Malerier i Glas og Ramme, forestillende tykkindede Amoriner omgivne af Svinehoveder, Pølseguirlander osv. I selve Vinduet laa en Mængde lækre Sager, firligt prydede med Papir og grønne Blade. Nederst laa der en Række Sennepsstrucker og Anchovisdaaser; derefter kom Skinker, Tunger, Strasburgerlever, Pølser og Postejer; fremdeles var der store Terriner fulde af haktede Rjødsgager, Tallerkener med Smør, Oste i

alle Størrelser og Trøfler. Midt i disse Omgivelser stod et lille Akvarium med et Par smaa Guldflis.

I Butiksdøren stod en kjon Kone paa omtrent tredive Aar. Hun saa pyntelig og net ud, var temmelig trivelig uden dog at være for svær, og stod nu roligt smilende og badede sig i Morgensolen. Hun saa ud til at være en yderst retskaffen Kone.

„Det er Deres Broders Kone, Liza,“ sagde Gavart til Florent.

Han havde hilst paa hende med et umærkeligt Nik. Skjønt der ikke var nogen i Butiken, vilde han dog ikke lade Florent gaa der ind. Han var aabenbart sjæleglad over dette, som han troede, farlige Eventyr. Han trak Florent med ind i en lang Gang, der førte til Beboelseslejligheden.

„Vent lidt,“ sagde han, „jeg skal gaa ind og se efter, om Deres Broder er alene . . . De kan komme, naar jeg klapper i Hænderne.“

Og han traadte indensfor. Men da Florent hørte sin Broders Stemme bag Døren, kunde han ikke lade være med at ile ind til ham. Quenu, der holdt meget af ham, faldt ham om Halsen, og de omfavnede hverandre som Børn.

„Aa, er det virkelig dig!“ stammede Quenu. „Hvem skulde have ventet det! . . . Jeg troede, Du var død, og endnu i Gaar sagde jeg til Liza: Den stakkels Florent . . . “

Han standjede og raabte ud i Butiken:

„Hej, Liza! . . . Liza! . . . “

Saa vendte han sig om mod en lille Pige, der var krøben hen i en Krog:

„Pauline gaa ind og hent din Moder.“

Men den lille rørte sig ikke af Stedet. Det var en prægtig lille Pige paa fem Aar, med et buttet lille Ansigt, der havde stor Lighed med den smukke Høkerkones. I Favnen holdt hun en stor hvidgul Kat, og hun trykkede den saa fast ind til sig, som om hun var bange for, at den lurvet klædte Person der henne skulde stjæle den fra hende.

Liza kom nu roligt gaaende ind til dem.

„Det er Florent, det er min Broder,“ gentog Quenu.

Hun sagde Hr. til ham og var meget venlig. Hun betragtede Paris's Bug.

ham roligt fra Top til Taa uden at vise nogen videre Overraskelse. Hun smilede ad sin Mands Bevægelse. Til sidst blev han dog mere rolig. Nu saa han først, hvor mager og elendig Florent saa ud.

„Na, stakkels Broder,“ sagde han, „Du er just ikke bleven kjønnere derovre . . . Jeg, jeg har nu lagt mig ud, som Du ser!“

Han var ganske rigtig meget svær, alt for svær til sine tredive Aar. Hans glatragede Ansigt havde efterhaanden faaet en vis Lighed med de Svinehoveder og det meget Flæsk, hvor imellem han færdedes den hele lange Dag. Florent kunde næppe kjende ham igjen. Han satte sig ned og lod Blikket vandre fra sin Broder til den smukke Lisa og til den lille Pauline. De blusjede af Sundhed; de saa vel nærede og vel tilfredse ud; de saa paa ham med fede Folks Forbavselse, naar de sa en meget mager Person. Og selv Ratten gjorde store Dine og saa mistroisk paa ham.

„Du venter jo nok, til vi spise Frokost, ikke sandt?“ spurgte Quenu. „Vi spise tidligt, Kl. ti.“

En stærk Røkkenlugt opfyldte Værelset. Florent mindedes den skræffelige Nat, han havde tilbragt i Gallerne, i Kamp med Sulten midt imellem de mange Fødevarer. Og med et blidt Smil sagde han dæmpet:

„Nej, for jeg er sulten, maa Du vide.“

II.

Florent havde lige begyndt at studere Jura i Paris, da hans Moder døde. Hun boede i Vigan i Departementet Gard. Hun var bleven gift anden Gang med en Mand fra Normandiet, en Quenu fra Yvetot, som var kommen til det sydlige Frankrig med en Underpræfekt og var vedbleven at have Ansættelse i Præfekturet, da han fandt Egnen smuk, Vinen god og Kvinderne elskværdige. Tre Aar efter Bryllupet forspiste

han sig, blev syg og døde. Alt hvad han efterlod sin Kone, var en stor Dreng, der lignede ham. Moderen havde i Forvejen vanskeligt nok ved at betale Skolepenge for sin ældste Søn Florent, født i hendes første Ægteskab. Han voldte hende megen Glæde: han var blid og sagtnodig, arbejdede flittigt og hjembragte mange Guldpræmier fra Skolen. Paa ham kastede hun al sin Kjærlighed, alle sine Forhaabninger. Maaske foretrak hun i den blege, spinkle Dreng sin første Mand, en kjærlig og søm Provencaler, der havde elsket hende højere end sit eget Liv. Maaske havde Quenu, hvis gode Humør det var, der i Begyndelsen havde fristet hende, vist sig altfor fed, altfor tilfreds, altfor vis paa at skylde sig selv sine bedste Glæder. Hun fastslog en Gang for alle, 'at den yngste aldrig vilde blive til noget ordentligt; hun nøjedes med at sende ham i Skole hos en gammel Pige, der boede i Nærheden, og hos hvem den lille kun lærte at gjøre Spilopper. De to Brødre voksede op fjærnt fra hverandre, fremmede for hverandre.

Da Florent kom til Vigan, var hans Moder allerede bleven begravet. Hun havde villet, at man, for ikke at forstyrre ham i hans Studeringer, skulde skjule hendes Sygdom for ham lige til det sidste Øjeblik. Den lille Quenu, der da var tolv Aar, fandt han ude i Køkkenet, hvor han sad helt alene paa et Bord og græd. En Nabo, Marskandiser, fortalte ham om den stakkels Moders Død. Hun havde slidt sig selv op med Arbejde for at kunne faa Naad til at lade sin Søn studere. Ved Siden af en lille Baandhandel havde hun drevet flere andre Smaabestjæftigelser. Den fire Idé en Gang at se sin Søn Florent som Advokat der i Byen havde til sidst gjort hende haard, gjerrig, uden Skaansel overfor sig selv som overfor andre. Den lille Quenu gik med hullede Benklæder og lasede Bluser; han sad aldrig til Bords men maatte nøjes med de Brødstiver, hans Moder skar til ham. Selv levede hun lige saa tarveligt. Det var for denne Diæt, hun var bukket under, fortvivlet over ikke kunne naa det Maal, hun havde sat sig.

Denne Beretning gjorde et dybt Indtryk paa den bløde og kjærlige Florent. Lærerne stode ham i Øjnene. Han tog sin Broder i sine Arme, trykkede ham ind til sig og kyssede ham for at gjengive ham lidt af den

Kjærlighed, han havde berøvet ham. Og han saa paa hans stakkels slidte Sko, hullede Albuer, snavsede Hænder, alle disse Tegn paa Barnets Forladthed. Han sagde til ham, at han vilde tage ham med sig, og at han skulde saa det godt hos ham. Da han næste Dag anstillede nærmere Undersøgelser, blev han bange for, at der ikke en Gang vilde blive Penge nok til Tilbagerejsten til Paris. Han vilde for ingen Pris blive i Bigan. Heldigvis lykkedes det ham, at saa den lille Baandhandel afstaaet, hvorved han blev i Stand til at betale den Gjæld, hans Moder trods sin egen Strængthed i Pengespørgsmaal lidt efter lidt havde stiftet. Marsskandiseren, hans Moders Nabo, bød ham fem hundrede Francs for hendes Møbler og Linned. Det kunde Florent nok staa sig ved, han takkede ham med Taarer i Øinene, fik skaffet noget nyt Tøj til sin Broder og tog ham med sig derfra samme Aften.

Der kunde ikke mere være Tale om at høre juridiske Forelæsninger i Paris. Florent stød sin Uergjerrighed til Side til bedre Tider. Han fik nogle Informationstimer, tog Bolig med Quenu i Rue Royer-Collard paa Hjørnet af Rue Saint-Jacques, i et stort Værelse, som han møblerede med to Jernsenge, et Klædeskab, et Bord og fire Stole. Nu havde han et Barn at sørge for. Denne Fadersfølelse morede ham. I Begyndelsen prøvede han paa, naar han kom hjem om Aftenen at give Drengen Undervisning; men denne vilde ikke høre efter, var tungnem, vilde ikke lære noget, græd og pønskede den Tid tilbage, da hans Moder lod ham løbe omkring paa Gaden. Modløs holdt Florent inde med Undervisningen, trøstede ham og lovede ham lange, lange Ferier. Og for at undskylde sin egen Svaghed sagde han til sig selv, at han ikke havde taget den kjære Dreng med sig i den Hensigt at tvinge ham. Saa lod han ham da skyde i Vejret, som han selv vilde. Han forgubede ham, frydede sig over hans Latter, glædede sig ved at have ham omkring sig, vel til Mode, fri for alle Bekymringer. Florent vedblev at være lige spinkel i sin slidte sorte Frakke, og det daglige Elid med dets Uergrelser begyndte at gulne hans Ansigt. Quenu blev en lille trivelig Knægt, lidt af en Dumrian, kunde knap læse og skrive men havde et usforstyrreligt godt Humør, der levede op i det store mørke Værelse i Rue Royer-Collard.

Imidlertid gif Marene. Lige saa opofrende, som hans Moder havde været overfor ham, lige saa opofrende var han nu overfor Quenu, hvem han beholdt hos sig som en stor doven Pige. Han besørgede selv al Hjemmets Gjerning; han købte ind, lavede Maden i Stand og dækkede Bord. Det bragte ham til at glemme sine Uergrelser, sagde han gjerne. Han var sædvanligvis noget melankolsk. Om Aftenen naar han kom hjem, forfnytt over fremmede Børns hadefulde Drillerier i Skolen, blev han dybt rørt, naar den store tykke Dreng, han traf i Færd med at spille Top paa Gulvet i Bæreset, sprang ham om Halsen. Quenu lo af den ubehændige Maade, hvorpaa han lavede Omeletter, og den Alvor, hvormed han satte Gryden over Ilden. Naar de havde slukket Lampen og vare gaaede i Seng, blev Florent undertiden meget sørgmodig stemt. Han tænkte paa at gjenoptage sine Studeringer og grubliserede over, hvordan han skulde saa Tid til at følge Forelæsningerne i det juridiske Fakultet. Endelig lykkedes det ham til hans store Glæde at begynde paa at besøge Universitetet. Men saa blev han syg, maatte holde sig hjemme i en otte Dages Tid og kom derved saa langt tilbage, at han opgav enhver Tanke om at fuldende sine Studeringer. Hans Barn vorede imidlertid til. Selv tog han mod en Lærerplads ved et Institut i Rue de l'Éstrapade med en Gage paa atten hundrede Francs om Aaret. Det var en hel Formue. Med lidt Sparfommelighed kunde han lægge Penge til Side til at etablere Quenu for. Selv da denne blev atten Aar, behandlede han ham endnu som en ung Pige, paa hvis Medgift han maatte tænke.

Under sin Broders fortvarige Sygdom havde Quenu ogsaa anstillet sine Overvejelser. En Fordmiddag erklærede han, at nu vilde han arbejde, at han var stor nok til selv at tjene til sit Ophold. Florent blev dybt rørt. Lige overfor dem paa den anden Side af Gaden boede der en Uhrmager, som Drengen hver Dag saa sidde bøjet over sit lille Bord, medens han taalmodigt haandterede sine fine Sager og saa igjennem sit Forstørrelsesglas. Dette Syn tiltalte ham og han paastod, at han havde Lyst til at blive Uhrmager. Men efter fjorten Dages Forløb blev han kjed af det, græd som et tiara's Barn og fandt, at det var altfor indviklet, han kunde aldrig lære at kjende alle de Smaapillerier, der hørte med til et Uhr. Nu

vilde han være Klejnsmed. Men det blev han ogsaa kjed af. I Løbet af ti Aar forsøgte han sig i ti forskellige Professioner. Florent tænkte, at Quenu havde Ret, at man aldrig burde vælge en Bestjæftigelse, man ikke havde Lyst til. Kun kostede Quenus smukke Forsæt, selv at ville tjene sit Brød, Broderen lovlig meget. Lige siden han var begyndt at løbe fra Værksted til Værksted, havde det kun været Udgift paa Udgift, til Klæder, til Værktøj, til Mad udenfor Hjemmet, til Traktament til de nye Kammerater. Florents atten hundrede Francs forsløg ikke mere. Han havde maattet skaffe sig flere Timer om Aftenen. I otte Aar gif han med den samme Overfrakke.

De to Brødre havde skaffet sig en Ben. Huset, de boede i, havde ogsaa Facade til Rue Saint-Jacques, og der laa en Stegekjælder, som ejedes af en stikkelig Mand, der hed Gavard, hvis Kone led af Brystsyge. Naar Florent kom for sent hjem til at faa et Stykke Kjød stegt, saa købte han gjerne der nede et Stykke Kalkun- eller Gaasesteg til tolv Sous. Paa saadanne Dage levede de højt. Gavard kom til sidst til at interessere sig for det magre unge Menneske, han kjendte hans Historie og tog sig af den yngre Broder. Og snart forlod Quenu ikke mere Stegekjælderens. Saa snart Broderen var gaaet hjemme fra, gif han ned og installerede sig i Butiken, hvor han sad og glædede sig over de fire store Stegespid, der med en sagte Larm drejede rundt foran de høje, klare Flammer.

De store Kobberkjedler skinnede, Fjerkræet dampede i dem, Fedtet brasede i Bradpanden, og Quenu syntes, at Spiddene passiarede indbyrdes, ja talte venligt til ham, naar han stod med en lang Ske i Haanden og overhældte de fede Gaase- og Kalkunbryst med Sky. Han sad i Timevis, rød i Ansigtet af Varmen fra Flammerne, og saa med et ubestemt Smil paa de fede Dyr; først naar de bleve tagne af Spiddene, vaagnede han op. En stærk Madlugt fyldte da Butiken; Drengen stod og fulgte opmærksomt den Operation, der foregik med Gæssene, han klappede i Hænderne, talte til dem, sagde til dem, at de vare rigtig fede, at de vilde blive spiste, at Kattene kun vilde faa Benene. Og han sprang i Bejret af Glæde, naar Gavard gav ham en Skive Brød, som han kunde riste i Bradpanden.

Det var uden Tvivl derfra, Quenu havde sin Kjærlighed til

Røffenet. Hver Gang han havde prøvet en ny Bessjæstigelise, vendte han regelmæssig tilbage til Stegespiddene. I Begyndelsen frygtede han for at gjøre sin Broder imod, thi denne talte med en uvidende Persons hele Foragt om de lækre Sager. Men da han en Gang forklarede Florent Tillsavningen af en meget kompliceret Ret, og han lod til at høre meget opmærksomt efter, tilstod han sit Kald for ham og tog Arbejde i en Restauration. Fra det Øjeblik af var de to Brødres Livsbane fastslaaet. De vedbleve at bebo Værelset i Rue Royer-Collard, hvor de traf sammen hver Aften: den ene glædestraalende og vel tilfreds, den anden nedslaaet og modløs. Florent vedblev at gaa i den samme slidte, sorte Dragt og glemte sig selv af Omsorg for sine Elever, hvorimod Quenu spadserede vel fornøjet omkring i sit hvide Forklæde og sin hvide Hue. Og undertiden morede de sig over at se hverandre saaledes, den ene helt hvid, den anden helt sort. Det store Værelse syntes halvt sørgmodigt, halvt fornøjet ved at være Vidne til denne Sorg og denne Munterhed. Aldrig have to saadanne Kontraster dannet et fredeligere Hjem. Faderens Magerhed gik igjen hos den ældste; den yngste slægtede værdigt sin Fader paa, blev fed og triveligt; og Moderens blide Sind viste sig i den Kjærlighed, de gjensidig nærrede for hverandre.

De havde en Slægtning i Paris, en Morbroder, Gradelle, der drev en Høkerhandel i Rue Pirouette i Kvarteret omkring Gallerne. Det var en gjerrig og brutal Person, der, første Gang de besøgte ham, tog imod dem som mod et Par forsultne Tiggere. Senere kom de der kun sjældent. Paa den gode Mand's Fødselsdag plejede Quenu at bringe ham en Buket, hvorfor han til Gjengjæld fik en halv Francs. I sin yngelige Stoltthed pinte det Florent, naar Gradelle undersøgte hans Paaflædning med 'en Mine, som saa han i ham en Person, der gjerne vilde ligge en Middagsmad eller et fem Francs Stykke.

Disse Aar vare kun sørgelige for Florent. Hjemme nød han vel Lønnen for alle sine Oposrelser. Men ude i den daglige Gjerning blev han i daarligt Humør. Hans tidligere Uergjerrighed vaffes atter til Live. Der maatte mange og lange Maanedes til, før han fandt sig i at bøjse Skuldrene og forsone sig med Tanken om at være grim, middelmaadig og

fattig. Da han vilde undfly det Ondes Frisfeller, faa ftalte han fig et Ideal og blev Republikaner; han traadte ind i Republiken, fom fortvoblede unge Piger træde ind i Kiofteret. Han kunde ikke lide Bøger; al den forte Trykfværte, han ftadig faa for fig, mindede ham om det aandfløvende Arbejde med Drengene i Skolen. Det Sprog, Bøgerne talte til ham, var defuden ikke efter hans Hovede. Han vuggede fig i fredelige Drømme om, at han flulde blive lykkelig, at hele Verden flulde blive det, han byggede i Tanterne den republikanfte By, hvori han havde villet leve. Han hørte op med at læfe andet, end hvad hans Lærerftilling gjorde det nødvendigt for ham at fætte fig ind i; han foretog lange Spadfereture, under hvilke han udfaftede Planer, der flulde gjøre Mennefeheden bedre og lykkeligere. Da Februarvagene bragte Blodet til at flyde i Paris's Gader, fmertede det ham dybt, han beføgte flittigt de politifte Klubber og fordrede Hævn over det udfyldig udgydte Blod. Han blev en af diife Talere, der prædike Revolutionen fom en ny Religion. Decemberdagene maatte til for at bringe ham ud hans Illufioner. Han var afvæbnet. Han lod fig fange fom et Faar og blev behandlet fom en Ulv. Da han vaagnede op af fin Drøm om Broderfkap, laa han og kæmpede med Sulten paa de kolde Flifer i en af Bicêtres Kafematter.

Quenu, fom da var to og tyve Aar, grebes af den dødeligfte Angst, da hans Broder ikke kom hjem. Næfte Dag gif han hen paa Montmartre Kirkegaarden for at opføge ham mellem Eigene af dem, der vare blevne dræbte paa Barrikaderne, og fom man havde lagt i lange Rækker under noget Halm. Det var et ftygt Syn, hans Dine fyldtes med Taarer, og han maatte to Gange gaa den lange Rigrække igjennem. Endelig fik han otte Dage efter at vide i Politipræfektoret, at hans Broder var arrefteret. Han kunde ikke faa ham at fe. Da han trængte ind paa Politiet for at faa Lov dertil, truede man ham med arrestere ham felv. Saa ilede han hen hos Onkel Gradelle i Haabet om at formaa ham til at frelfe Florent. Men Onkel Gradelle blev vred og paaftod, at det var godt nok til ham, og at Florent ikke havde behøvet at have fin Næfe i Republikanernes Sager; han tilføjede endog, at det ftod fkrevet i Florents Anfigt, at det vilde tage en gal Ende med ham.

Duenu græd sine modige Taarer og blev staaende halv kvalt af Gulten. Onkelen begyndte at skamme sig og følte en vis Forpligtelse til at gjøre noget for den stakkels Fyr; derfor tilbød han ham, at han kunde blive hos ham. Gradelle vidste, at Duenu var en god Kok, og han kunde nok trænge til en Hjælper. Duenu var i den Grad bange for at vende ene hjem til det store Bærelse i Rue Royer-Collard, at han tog imod Tilbudet og laa samme Nat i Onkelens Hus, højt oppe i et lille mørkt Hummer, hvor der knap var Plads til at strække sig. Der græd han i alt Fald mindre, end han vilde have gjort det ved Synet af Broderens tomme Seng.

Endelig lykkedes det ham at faa Florent at se. Men da han kom tilbage fra Bicêtre, maatte han gaa i Seng; han fik Feber og maatte ligge til Sengs i tre Uger. Det var hans første og eneste Sygdom. Gradelle ønskede sin republikanske Neveu Pokker i Bold. Da han en Morgen fik Underretning om, at Florent var paa Vejen til Cayenne, gif han hen og vækkede den syge Duenu og fortalte ham uden Omsvøb denne Nyhed hvorved han fremkaldte en saa pludselig Vending i Sygdommen, at det unge Menneske allerede næste Dag var oven Sengen. Hans Smerte var udtømt. En Maaned senere lo han, blev bagefter ganske sørgmodig og bebrejdede sig selv, at han havde let; saa vandt hans gode Humør lidt efter lidt Overhaand og han lo uden mere at faa Skrupler.

Han lærte Høsterhandelen. En Spækhøsterbutik skaffede ham endnu flere Nydelser end et Køkken. Men Onkel Gradelle foreholdt ham, at han skulde passe paa ikke at forsømme sine Kasseroller, da det kun var altfor sjældent at træffe en Høster, der tillige var en dygtig Kok; det kunde aldrig skade først at have tjent i en Restauration. I øvrigt udbyttede han Duenus Talenter paa bedste Maade; han lod ham lave al den Middagsmad, der blev bestilt hos ham af Folk i Nabolaget, og lod ham særlig besørge Tillavningen af Grisesylte og Svinekoteletter. Da det unge Menneske virkelig var ham til god Nytte, holdt han af ham paa sin Vis og kneb ham i Armene, naar han var i godt Humør. Han havde solgt det tarvelige Bohave i Rue Royer-Collard og beholdt de derfor indkomne Penge, nogle og fyrretyve Francs, for at Duenu, den letfindige Arabat, som han kaldte

ham, ikke skulde smide dem i Rendestenen. Til sidst bestemte han sig til at give ham sex Francs om Maanedens til Lommepege.

Quenu havde det smaat med Penge og blev undertiden haardt behandlet men var ikke desto mindre fuldstændig lykkelig. Han kunde nok lide at blive taget under Armene. Florent havde igjen for meget opdraget ham som en doven Pige. Desuden havde han faaet sig en Veninde hos Onkel Gradelle. Da denne mistede sin Kone, havde han maattet tage en ung Pige i Huset til at passe Butiken. Han havde valgt en, der saa trivelig og appetitlig ud, da han [nok kjendte Kundernes Smag. I Rue Cuvier, tæt ved Jardin des Plantes boede en Enke, hvis Mand havde været Postdirektør. Denne Dame, der levede meget tarveligt af en lille Livrente, havde taget en stor og smuk Pige til sig og behandlede hende som sin egen Datter. Og Lisa plejede hende taalmodigt, lidt alvorlig, men smuk naar hun smilede. Hendes største Ynde bestod i den henrivende Maade, hvorpaa hun smilede. Da blev hendes Blif kjærtegnende og forførerisk. Den gamle Dame sagde ofte, at Lisas Smil maaske en Gang vilde volde hendes Ulykke. Ved sin Død efterlod hun sin Adoptivdatter alle sine Sparepenge, en halv Snes tusinde Francs. Lisa boede i otte Dage helt alene i Lejligheden i Rue Cuvier; det var derhen, Gradelle begav sig for at tale med hende. Han kjendte hende kun fra de Besøg, hun havde aflagt i Butiken i Rue Pirouette sammen med sin Adoptivmoder. Ved Begravelsen syntes han, hun saa ualmindelig smuk og velskabt ud, og han fulgte med helt ud paa Kirkegaarden. Medens man sænkede Ligkisten ned i Graven stod han og tænkte paa, at hun vilde kunne tage sig prægtigt ud i en Spækhøkerbutik. Han vilde maaske endog tilbyde hende fri Station og tredive Francs om Maanedens. Da han gjorde hende Forslag bad hun om fire og tyve Timers Betænkningstid. Saa en Formiddag kom hun med sine saa Sager og sine ti tusinde Francs. En Maaned senere regerede hun over hele Huset, over Gradelle, Quenu, lige ned til de mindste Koffedrengene. Quenu især vilde gjerne have ladet sig halve i Stykker for hendes Stald. Naar hun smilede til ham, blev han staaende og saa paa hende med et inderligt Velbehag.

Lisas Fader levede endnu. Han hed Macquart og var fra Plassans.

Hun sagde, han var i Udlandet, og skrev aldrig til ham. Undertiden lod hun forstaa, at hendes Moder, da hun endnu levede, havde været en ivrig Arbejderske, og at hun slægtede hende paa. Hun viste sig virkelig ogsaa meget taalmodig og udholdende ved sit Arbejde. Og saa forstod hun desuden at tale saa fornuftigt om Konens Pligter og om Mandens Pligter, at Quenu blev ganske fornøjet ved at høre derpaa. Han forsikrede, at han var fuldstændig af hendes Mening. Lisas Mening var, at enhver bør arbejde for Jøden; at enhver er sin egen Lykkes Smed; at man handler ilde i at opmuntre Dovenskaben; kort sagt, at naar der findes ulykkelige Stakler saa er det værst for Lediggængerne. Det var en kort og syndig Fordømmelsesdom over den gamle Macquarts Drukkenskab og vel bekendte Driveri. Uden at hun vidste af det, talte Faderen højt inden i hende. Hun havde forstaaet, at man selv bedst kan skabe sig en rolig Lykke. Allerede da hun kun var sex Aar gammel, havde hun kunnet finde sig i at sidde roligt paa sin lille Stol hele Dagen igjennem i Haab om den lovede Belønning, en Kage om Aftenen.

Hos Gradelle fortsatte Lisa sit rolige, regelmæssige Liv. Hun havde ikke taget imod den gode Mands Tilbud paa Lykke og Fromme; hun vidste, at hun i ham vilde finde en Bestyttelse, og hun havde maaske ogsaa en Anelse om, at hun gjennem den mørke Butik i Rue Pirouette vilde kunne naa frem til den sikreste Fremtid, hun drømte om, et Liv fuldt af sunde Nydelser, et Arbejde uden Overanstængelse, og hvor hver Time bragte Belønning for de overstaaede Besværligheder. Hun passede sin Butik med den samme rolige Omhu, hvormed hun tidligere havde passet Postmesterens Enke. Snart blev hendes Forklæders Properhed til et Ordsprog i Nabolaget. Onkel Gradelle var saa tilfreds med den unge Pige, at han undertiden sagde til Quenu:

„Var jeg ikke over de tres, saa kunde jeg skam være taabelig nok til at gifte mig med hende . . . En Kone som hende i en Butik, min Dreng, hun er saa god som purt Guld.“

Quenu lo af fuld Hals, da en af Naboerne en Dag bestyldte ham for at være forelsket i Lisa. Saadanne Drillerier brød han sig kun lidt om. De vare gode Benner. Om Aftenen, naar de skulde i Seng, gik de op ovenpaa sammen. Ved Siden af det lille sorte Gul, hvori Quenu

strakte sine Lemmer hver Aften, havde hun et lille Bærelse, som hun havde gjort ganske lyst og indbydende og pyntet med Musselinsgardiner. Oppe ved Enden af Trappen blev de staaende et Øjeblik og passiarede, hver med sit Lys i Haanden, medens de stak Nøglerne i Laasene. Og naar de lukkede Dørene efter sig, var det med et venstabeligt:

„God Nat, Lise.“

„God Nat, Quenu.“

Lyttende gik Quenu i Seng. Bræddewæggen mellem deres Bærelser var saa tynd, at han kunde følge enhver af hendes Bevægelser. Og han tænkte: „Saa, nu trækker hun Gardinerne for Vinduet. Hvad mon hun nu kan have at bestille henne ved sin Komode? Nu sidder hun og trækker sine Støvler af. Naa, nu slukkede hun Lysen, God Nat da, lad os saa sove.“ Og naar han hørte Sengen knage der inde, tænkte han leende: „Hun er Pøkker ikke let, Lise.“ Den Tanke morede ham; til sidst faldt han i Søvn og drømte om Arbejdet, han skulde i Lag med næste Dag.

Saadan gik det et helt Aar, uden at Lise en eneste Gang blev rød eller Quenu en eneste Gang forlegen. Om Morgenen naar hun kom ned i Køkkenet, gav de hverandre Haanden. Undertiden hjalp hun ham, holdt Tarmene med sine smaa buttede Fingre medens han stoppede dem. Eller de smagte i Forening paa Varerne for at opdage, om de ikke havde en eller anden Fejl, der kunde rettes. Hun kjendte en hel Del Opskrifter paa Madvarer, fra hvis Tilberedning han skilte sig meget heldigt. Ofte stod hun uventet bagved ham og kiggede over hans Skulder ned i Gryderne, eller hun rakte ham en Ske, en Tallerken. Ilden gjorde dem ganske rødkindede begge to. Naar hun stod og saa paa ham, var han lutter Iver for sit Arbejde og lyttede opmærksomt til hendes gode Raad. Om Eftermiddagen naar der ikke var mange Kunder i Butiken, passiarede de roligt med hverandre i Timevis. Hun sad ved sin Pult og strikkede. Han satte sig paa en Huggeblok og slog med Hælene mod den. Og de kom udmærket godt ud af det sammen; de talte om alt, som oftest om Køkkensager, om Onkel Gradelle eller om deres Naboer. Hun fortalte Historier for ham som for et lille Barn; hun kunde en hel Del pæne smaa Mirakelsagn fulde af Lam og Engle, og hun fortalte dem med blid Stemme og stor

Alvor. Naar der kom Runder i Butiken, bad hun gjerne ham erpedere dem for sig. Klokken elleve gik de ligesom den foregaaende Dag langsomt op ad Trappen for at gaa til Ro. Og naar de lukkede deres Døre efter sig, lød det sædvanlige rolige:

„God Nat, Liza.“

„God Nat, Quenu.“

En Formiddag blev Onkel Gradelle ramt af et Anfald af Apoplexi, netop som han stod og var i Færd med at hakke noget Kjød. Hun faldt lige forover med Næsen i Kjødet. Liza mistede ikke Koldblodigheden. Hun sagde, at det ikke kunde gaa an at lade ham ligge der midt i Køkkenet; hun lod ham bære ind i hans Soveværelse. Saa aftalte hun med Køkkenpersonalet, at det skulde hedde sig, at Onkel Gradelle var død i sin Seng; Runderne kunde ellers let faa i Sinde at søge andet Steds hen. Ganske forbauset over ikke at kunne græde hjalp Quenu med at bære den Døde ind paa Sengen. Senere græd han og Liza sammen. Han og hans Broder Florent vare de eneste Arvinger. Sladdersøsterne i Kvartieret gjorde den gamle Gradelle til en rig Mand; men det viste sig, at der ikke var en Skilling at finde efter ham. Liza gik uroligt omkring alle Begne. Quenu saa hende gaa og se sig om fra Morgen til Aften, som havde hun tabt noget. En Dag tog hun sig for at gjøre rent i hele Huset. Om Eftermiddagen, da hun havde været et Par Timers Tid nede i Kælderen, hvor hun selv afvaskede alle Saltmadstønderne, kom hun op igjen med noget i sit Forklæde. Quenu stod og hakkede Svinelever. Hun ventede, til han blev færdig, og stod imidlertid og passerede med ham om ligegyldige Ting. Men hendes Øjne straalende med en usædvanlig Glans, og med sit bedaaende Smil sagde hun til ham, at hun vilde tale med ham. Hun gik foran op ad Trappen men med noget Besvær, thi det, hun bar i sit Forklæde, var aabenbart tungt. Overst oppe lænede hun sig et Øjeblik pustende mod Rækværket. Forbauset og uden at sige et Ord fulgte Quenu med ind i hendes Værelse. Det var første Gang hun inviterede ham derind. Hun lukkede Døren, slap Fligene af sit Forklæde, som hun næppe kunde holde mere i sine Fingre for Træthed, og lod en Masse Guld- og Sølvmonter rulle ud paa sin Seng. Paa Bunden af en Saltmadstønde havde hun

fundet Onkel Gradelles Skat. Der dannede sig en stor Fordybning i Dynen, da denne Dynge væltede ud over den.

Lisas og Quenus Glæde var rolig og fattet. De satte sig paa Ranten af Sengen, Lisa ved Hovedgjærdet, Quenu ved Fodenden, hver paa sin Side af Pengestablen; og de talte Pengene ovenpaa Tæppet for ikke at gjøre for megen Støj. Der var fyrretyve tusinde Francs i Guld, tre tusinde i Sølv, og i en Blikkasse laa der to og fyrretyve tusinde i Sedler. De brugte over to Timer til at opgjøre alt dette. Quenus Hænder rystede lidt. Det var Lisa, som gjorde det meste af Arbejdet. De ordnede Guldet i Stabler paa Hovedpuden og lode Sølvet ligge i Fordybnigen i Dynen. Da de til sidst fik regnet ud, at det hele udgjorde den for dem uhyre Sum af fem og firindstyve tusinde Francs, gave de sig til at passiare sammen. Ganske naturligt talte de om Fremtiden, om deres Bryllup, uden at der nogen Sinde i Forvejen havde været Tale imellem dem om Kjærlighed. Pengene syntes at have løst deres Tunger. De havde lænet sig tilbage med Ryggen mod Væggen, og medens de passiarende sad og robede i Pengene, mødtes deres Hænder midt imellem alle de mange Fremfrancs Stykker. Da Mørket faldt paa, sad de endnu i samme Stilling. Da først rødmede Lisa ved at se ham sidde ved sin Side der inde paa Sengen i hendes Bærelse.

De rejste sig op, forlegne som to Forelskede, der have syndet for første Gang. Den i Uorden bragte Seng med alle Pengene syntes at anklage dem for at have nydt en forbudt Glæde. Lisa gik hen og hentede sine ti tusinde Francs. Quenu vilde have, at hun skulde lægge dem til Onkel Gradelles fem og firindstyve tusinde; han blandede leende de to Summer sammen og sagde, at de ogsaa skulde forenes ligesom deres Gjermænd; og det blev aftalt, at Lisa skulde gemme Skatten i sin Komode. Da hun havde gjort det og bragt Sengen i Orden igjen, gik de roligt ned sammen. De vare nu Mand og Kone.

Bryllupet fandt Sted næste Maaned. Naboerne fandt Partiet meget naturligt passende. Man havde hørt lidt fortælle om Skatten og Lisas Retsfærdighed blev lovpriist i høje Toner; naar alt kom til alt, kunde hun jo godt have ladet være med at sige noget til Quenu og beholdt

alle Pengene for sig selv; naar hun havde fortalt ham om sit Fund, saa var det af pur Nødskaarsag, eftersom jo ingen havde set hende. Hun fortjente nok, at Quenu giftede sig med hende. Den Quenu havde Held med sig; han var ikke smuk, og han fandt en smuk Kone, som gravede en Skat op af Jorden til ham. Beundringen gik saa vidt, at man til sidst hvilede sig i Krogene: at det havde virkelig været dumt af Lisa at bære sig ad, som hun havde gjort det. Lisa smilede, naar man paa en forblummet Maade lod hende det høre. Hun og hendes Mand levede nu som før fredeligt, venskabeligt og lykkeligt sammen. Hun hjalp ham, trykkede en Gang imellem hans Haand eller bøjede sig hen over hans Skulder for at kaste et Blik paa Gryderne. Og som sædvanlig var det kun Jlden i Køkkenet, der kunde bringe Blodet til at fare op i deres Kinder.

Imidlertid var Lisa en forstandig Kone, der hurtigt begreb det taabelige i at lade deres fem og halvfemsindstyve tusinde Frans ligge og sove i Komodestuffen. Quenu vilde helst have lagt dem ned paa Bunden af Saltmadstønden igjen og ventet, til han en Gang selv havde samlet lige saa meget; saa vilde han have trukket sig tilbage til Suresnes med sin Kone, et Sted, de holdt meget af begge to. Men hun havde andre Planer. Rue Pirouette var hendes Renlighedsfjende imod, hun længtes efter mere Luft og Lys. Den Butik, i hvilken Onkel Grabelle havde samlet sin Skat, var gammeldags og mørk; og den unge Kone drømte om at faa en rummelig, høj, lys og moderne Butik med Spejlglas paa Væggene og ud til en bred Gade; i øvrigt var det ikke af smaalig Lyst til at brede sig bag Disken i et elegant udstyret Lokale; men hun vidste, hvor fordelagtig en saadan Forandring vilde blive for dem. Quenu blev ganske forfækket, første Gang hun talte til ham om at flytte og anvende en Del af deres Penge til at indrette en ny Butik for. Hun trak smilende paa Skuldrene.

En Dag, da Natten faldt paa, og der var mørkt i Butiken, hørte de to Ægtefolk en Samtale udenfor deres Dør mellem to Koner, af hvilke den ene sagde:

„Nej, ikke for alt i Verden vil jeg købe saa meget som en Pølse for Fremtiden hos dem, kan De tro . . . Der er død en i deres Køkken.“

Duenu var lige ved at græde af Uergrelse. Historien om, at en var død ude i deres Køkken, bredte sig videre og videre. Til sidst blev han ganske rød i Hovedet, naar han saa Kunderne snuse alt for nøje til hans Varer. Det blev ham, som paa ny optog sin Kones Plan om at flytte. Uden at sige noget til ham derom, havde hun set sig om efter en ny Butik og fundet en, der var udmærket beliggende, ikke langt fra Rue Pirouette, i Rue Rambuteau. Den vendte ud til Gallerne, hvad der mindst vilde fordoble Kundernes Antal og gjøre Forretningen bekjendt over hele Paris. Duenu lod sig overtale til de forfærdeligste Udgifter; han satte over tredive tusinde Francs i Marmor, Spejlglas og Forgyltning. Liza havde i Timevis Opsigt med Arbejderne, der istandsatte Butiken. Da hun endelig kunde indstallere sig bag Disken, kom Folk strømmende til og gjorde Indkjøb blot for at saa Butiken at se. Væggene vare helt overtrukne med hvidt Marmor; midt i Loftet var der anbragt et stort firkantet Spejl, ned fra hvis Midte der hang en prægtig, firarmet Lysekrone. Og i Baggrunden af Butiken var der ligeledes anbragt Spejlglas, i hvilket Forgrunden afspejlede sig, saa at Butiken kom til at se større ud, end den i Virkeligheden var. Gulvet var belagt med firkantede skiftevis hvide og røde Fliser. Hele Kvartieret var stolt af sin storartede Viktualiehandel, og ingen tænkte mere paa Køkkenet i Rue Pirouette, hvor Onkel Grabelle var død. I hele den første Maaned blev Naboerne staaende udenfor Butiksvinduerne for at se Liza. Hun var Sjælen i det hele, og hun hed aldrig andet end den smukke Liza.

Til højre for Butiken laa Spisestuen med en Buffet, et Bord og lyse Egetræsstole. Tæppet paa Gulvet og Tapetet paa Væggene vare gule. Midt over Bordet hang en smuk Lampe. Fra Spisestuen førte en Dør ud til det store, firkantede Køkken og bagved dette laa der en lille flisebelagt Gaardsplads, fuld af Tønder, Fade, Krukker og lignende Sager.

Forretningen gik udmærket. Duenu, hvem de store Udgifter havde forfærdet, følte formelig Respekt for sin Kone, der, som han sagde, var „et fløgtigt Hovede.“ Efter fem Mars Forløb havde de omtrent firindstyve tusinde Francs staaende ude til gode Renter. Liza forklarede, at de ikke vare ærgjerrige, og at de ikke brød sig om at skraabe store Summer sammen

i en Fart; havde hun villet, kunde hun gjerne have faaet sin Mand til at tjene langt mere, nemlig ved at faa ham til at drive Svinehandel i det Store. De vare unge endnu; de havde Tiden for dem; de holdt desuden ikke af at overanstrenges sig, slide sig op, de vilde arbejde jævnt væk og leve godt.

„Se, der er nu for Exempel min Fætter,” fortalte Liza, naar hun begyndte at blive meddelsom; „han bor her i Paris, men jeg kommer ikke hos ham; de to Familier kan ikke komme ud af det sammen. Han har antaget Navnet Saccard for at faa visse Historier skrevne i Glemmebogen. Naa, og denne Fætter tjener, siger man, Millioner. Men hvordan et Liv fører han saa! Han farter omkring med Jernbanerne fra Morgen til Aften. Hvor kan han spise sin Mad i Ro? Vi andre, vi ved da i det mindste, hvad det er vi spiser og giver os god Tid. Man holder jo dog kun af Pengene, fordi man ikke kan leve uden dem. Det er saa naturligt, at man holder af at have det godt. Men hellere vilde jeg lægge Hænderne i Skjødets end gøre mig Livet surere, end det er værd. For Resten kunde jeg nok have Lyst til at se min Fætters Millioner. Jeg tror ikke saadan uden videre paa Millioner. Jeg saa ham forleden Dag komme kjørende i sin egen Vogn; han var helt gul i Ansigtet og saa alt andet end fornøjet ud. En Mand, der tjener gode Penge, har hverken den Mine eller den Kulør. . . . Naa, lad det blive hans Sag . . . Vi foretrække at nøjes med en mindre Fortjeneste og have Nytte og Glæde ud af den.”

Det første Aar de vare gifte, fik de en lille Pige, til stor Fryd for dem begge to. Forretningen gik godt, netop som Liza ønskede det. De levede fredeligt og lykkeligt sammen alle tre. Kun Quenu blev af og til lidt melankolsk, naar han kom til at tænke paa den stakkels Florent. Indtil 1856 fik han Breve fra ham, med større og større Mellemrum; til sidst hørte de helt op; gennem en Avis erfarede han, at tre Deporterede havde gjort Forsøg paa at undvige fra Djæveløen, men vare druknede inden de naaede Land. I Politipræfektret kunde man ikke give ham nøjagtige Oplysninger; hans Broder maatte være død. Imidlertid opgav han ikke ganske Haabet; men Maaneberne gik. Florent, der strejsede omkring Paris's Bug.

i det hollandske Guyane, tog sig vel i Agt for at skrive, da han stadig haabede at faa Lejlighed til at vende tilbage til Frankrig. Til sidst begræd Quenu ham som en Død, hvem han ikke havde kunnet sige Farvel. Lisa kjendte ikke Florent. Hver Gang hendes Mand gav sin Sorg Lust, trøstede hun ham med blide Ord; hun lod ham for hundrende Gang fortælle Historier fra sin Ungdom, fortælle om det store Bærelse i Rue Royer-Collard, om de sex og tredive Haandværk, han havde lært, om den Kontrast, der var mellem ham, naar han gik i sit hvide Forklæde og med sin hvide Hue, og den helt sortklædte Florent. Hun sad og hørte taalmodigt til.

Saa var det, at Florent en Septembermorgen kom dumpende ned, netop som Lisa stod og tog sig sit sædvanlige Morgenbad i Solen, og som Quenu endnu lidt søvndruffen var i Færd med at tage fat paa Arbejdet. Florent faldt ned imellem dem som en Bombe. Gavard mente, det var bedst at skjule „Flygtningen“, som han kaldte ham. Lidt blegere og alvorligere end sædvanlig lod Lisa ham til sidst efter mange Overvejelser gaa op paa femte Sal, hvor hun overlod ham sin Butiksjomfrus Bærelse. Quenu kom imidlertid op til ham med noget Mad. Men Florent kunde næsten ingen Ting spise; han led af Svimmelhed og Kvalme; han gik i Seng og laa i fem Dage; en begyndende Hjærnebetændelse blev imidlertid heldig besejret. Da han endelig kom til sig selv igjen, var Lisa den første, han saa; hun sad ved hans Hovedgærde og rørte om i en Kop med en Ske. Da han vilde takke hende, sagde hun til ham, at han skulde ligge ganske stille, og at de kunde tale sammen senere. Efter endnu tre Dages Forløb var den Syge oven Sengen. Saa en Formiddag kom Quenu op og hentede ham ned paa første Sal, hvor Lisa, sagde han, havde noget at tale med dem om.

Der beboede de en lille Lejlighed paa fire Bærelser. Først gik de igjennem et umøbleret Bærelse, hvor der kun stod nogle Stole, derefter kom der en lille Dagligstue, hvor alle Møblerne vare omhyggelig skjulte under hvide Overbetræk, og hvor Persiennerne altid vare for Binduerne, at ikke Solens Straaler skulde gjøre Skade; derfra kom man ind i Sovrebærelset, det eneste Bærelse i hele Lejligheden, der benyttedes. Møblerne vare af Mahognitræ, og navnlig Sengen var prægtig med sine fire Madrasjer,

sine fire Hovedpuder, sine bløde Edderdunsdyner, ret en Seng skabt til at sove i. Saa var der et elegant Toiletbord, et Klædeskab og Stole med Overtræk til Beskyttelse mod Støv og Slid. Til venstre var der en Kamin, oven paa hvilken der stod et Taffeluhur med en Base paa hver Side, og paa Bæggen oven over hang to store Oliemalerier af Quenu og Lisa i ovale, forgylbte Rammer. Paa Gulvet laa et Tæppe, foran Sengen tillige et mindre Tæppe, et rent Taalmodighedsarbejde, kunstfærdigt udført af den smukke Lisa paa Tider, da der ikke var noget at bestille i Butiken. Men det mest iøjensaldende mellem disse mange nye Ting, var dog en stor, ældgammel Sekretær, der stod op imod Bæggen til højre, og hvis høje Alder en gennemgaaende Reparation ikke havde formaaet at fæste et Slør over. Lisa havde villet beholde dette Møbel, som havde gjort Tjeneste hos Onkel Gradelle i fyrretyve Aar; hun sagde, at det vilde bringe dem Lykke. Det var solidt og sikkert som et Fængsel og saa tungt, at man ikke kunde rokke det ud af Stedet.

Da Florent og Quenu kom ind, sad Lisa henne ved den opslaaede Sekretær og skrev en hel Masse Tal med stor, rund og tydelig Skrift. Hun gav dem ved et Tegn at forstaa, at de ikke maatte forstyrre hende. De satte sig ned, og Florent betragtede overrasket Bærelset, de to Portrætter, Taffeluhret og Sengen.

„Se saa,“ sagde Lisa, da hun var færdig med sine Beregninger. „Hør nu en Gang, hvad jeg vil sige . . . Vi har et Regnskab at aflægge for Dem, kjære Florent.“

Det var første Gang, hun tiltalte ham saaledes. Hun tog det bestrevne Stykke Papir og vedblev:

„Deres Onkel Gradelle døde uden at efterlade sig Testamente; De og Deres Broder vare de eneste to Arvinger . . . Nu er Tiden kommen, da vi bør give Dem Deres Part.“

„Men jeg forlanger jo ingen Ting,“ udbrød Florent, „jeg vil ingen Ting have!“

Quenu havde aabenbart ikke anet, hvad hans Rone vilde tale med dem om. Han blev lidt bleg og saa paa hende med en fortrydelig Mine. Ganske vist holdt han meget af sin Broder; men det var da ingen Nytte

til faalebes taabeligt at smide ham Onfelens Arv lige i Hovedet. De kunde jo have set Tiden an.

„Jeg ved nok, kjære Florent,“ vedblev Lisa, „at De ikke er kommen for at fordre det af os, som tilhører Dem. Men Forretninger ere Forretninger; man staar sig bedst ved at afgjøre saadan noget lige strax . . . Deres Onkels Formue beløb sig til fem og firindstyve tusinde Francs. Jeg har derfor skrevet Dem her for to og fyrretyve tusinde og fem hundrede Francs. Se en Gang.“

Og hun viste ham Summen paa Papiret.

„Det er uheldigvis ikke saa let at vurdere Butiken, Inventariet, Varerne og Søgningen. Jeg har kun kunnet beregne det tilnærmelsesvis; men jeg tror at have talt alt rigeligt med . . . Jeg har faaet ud en Sum paa femten tusinde tre hundrede og ti Francs, hvilket bliver syv tusinde, sex hundrede og fem og halvtredssindstyve Francs til Deres Part, og med det andet halvtredssindstyve tusinde et hundrede og fem og halvtredssindstyve Francs . . . De vil jo nok gaa Regnskabet igjennem selv, ikke?“

Hun havde læst Tallene højt med klar og tydelig Stemme og rakte nu Papiret hen imod ham.

„Men den Gamles Butik har aldrig i sine Dage været femten tusinde Francs værd!“ udbrød Quenu. „Jeg vilde en Gang have givet ti tusinde for den!“

Det gik ham virkelig til sidst for vidt. Man driver da heller ikke sin Retsskaffenhed til den Yderlighed. Talte maaske Florent selv om den gamle Butik i Rue Pirouette? Desuden vilde han jo ingen Ting have, det havde han sagt.

„Butiken var femten tusinde tre hundrede og ti Francs værd,“ gjentog Lisa roligt. „De kan nok tænke, kjære Florent, at det ikke er til nogen Nytte, at lade en Notar blande sig i det. Det er os, der har at foretage Delingen, nu da De er staaet op fra de Døde igjen . . . Lige fra det Øjeblik da De kom, har jeg tænkt derpaa, og medens De laa og havde Feber, lavede jeg dette Overslag, saa godt jeg kunde . . . De ser selv, at alt er nøjagtigt opført og medregnet. Jeg har set efter i vore

gamle Bøger, og jeg har taget min Hukommelse til Hjælp. Læs nu højt, saa skal jeg give Dem alle de Oplysninger, De ønsker."

Florent kunde ikke lade være med at smile. Denne hos hende tilhyneladende ganske naturlige Rettænkthed rørte ham. Han lagde Papiret paa den unge Kones Stjød, tog hendes Haand og sagde:

"Kjære Lisa, det glæder mig at se, hvor godt De og min Broder sidde i det; men jeg vil ikke have Eders Penge. Arven tilkommer min Broder og Dem, der har plejet Onkel til det sidste . . . Jeg trænger ikke til noget, jeg vil ikke lægge Eders Forretning Hindringer i Vejen ved at stille Eder af med en saa stor Sum Penge."

Men hun blev haardnækket ved med sit, medens Quenu uden at sige et Ord sad og bed sig i Tømmefingrene.

"Na, hvis Onkel Gradelle hørte Dem," sagde Florent leende, "saa vilde han være i Stand til at komme og tage Pengene fra Dem igjen . . . Han holdt ikke videre af mig, Onkel Gradelle."

"Nej, hvad det angaar, det har Du saamænd Ret i, han kunde ikke lide dig," skyndte Quenu sig at sige.

Men Lisa gav ikke tabt. Hun sagde, at hun ikke i sin Sekretær vilde have Penge, der ikke tilhørte hende, at hun aldrig vilde kunne leve roligt med den Tanke. Saa tilbød Florent hende, stadig spørgende, at anbringe sine Penge hos hende, i hendes Viktualiehandel. For Resten tog han gjerne mod deres Hjælp; han kunde sandsynligvis ikke saa noget at bestille lige strax; desuden var han ikke videre præsenteret, han maatte have en ny Dragt.

"For Pokker, Du kan jo bo hos os," udbrød Quenu, "Du kan spise hos os, og vi skal nok købe dig, hvad Du trænger til. Det er en ren Aftale . . . Du kan da nok tænke, at vi ikke vil lade dig ligge paa Gaden om Natten."

Han var helt rørt. Han skammede sig endog lidt, fordi han havde været bange for at give Broderen en større Sum Penge paa en Gang. Han gav sig til at spørge og sagde til Florent, at han skulde nok sørge for at saa ham fed. Denne rystede paa Hovedet. Smidlertid foldede Lisa sit Regnskab sammen og lagde det i en Skuffe i Sekretæren.

„Det er ikke rigtig af Dem,” sagde hun ligesom for at gjøre en Ende paa Sagen. „Jeg har gjort, hvad jeg burde gjøre. Nu kan De saa det, som De vil have det . . . Jeg kunde aldrig have levet i Fred uden at fortælle Dem om Arven. Det vilde have pint min Samvittighed.

De gave sig nu til at tale om andre Ting. De maatte sørge for, at Florent ikke vakte Politiets Mistanke. Han fortalte dem, at det var lykkedes ham at vende tilbage til Frankrig ved Hjælp af nogle Legimationspapirer, der tilhørte en stakkels Fyr, som var død i hans Arme af den gule Feber i Surinam. Ved et besynderligt Træf hed han ogsaa Florent, men til Fornavn. Florent Laquerrière havde ikke haft anden Familie i Paris end en Kusine, om hvis Død han havde faaet Underretning ovre i Amerika; intet vilde være lettere end at spille hans Rolle. Lisa tilbød selv at være Kusinen. Det blev aftalt, at de skulde fortælle en Historie om en Fætter, som var kommen hjem fra Udlandet, hvor det var gaaet ham uheldigt, og som saa Quenu Gradelles, som de hed i Kvarteret, havde taget sig af, indtil han selv fandt noget at bestille. Da alt var aftalt, vilde Quenu have, at Broderen skulde se hele Lejligheden, og tvang ham til beundre alt. Da de kom ind i det umøblerede Værelse, hvor der kun stod Stole, lukkede Lisa Døren op ind til et lille Værelse og sagde, at der skulde Butiksjomfruen ligge, saa kunde han beholde Værelset oppe paa femte Sal.

Om Aftenen var Florent bleven iført en hel ny Dragt. Han havde haardnakket holdt paa at vælge en sort Dragt, skjønt Quenu, der ikke kunde lide denne Farve, fraraadede det. De holdt ham nu ikke længer skjult, og Lisa fortalte Historien om Fætteren til alle og enhver der vilde høre den. Han opholdt sig snart i Køkkenet, snart i Butiken. Ved Bordet stoppede Quenu ham med Mad og blev næsten vred, fordi han spiste saa lidt og lod Halvparten af alle de Sager ligge, hvormed de fyldte hans Tallerken. Lisa fandt sig i ham, selv naar han, som om Morgenen, var til Ulejlighed; undertiden glemte hun ham helt, og naar han da pludselig stod foran hende i sin sorte Dragt, blev hun ganske forfækket, men skyndte sig at smile venligt til ham for ikke at saare ham. Dette magre

Menneskes Uegennytte havde forbavset hende; hun nærede en Slags med Frygt blandet Respekt for ham. Florent følte sig omgivet af lutter Kjærlighed.

Naar Sengetiden kom, gik han, lidt træt af den lange i Orkesløshed tilbragte Dag, op ovenpaa tilligemed de to Karle, der arbejdede for hans Broder, og som laa i nogle Kvistværelser ved Siden af hans eget. Lærlingen, Leon, var ikke synderlig mere end femten Aar; det var en spinkel Knægt, der stjal alle de Køffenlevninger, han kunde faa fat paa; han gjemte dem under sin Hovedpude og spiste dem om Natten. Flere Gange forekom det Florent, at Leon formelig havde Aftenselskab inde hos sig Klokken et om Natten; han hørte hvissende Stemmer, Lyden af Tyggeredskaber, der arbejdede ivrigt, Papir, der blev frammet sammen og dæmpet Latter. Den anden, August Landois, var fra Troyes; han var fed, men en usund Fedme, havde et stort Hoved og var skaldet, skjønt han ikke var mere end otte og tyve Aar. Allerede den første Aften, han gik op sammen med Florent, fortalte han ham vidtløftig sin Historie. Da han kom til Paris, var det først i den Hensigt at uddanne sig og saa vende tilbage til Troyes, hvor hans kjædelige Rufine, Augustine Landois, ventede paa ham. De havde haft samme Gudsfader og havde samme Fornavn. Men saa havde Uergjerrigheden grebet ham, og han besluttede at etablere sig i Paris for sin Mødrenearn, som han havde overgivet til en Notar, før han forlod Champagne. Saa langt var han kommen i sin Historie, da de naaede op til femte Sal, og han holdt nu Florent tilbage og begyndte i høje Toner at rose Madame Quenu. Hun var gaaet ind paa at lade Augustine Landois faa Pladsen i Stedet for en af hendes Butiksjomfruer, der ikke havde artet sig vel. Han var nu udlært, og hun gjorde gode Fremskridt. Om et Aar eller halvandet vilde de gifte sig; saa vilde de købe dem en Viktualiehandel i et eller andet godt Strøg i Paris. Det hastede slet ikke med Bryllupet, for Flæsket var ikke meget i Pris det Aar. Endvidere fortalte han, at de havde ladet sig fotografere sammen. Saa gik han med ind i Florents Kvistkammer for at se Fotografiet, som stod der endnu, da hun ikke havde villet tage det bort, fordi Madame Quenus Fætter skulde have et rigtig fint Bærelse. Med sit Lys i Haanden blev August staaende og saa sig omkring i den unge Piges tidligere Bærelse, gik hen til Sengen og

spurgte Florent, om han laa godt i den. Hun, Augustine, laa nu nedent under; der havde hun det bedre, for Kvistkamrene vare kolde om Vinteren. Endelig gif han og lod Florent ene med Fotografiet og Sengen. August var en bleg Quenu, Augustine en endnu ikke udviklet Lisa.

Florent, der kom godt ud af det med Lyndet, blev fortjælet af sin Broder og taalt af Lisa, kom til sidst til at kjede sig ganske overordenligt. Han havde søgt Informationstimer, men uden Held. I øvrigt undgik han Studenterkvarteret, da han var bange for at blive gjenkjendt. Lisa sagde jagtmobigt til ham, at han gjorde bedst i at henvende sig paa Handelskontorer; han kunde føre Korrespondancen og holde Bøgerne. Hun vendte stadig tilbage til denne Plan, og tilbød sluttelig selv at ville finde ham en Plads. Det irriterede hende mere og mere saaledes bestandig at have denne Lediggænger omkring sig fra Morgen til Aften. I Begyndelsen var det kun et ubestemt Had til de Menneſker, der lægge Hænderne i Skjødets men alligevel faa Føden, og uden at hun endnu tænkte paa at bebrejde ham, at han spiste hendes Brød. Hun plejede at sige til ham:

„Jeg kunde aldrig finde mig i at drive omkring paa den Vis hele Dagen. De kan jo umulig være sulten om Aftenen ... Man maa arbejde, anstrænge sig, kan De tro.“

Gavard paa sin Side søgte ogsaa at finde en Plads for Florent. Men han søgte paa en ganske besynderlig og hemmelighedsfuld Maade. Han vilde absolut bringe Florent i en eller anden dramatisk Situation, der kunde passe for en „Flygtning“. Gavard hørte til Oppositionen. Han var kommen over de halvtres og roste sig af allerede at have læst fire Regeringer Texten. Karl den Tiende, Præsterne, Adelen, ved Tanken om alt dette Kram, som han havde smidt paa Borten, trak han enonu paa Skulderne; Louis Philippe med sit Bourgeois var en Tosse, og han fortalte Historien om Uldstrømperne, i hvilke Borgerkongen gjemte sine Sparestillinger; hvad Republiken af 48 angik, da var den en Farce, han havde ladet sig narre; men han tilstod ikke mere, at han havde hilst den anden December med Jubel, thi nu betragtede han Napoleon den Tredie som sin personlige Fjende, som en Slynge, der luffede sig inde med Morny og de andre for at hengive sig til vilde Orgier. Kom han ind paa det

Kapital var han uudtømmelig; saa dæmpede han Stemmen og fortalte, at hver Aften bragte luffede Bogue Damer til Tuilerierne, og at han, Gavard, en Nat ude paa Place du Carrousel havde hørt Larmen af Orgierne indenfor. Gavards Religion var at være saa ubehagelig som mulig imod Regeringen. Han spillede den en hel Del Puds, som han gif og lo af i hele Maaneder. For det første stemte han ved Valgene for den Kandidat, der vilde blive Ministrene den værste Torn i Djet. Dernæst snød han sig fra sine Skatter, naar han kunde komme af Sted med det, og glædede sig af Hjærtet, naar han paa en eller anden Maade kunde narre Politiet. For Resten gjorde han sig til en for Staten meget farlig Person, talte, som om „Banden i Tuilerierne“ kjendte ham og skjælvende for ham, sagde, at Halvparten af de Skurke burde guillotineres og den anden Halvpart deporteres. Saadanne Stryderier, det var hele hans Politik. Da derfor Florent kom hjem, pønsede Gavard strax paa, hvordan han nu bedst kunde narre Kejseren, Ministrene, kort sagt alle Embedsmændene lige ned til Politibetjentene ude paa Gaden.

Det var Gavard en hemmelig Glæde at træffe sammen med Florent. Han blinkede til ham med Øjnene, talte dæmpet og forblummet, selv om de simpleste Ting, og trykkede hans Haand paa en frimureragtig Maade. Endelig mødte der ham da noget æventyrligt; han havde en bortrømt Deporteret til Kammerat; nu kunde han uden at lyve altfor stærkt tale om den Fare, han udsatte sig for. Han følte rigtignok en Smule Frygt overfor denne undvegne Bagnoslave, hvis Magerhed tydede paa mange og langvarige Lidelser; men denne kildrende Frygt gjorde ham større i hans egne Øjne, overbeviste ham om, at det var forbavsende dristigt af ham at modtage en saa farlig Person som Ben. Florent blev hans Afgud; han svor kun ved Florent; og naar Argumenterne slap op for ham, og han rigtig en Gang for alle vilde knuse Regeringen saa argumenterede han med Florent.

Gavard havde mistet sin Kone nogle Maaneder efter Statskupet. Sin Stegekjælder vedblev han at beholde indtil 1856. Saa kom det Rygte i Omløb, at han havde tjent store Summer ved at gaa i Kompagni med sin Nabo Urtekræmmeren, der havde Leverancen af Grøntsager til Paris's Bug.

Armeen i Orienten. Efter at have solgt sin Kjælderforretning, levede han ganske rigtig af sine Renter i et Aarstid. Men han holdt ikke af at tale om Oprindelsen til sin Formue; det generede ham og forhindrede ham i rent ud at sige sin Mening om Krimkrigen, som han ansaa for en vovelig Expediton, „der kun var sat i Gang for at støtte Tronen og fylde visse Folks Lommer.“ Efter et Aars Forløb kjædede han sig grundigt i sin Enkemandslighedslejlighed. Da han næsten daglig besøgte Quenu-Gradelles, saa flyttede han hen i Nærheden af dem i Rue de la Coissonnerie. Der var det, han blev aldeles indtaget i Gallerne med al deres Larm og Travlhed. Han besluttede at leje et Stue i Fjerkræafdelingen, kun for at adspilde sig, for at faa Bugt med Tiden. Fra det Øjeblik af levede han i en evig Sladder og vidste Bested med de mindste Skandaler i Nabolaget. Nu havde han fundet sit Element, nu var han kommen paa sin rette Hylde. Florent besøgte ham undertiden i hans Butik. Eftermiddagene vare endnn meget varme; langs de smalle Gange sad Kvinder i Færd med at plukke Fjerkræ. Saa snart Florent kom, blev han modtaget af en Mængde venlige Tilraab: „Her skal De se en god And, Herre . . . Kom hellere her hen . . . Jeg har de dejligste fede Kyllinger . . . Herre, Herre, kjøber De det Par Duer af mig? . . .“ Han arbejdede sig forlegen frem imellem dem, medens de vedblev at plukke og slaas om ham, Dnnene saa ud som Sne imellem deres Hænder og svævede omkring i Luften som fine hvide Snug. Endelig naaede han hen til Gavard, der stod og passiarede foran sin Butik i Skjorteærmer og med forslagte Arme, iført et langt, blaat Forklæde. Gavard stod i Reglen omringet af en halv Snæs Fruentimmer. Han var det eneste Mandfolk i den Afdeling af Gallerne. I Begyndelsen havde han haft en Pige til at passe Butiken; men han kunde aldrig beholde en Pige mere end otte Dage ad Gangen, og da det var gaaet paa den Vis i nogen Tid, besluttede han selv at ville sælge sine Varer, thi de Pokkers Løse bestilte ikke andet end sladre fra Morgen til Aften. Men da han skulde have en til at passe paa, naar han selv var borte, saa fik han den lille Marjolin, der løb omkring i Gallerne, til at paatage sig det Sværv. Og Florent sad undertiden en hel Time hos Gavard, forbauset over hans uudtømmelige Fond af Historier, over hans aabenbare Belvære midt imellem

alle disse Skjærter, over den Ugenærthed hvormed han faldt en i Talen, skjændtes paa lang Afstand med en anden, tog en Kunde fra en tredie og kort sagt gjorde mere Spetakel for sin Person end alle sine Naboerster tilsammen, skjønt disse gjorde deres bedste for at overdøve ham.

Hans hele Familie bestod i en Svigerinde og en Niece. Da hans Kone døde, blev hun paa det hæftigste begravet af sin ældste Søster, Madam Lecoeur, der da havde været Enke i et Aarstid, og som nu næsten hver Aften kom hen for at trøste den ulykkelige Mand. Hun nærrede nemlig det Haab paa den Maade at kunne vinde hans Hjærte og komme til at indtage den Afvødes Plads. Men Gavard kunde ikke fordrage magre Fruentimmer; han sagde, at han ikke kunde lide at mærke Benene lige under Huden; han hjærtegnede aldrig andet end dygtig fede Katte og Hunde, hvis runde og velnærede Rygge det var ham en personlig Tilfredsstillelse at klappe. Krænket og opbragt over at se hans Penge slippe sig ud af Hænderne fattede Madam Lecoeur fra nu af et dødeligt Had til ham. Hendes Svoger blev en Fjende, der aldrig kom ud af hendes Tanter. Da hun saa ham etablere sig i Gallerne et Par Skridt fra det Sted, hvor hun solgte Smør, Ost og Æg, besyldte hun ham for at have gjort det bare for at ærgre og skade hende. Fra det Øjeblik klagede hun sig endnu mere end før og blev saa galbesyg, at hun virkelig til sidst mistede sine Kunder og gjorde daarlige Forretninger. Hun havde i lang Tid haft en Søsterdatter hos sig, som Moderen, en Bondkone, havde sendt hende uden senere at bekymre sig om den Lille. Barnet voksede op i Gallerne. Da hendes Familieavn var Sarriet, kaldte man hende snart ikke andet end Sarriette. Allerede da Sarriette var sexten Aar, var hun saadan en kvik lille Pige, at Herrerne kom og købte Ost hos hende alene for at saa hende at se. Men hun vilde ikke vide noget af de fine Herrer at sige, hun var et Folkets Barn, og det blev en Lastdrager, hun valgte, en ung Knøs fra Ménilmontant, der besørgede Kommissioner for hendes Tante. Da hun i en Alder af tyve Aar etablerede sig som Frugthandlerke for nogle Penge, som ingen ret vidste, hvorfra hun havde, bestilte hendes Elsker, der hed Jules, ikke mere andet end at pynte sig, bar kun blaa, skinnende rene Bluser og en Fløjskaffet, indfandt sig kun i Gallerne om Eftermiddagen og med Morgensko

paa. De boede sammen i Rue Bauvilliers, oppe paa tredje Sal i et stort Hus med Benværtningslokale i Stuen. Sarriettes Utafnemmelighed gjorde Madame Lecoeur endnu mere bitter, og hun overvældede hende med de værste Skjældsord. Saa blev Sarriette vred, hun og Jules lavede Historier om Tanten, og han folporterede dem rundt i Gallerne. Gavard kunde godt lide Sarriette; han viste sig meget kjærlig imod hende og klappede hende paa kinden, naar han mødte hende; for hun var fed og trivelig.

En Eftermiddag da Florent sad i Viktualiehandelen, træet af forgjæves at løbe omkring efter Arbejde, kom Marjolin ind af Døren. Den lange tykke Knægt var Lisas Protege. Hun sagde, at han var en skikkelig Fyr, lidt dum, havde Hestekræfter og var en interessant Person, da han hverken kjendte Fader eller Moder. Det var hende, der havde faaet ham anbragt hos Gavard.

Lisa var i Butiken, fortvivlet over Florents snavsede Støvler. To Gange havde hun allerede dryssjet Savsmaal ud over Gulvet. Hun smilede venligt til Marjolin.

„Gavard,“ begyndte det unge Menneske, „har sendt mig herhen for at spørge Dem . . .“

Han standsede, saa sig omkring og vedblev med dæmpet Stemme:

„Han har strængt paalagt mig at vente, til der ikke var nogen i Butiken, og at sige disse Ord, som han har ladet mig lære udenad: „Spørg dem, om der er nogen Fare paa Færde, og om jeg kan komme hen og tale med dem om det, de ved nok“.“

„Sig Gavard, at vi vente ham,“ svarede Lisa, der var vant til hans forblommede Talemaader og Fremgangsmaade.

Men Marjolin gik ikke; med en underdanig og kjælen Mine blev han staaende og betragtede henrykt den smukke Lisa. Som rørt over denne tavse Tilbedelse vedblev hun:

„Hvordan synes Du om at være hos Gavard? Han er en rar Mand, Du gjør bedst i at anstrænge dig for at gjøre ham til Pas.“

„Ja, Madame Lisa.“

„Men Du er ikke bleven fornuftig endnu, i Gaar saa jeg dig igjen oppe paa Taget i Gallerne; og saa kommer Du ogsaa sammen med en

hel Del Gadebrenge og snars Løse. Nu er Du jo voksen; Du maa dog virkelig ogsaa tænke paa Fremtiden."

"Ja, Madam Lisa."

Hun maatte imidlertid expedere en Dame, der var kommen ind i Butiken og forlangte et Pund Kjød til Svinekoteletter. Med stor Alvor greb Lisa et Stykke Kjød, vejede det først i Haanden og skar det saa over med en Hakkekniv. Marjolin fulgte med stor Opmærksomhed alle hendes Bevægelser.

Da Damen var gaaet, og hun saa ham staa der endnu, udbrød hun:

"Hvad for noget, er Du ikke kommen videre?"

Og da han vilde gaa, holdt hun ham tilbage og sagde:

"Hør nu, lad mig en eneste Gang igjen træffe dig i Selskab med Cadine . . . Nægt det ikke. I Morges stod I igjen begge to og saa paa, at de slagtede Jaar . . . Jeg kan ikke forstaa, at et pænt ungt Menneske, som Du er, kan finde Behag i den Skidentøs . . . Naa, gaa saa hen og sig Gavard, at han maa komme strax, mens der ikke er nogen i Butiken."

Ganske forvirret og modløs gik Marjolin sin Vej uden at sige et Ord.

Den smukke Lisa blev staaende og saa over imod Gallerne; og Florent betragtede hende i tavst Forbavselse over at finde hende saa smuk. Han havde aldrig før set rigtig paa hende, han forstod ikke at se paa Kvinderne. Da Gavard ikke kom gav hun sig til at ordne Fadene paa Disken og astørre de to Nysølvsvægte; af og til kastede hun et Blik over imod Gallerne. Den Dag saa hun ualmindelig frisk ud; hendes Forklæde og Linningerne om Hals og Haand vare skinnende hvide og fremhævede stærkt hendes røde Kinder. Hendes smukke Figur afspejlede sig i Væggenes og Loftets Spejlglas, saa at Florent ret kunde beundre hende fra alle Sider paa en Gang. Hun lignede en Dronning, som hun stod der, omgivet af Flæsk, Skinker, Pølser og andre Madvarer.

Endelig kom Gavard. Med en hemmelighedsfuld Mine gik han ud i Køkkenet til Quenu. Da han havde taget Plads der paa et Bord, lige overfor Quenu, som sad og lænede sig op imod en Side Flæsk, fortalte

Paris's Bug!

han, at nu havde han fundet en Plads til Florent, og at nu kunde de ordentlig tage Regeringen ved Næsen.

Men pludselig holdt han inde, da han nemlig fik Øje paa Frøken Saget, som ude fra Gaden havde set, at der var Fremmede hos Duenu-Gradelles, og nu traadte ind i Butiken. Den lille, gamle Dame bar en salmet Kjole, paa Hovedet havde hun en sort Straahat uden Baand, og paa Armen sin uadskillige Ledsager, en sort Kuro; hun hilste Herrerne med et Nis og Lisa med et lidt spist Smil. Hun var en gammel Bekjendt; hun boede endnu stadig i Huset henne i Rue Pirouette, hvor hun havde levet i fyrretyve Aar, uden Tvivl af en lille Rente, som hun aldrig talte om til nogen. En Dag havde hun nævnt Byen Cherbourg og sagt, at hun var født der. Andet havde man aldrig faaet at vide om hendes Fortid. Hun talte kun om andre, fortalte hele deres Levnetsløb, vidste Besset om, hvor mange Skjorter de lode vaske om Maanedens, ja hendes Lyst til at blande sig i andres Affærer gik endog saa vidt, at hun lurede ved Dørene og lukkede fremmede Breve op. Hendes Tunge var frygtet lige fra Rue Saint-Denis til Rue Jean-Jacques Rousseau, og fra Rue Saint-Honoré til Rue Mauconseil. Hele den lange Dag gik hun omkring med sin tomme Kuro paa Armen under Paaskud af at ville gjøre Indkjøb, kjøbte aldrig noget, kolporterede Bykladde og holdt sig à jour med de mindste Historier, saa hun til sidst blev et Slags Lexikon, hvor man kunde skaffe sig Oplysning om hvem af Kvarterets Beboere, det skulde være. Duenu havde altid anklaget hende for at have Skyld i Rygtet om Onkel Gradelles Død ude i Køkkenet; siden den Dag havde han baaret Nag til hende; hun kunde alle Menneſter „uden ad“, sagde han. Men i de sidste fjorten Dage havde hun brændt af Nysgjerrighed efter at faa at vide, hvem Florent egentlig var; den Nød var hende for haard at knække. Hun blev formelig syg, naar hendes Nysgjerrighed saa længe maatte forblive utilfredsstillt. Og dog turde hun sværge paa, at hun havde set den lange, magre Fyr et eller andet Sted for længe siden.

Hun blev staaende foran Disken og saa paa det ene Fad efter det andet.

„Man ved snart ikke mere, hvad man skal spise,“ sagde hun.

„Genad Eftermiddagen er jeg frygtelig opsat paa Middagsmaden, men naar det saa kommer til Stykket, har jeg alligevel ingen rigtig Appetit . . . Har De flere Koteletter, Madam Duenu?“

„Jo, jeg tror der er en tilbage endnu, Frøken Saget,“ svarede Liza.

„Nej, jeg tror dog ikke, jeg synes om det Stykke,“ sagde den gamle Frøken og stak Næsen helt ned i Tallerkenen. „Det var kun saadan en Ide, jeg fik, for Koteletter om Aftenen, de ligger mig for tungt i Maven. . . . Jeg holder mere af noget, som jeg ikke selv behøver at varme op.“

Hun havde vendt sig om til den anden Side og saa ind paa Florent og paa Gavard, der sad og trommede i Bordet med Fingrene; og hun smilede venligt ind til dem som for at sige, at de ikke skulde lade dem forstyrre i deres Samtale af hende.

„Kunde De ikke have Lyst til et Stykke saltet Fisk?“ spurgte Liza.

„Aa jo, maaske . . .“

Dg hun tog en Gaffel og rodede om imellem de forskellige Stykker; efter omhyggelig at have vendt og drejet alt sagde hun:

„Nej, nej, jeg tror dog ikke . . .“

„Saa en Dretunge, eller maaske lidt Kalvefjød?“ spurgte Liza taalmodigt.

Men Frøken Saget rystede paa Hovedet. Hun blev staaende endnu i nogen Tid og vragede forskellige Sager; og da hun mærkede, at der slet ikke var Udsigt til at saa noget at vide, saa gik hun sin Vej med de Ord:

„Nej, ser De, jeg kunde nok have haft Lyst til et Stykke Kotelet, men det, De har tilbage, bliver mig dog for fedt . . . Lad det saa heller være til en anden Gang.“

Liza vedblev at se efter hende, indtil hun saa hende forsvinde ovre i Frugthallen.

„Den gamle Satan!“ brummede Gavard.

Dg da de nu igjen vare ene, gav han sig til at fortælle, hvad det var for en Blads, han havde fundet til Florent. Det var en hel Historie. En af hans Benner, Berlaque, Inspektør ved Fiskehallen, var bleven saa syg, at han var nødt til at søge Permission for længere Tid. Den

stakkels Mand havde samme Dag sagt til Gavard, at han gjerne selv vilde foreslaa sin Stedsfortræder for atter at kunne saa Pladsen, hvis han kom sig igjen.

„Men I maa vide en Ting,“ tilføjede Gavard, „Berlaque har saamænd ikke et halvt Aar igjen. Saa beholder Florent Pladsen. Og det er ikke daarlig . . . Og vi tager oven i Kjøbet Politiet ved Næsen! For Pladsen besættes af Politipræsekten. Hvad! Sik'en Fornøjelse, naar Florent gaar hen og hæver sin Gage hos disse Slavekarle, der gjerne tog ham ved Bingebeinet, om de anede, hvem han var.“

Han lo hjærteligt og fandt det hele frygtelig morsomt.

„Jeg vil ikke have den Plads,“ sagde Florent kort og bestemt. „Jeg har lovet mig selv ikke at ville tage imod noget af Kejserdømmet. Jeg vil hellere dø af Sult end tage mod en Plads, som forterer under Politiet. Det er umuligt, hører De, Gavard!“

Gavard hørte det og blev lidt forlegen. Quenu bøjede Hovedet. Men Lisa vendte sig om og saa skarpt paa Florent. Hun vilde lige til at aabne Munden, da Sarriette kom ind ad Døren. Der blev paa ny en Pause.

„Na, jeg havde nær glemt at købe noget Flæsk,“ udbrød Sarriette og lo muntert. „Madam Quenu, er De saa god at skjære tolv Skiver af til mig, men tynde, hvad? Det er til Lærkesteg . . . For Jules har faaet saadan en Lyst til at smage Lærker . . . God Dag, Onkel, hvordan har De det?“

Hun smilede fornøjet til dem alle sammen. Gavard havde grebet hendes Hænder og hun vedblev:

„Jeg tør vædde, at De netop talte om mig, da jeg kom ind ad Døren. Hvad sagde De saa om mig, Onkel?“

Lisa kaldte paa hende.

„Se her, er det tyndt nok?“

Hun skar omhyggeligt de tolv Skiver af paa et Brædt, passede dem ind og sagde:

„Er der ellers ikke andet, De ønsker?“

„Na jo, lad gaa; siden jeg nu en Gang er begyndt at handle,

lad mig saa saa et Pund Svinesedt . . . Jeg holder meget af brunede Kartofler, og med for to Sous Kartofler og et Bundt Radiser kan jeg lave en hel Frokost . . . Ja, et Pund Svinesedt, Madam Quenu."

Lisa lagde et Stykke hvidt Papir paa Bægten, tog en Krukke Fedt ned fra Hylben, vejede omhyggeligt et Pund af, pakkede det ind og sagde:

"Det bliver fire og tyve Sous; med de andre ser bliver det tredive Sous i det hele . . . Ønsker De ikke andre Ting?"

Carriette svarede nej. Hun betalte og saa hele Tiden smilende hen paa Mændene. Før hun gik, truede hun ad Gavard og sagde:

"Naa, saa De vil ikke sige mig, hvad De fortalte, da jeg kom? Jeg saa Dem le, saa det allerede helt ude paa Gaden . . . Na, lumste Mandfolk! Jeg holder ikke en Smule af Dem mere!"

Hun gik ud af Butiken og løb af Sted tværs over Gaden.

"Det er Frøken Saget, som har sendt os hende her over," sagde Lisa i en rolig Tone.

Saa sad de alle sammen tavse i nogen Tid. Gavard var ganske forbavset over at høre Florent modtage hans Forslag paa den Maade. Lisa tog først Ordet og sagde i en venlig Tone:

"Det er urigtigt af Dem, Florent, ikke at modtage Pladsen som Inspektør ved Fiskehallen . . . De ved selv, hvor vanskeligt det er at finde en Bestjæftigelse. I den Stilling, hvori De befinder Dem, bør man ikke vise sig altfor kræsen."

"Jeg har sagt mine Grunde," svarede han.

Hun trak paa Skuldrene.

"Na, det er vel ikke saa alvorlig ment . . . Jeg kan saa godt forstaa, at De ikke kan lide Regeringen. Men derfor behøver De da ikke at afflaa en saadan Plads . . . Og desuden er Kejseren slet ikke saa slem, kjære. Jeg siger ikke noget, naar De fortæller om, hvad De har gaaet igjennem. Men tror De, han havde nogen Anelse om, at De levede af muggent Brød og raaddent Kjøb? Han kan ikke være alle Begne, den Mand . . . Som De ser, har han ikke hindret os i at gjøre gode Forretninger . . . De er ikke retfærdig, nej, De er slet ikke retfærdig."

Gavard blev mere og mere utaalmelig. Han kunde ikke taale at høre alle disse Lovtaler over Kejseren.

„Na nej, vist ikke, Madam Quenu,” sagde han; „De gaar for vidt. Det er den Kjæltring . . .”

„Na, De,” afbrød Lisa ham, idet hun blev lidt ivrig, „De bliver ikke tilfreds, før De en Gang bringer Dem selv i en eller anden Forlegenhed og bliver sat fast. Lad os ikke tale om Politik, for saa kommer jeg altid i daarligt Humør . . . Det er jo Florent, vi skulle tale om, ikke sandt? Og min Mening er, at han bør absolut tage imod Pladsen. Er det ikke ogsaa din Mening, Quenu?”

Quenu, som hidtil ikke havde ytret et Ord, kom lidt i Forlegenhed ved sin Kones pludselige Spørgsmaal.

„Det er en god Plads,” sagde han uden at compromittere sig.

Der indtraadte paa ny en trykkende Tavshed; endelig sagde Florent:

„Jeg beder Jer, lad os ikke tale mere derom. Min Beslutning staar fast. Jeg vil se Tiden an.”

„Se Tiden an!” udbrød Lisa, med hvis Taalmodighed det nu var forbi.

Blodet for hende op i Kinderne. Det kostede hende stor Overvindelse ikke at bruge haarde Ord. I det samme kom der en Kunde ind i Butiken og afvendte hendes Bredde. Det var Madam Lecoeur.

„Vil De være saa god at give mig et halvt Pund forskellige Sager paa denne Tallerken til halvtredssindstyve Sous Pundet,” sagde hun.

I Begyndelsen lod hun, som saa hun slet ikke sin Svoger; saa hilste hun paa ham med et Nik, uden at sige et Ord; hun betragtede opmærksomt de tre Mænd og mærkede godt, at de kun ventede paa, at hun skulde gaa. Hun følte, hun kom til Ulejlighed, men det gjorde hende kun endnu mere skarp og kantet, som hun stod der med sine lange Udbeskyttelsesarme og Hænderne foldede under nederen Forklædet. Da hun hostede lidt, sagde Gavard, hvem Tavsheden trykkede:

„Er De fortjålet?”

Hun svarede tørt nej. Hendes Ansigt var magert og farvet af en usund Rødme, og hendes Øjnes Glans lybende paa en eller anden

Leverfyge. Hun vendte sig om mod Disken og fulgte alle Lisas Bevægelser med et mistænksomt Blik, som var hun bange for at blive narret.

„Kullepølse skal De ikke give mig," sagde hun, „det holder jeg ikke af."

Lisa havde taget en Kniv og skar forstjellige Ting af til hende. Hun pegede paa en Terrin og spurgte:

„Vil De have lidt spækket Kalvekød imellem det andet?"

Madam Lecoeur betænkte sig længe, til sidst sagde hun ja.

„Men giver De mig ikke ogsaa lidt Svineslest?" spurgte hun et Øjeblik efter med sin arrige Stemme.

Hun fik sit Dnske opfyldt. Men hun blev mere og mere fordringsfuld og forlangte Sager paa sin Tallerken, som vilde forøge Prisen til mindst tre Francs Pundet, uden at hun dog vilde give mere end fra først af bestemt. Lisa begyndte at blive utaalmelig og sagde, at saa maatte hun virkelig ogsaa betale mere. Den anden vedblev at rode om i Fade og Terriner.

„Det bliver fem og tyve Sous, ikke sandt?" sagde Madam Lecoeur endelig uden i nogen Maade at forhaste sig.

Hun bemærkede meget godt Lisas Harm og Utaalmødighed. Det var hende en ren Nydelse at kunne drille hende. Langsomt tog hun sin Portemonnaie frem og saa hen paa Gavard, der var nødt til at tie, saa længe hun var der; hun lovede sig selv ikke at ville gaa for det første, siden de vovede at have saadan noget Hemmelighedskræmmeri overfor hende. Endelig stak Lisa hende Paffen i Haanden, og hun blev nødsaget til at gaa. Uden at sige et Ord kastede hun endnu et Blik rundt i Butiken og gik.

Da de atter vare blevne alene, udbroød Lisa:

„Det er igjen Frøken Saget, som har sendt os hende paa Halsen! Mon den gamle Sladderhank vil sende alle Folk i Gallerne her over for at skaffe sig at vide, hvad vi tale om! . . . Og hvor ere de ondskabsfulde, den Slags Fruentimmer! Men lad nu blot Frøken Saget sende mig en til her over, saa skal I se, hvordan jeg modtager

hende. Var det end min egen Søster, saa skulde hun dog komme paa Hovedet ud af Døren."

De tre Mænd tav stille. Savard var gaaet hen til Disken op ad hvilken han nu stod og lænede sig. Da han havde grundet lidt, saa han op og sagde:

"Jeg har nu betragtet det hele som en morsom Komedie."

"Hvad for noget?" spurgte Liza, som endnu tænkte paa Madam Lecoeur.

"Inspektørpladsen ved Fiskehallen."

Hun foldede Hænderne, saa endnu en Gang hen paa Florent, satte sig ned paa den lange, polstrede Butiksbænk og aabnede ikke mere Munden. Savard forklarede nu vidtløftigt, hvordan han havde tænkt sig det hele: det blev til syvende og sidst Regeringen, der lod sig tage ved Næsen og rykkede ud med Pengene. Han gjentog med et vist Velbehag:

"Kjære Ven, de Slynkler har ladet Dem været nær ved at dø af Sult, ikke sandt? Godt, saa er det heller ikke mere end rimeligt, at De nu lever paa deres Beføstning . . . Den Tanke slog mig strax."

Florent smilte og vedblev at sige nej. For at glæde sin Kone prøvede Quenu paa at opvarte med nogle gode Raad. Men Liza hørte aabenbart slet ikke efter. Hun sad og saa opmærksomt over imod Hallerne. Paa en Gang rejste hun sig op og udbrød:

"Å, denne Gang er det Normannerinden, de sender os. Godt! Saa skal Normannerinden ogsaa komme til at bøde for dem alle sammen."

En høj Brunette lukkede Butiksdøren op. Det var den smukke Fiskehandlerste Louise Mehudin, ogsaa kaldet Normannerinden. Hendes Hud var hvid og skjær, hun var næsten ligesaa kraftig bygget som Liza, men hendes Djekest var dristigere og hendes Bryst om mulig endnu fyldigere. Hun traadte ugenert ind i Butiken, Haaret sat efter nyeste Mode og en Aniplingssløjfe foran paa Brystet, hvad der gjorde hende til en af Dronningerne over Hallernes Kofetter. Hun lugtede lidt af saltet Fisk og hendes Fingre vare ikke ganske fri for Silbestfæl. Da de to, Liza og Louise Mehudin, havde boet i samme Hus i Rue Pirouette, vare de paa en vis Maade Veninder, knyttede til hverandre ved den Rappestrid, der fandt Sted

imellem dem, og som bragte dem til stadigt at beskæftige sig med hverandre. Der i Kvarteret sagde man den smukke Normannerinde, som man sagde den smukke Lisa. Det gjorde dem til Rivaler og tvang dem til hver især at sørge for at bevare sit gode Renomme. Lisa kunde fra sin Butik se over til Fiskehallen, hvor den smukke Normannerinde sad omgivet af Lax og Flynnder. De passede paa hverandre. Den smukke Lisa snørede sit Korset endnu fastere. Den smukke Normannerinde satte nye Ringe paa sine Fingre og nye Sløjfer paa sine Skuldre. Naar de mødtes, smilte de paa det venskabeligste til hinanden, men Øjet spejdede skarpt for at finde noget at udsætte paa Rivalen. De lod, som om de holdt grumme meget af hverandre, og som om de gerne vilde vise hverandre Tjenester.

„Sig mig, er det ikke i Morgen Aften, De laver Pølser?“ spurgte Normannerinden smilende.

Lisa stod kold og ubevægelig. Naar hun en hjælpen Gang blev vred, var hendes Brede uforsonlig. Hun svarede et kort ja.

„Ja, for ser De, jeg holder saa meget af varme Pølser, naar de komme lige fra Gryden . . . Jeg skal komme over og hente nogle.“

Hun mærkede godt den daarlige Modtagelse, hendes Rival gav hende. Hun saa hen paa Florent, der syntes at interessere hende; men da hun ikke vilde gaa uden at sige noget, uden at have det sidste Ord, var hun saa uforsigtig at tilføje:

„Jeg købte nogle Pølser hos Dem i Forgaars . . . Men de vare ikke rigtig friske.“

„Ikke rigtig friske!“ gjentog Lisa, bleg og med dirrende Læber.

Hun vilde maaske endnu have bekæmpet sin Brede, for at Normannerinden ikke skulde tro, at hun ærgrede sig over hendes Rniplingsløjfe. Men man nøjedes ikke med at udspionere hende, man formærkede hende endog; det var for galt. Hun støttede Hænderne mod Disken, bøjede sig lidt forover og sagde med hæs Stemme:

„Da De forrige Uge solgte mig det Par Tunger, gik jeg maaske saa over til Dem og sagde, saa alle hørte paa det, at Deres Fisk var raadden? . . .“

„Naadden! . . . mine Tunger raadne!“ udbrød Fiskehandlerffen, purpurrød i Ansigtet.

De stode et Øjeblik tavse, halv kvalte af Sindsbevægelse.

„De er en uforklammeth Person,“ sagde den smukke Normannerinde. „Hvis De tror, jeg sætter mine Fødder her oftere, saa tager De Fejl.“

„Gener Dem bare ikke,“ sagde den smukke Lisa. „Man kjender heldigvis sine Folk.“

Fiskehandlerffen gif sin Vej efter først at have benyttet sig af et temmelig grovt Ord, der bragte Lisa til at dirre af Harm. Det hele foregik saa hurtigt, at de tre Mænd ikke havde haft Tid til at sride ind. Lisa gjenvandt snart sin Ro. Hun optog paa ny Samtalen, uden at hentyde til det, der lige var passeret, da Augustine, Butiksjomfruen, i det samme kom ind. Saa tog hun Gavard til Side og sagde til ham, at han ikke skulde give Hr. Verlaque noget Svar endnu; hun paatog sig at omstemme sin Svoger og bad om to Dages Frist. Quenu gif igjen ud i Røkkenet. Gavard gif og tog Florent med sig, og da de naaede over til Lebigre, hos hvem de vilde ind for at drikke et Glas, pegede han paa tre Fruentimmer, som stod ved Enden af den lange Gang mellem Fiskehallen og Fjerkræhallen.

„Nu gaar Sladdererens lystigt!“ sagde han.

Det var ganske rigtig Frøken Saget, Madam Lecoeur og Carriette, som stode derovre.

„Som jeg sagde Dem, Madam Lecoeur, Deres Svoger er der i Butiken fra Morgen til Aften . . . De har jo selv set ham, ikke?“

„Jo, set ham med mine egne Øjne. Han sad paa et Bord. Han lod, som han var hjemme.“

„Jeg,“ afbrød Carriette hende, „jeg har ikke hørt, hvad det var, de talte om . . . Jeg synes ikke, der er nogen Grund til at tage sig det saa nær.“

Frøken Saget trak paa Skuldrene.

„Na, De er endnu saa ung og uersfaren, mit Barn,“ sagde hun. „Kan De da ikke gætte, hvorfor Quenus gjør saadan en Stads af Gavard?“

... Jeg tør vædde, at han en Gang efterlader den lille Pauline alt, hvad han ejer."

"Tror De virkelig!" udbrød Madam Lecour, bleg af Harm.

Saa fortsatte hun i en klagen Tone, som var der tilstødt hende en stor Ulykke:

"Jeg staar ganske ene, jeg har ingen til at forsvare mig, og han kan gjøre, hvad han vil . . . De hører selv, hvordan hans Niece tager ham i Forsvar. Hun har glemt alt, hvad jeg har gjort for hende. Utaf er Verdens Løn."

"Vist ikke, Tante," sagde Sarriette, "det er tvært imod dig, som aldrig har sagt andet end ondt om mig."

De bleve hurtigt forligte og kyskede hverandre. Niesen lovede ikke mere at være trættekjer, og Tanten svor ved alt, hvad der var helligt, at hun vilde betragte Sarriette som sit eget Barn. Derpaa gav Frøken Saget dem nogle Raad med Hensyn til den Maade, hvorpaa de bedst kunde forhindre Gavard i at ødelægge sine Penge. Det blev aftalt, at der skulde passes godt paa Quenu-Grabelles.

"Jeg ved ikke, hvad det er, der gaar for sigovre hos dem," sagde den gamle Pige, men det huer mig ikke . . . Denne Florent, Madam Quenus Fætter, hvad mener I andre om ham?"

De stak alle tre Hovederne sammen og dæmpede Stemmen.

"De huster jo nok," sagde Madam Lecoeur, "at vi en Morgen saa ham snige sig omkring i Gallerne som en Tyv, med hullede Sko og støvede Klæder . . . Han huer heller ikke mig rigtig, den Fyr."

"Han er nok mager, men han er ikke noget slet Menneske," dristede Sarriette sig til at sige.

Frøken Saget stod og grundede en Stund, saa sagde hun:

"Jeg har nu i over fjorten Dage spekuleret over den Fyr . . . Gavard kjenner ham ganske sikkert . . . Og jeg har utvivlsomt ogsaa set ham et eller andet Sted før, men det er mig umuligt nu at komme paa det . . ."

Hun stod endnu og søgte i sine Grindringer, da Normannerinden kom hen til dem som en Stormvind. Hun kom lige fra Viktualiehandelen.

„Hun er ikke videre høflig, det tykke Asen!“ udbrød hun, lyffelig over at kunne give sin Brede Lust. „Tror De ikke, hun sagde til mig, at jeg folgte raadden Fift! Hvad bilder hun sig ind, hun med sit fordærvede Svineslæft, som hun forgiver alle Menneſter med!“

„Hvad ſagde De da til hende?“ ſpurgte den gamle Frøken, henrykt over at høre, at de to havde været oppe at ſkjændes.

„Jeg! Ingen Verdens Ting! . . . Jeg kommer meget høfligt ind ad Døren og underretter hende om, at jeg vil kjøbe nogle Pølſer af hende i Morgen Aften, og ſaa giver hun ſig til at at ſkjælde mig ud . . . Den Hyklerſke! Hun med ſin ærbare Mine! Hun ſkal komme til at betale mig det, dyrere end hun aner.“

De andre tre vidſte meget godt, at Normannerinden ikke fortalte Sandheden; men de toge ikke deſto mindre hjærteligt Parti for hende med en Strøm af onde Ord. De vendte ſig om imod Rue Rambuteau og gave ſig til at lave Hiſtorier om Griſeriet i Quenus Køkken; de fandt paa den ene Beſtyldning værre end den anden. Havde Quenus folgt Menneſtekjød kunde Udbruddet af de fire Fruentimmers Brede ikke have været mere truende. Normannerinden maatte fortælle ſin Hiſtorie om igjen tre Gange.

„Og Fætteren, hvad ſagde han?“ ſpurgte Frøken Saget.

„Fætteren!“ ſvarede Normannerinden bittert. „Naa, ſaa De tror ogſaa paa Fætteren! . . . En eller anden hemmelig Elſker, det lange Strammel!“

De tre andre protesterede ivrigt. Liſas Uerbarhed var en af Kvarterets Troſartikler.

„Na, ſom om man kunde ſtole paa den Slags tykke, fede, ſkinhellige Fruentimmer! Med hendes Dyd er det viſt ikke meget bevendt . . . Hun har en Mand, ſom det var Synd andet end at gjøre til Ganrej!“

Frøken Saget ryste paa Hovedet ſom for at ſige, at hun ikke var langt fra at være af ſamme Mening.

„Saa meget mere,“ ſagde hun, „ſom ingen ved, hvor Fætteren er kommen dumpende ned fra, og ſom den Hiſtorie, Quenus fortæller, ikke er videre trolig.“

„Det er den Tykkes Elſker!“ paastod Fiſkehandlerſken igjen. „En

eller anden Døgenigt, en eller anden Svirebroder, som hun har samlet op paa Gaden. Det ser man strax."

"De magre Mænd ere vanskelige at blive flogne paa," erklærede Carriette med dyb Overbevisning.

"Hun har klædt ham op fra ny af," bemærkede Madam Lecoeur. "Han koster hende sikkert en god Skilling."

"Ja, De har maaske Ret," sagde den gamle Frøken. "Det kunde være rart, at faa det at vide . . ."

Saa blev de alle sammen enige om at holde Dje med alt, hvad der passerede hos Quenu-Gradelles. Madam Lecoeur forsikrede, at hun skulde nok aabne Djnene paa sin Svoger, saa han kunde se, hvad det var for et Hus, han kom i. Imidlertid var Normannerinden bleven lidt roligere; hun var i Grunden en skikkelig Pige og gik nu sin Vej, kjed af at have sagt for meget. Da hun var gaaet, sagde Madam Lecoeur:

"Jeg er er vis paa, at Normannerinden har været uforfhammet, det plejer hun at være . . . Hun gjorde bedst i ikke at tale for meget om Fættene, der falde ned fra Himlen, hun som har fundet et Barn i sin egen Butik."

De saa paa hverandre alle tre og gave sig til at le. Da Madam Lecoeur var gaaet, sagde Carriette:

"Min Tante skulde ikke tale saa meget om den Slags Historier. Hun bliver kun mager af Uergrelse. Hun pryglede mig i sin Tid, naar Herrerne saa paa mig. Min Tante, hun kan ganske vist lede længe nok, saa finder hun dog aldrig noget Barn, det magre Skind!"

Frøken Saget gav sig til at le. Og da hun var bleven ene, tænkte hun ved sig selv, at de tre "dumme" Fruentimmer ikke en Gang vare en Strikke om Halsen værd. Desuden kunde Quenu-Gradelles let have set hende i det Selskab, og hun vilde gjerne staa sig godt med dem, de vare rige og, naar alt kom til alt, ogsaa agtede Folk. Hun gik en Omvej hen i Rue Turbigo, til Taboureaus Bageri, den smukkeste Bagerbutik i hele Kvartieret. Madam Taboureaux, som var Lisas fortrolige Veninde, ansaas paa alle Omraader for at være en Autoritet. Naar man sagde: "Madam Taboureaux har sagt dit, Madam Taboureaux har sagt dat," saa var Sagen

dermed afgjort, alle højede sig for hendes Dom. Den gamle Frøken gik ind i Butiken og gav til Baastud, at hun ønskede at vide, hvad Tid Dnen var varm, da hun maaske vilde sende noget hen at stege; derpaa udtømte hun sig i Lovtaler over Lisa, roste hendes Properhed og hendes udmærkede Pølser. Tilfreds med dette moralske Alibi og henrykt over at have pustet til Ilden mellem Normannerinden og Lisa uden selv at lægge sig ud med nogen, tog hun endelig Bejen hjem til Rue Pirouette, idet hun hele Tiden vendte og drejede Madam Duenus Fætters Billede i sin Hukommelse.

Samme Dag efter Middagsmaaltidet gik Florent ud og spadserede i nogen Tid frem og tilbage i en af Hallernes lange Gange. En fin Taage havde lagt sig hen over de paa denne Tid tomme Butiker og Stader. For første Gang følte Florent sig være til Besvær; han indsaa, paa hvilken ubehøvet Maade han, den Magre, var kommen dumpende ned mellem alle disse fede Menneſter; han tilstod rent ud for sig selv, at han var til Ulejlighed for hele Kvartaret, at han navnlig generede Duenus, i hvis Hus han levede som et Slags kompromitterende Kontrebande. Disse Betragtninger satte ham i daarligt Humør, skjønt han aldrig havde mærket til Spor af Vebrejdelser hos sin Broder eller hos Lisa; men deres Godhed pinte ham; han anklagede sig selv for at have vist Mangel paa Takt og Finsølelse ved saaledes at installere sig hos dem. Grindringen om Samtalen i Butiken samme Eftermiddag gjorde ham forstemt. Maaske havde han dog handlet urigtigt i at afflaa den Inspektørplads, man tilbød ham. Denne Tanke foruroligede ham.

Han var paa Bejen hjem, da han mødte Claude Lantier. Maleren gik i sin sædvanlige salmede Overfrakke og var aabenbart i slet Lune. Han rev ned paa Malerkunsten, sagde, at den ikke var værd at give sig af med, og svor, at han aldrig mere vilde røre en Pensel. Samme Eftermiddag havde han med et Spark sønderflænget et Studiehoved, han havde lavet efter Cadine. Han grebes ofte af saadanne Vredesanfald overfor sine egne ufuldkomne Arbejder, der ikke svarede til hans Kunstnerdrømme. Bagefter gav han sig da gjerne til at drive omkring paa Gaderne, indtil Mismodet gik over. Han sagde, at han plejede at være munter og tilfreds

om Morgenens, men skrækkelig ulykkelig og melankolsk om Aftenen; hver Dag var for ham en lang haabløs Anstrængelse. Florent kunde knap gjenkjende sin Ledsager fra hin natlige Vandring omkring i Hallerne. I øvrigt havde de allerede en Gang truffet hverandre, nemlig i Viktualiehandelen. Claude, som kjendte den Deportereds Historie, havde trykket hans Haand og sagt til ham, at han var en brav Mand. For Resten kom han kun sjældent hos Quenus.

„Vor De endnu stadig hos min Tante?“ sagde Claude. „Jeg begriber ikke, hvor De kan holde ud at leve i det Køkken. Der lugter forfærdeligt der ude. Naar jeg har siddet der en Time, saa er jeg til Mode, som om jeg har spist for tre Dage. Det var forkert af mig at besøge Quenus i Morges; det er det, som er Skyld i, at min Studie mislykkes.“

Da de havde gaaet nogle Skridt i Tavshed, veblev han:

„Na, de skikkelige Menneſter! Jeg har formelig ondt af dem, saa velnærede og tilfredse ere de. Jeg tænkte en Gang paa at male et Par Portrætter af dem, men jeg har aldrig rigtig kunnet tegne den Slags runde Figurer, hvor der ingen Kanter er . . . Min Tante Lisa, hun kunde vist aldrig falde paa at sparke til sine Kasseroller; det var Synd af mig at ødelægge Cadines Hoved saadan! Naar jeg nu tænker mig rigtigt om, saa var det maaske slet ikke saa daarlig gjort.“

Saa gave de sig til at passiare om Tante Lisa. Claude fortalte, at hans Moder ikke i lange Tider havde besøgt Viktualiehandlerſten. Han lod forſtaa, at denne ſkammede ſig over at have en Søſter, der var gift med en Arbejder; desuden holdt hun ikke af Folk, ſom vare ulykkelige. Med Henſyn til ſig ſelv, da fortalte han, at en ſkkelig Mand, hvem hans Tegninger af Uſler og Røner havde tiltalt ganſke ualmindeligt, havde fundet paa at ſætte ham i en god Skole, da han var otte Aar gammel; Manden var ſenere død og havde teſtamenteſet ham en Rente paa 1000 Francs om Aaret, ſaa han affurat kunde undgaa at dø af Sult.

„Men jeg vilde alligevel hellere have været Arbejder,“ veblev han, „ . . . Snedker for Exempel. De føre et lykkeligt Liv, Snedkerne. Har de et Bord at lave, ſaa lave de det og gaa om Aftenen i Seng,

glade over at have faaet Bordet færbigt, absolut tilfredse . . . Jeg derimod sover kun lidt om Natten. Alle de Pokkers Billeder, som jeg ikke kan faa færbige, de tumle omkring i mit Hoved. Jeg kan aldrig faa noget færbigt, aldrig, aldrig."

Hans Stemme klang fortviolet, som var han lige ved at græde. Saa forsøgte han at le. Han gav sig til at bande og rase som en, der mistvivler om sig selv og tænker paa fuldstændig at opgive alt. Endelig standsede han foran en af Nedgangene til Kjælderhælvingerne under Hallerne, hvor der brænder Gas Dag og Nat. Han pegede der ned og viste sin Ledsager Marjolin og Cadine, som sad roligt ved Siden af hinanden og spiste deres Aftensmad. De to forstode at skaffe sig Afgang til Kjælderne, ogsaa efter at Hallernes Gitre vare lukkede.

"Hvilket Naturmenneske!" sagde Claude, idet han med en vis Misundelse talte om Marjolin. "Tænke sig, at det Dyr er lykkelig! . . . Naar de nu har spist deres Kartofler, saa lægger de sig begge to til Ro i en af de store Kurve med Fjer. Det er i det mindste et Liv, de føre! . . . De gjør min Tro ret i at blive boende i Viktualiehandelen; maaske De kan blive lidt fed der."

Han tog pludselig Afsted. Florent gik hjem og op paa sit Kvistværelse, utilfreds med sig selv. Næste Dag sørgede han for ikke at tilbringe Morgenens nede i Forretningen; han gik en lang Spadseretur langs Kajerne. Ved Frokostbordet begyndte imidlertid Lisa igjen at tale til ham om Inspektørpladsen; hun var blid og venlig som altid og talte om Sagen som om noget, der fortjente at overvejes nøje. Han sad med sin fulde Tallerken foran sig og hørte til. Alt omkring ham, Værelset, Møblerne, Maden paa Bordet, røbede den største Properhed og betydeligt Velvære. Da Lisa havde talt ud, gjentog han atter sine Grunde og afflog Pladsen, stadig med en trykkende Følelse af, at det ikke var rigtig af ham at vise sig saa stivsinnet i saadanne Omgivelser. Men Lisa lod ikke til at blive fornærmet; hun smilte tværtimod venligt til ham; men dette Smil pinte ham endnu mere end hendes tilbagemægtede Brede Dagen før. Ved Middagsbordet blev der ikke talte om andet end om de store Nedsættninger, som hele Husstanden snart skulde til at tage fat paa.

Aftenerne begyndte nu at blive kolde. Saa snart de havde spist til Middag, gik de alle sammen ud i Køkkenet. Der var meget varmt der. Desuden var det saa stort og rummeligt, at flere Personer godt kunde faa Plads ved det store, firkantede Bord i Midten uden at komme i Vejen for nogen af de arbejdende. Væggene vare beklædte med hvide og blaa Fajanceplader. Til venstre stod et stort Komfur, hvor der var Ildsteder til tre Gryder paa en Gang. Alle Køkkenredskaberne hang paa deres Plads i den skønneste Orden; i en Række numererede Skuffer under en Hylde laa Salt, Peber og andre Krydderier. Til højre stod Haffebordet og ved Siden af, op til Væggen, en uhyre Huggeblok af Egetræ; paa Blokken var der anbragt et Par underlige Køkkenmaskiner, opfundne af en eller anden Kof med mekanisk Talent. Og rundt omkring paa Væggene, paa Hylde og i Rækker, stod der Krukker, Jæde, Tallerkener, Kasseroller, Tragte, Rivebrædt, osv. Trods den overordentlige Properhed var det, som om Fødtet svedte ud mellem Væggens Fajanceplader og lagde sig over alt i Køkkenet.

Duenu-Gradelles lavede det meste selv. Hun konserverede Sager, Sardinier, Ost, spiselige Snegle og lignende tog de hos renommerede Huse. Saa snart man naaede September, gjaldt det derfor om atter at faa fyldt Kjælderen, der i Sommerens Løb var bleven tomt. Saa maatte der arbejdes, efter at Butiken var lukket om Aftenen. Hjulpen af August og Leon tilberedte Duenu Kullepølser, Skinker, smeltede Svinesedt og jorterede Flæsket. Da var der en Larm i Køkkenet af Gryder og Haffeknive, og Køkkenlugten trængte sig op igjennem hele Huset.

Denne Aften hen imod Klokken elleve, skulde Duenu, efter først at have sat to Gryder med Svinesedt over Ilden, besørge Pølsefabrikationen. August hjalp ham. Ved den ene Ende af det firkantede Bord sad Lisa og Augustine og gjorde noget Linned i Stand; overfor dem sad Florent med Ansigtet vendt mod Komfuret og smilte til den lille Pauline, der stod paa hans Fod og vilde have, at han skulde kaste hende „højt op i Luften.“ Bagved dem stod Leon og hakkede Pølseskød paa den store Egetræsblok.

August gik først ud i Gaarden og hentede to store Spande fulde af Svineblod. Det var ham, som plejede at stifte Dyrene med Kniven. Han tog sig af Blodet og Indvoldene og overlod de andre at skrabe, rense og

tilberede Evinene. Duenu paastod, at der ikke var en Slagter i Paris, der kunde stikke en Gris, som August kunde det. Desuden forstod August sig udmærket paa at bedømme Blodets Kvalitet; Bølserne faldt godt ud, hver Gang han sagde: „Bølsen bliver god denne Gang.“

„Naa, bliver Bølsen saa god?“ spurgte Lise.

Han satte sine to Spande fra sig og svarede findigt:

„Jeg tror det, Madam, ja, jeg tror det . . . For det første ser jeg det af den Maade, hvorpaa Blodet flyder. Naar jeg trækker Kniven ud, og Blodet saa løber smaat, saa er det ikke noget godt Tegn, det tyder paa, at der kun er lidt af det . . .“

„Men,“ afbrød Duenu ham, „det kommer an paa, hvordan Kniven er bleven stukken ind!“

Et Smil viste sig paa Augusts blege Ansigt.

„Nej, nej,“ svarede han, „jeg stikker altid Kniven fire Fingerbreder ind; det er Maalet . . . Men ser De, det aller bedste Tegn, det er, naar Blodet flyder ud i Spanden, og jeg rører om i det med Haanden. Det skal da have en god, passende Varme uden at være alt for tykt.“

Augustine havde sluppet Naalen og sad og stirrede paa August med den dybeste Alvor og Opmærksomhed. For Resten hørte ogsaa Lise, ja selv den lille Pauline til med stor Interesse.

„Jeg rører og rører i Blodet, ikke sandt?“ vedblev August og gjorde for Tydeligheds Skyld nogle udmalende Bevægelser i Luften med sin højre Haand. „Naar jeg nu trækker Haanden til mig igjen og ser paa den, saa skal den være helt overtrukken af Blodet som med en rød Handske, men saadan at den er lige rød over det hele . . . Saa kan man roligt sige: „Bølsen bliver god denne Gang.“

Han blev staaende et Øjeblik med Haanden strakt frem for sig. Duenu nikkede bifaldende. Saa indtraadte der en Parise. Leon vedblev at hakke. Pauline stod atter op paa sin Fætters Fødder og sagde med sin muntre Barnestemme:

„A, Fætter, fortæl mig saa Historien om Manden, som blev spist af Dyrene.“

Uden Tvivl var det den megen Tale om Blod, der havde

bragt hende til at tænke paa „Manden, som blev spist af Dyrene.“ Florent forstod hende ikke og spurgte, hvad det var for en Mand. Lise gav sig til at le.

„Hun vil høre Historien om den Stakkels, De ved nok . . . den Historie, De en Aften fortalte Gavard. Hun maa have hørt den.“

Florent var bleven ganske alvorlig. Den Lille gik hen og tog Ratten i sine Arme, bar den hen paa Fætterens Skjød og sagde, at Mouton ogsaa vilde høre Historien. Men Mouton sprang op paa Bordet. Der blev den siddende med krum Ryg og saa paa den lange, magre Fyr, der lod til i de sidste fjorten Dage at have været den en stadig Kilde til dybe Overvejelser. Smidlertid blev Pauline utaalmelig, hun stampede i Gulvet, hun vilde høre Historien. Da hun til sidst blev rent ustyrlig, sagde Lise til Florent:

„Na, fortæl dog Barnet, hvad hun beder om; saa saa vi da Fred for hende.“

Florent sad et Øjeblik tavst med Øjnene fæstede mod Jorden. Derpaa løftede han langsomt Hovedet og saa paa de to Kvinder, som sad og syede, og paa Quenu og August, som lavede Gryderne i Stand til Pølserne. Gassen brændte roligt, en mild Varme udstrømmede fra Komfuret, over hele Køkkenet var der udbredt et vist hyggeligt Belvære. Saa tog han den lille Pauline paa Skjødets, smilte melankolsk og begyndte:

„Der var en Gang stakkels fattig Mand. De sendte han langt bort, meget langt bort, over den anden Side Verdenshavet . . . Om Bord paa Skibet, som førte ham bort, var der fire hundrede Fanger, Forbrydere, ned imellem hvilke de smed ham. Han maatte i fem Uger leve mellem disse Vanditter, klædt i Sejlsdugstøj ligesom dem, og maatte spise af samme Fad som dem. Utsøj pinte ham, og han var aldeles afkræftet af Varme. Heden fra Køkkenet og fra Maskinen i Skibet var saa uudholdelig i det Rum, hvor de fire hundrede Fanger vare stuede sammen, at ti af dem døde af Varme. Om Dagen lod man halvtredsfindstue ad Gangen komme op paa Dækket og trække frisk Luft; men da man var bange for dem, vare to Kanoner stadig rettede mod den Del af Dækket, hvor de spadserede omkring. Den stakkels Mand var meget glad, hver Gang hans Tur kom.

Han blev da for en kort Tid fri for den skræffelige Varme. Men han kunde ikke spise noget, han var meget syg. Om Natten, naar han havde faaet sine Lænker paa igjen, og den stærke Søgang kastede ham frem og tilbage mellem hans to Sidemænd, saa svigtede Modet ham, og han græd, glad over at kunne græde uden at nogen saa det . . ."

Pauline sad og hørte til med store Øjne, de to smaa Hænder andægtigt foldede.

"Men," afbrød hun ham, "det er jo ikke Historien om Manden, som blev spist af Dyrene . . . Det er jo en anden Historie, er det ikke?"

"Giv blot Tid, saa skal Du se," svarede Florent sagtnodigt. "Jeg kommer ogsaa til Historien om Manden . . . Men jeg fortæller hele Historien, maa Du vide."

"Na, ja bliv saa ved," sagde Barnet glædestraalende.

Alligevel blev hun snart tankesuld og grundede aabenbart paa noget, som hun ikke kunde finde ud af. Endelig tog hun Mod til sig og spurgte:

"Men hvad havde han da gjort, den stakkels Mand, siden de saadan sendte ham bort med det Skib?"

Lisa og Augustine smilte. Barnets Tænksomhed morede dem. Og uden at svare ligesvem paa Spørgsmaalet benyttede Lisa Lejligheden til at præke lidt Moral for Barnet; hun overraskede hende meget ved at fortælle, at ogsaa de Børn, som ikke vare artige, blev bragte om Bord paa Skibet.

"Saa skal jeg altsaa ikke bryde mig om, at den stakkels Mand laa og græd om Natten?" spurgte Pauline, som nu fik mindre Medlidenhed med ham.

Lisa tog atter fat paa sit Sytøj og svarede ikke. Quenu havde ikke hørt, hvad Barnet sagde. Han havde lige skaaret nogle Løg i Stykker over Gryden. Det lugtede godt. Da Quenu sat sin store Træske ned i Gryden, sang denne endnu stærkere og fyldte hele Køkkenet med en gennemtrængende Lugt af Løg. August stod og lavede Flæsteskiver, som skulde i Gryden. Og Leon var stadig beskæftiget med at hakke.

"Da Skibet kom til sit Bestemmelsessted," vedblev Florent, "blev Manden ført til en Ø, som hedder Djæveløen. Der levede han saa sammen

med en hel Del Kammerater, der ligesom han selv vare blevne jagede bort fra deres Fædreland. De vare alle meget uheldige. Man tvang dem i Begyndelsen til at arbejde som Slaver. Den Gensdarm, som passede paa dem, talte dem tre Gange om Dagen for at være sikker paa, at der ikke manglede nogen. Senere gav man dem Lov til at bestille, hvad de vilde; men om Natten bleve de spærrede inde i en stor Træhytte, hvor de sov i Hængekøjer, som vare udspændte mellem to lange Bjælker. Efter et Aars Forløb gif de barsodede, og deres Klæder vare saa lasede, at man kunde se Huden. De havde lavet sig nogle Hytter for at skaffe sig Ly mod Solen, der brænder stærkt ovre i det Land, men disse Hytter kunde ikke skjærme dem mod Moskitoerne, der stak dem ubarmhjærtigt, saa de bleve fulde af Saar. Flere døde deraf, de andre bleve ganske gule og saa magre og usle med deres lange Skæg, at det var en Ynk at se dem . . ."

„August, kom saa med Flæsteskiverne,“ raabte Quenu.

Dg da han fik Tallerkenen, hældte han dens Indhold ud i Gryden og rørte om med den store Træske, saa en tæt Damp steg i Vejret.

„Hvad fik de at spise?“ spurgte den lille Pauline med den største Interesse.

„De fik Ris med Orme i og Kjød som lugtede raaddent,“ svarede Florent. „De maatte pille Ormene ud inden de spiste Risen. Dg naar Kjødet blev rigtig gennemstegt eller kogt, saa lod det sig ogsaa nogenlunde spise; men Suppen stank saadan, at den var absolut uspiselig.“

„Jeg vilde hellere have spist tørt Brød,“ bemærkede Barnet efter nogen Overvejelse.

„Da Leon nu var færdig med at haffe, bragte han Pølseskjødet hen paa det firkanterede Bord. Mouton havde siddet og set paa Florent, som var den meget forbavset over hans Historie; nu maatte den flytte sig lidt, men gjorde det aabenbart grumme nødigt. Den tog atter Plads og gav sig til at spinde med Næsen lige ved Pølseskjødet. Det lod imidlertid til, at Lisa ikke kunde skjule sin Forbavselse og Bæmmelse. Risen med Ormene i og Kjødet, som lugtede raaddent, forekom hende at være noget aldeles utroligt Griseri, og hun ansaa det for absolut vanærende nogen Sinde at have spist slikt. Dg hendes smukke, rolige Ansigt røbede en vis

hemmelig Angst for dette Menneske, der lige overfor hende, som havde spist en saa uren Føde.

„Nej, det var rigtignok langt fra noget Paradis,“ vedblev han og saa hen paa den dampende Gryde. „Hver Dag nye Plager, en stadig Krænkelse og Foragt for al menneskelig Barmhjærtighed. Fangerne levede som Dyr med Pissen bestandig svævende over Hovedet paa sig. De Uslinge vilde dræbe Manden . . . Sligt glemmer man aldrig, nej, det er umuligt. Saadanne Lidelser ville en Gang raabe om Hævn.“

Han havde dæmpet Stemmen. Denne paa Komsuret sang Gryden muntert. Lisa blev ganske forstrækket ved at se det usorsonlige Udtryk, Florents Ansigt pludselig antog. Hun troede nu, at hans sædvanlige blide Mine var lutter Forstillelse.

Florents alvorlige Tone havde bragt den lille Paulines Glæde paa sit højeste. Hun sad uroligt paa Fætterens Stjød, henrykt over Historien.

„Og Manden, Manden?“ udbrød hun utaalmodigt.

Florent betragtede den lille Pauline, søgte atter at samle sine Tanker og vedblev med sit melankolske Smil:

„Manden var ikke tilfreds med at være der paa Den. Han havde kun en Tanke, den at slippe bort, naa over Vandet til Kysten, hvis hvide Linie man kunde se i Horizonten, naar det var klart Vejr. Men det var ikke saa let at iværksætte. Først maatte han lave en Tømmerflaade. Da Fanger før vare undvegne, saa havde man fældet alle Træer paa Den, for at ingen mere skulde kunne skaffe sig Træ. Den var saa bar, saa gold og udsat for Solens brændende Straaler, at Opholdet paa den derved blev endnu mere frygteligt. Saa fik Manden og to af hans Kammerater det Indfald at benytte sig af Tømmeret i deres Hytter. En Aften sejlede de af Sted paa nogle Bjælker, som de havde bundet sammen med tørre Grene. Binden førte dem over imod Kysten. Dagen var ved at bryde frem, da deres Tømmerflaade strandede paa en Sandbanke med en saadan Bold-somhed, at Tværbjælkerne revs fra hverandre og førtes bort af Bølgerne. De tre Stakler vare nær aldrig komne op af Sandet; de sank ned i det lige til Bæltestedet; en af dem forsvandt endog lige til Hagen og blev hjulpen af de to andre. Endelig naaede de hen til et Klippestjær, hvor

der knap var Plads til at sidde. Da Solen stod op, saa de lige foran sig Kysten, en hel Række af graa Klipper. To af de undvegne kunde svømme og besluttede at forsøge paa at naa Klipperne. De vilde heller udsætte sig for at drukne strax end for at dø langsomt af Sult, hvor de vare. De lovede deres Kammerat at komme tilbage og hente ham, naar de vare naaede i Land og havde faaet fat i en Baad."

"Na, nu kan jeg høre det," udbrød den lille Pauline og klappede i Hænderne af Glæde. "Det er alligevel Historien om Manden, som blev spist af Dyrene."

"Det lykkedes dem at naa Kysten," vedblev Florent, "men den var øde; først efter fire Dages Forløb fandt de en Baad . . . Da de naaede ud til Klippefjæret igjen, fandt de deres Kammerat liggende paa Ryggen, Hænder og Fødder fortærede, Kjødet gnavet af Ansigtet, Maven fuld af en hel Brimmel af Krabber, der bragte Huden over dem til at røre sig, som laa det halv fortærede og endnu friske Lig i Dødskampens sidste Træfninger."

Lisa og Augustine kunde ikke tilbageholde et Udbrud af Bæmmelse. Leon, som stod og lavede Tarmene i Stand til Pølsen, gjorde en Grimasse. Quenu holdt op med sit Arbejde og saa paa August, hvem Historien aabenbart havde berørt ilde. Kun Pauline lo. Det var som om denne af Krabber vrimlende Mave laa der midt i Røffenet og blandede en ilde Lugt ind i Duften fra Gryden paa Komfuret.

"Kom her med Blodet!" sagde Quenu, som for Resten ikke havde hørt efter hele Tiden.

August kom med de to Spande. Langsomt hældte han Blodet ud i den store Gryde, medens Quenu rørte om i den af alle Kræfter. Da Spandene vare tømte, gav Quenu sig i Færd med at komme Kryderier i Gryden.

"De lode ham vel ligge der, ikke sandt?" spurgte Lisa. "De slap tilbage igjen."

"Da de vilde sejle tilbage," svarede Florent, "vendte Vinden sig, og de bleve drevne ud paa Havet. En Bølge slog den ene Mæd fra dem, og Vandet slog stadig over Nælingen, saa de vare nødt til at øse det ud

med Hænderne. Saadan drev de om for Vind og Strøm, uden Proviant, uden en Mundfuld Brød. Det varede i tre Dage."

"Tre Dage!" udbrød Liza forbauset. "Tre Dage uden noget at spise! . . ."

"Ja, tre Dage uden noget at spise. Da Østenvinden endelig drev dem i Land, var den ene af dem saa udmattet, at han blev liggende paa Strandbredden uden at røre sig. Om Aftenen døde han. Hans Kammerat havde forgjæves prøvet paa at saa ham til at spise nogle Blade, han havde plukket af Træerne."

Nu kunde Augustine ikke lade være med at le saa smaat; men strax skammede hun sig derover, og da hun ikke vilde have, de skulde tro, hun manglede Medfølelse for andres Ulykke, skyndte hun sig at fremstamme:

"Nej, nej, det er ikke deraf, jeg ler. Det er af Mouton . . . Se en Gang Mouton, Madam."

Mouton havde stadig ligget med Næsen lige op i Pølsekjødet, men fandt sig sandsynligvis generet af dette Naboskab. Han rejste sig op, strabede først i Bordet med Poten, som for at strabe noget hen over Fadet med Kjødet, vendte saa Ryggen til dette og strakte sig paa Siden, saa lang han var, med Hovedet ned imellem Forpoterne og Djnene halvt lukkede. Saa gav alle sig til at rose Mouton. Han stjal aldrig, selv om man satte Kjødet lige hen foran ham. Pauline fortalte lidt usammenhængende, hvordan han uden at bide hende slikkede hendes Fingre og Mund, naar hun havde spist til Middag.

Men Liza vilde vide, hvordan man kunde leve tre Dage uden noget at spise. Det var umuligt.

"Nej," sagde hun, "jeg tror ikke det . . . Desuden er der aldrig nogen, som har været uden Mad i tre Dage. Naar man siger, at en eller anden er død af Sult, saa er det bare en Talemaade. Der er ingen, som dør af Sult . . . Det skulde da være Folk, som vare forladte af alle andre, og som ingen Medlidenhed fortjente . . ."

Hun var lige ved at sige: „rene Slynkler“; men hun holdt inde og saa hen paa Florent. Og det bitre, haanlige Træk omkring hans Læber

og hans vrede Blif viste hende tydeligt nok, at ingen ordentlige Mennesker fastede paa den Maade. En Mand, der var i Stand til at leve tre Dage uden noget at spise, betragtede hun som en afgjort farlig Person. Thi som sagt, ordentlige Mennesker sørgede dog for ikke at komme i en saadan Situation.

Florent begyndte at befinde sig ilde tilpas i Køkkenet. Lige overfor ham lyfte Jlden under den dampende Kjedel. Der var meget varmt. August stod og tørrede Sveden af sin Pande med Ermet, medens Quenu omhyggeligt vaagede over Grydens Indhold. Luften omkring dem var som overmættet og gjorde dem alle lidt dvafse.

„Da Manden havde begravet sin Kammerat i Sandet,“ vedblev Florent langsomt, „vandrede han videre alene, stadig lige frem. Det hollandske Guyane, hvori han nu var, er et skovrigt Land, der gennemskjæres af Floder og Sumpe. Manden vandrede i otte Dage uden at træffe et menneskeligt Væsen. Det var, som om Døden lurede rundt omkring ham. Naar hans Nave pintes af Sult, vovede han mangen Gang ikke at røre ved Træernes smukke, skinnende Frugter eller Buskenes metalglinjende Bær af Frygt for den Gift, de muligvis rummede i sig. I hele Dage vandrede han af Sted under et Løvtag, der var saa tæt, at han aldrig saa et Glimt af Himlen. Der herskede et uhyggeligt Mørke, store Fugle fløj hen over hans Hoved med stygge Skrig; Aber tumlede alle Begne omkring ham og sendte en Regn af Blade ned over ham; men det var dog især Slangerne, der gennemisnede hans Blod med Rædsel, naar han pludselig saa det tørre Løv bevæge sig og smaa Hoveder med spillende Tunger komme til Syne mellem Træernes Rødder. I fugtige skyggesfulde Kroge vrimlede der af alle Slags sorte, gule, violette og brogetfarvede Dgler og Krybdyr, som ilede af Sted, saa snart han skræmmede dem op. Saa standsede han og søgte at slippe ud af den bløde Jord, hvori han sank dybt ned. Undertiden kunde han blive staaende i Timevis uden at turde gaa videre af Frygt for en kæmpemæssig Boaslange, han saa hænge ned fra en Gren, omkring hvilken den slynge sig Hale, gængende frem og tilbage som en gulplettet, tyk Stang. Om Natten sov han oppe i Træerne, foruroliget af den mindste Støj, bange for at se skjældækte Slinger

snige sig hen imod ham i Mørket. Han var nær ved at kvæles under det endeløse, tætte Løvtag; der var varmt der i Skyggen som i en Duv, en fugtig Hede, gennemtrængt af vellugtende Træers og stinkende Blomsters stærke Duft. Og naar han endelig efter at have gaaet og gaaet i Timevis atter saa et Glimt af Himlen, saa stod han overfor brede Floder, der spærrede ham Vejen; han gik langs Bredden, spejdede ængsteligt efter de graa Krokodiller, og svømmede endelig over, naar han havde fundet et Sted, der frembød mindre Fare. Døre paa den anden Side begyndte Skovene igjen. Undertiden var det ogsaa uhyre Sletter, bedækkede med en yppig Vegetation, der gav den udstrakte Flade Lighed med en Sø. Da maatte Manden gjøre en lang Omvej, han prøvede sig forsigtig frem, thi Jordbunden under disse smilende Sletter var forræderisk, den rige Græsvæxt dækkede over pestsvangre Sumpe og dybe Moradser. Stadig maa man samle sig frem imellem de saa faste Punkter, der findes rundt i al det bundløse Dynd; ellers er man redningsløst fortabt. En Aften sank Manden i til højt op paa Livet. For hver Anstrængelse han gjorde for at slippe op, var det, som sank han endnu dybere i. Saa blev han siddende roligt i omtrent to Timer. Da Maanen kom frem, var han saa heldig at faa fat i en Gren, der hang over hans Hoved. Den Dag, han endelig naaede et beboet Sted, vare hans Hænder og Fødder blodige og opsvulmede. Han var saa afkræftet og forhungret, at de Menneker, han traf paa, bleve bange for ham. Man gav ham noget at spise, men et halvt hundrede Skridt fjærnet fra Huset, i hvis Dør Ejeren stillede sig op med et ladet Gevær."

Florent tav og saa frem for sig, som vare hans Tanker langt borte. Den lille Pauline var begyndt at blive søvnig og gjorde fortvivlede Anstrængelser for at holde Øjnene aabne. Quenu blev nu vred og sagde til Leon:

„Dit Bæst, har Du glemt at holde paa en Larm . . . Hvad staar Du og ser paa mig for! Det er ikke mig men Larmen, Du skal se paa . . . Saadan skal det være . . . Saa, rør dig nu ikke af Pletten."

Med den højre Haand holdt Leon den ene Ende af en tom Larm, ned i hvilken der var stukket en meget vid Tragt, som Quenu stadig stoppede fuld med Indholdet af Gryden, som nu var taget af Ilden og stod dampende

ved Siden af dem; med den venstre Haand rullede Leon Pølsen op i en Spiral, efterhaanden som den fyldtes.

Lisa og Augustine fulgte hele denne Operation med stor Interessé, især Lisa, der nu ogsaa gav sig til at stænde paa Leon, fordi han, sagde hun, klemte Larmen for stærkt mellem Fingre, hvorved der let kunde danne sig Ujævnheder i den. Da Pølserne vare stoppede, lagde Quenu dem ned i en Gryde kogende Vand. Han følte en vis Lettelse, nu stod der ikke andet tilbage end at lade dem koge der.

„Og Manden, Manden?“ spurgte Pauline igjen og slog Djnene op, forbauset over ikke mere at høre Lyden af Fætterens Stemme.

Florent vuggede hende lidt frem og tilbage paa sit Skjød og fortsatte sin Fortælling.

„Manden naaede endelig en stor By. Der blev han i Begyndelsen antaget for en undvogen Galejslave og blev holdt fængslet i flere Maaneder . . . Endelig slap man ham løs og han drev nu alle Slags Bestjæftigelser, førte Bøger, lærte Børn at læse; han maatte endog en lang Tid bestjæftige sig med Jordarbejder, leve som Arbejdsmand . . . Manden drømte bestandig om at vende tilbage til sit Fædreland. Han havde affkurat faaet de nødvendige Penge sparet sammen, da han fik den gule Feber. Man troede ham død og havde allerede delt hans Klæder mellem sig; og da han til sidst kom sig, ejede han ikke en Gang en Skjorte. . . . Han maatte begynde helt forfra. Manden var meget syg. Han var bange for at blive der længer . . . Endelig lykkedes det ham at komme bort, Manden kom hjem.“

Stemmen var lidt efter lidt bleven svagere. Den døde hen i en sidste Skælven af Læberne. Den lille Pauline var falden i Søvn under Slutningen af Historien, Hovedet lænet op mod Fætterens Skulder. Han holdt om hende med sin Arm og vuggede hende endnu sagte frem og tilbage. Og da ingen lod til mere at have sin Opmærksomhed henvendt paa ham, blev han siddende der med Barnet paa Skjødets uden at røre sig.

Quenu skulde nu til at tage Pølserne op af Gryden. Med en kort Træstok tog han dem op og bar dem ud i Gaarden, hvor de bleve

lagte paa Kød for at tørres. Leon hjalp ham. Pølserne dampede og gjorde Røffenluften endnu tykkere. Fra de to Gryder, hvori August smeltede Svinesfedt, steg der ligeledes en tæt Damp i Vejret. Gasblussene skinnebe som frem af en tæt Taage, Væggene vare klamme. Liza og Augustine havde rejst sig op. Alle pustede, som havde de lige spist for meget.

Augustine tog den indslumrede Pauline i sine Arme, Quenu, som holdt mest af selv at lukke for Røffenet, gav August og Leon Lov til at gaa og sagde, at han skulde nok selv bære Pølserne ind igjen. Læredrengen skyndte sig af Sted, ildrød i Ansigtet; han havde stukket omtrent en Allen Pølse op under sin Skjorte, hvor den brændte ham ganske forfærdeligt. Da Quenu, Liza og Florent vare blevne ene, indtraadte der en længere Tavshed. Liza stod og smagte paa et Stykke varm Pølse, hvoraf hun nippede forsigtigt for ikke at brænde sig; og den sorte Stump forsvandt mere og mere bag de rosenrøde Læber.

„Normannerinden skulde ikke have været saa grov før,” sagde hun. „Pølsen er bleven god denne Gang.”

Det bankede paa Døren ud til Entreen, og Gavard kom ind. Hver Aften sad han henne hos Lebigres til Kl. tolv. Han kom nu for at faa et endeligt Svar angaaende Inspektørpladsen.

„De kan nok begribe,” sagde han, „at Verlaque ikke godt kan vente længer, han er virkelig altfor syg . . . Florent maa tage en Bestemmelse. Jeg har lovet at give et afgjørende Svar i Morgen.”

„Men Florent tager imod Pladsen,” svarede Liza roligt og bed paa ny af sin Pølse.

Florent, der ligesom overvældet var bleven siddende i sin Stol, søgte forgæves at rejse sig op og protestere.

„Nej, nej,” vedblev Liza, „den Sag er afgjort . . . De har lidt nok, kjære Florent. Det var hjærtestærkende, det De fortalte før. Det er paa Tide, at De bliver til noget. De tilhører en hæderlig Familie, De har faaet en god Opdragelse, og det passer sig dog ikke for Dem at gaa omkring som en Tigger . . . I Deres Alder gaar det virkelig ikke an at være barnagtig . . . De har gjort Dumheder, naa, de kunne glemmes og

tilgives. Nu træder De igjen ind i den Samfundsklasse, hvortil De hører, nu kan De endelig igjen leve som alle andre ordentlige Mennesker."

Florent sad og hørte til med stor Forundring, uden at sige et Ord. Hun havde uden Tvivl Ret. Der sad hun saa sund og rolig, hun vilde sikkert kun hans eget Vel. Det var ham, den Magre, hos hvem Fejlen laa, det var ham, der stillede for store Fordringer. Han vidste egentlig ikke, hvorfor han lige indtil nu havde vist sig saa gjenstridig.

Hun blev ved at tale til ham som til en lille Dreng, der har været uartig, og hvem man truer med Politiet. Hun kom med Grunde, hvoraf den ene var mere overbevisende end den anden. Endelig kom hun med sit sidste Argument og sagde:

„Gjør det for vor Skyld, Florent. Vor Stilling her i Kvartieret nøder os til at tage visse Hensyn . . . Jeg er bange for, at Folk skal snakke for meget om os. Naar De tager imod denne Plads, saa er alt i Orden, saa bliver De til noget ordentligt, og vi kan endog være stolte af Dem."

Hun blev mere og mere indsmigrende. I den sildige Nattetime, i dette varme, af Velvære duftvangre Køkken smeltedes Florents Villie- styrke langsomt. Han greb sig selv i det Ønske, at kunne tilbringe flere Aftener som denne, omgivet af dampende Pølser og Gryder, med den lille tykke Pauline paa Skjødets. Men det var navnlig Mouton, som omstemte ham. Mouton laa der foran ham og sov saa fredeligt med den ene Bote paa Næsen og Halen lagt hen over Kroppen som en Dyne; den sov de Retsfærdiges Søvn . . . og Florent svarede med Blikket fæstet paa den:

„Nej, det er ganske vist altfor taabeligt i Længden . . . Jeg tager mod Pladsen. Sig kun det, Gavard, jeg tager mod Pladsen."

Lisa spiste nu Resten af sin Pølse og tørrede omhyggeligt Fingrene af i den nederste Ende af sit Forklæde. Hun gjorde Lyset i Stand til sin Svoger, medens Gavard og Duenu ønskede ham til Lykke med hans Beslutning. Nu blev han da endelig til noget; det duede ikke at have altfor halvsbrækkende politiske Meninger. Og hun stod med det tændte Lys

i Haanden og saa paa Florent med en inderlig tilfreds Mine udbredt over sit smukke, rolige Ansigt.

III.

Tre Dage senere vare alle Formaliteter foretagne, Præfekturet antog med luffede Dine Florent som Verlaques Stedfortræder. Gavard havde absolut villet følge med hen til Præfekturet. Udenfor paa Fortovet satte han Albuerne i Siden og lo og blinkede til Florent under alle Slags Grimasser, uden dog at sige et Ord. De Politibetjente han mødte, forekom ham aabenbart uhyre dumme og latterlige; for hver Gang han gik forbi en af dem, satte han Hovedet ned imellem Skuldrene med en Grimasse som en, der anstrænger sig af alle Kræfter for ikke at le Folk lige op i Ansigtet.

Allerede næste Dag begyndte Verlaque at sætte den nye Inspektør ind i Forretningerne. Han maatte de første Morgener ledsage ham rundt i den brogede Verden, han for Fremtiden skulde vaage over. Staffels Verlaque, som Gavard kaldte ham, var en lille bleg Mand, der hostede stærkt, og som godt indspøbt i Tørklæder spankede omkring i Fiskehallen paa sine tynde, magre Ben.

Den første Morgen indfandt Florent sig Klokken syv og blev strax ganske forstumlet i Hovedet. Sælgekonerne færvedes allerede omkring de ni Udsalgstader, medens Kommiserne kom med deres Registre, og Fiskeeksportørernes Agenter sad og lænede sig op imod Boderne med store Lædetaster i en Rem over Skulderen. Alle Begne var man i Færd med at aflæsse og udpakke Fisken. Langs hele Fortovet myldrede der af Fustager, Kasser, Kurve og Muslingesække, ud igjennem hvilke Havvandet flød. Folk var travle omkring mellem hverandre, skrævede over Hindringerne og slæbte af med deres Varer. Den lange Række Kurve med Fisk bragte Florent til at tænke paa, at det saa ud, som om en hel Stime Fisk vare

løbne paa Grund der paa Fortovet, og nu laa glispende og sprællende med matglinfende Skæl.

Den tætte Skov af Alger paa Havets hemmelighedsfulde Dybder havde udleveret alt hulter til hulter til Fisterens Garn: Rabeljauer, Kullere, Rødspætter, Flyndere og Skrubber; fremdeles Havaal, tykke, blaa-glinfende, snogeagtige Dyr med smaa, fine, sorte Dine og en siimet Hud; brede Roffer med blegghvid, rødskantet Bug og brogetfarvet Ryg, og Sæler med store, runde Hoveder. Saa kom de smukkere Fisk, sølsfinnende Lax, Muller (med store, grove Skæl, Sletter med hvid Bug og plettet Ryg, glatte, sortglinfende Thunfisk, graa Tunger med fine Skæl, Sild med blodige Gjæller, skinnende Guldfisk, brunstribede Makreler, røde Knurfisk med hvid Bug; endelig var der Røblinger, Hvidlinger og Smelt, pakkede i Kasser og Kurve hver for sig. Hift og her laa Dyrer af endnu levende Krebs og Hummer.

Florent hørte næppe nok paa Verlaques lange Forklaringer. Solens Straaler faldt ind gennem Glastaget i den lange, overdækkede Gang og bragte Fiskestællene til at funkle i alle mulige Farver, saa de fik Lighed med gyldne, fint forarbejdede Smykker.

Et frisk Pust, en Luftning fra Havet, som Florent kjendte, slog ham i Møde fra alle disse Saltvandsdyr. Han mindedes Rysterne i Guyane, mindedes Overreisen over Verdenshavet. Det forekom ham, at hele Fiskehallen var en Bugt, hvorfra Havet havde trukket sig tilbage, og hvor alt nu lugtede af Saltvand.

Verlaque hostede; han kunde ikke taale den megen Fugtighed og trak sit uldne Halsstørklæde længere op over Munden.

„Gad os nu gaa hen til Ferskvandfisken,“ sagde han.

Helt henne ved Frugtpavillonen stod der foran Ferskvandfiskehallen to kæmpemæssige runde Kar, der vare delte i flere Rum. Robberhaner i Form af Svanehalse kastede fine Vandstraaler i Bejret. I hvert Rum vrimlede der af Krebs, eller af Karper, Aal osv. Verlaque fik atter et hæftigt Hosteanfald. Lugten var her mindre gennemtrængende og mindede om stillestaende Vand.

Den Morgen ankom der en usædvanlig Mængde Krebs fra Tydskland

i Kasser og Kurve. Ligeledes var der fuldt op af hollandsk og engelsk Fisk. Man var i Færd med at udpakke smukke, rødbrune, metalglinsende Rhinfarper, graa Gjedder med store Gab, mørkerøde Sudere; saa kom der Kurve med Grundlinger, Aborrer og Foreller. Ud i de store Kar hældte man hele Sække Karper og Kurve med Aal, der først bleve staaende i Overfladen og derpaa langsomt søgte ned mod Bunden.

Imidlertid havde Verlaque ført Florent tilbage til den Afdeling, hvor der solgtes Saltvandsfisk. Han gav ham en hel Del Oplysninger, medens de spadserede omkring sammen. En Mængde Mennesker trængte sig omkring det Sted, hvor Udraaberne udbød Fisken til Salgs. Indenfor en lille tilgitret Pult sad en offentlig Embedsmand og noterede Priserne, og nedenfor ham igjen sad to Koner og førte Bøgerne for Kommissionæren, der lod Fisken sælge.

„Der er en dobbelt Kontrol her,“ forklarede Verlaque, „Seinepræfekturets og Politipræfekturets. Dette sidste holder Kontrol med Kommissionærer og Fiskeexportører, og Byens Administration forlanger paa sin Side ogsaa Ret til at kontrollere Forretninger, af hvilke den oppebærer Indtægter.“

Han blev ved at fortælle om de to Præfekturers indbyrdes Rævlerier, uden at Florent hørte synderligt efter. Paa en Gang vakte dennes Opmærksomhed ved, at Udraaberen satte en Del prægtige store Pigvar til Salgs.

„Tredive Francs er buden! . . . tredive Francs, kun tredive Francs! . . .“

Han gjentog dette Tal i alle mulige Tonarter gennemløb en hel Skala fuld af pludselige Overgange. Han var puffelrøgget, Haaret strittede ud til alle Sider og han bar et stort blaat Forklæde, der gik helt op til Halsen. Han slog ud med Armene, rullede med Øjnene og skreg sit:

„En og tredive! To og tredive! Tre og tredive og halvtres! . . . Tre og tredive og halvtres!“

Han pustede lidt, vendte Kurven og skød den længer frem paa Bordet, medens Sælgerne søgte paa Fisken med Fingrene. Saa tog han

fat igjen med fornyet Voldsomhed, brølede det ene nye Tal frem efter det andet, opfangede de Bydendes mindste Tegn, en løftet Finger, en Trækning af Djenbrynene, en Blinken med Djnene eller en Tilspidsen af Læberne; og alt med en saadan Hurtighed og Fart, at Florent stod ganske forbauset og saa paa den Puffelryggede, der med en salmebrægende Stemme sang:

„To og fyrrer! To og fyrrer! . . . To og fyrrer! Francs for de Sletvarrer! Ingen bedre!“

Det var den smukke Normannerinde, som havde gjort det sidste Bud; Florent gjenkjendte hende mellem de mange bredskuldrede, trivelige Fiskehandlerster med deres store hvide Forklæder; hun bar en stor Chignon og havde foran paa Brystet sin Kniplingsløjse; hun tog sig nydeligt ud midt imellem de mange grove, plumpe Ansigter. Hun kjendte ogsaa Madam Quenus Fætter igjen og blev saa overrasket ved at se ham der, at hun strax gav sig til at hviske med sine Naboeyster.

Larmen af de mange Stemmer blev til sidst saa stærk, at Verlaque opgav sine Forklaringer. Ude paa Gaden gik Handelsmænd og raabte saa højt med Fisk, at man skulde tro, de skreg Ordene ud gennem en Raaber. Især var der en, der hylede: „Muslinger, Muslinger!“ med en Røst, der rungede hen under Hallernes Tage. Ved Auktionsstederne slæbtes den ene Kurv Lunger, Makrel, Lax og Al frem efter den anden. Den Puffelryggede sægte med Armene og brugte Lungerne som et Par Blæsebælge; Stemmen blev dog efterhaanden mere og mere hæst, til sidst næsten uforstaaelig; den gamle, kontrollerende Embedsmand sad indpakket i sin laadne Krave, saa kun Næsen var synlig.

„Den Logre er en prægtig Karl,“ sagde Verlaque nu beundrende. „Han er den bedste Udraaber i Hallerne . . . Han kunde saamænd gjerne faa et Par Støplesaaler til at gaa i Stedet for et Par Rødspætter.“

Han og Florent vendte atter tilbage til Ferskvandsfiskene; her gik Handelen mere trevent, og Verlaque sagde, at det stadig gik tilbage med Flodfiskeriet i Frankrig. En Udraaber med en temmelig forslagen Mine udbød Al og Krebs til Salg med ensformig Stemme og uden at røre sig. Rundt om de store Kar gik Fiskehandlerne med smaa Net paa korte Skafter og øste Fiskene op i hele Bunker.

Imidlertid blev Trængselen ved Udsalgstøderne større og større. Berlaque udførte sin Instruktørrolle med stor Samvittighedsfuldhed, puffede sig frem med Albuerne og trak Florent med sig midt ind i Trængselen. De større Forhandlere, i Reglen Fruentimmer, sad roligt og ventede, til de smukkeste Varer bleve raabte op, og belæssede saa Lastdragernes Skuldre med Thunfisk, Pigvar og Lax. Gadesælgerne delte de Sildefurve imellem sig, som de købte i Fællesskab. Saa var der ogsaa stikkelige Borgere fra et eller andet langt borte liggende Kvarter; de vare komne allerede Klokken fire om Morgenen for at skaffe sig rigtig frisk Fisk og endte nu med at blive hængende ved et stort Parti Fisk til fyrretyve eller halvtredssindstyve Francs, og som de i Dagens Løb ikke kan komme af med igjen paa anden Maade end ved at forære Størsteparten til Venner og Bekjendte. Af og til naar en Sælgerne, hvem Pladsen blev for lille, løstede Næverne, brugte Munden og ryddede op omkring sig, veg alle pludselig tilbage, og Trængselen blev Florent helt uudholdelig. Han erklærede, at han havde set nok og havde forstaaet alt.

Netop som de vare i Færd med at bane sig Vej for at slippe ud, kom de forbi den smukke Normannerinde. Hun stillede sig hen foran dem og sagde med sin Dronningemine:

„Er det virkelig afgjort, Hr. Berlaque, at De forlader os?“

„Ja,“ svarede den lille Mund. „Jeg vil foreløbig slaa mig til Ro ude paa Landet ved Clamart. Det lader til, at jeg ikke kan taale Fiskelugten . . . Her kan De se den Herre, som overtager Forretningerne efter mig.“

Han vendte sig om og pegede paa Florent. Det gav et Sæt i den smukke Normannerinde. Og da Florent gik, troede han at høre hende hviiste til sine Naboerster: „Naada! Saa skal vi ordentlig more os!“

Sælgerne vare alle Begne i Færd med at ordne deres Varer. Rundt omkring flød Vandet ud af Hænderne med en Larm som af en Regnbyge, løb over Randen af Fiskekummerne og samlede sig i Rendestenen til en hel lille Strøm. En fugtig Luft slog Florent ind i Ansigtet, som en Støvregn, og en gennemtrængende Lugt af Saltvand mindede ham hele Tiden om Havet.

Dette første Morgenbesøg gjorde ham noget vaklende. Han fortroed sin Eftergivenhed overfor Liza. Saa snart han hin Aften var sluppen ud af det søvndyssende, af Madlugt opfyldte Køkken, anklagede han sig saa bittert for Lavhed, at han formelig fik Taarer i Øjnene derved. Men han turde ikke tage sit Ord tilbage, han var lidt bange for Liza, han saa en let Kruusning ved hendes Læber, hendes smukke Ansigtis tavse Bebrejdelse. Han troede, at det ikke gif an at gjøre hende imod. Savard gav ham heldigvis en god Ide, som trøstede ham noget. Han tog ham hen til en Side, samme Aften Verlaque havde vist ham omkring i Fiskehallen, og forklarede med mange Omsvøb, at „den stakkels Djævel“ var at beklage. Efter at han fremdeles havde anstillet nogle Betragtninger over den Satans Regering, der sled sine Embedsmænd op uden en Gang at sikre dem en rolig Alderdom, kom han endelig frem med, hvad der laa ham paa Hjærtet: han mente, at det vilde være en god Gjerning at afstaa lidt af Gagen til den gamle Inspektør. Florent gif med Glæde ind herpaa. Det var ikke andet end ret og billigt, han var jo kun midlertidigt Verlaques Stedfortræder; desuden trængte han, Florent, ikke til noget, da han jo havde Koft og Logi hos sin Broder. Savard tilspøjede, at af de hundrede og halvtres Francs om Maaneden ansaa han de halvtreds for en passende Afstaaelse; saa dæmpede han Stemmen og bemærkede, at det ikke vilde komme til at vare længe, for Staklen var saa brystsvag, som et Menneſte kunde være. Det blev aftalt, at Florent skulde tale med Verlaques Kone for ikke at saare ham selv med sit Tilbud. Denne gode Gjerning trøstede Florent en Smule, nu opofrede han sig paa en Maade for en anden ved at tage imod Bladsen, og han kom saaledes til at blive i den Rolle, der var tilfaldet ham hele Livet igjennem. Han lod dog først Savard love højtideligt, at han ikke vilde omtale denne Ordning for noget som helst Menneſte. Da Fjerkræhandleren ogsaa nærede en vis Frygt for Liza, saa bevarede han Hemmeligheden, hvad der var al Ære værd.

Nu vare alle lykkelige i Viktualiehandelen. Den smukke Liza viste sig meget venlig imod sin Svoger; hun sørgede for, at han gif tidlig til No, saa at han ikke kom for sent op om Morgen; hun holdt hans Frokost godt varm til ham; hun skammede sig ikke mere ved at staa og tale med

ham ude paa Fortovet, nu da han bar en Kaffjet med Guldtresse. Henrykt over det gode Forhold mellem Lisa og Florent havde Quenu aldrig før sat sig saa vel tilfreds til Bords om Aftenen som nu. Middagsmaallidet trak ofte ud til Klokken ni, i hvilken Tid Augustine da passede Butiken. Det var en eneste lang Fordøjelsesproces, afbrudt af smaa Historier om Naboer og Bekjendte og af Lisas syndigt fremsatte politiske Meninger. Florent maatte fortælle, hvordan det var gaaet med Handelenovre i Hallen. Til sidst fik han Smag for sit regelmæssige Liv. Saa snart han satte Foden ind i den propre Spisestue, følte han sig gennemstrømmet af et vist Velvære. Den smukke Lisas hensynsfulde Omsorg svøbte ham ligesom ind i en varm Dyne, under hvilken han strakte Lemmerne med Velbehag. De levede alle i absolut god Forstaaelse og med gjensidig Agtelse for hverandre.

Men Gavard syntes, det gik for søvnigt til hos Quenu-Gradelles. Han kunde nok tilgive Lisa hendes Overbærenhed overfor Kejseren, fordi man, som han sagde, aldrig skal tale om Politik med Fruentimmer, og fordi den smukke Viktualiehandlerse naaer alt kom til alt var en brav Kone, der drev sin Forretning godt. Men han foretrak nu en Gang at tilbringe sine Aftener henne hos Lebigre, hvor han kunde være sikker paa at træffe en lille Kreds af Venner, der delte hans Meninger. Da Florent blev udnævnt til Inspektør, søgte han at trække ham med sig over til Lebigres og opfordrede ham til at leve et Ungkarleliv, nu da han havde en selvstændig Plads.

Lebigre havde en meget smuk, moderne udstyret Forretning. Den laa paa det højre Hjørne af Rue Pirouette ud til Rue Rambuteau, prydet til begge Sider med fire smaa Graner i grønmalede Kasser, og den dannede et værdigt Sides stykke til Quenu-Gradelles store Viktualiehandel. Gjennem de store, blankt polerede Binduer kunde man se ned i Skjæfnestuen, der var smagfuldt dekoreret med Guirlander af Vinranke og Drueklaser, malede paa en lysgrøn Baggrund. Gulvet bestod af firkanter, hvide og sorte Fliser. I Baggrunden var der en Lem ned til Kælderen lige under en med rødt Klæde draperet Vindeltrappe, der førte op til Billardstuen paa første Sal. Men fremfor alt Disken til højre var rigt udstyret. Pladen

bestod af hvidt og rødt Marmor; til den ene Side stode nogle Porcellæns-thekejeder, i hvilke Vin og Toddy varmedes over Gasblus; ved den anden Ende af Disken var der anbragt en lille Vandspringskumme af Marmor, hvor Vandet stadig plaskede, og hvor Glas og Flasker bleve affyldte eller fyldte; til begge Sider stode alle mulige Slags Glas i den skønneste Orden: smaa Snapseglass, tykke Bægre til Ol, Absintglas, Glas med og uden Fod. Til venstre stod der fremdeles en Nysølvsbøsse til Drifkepenge, og til højre en Skaal, ligeledes af Nysølv, bestemt til Thekkeer.

Sædvanlig tronedes Lebigre selv bag Disken, siddende paa en rødpolstret Bænk. Der kunde han holde Øje med alle Flaskerne paa Hylderne bagved i to store Etagerer, en paa hver Side af et stort Spejl, midt for hvilket Lebigres Plads var. For at give sin Udsjænkningss-forretning Lighed med en Kafé havde Lebigre op til Væggen lige overfor Disken anbragt to smaa ferniserede Jernborde og fire Stole. Ned fra Loftet hang en femarmet Lysekroner med matte Kupler. Til venstre hang paa Væggen et forgylt Uhr, og neden under dette igjen et Slags Lykkespil med en Viser, som skulde svinges rundt, og Tal. I Baggrunden var der, stilt fra Butiken ved en Bræddewæg, et mindre Separatværelse med to marmorede Borde og et Vindu ud til Rue Pirouette. Det var der, Gavard og hans politiske Meningsfæller samlede hver Aften, naar de havde spist til Middag. Der betragtede de sig som hjemme, og de havde vænnet Bærten til at reservere denne Plads for dem. Naar den sidst ankomne havde lukket Døren i den tynde Bræddeskilleræg, vidste de sig saa godt dækkede, at de højt ugenert skjældte deres politiske Modstandere ud. Ikke en Gæst, som ikke hørte til den lille Klise, vilde have vovet sig indensfor.

Den første Dag gav Gavard Florent nogle Oplysninger om Lebigre. Det var en stikkelig Mand, som undertiden kom ind og drak Kaffe sammen med dem. Overfor ham generede de sig ikke, da han nemlig en Dag havde sagt, at han havde kæmpet med i 48. Han talte kun lidt og lod ikke til at stifte meget dybt. Før de traadte ind i det lille Værelse, gik hver af dem hen og rakte ham i Tavshed Haanden, hen over Glas og Flasker. Som oftest sad der da ved Siden ham paa den rødpolstrede Bænk en lille blond Pige, som passede Disken, medens Opvarteren med det hvide

Forklæde passede de mange Borde og Billardet. Hun hed Rosa og var meget blid og søjelig. Gavard blinkede med Djnene og fortalte Florent, at hun drev sin Søjelighed overfor Værten temmelig vidt. For Resten lod det lille sluttede Selskab sig opvarte af Rosa, der kom og gik stille og roligt midt under de hæftigste, politiske Diskussioner.

Den Dag, da Fjerkræhandleren præsenterede Florent for sine Venner, traf de, da de traadte ind i det lille Værelse, kun en Gæst, en Mand paa omtrent halvtredssindstype Aar med tankefulde, blide Ansigtstræk, en gammel Hat og en kastaniebrun Overfrakke. Han sad med Hagen støttet mod en Stof med et stort Elfenbenshaandtag, et fuldt Glas iforan sig og Munden fuldstændig forsvunden bag det store, tætte Skjæg, saa det saa ud, som maatte han være stum og uden Læber.

„Hvordan gaar det, Robine?“ spurgte Gavard.

Lars rakte Robine ham Haanden uden at svare, kun hans Djne syntes at byde Gavard Velkommen; saa støttede han atter Hagen mod Stoffen og saa op paa Florent hen over sit Glas. Denne havde ladet Gavard love dyrt og helligt, at han vilde lade være med at fortælle hans Historie, da han derved let kunde kompromittere ham; Florent kunde ganske godt lide at se Manden med det store Skjæg vise nogen Mistænksomhed overfor Fremmede. Men han tog fejl. Robine talte overhovedet aldrig. Han kom altid først, præcis Klokken otte, og satte sig altid paa den samme Plads uden at slippe sin Stof eller tage sin Hat eller Overfrakke af; ingen havde nogen Sinde set Robine uden Hat paa Hovedet. Der sad han og hørte paa de andre lige til Klokken tolv, brugte fire Timer til at tømme sit Glas og saa skiftevis paa dem, der førte Ordet, som hørte han med Djnene. Da Florent senere spurgte Gavard ud om Robine, gjorde Gavard stort Bæsen af denne; det var en dygtig Mand; uden egentlig at kunne sige hvilke Beviser han havde derfor, gjorde han ham til en af Regeringens farligste Modstandere. I Rue Saint-Denis beboede han en Lejlighed, hvori ingen nogen Side havde sat sine Ben. Ja, han, Gavard, havde rigtignok været der en eneste Gang. Hen over de bonede Gulve var der lagt Bordug, der hvor man skulde gaa, Møblerne vare indhyllede i Betræk, og saa var der et stort Taffeluhr af Mabaft. Madam Robine, hvem han troede at have

set et Glimt af gjennem en Dør, maatte være en gammel, fin Dame med lange engelske Hængetrøller, uden han dog turde paastaa noget bestemt om hende. Ingen vidste, hvorfor de havde bosat sig i et saa støjende Forretningskvarter; Manden bestilte ikke det fjærneste; man vidste ikke, hvor han tilbragte Dagen, man vidste ikke, hvad han levede af, men hver Aften indsaandt han sig troligt hos Lebigres og fulgte med stor Interesse de politiske Debatter.

„Naa, har De saa læst Trontalen?“ spurgte Gavard og tog en Avis fra Bordet.

Robine trak paa Skuldrene. Paa en Gang knagede Døren i Bræddewæggen, og en puffelrygget Mand traadte ind. Florent gjenkjendte strax i ham den puffelryggede Udraaber fra Gallerne; men nu var han vasket, pænt klædt paa og havde om Halsen et stort rødt Tørklæde, hvoraf en Ende hang ud over hans Puffel som Fligen af en venetiansk Kappe.

„Na, se der har vi Logre,“ sagde Gavard. „Han kan sige os sin Mening om Trontalen, han.“

Men Logre var i daarligt Humør. Han havde nær revet Knagen ned, da han hængte sin Hat og sit Tørklæde fra sig. Han satte sig hæftig ned paa en Stol, slog i Bordet, skød Avisen fra sig og sagde:

„Læser jeg maaske deres forbandede Avisløgne.“

Saa gav han sin Brede Luft.

„Har man nogen Sinde før set Folk blive holdt for Nar paa den Maade! I to Timer har jeg staaet og ventet paa mine Penge. Vi vare en halv Snes Stykker i Kontoret. Jo vist! Vær saa artig at vente . . . Langt om længe kom Hr. Manoury kjørende, naturligvis henne fra et eller andet Fruentimmer. Disse Embedsmænd, de rasper og de morer sig . . . Og saa har han oven i Kjøbet givet mig det hele i Smaa-skillingen, det Åsen!“

Bed en let Bevægelse af Dienlaagene tilkjendegav Robine, at han ganske var af Logres Mening. Pludselig fandt den Puffelryggede en, han kunde lade sin Brede gaa ud over.

„Rosa, Rosa!“ raabte han ud af Døren.

Og da den unge Pige kom løbende ganske forstræffet, sagde han:

„Naa, har De maaske ikke set mig komme ind! . . . De ser mig godt komme, men alligevel faar jeg ikke min Kasse herind!“

Gavard bestilte ligeledes Kasse til sig og Florent. Rosa skyndte sig at bringe det forlangte. Logre undersøgte omhyggelig Glas, Sukker og Kognak, lod til at blive lidt roligere og sagde efter et Øjeblik's Forløb:

„Mon Charvet ikke snart skulde have faaet nok af det . . . Han staar ude paa Fortovet og venter paa Clémence.“

Men Charvet og Clémence kom ind, før han endnu havde faaet talt ud. Charvet var en lang, knoglet, omhyggelig barberet Fyr med en mager Næse og smalle Læber; han boede i Rue Bavin bag Luxembourg og var Privatlærer. I politisk Henseende var han Hebertist. Hans Haar var langt og endte bagtil i opadbøjede Krøller, og naar han med en lærd og stolt Mine lod Ordene strømme skarpt og hurtigt over sine Læber, slog han i Reglen sine Modstandere af Marken. Gavard var uden at ville tilstaa det bange for ham; naar Charvet ikke var til Stede, erklærede han, at denne virkelig gif altfor vidt. Robine billigede paa sin tavse Maade alt. Kun Logre holdt undertiden Stand mod Charvet, naar Talen faldt paa Embedsmændenes Lønninger. Men Charvet var og blev dog den lille Klubs Despot, da han besad den største Lærdom og den største Autoritet. I over ti Aar havde han og Clémence levet sammen som Ægtefolk efter en Slags stilltiende vedtaget Kontrakt, der strengt overholdtes fra begge Sider. Florent betragtede nysgjerrigt den unge Kone og erindrede til sidst, hvor han havde set hende; hun var ingen anden end den brunette, velskabte Dame, han havde set sidde og føre Bøger ovre i Hallen.

Rosa fulgte i Hælene paa de to nyankomne; uden at sige et Ord, satte hun et Glas Øl frem for Charvet og en Vasse med alt Tilbehør til en Grog frem for Clémence, der findigt gav sig i Færd med at komme Sukker i det varme Vand og afmaale den Rom, som skulde hældes i, naar Sukkeret var smeltet. Saa præsenterede Gavard Florent for hele Selskabet, især for Charvet. Han forestillede de to for hverandre som Folk, der stode lige i Dannelsen og vilde kunne have Fornøjelse af at tale sammen. Men han havde formodentlig allerede gjort sig skyldig i en eller anden Indiskretion,

thi alle hilste de paa hverandre med et Slags frimureragtigt Haandtryk. Charvet var meget venlig. For Resten undgik man at komme med Hentydninger.

„Har Manoury betalt Dem i Sølvs?“ spurgte Logre Clémence.

Hun svarede ja og fremtog nogle Kuller Etfrancs- og Tofrancs-stykker. Charvet fulgte opmærksomt med, medens hun talte Pengene og sat dem i Lommen.

„Vi maa have vort Regnskab opgjort,“ hviskede han.

„Ja, i Aften,“ svarede hun ligeledes hviskende. „For Resten kommer det til at gaa lige op; jeg har spist Frokost sammen med dig fire Gange, ikke sandt? Men jeg laante dig fem Francs forrige Uge.“

Florent vendte Hovedet til den anden Side for ikke at genere dem. Da Clémence havde talt den sidste Kulle og stuet Pengene i Lommen, smagte hun paa sin Grog, lænede sig op til Bræddevæggen og hørte roligt paa Mændenes Politiseren. Gavard tog Avisen og gav sig til at oplæse Trontalen med en Stemme, som han stræbte at gjøre komisk. Saa tog Charvet fat; det var noget for ham; ikke en Linie af hele denne officielle Fraseflom fik Lov at gaa Ram forbi. En Sætning morede ham især: „Vi nære det faste Haab, mine Herrer, at vi, støttet af Deres ophøjede Forstand og af hele Landets Tillid, ville kunne forøge det almindelige Velvære Dag for Dag.“ Logre deklamerede denne Frase, og han efterlignede meget heldigt Keiserens Stemme.

„Det er et rart Velvære,“ sagde Charvet. „Rundt omkring dør Folk af Sult.“

„Handelen gaar slet,“ forsikrede Gavard.

„Og hvad er det saa for en dejlig Støtte han har i de Herrer, „ophøjede Forstand“?“ sagde Clémence, som nok holdt af at give sit Ord med i Laget.

Selv Robine lod et lille Tilløb til Latter høre. Samtalen begyndte at blive varm; den faldt paa de lovgivende Forsamlinger, der bleve ilde medtagne. Logres Brede lod ikke til at have lagt sig. Han slog ud med Armene og tordnede Ordene frem med det samme Raseri, som naar han ovre i Gallerne optraadte en Kurv Fisk. Charvet derimod blev mere koldblodig, efterhaanden som Tobaksrøgen fyldte det lille Værelse; han talte

tørt og skarpt, medens Robine sagte gyngede Hovedet frem og tilbage, uden at Hagen forlod Stoffens Elfenbenshaandtag. En Ytring af Gavard ledte Samtalen hen paa Kvinderne.

„Kvinden er Mandens Lige,” erklærede Charvet fyndigt. „Ægte-
skabet er en Association . . . Halvt om alt, ikke sandt, Clémence?”

„Naturligvis,” svarede hun og saa op i Loftet.

Men nu fik Selskabet en ny Forøgelse; Frugthandlerne Lacaille og Alexander, Claude Lantiers stærke Ven, traadte ind. Disse to Mænd havde længe siddet i den anden Ende af Bærelset hver Aften; men ved Politikkens Hjælp vare deres Stole stadig blevene flyttede nærmere og nærmere, og til sidst optoges de i det lille sluttede Selskab. Charvet, i hvis Dine de repræsenterede Folket, Arbejderklassen, fyldte dem med sine Doktriner, medens Gavard med ædel Fordomsfrihed klinkede med dem. Alexander var altid i jævnt godt Humør og saa uhyre godmodig ud, hvad store, stærke Mænd ofte gjøre. Lacaille var allerede begyndt at blive graahaaret, hans Ryg var krummet af den daglige Vandren gennem Gaderne, og han skævede af og til hen efter Robines gode Sko og tykke Overfrakke med misundelige Blikke. De bestilte hver en Snap, og Samtalen fortsattes med endnu større Fjer, nu da Selskabet var fuldtalligt.

Gjennem den aabne Dør fik Florent Dje paa Frøken Saget, som stod ved Disken. Hun tog en Flaske frem og saa paa Rosa, der fyldte den med Visker og en mindre Tilfætning af Brændevin. Saa stak Frøken Saget Flasken ind under sit Forklæde og gav sig til at passiare med Rosa. Den gamle, spinkle forklædte Dame saa ud som et stort Insekt midt i det stærkt oplyste Lokale. Da Florent saa hende udspørge Rosa, tvivlede han ikke om, at hun havde faaet Dje paa ham. Lige siden han var bleven ansat i Gallerne, havde han truffet hende hvert Djeftik, som oftest i Selskab med Madame Lecoeur og Sarriette, og alle tre betragtede de ham i Smug og lode til at være meget forbavsede over at se ham som Inspektør i Fiskehallen. Rosa var formodentlig ikke videre meddelsom, thi Frøken Saget gif hen imod Lebigre, der sad og spillede Piquet med en af sine Gæster. Derved kom hun Bræddewæggen nærmere; men nu fik Gavard Dje paa hende. Han kunde ikke fordrage hende.

„Luf dog den Dør, Florent,” sagde han. „Man kan heller aldrig have det i Fred for sig selv.”

Da Gjæsterne gik Kloffen tolv, vexlede Lacaille oømpet nogle Ord med Lebigre. Uden at nogen saa det, stak denne ham fire Fremfransstykker i Haanden og hvidskede:

„Saa bliver det to og tyve Francs at betale i Morgen. Den, som laaner Pengene ud, vil ikke gjøre det for mindre . . . Glem heller ikke, at De skylder tre Dages Vognleje. Det hele maa betales.”

Lebigre bød sine Gjæster God Nat. Han længtes efter Sengen, sagde han og gabede, medens Rosa saa paa ham med sin underdanige Mine. Han besalede hende at gaa ind i det lille Værelse og slutte Gassen.

Ude paa Fortovet tog man Afshed med hverandre. Florent kom igjen de følgende Aftener og vænnede sig efterhaanden til Robines Tavshed, Logres Bredeudbrud og Charvets skarpe, hadefulde Ytringer. Naar han kom hjem fra Lebigres, plejede han ikke at gaa i Seng strax. Han holdt af sit lille Kvistkammer, der endnu bar tydelige Spor af sin tidligere Beboer, Augustine. Paa Raminpladen laa Haarnaale, Vesten med Knapper og Sytraad, Kruffer med Pomade. I Bordstuffen laa Traad, Synaale, en Salmebog og en meget medtaget Drømmebog; paa et Søm i Bæggen hang en forglemt hvid Sommerkjole, og henne paa Servanten laa en væltet Flakon. Den smalle Jernseng, de to Halmstole, Toiletsagerne, Drømmebogen, fort sagt hele Værelset tydede paa den forrige Beboers Barnlighed og fejtede Roketteri.

Florent holdt meget af at læne sig op til Vinduet, naar han kom hjem om Aftenen. Udenfor var der en Fordybning ind i Taget, og der havde Augustine anbragt et lille Granattræ i en Kasse. Da Nætterne begyndte at blive kolde, tog Florent hver Aften Træet ind i Værelset og satte det hen ved Fodenden af Sengen. Han blev da gjerne staaende i nogle Minutter og indaandede den friske Lust, som steg op til ham fra Seinefloden, hen over Husene i Rue Rivoli. Nedenfor kunde han skimte Hallernes udstrakte Tage. De saa ud, som rolige Søer, og nu og da funklede en Glasrude med samme Glans som en Bølge, paa hvilken Maanen kaster sine Straaler. Han stod som ved Bredden af et Hav, hvis Brusen

Løb dømpet op til ham, og hver Aften drømte han sig paa en ny Kyst. Han var paa en Gang sørgmodig og lykkelig ved at lade Tanterne gaa tilbage til de otte lange, sørgelige Aar, han havde tilbragt udenfor Frankrig. Saa blev det til sidst for koldt, han lukkede Vinduet og gik i Seng.

De første Uger, Florent tilbragte i Fiskehallen vare alt andet end behagelige. Mehudins søgte at opbringe alle imod ham. Den smukke Normannerinde vilde hævne sig paa den smukke Lisa, og Fætteren kom som et meget belejligt Offer for hendes Hævn.

Familien Mehudin skrev sig fra Rouen. Louise's Moder fortalte undertiden, hvordan hun var kommen vandrende til Paris med en Kurr Aal paa Nakken. Siden havde hun stadig levet i Fiskehallen. Hun gastede sig med en ved Kontrollen ansat Embedsmand, der døde og lod hende ene med to smaa Piger. Det var hende, som i sin Tid ved sin statelige Figur og og sin friske Farve havde tilnavnet den smukke Normannerinde, hvilket nu var gaaet i Arv til hendes ældste Datter. Nu var Stemmen rusten og Huden rynket, om hun end bar sine fem og tredsindstyve Aar godt. Hun var kraftig og fed, og paa Grund af sin svære Hals bar hun altid Hovedet bøjet noget bag over. Hun havde aldrig villet opgive sin Tids Mode; hun bar en stribet Kjole, et gult Tørklæde om Halsen og det for Sælgekonerne klassiske Hovedklæde bundet ned over Hagen, talte med høj Røst, ledsagede Ordene med korte, fyndige Bevægelser, satte Hænderne i Siden og kunde sin Stands Katekismus udenad som ingen anden. Hun talte om den tidligere Torveplads, som hun savnede, talte om de Rettigheder, Damerne i Hallen havde i gamle Dage, indblandede Smaahistorier om Bataljer med Politiet, om Hoffets Besøg i Hallerne i Karl den Tiendes og Louis-Philippe's Dage, Damerne i Silkekjoler og med store Bufetter i Haanden. Mo'er Mehudin, som man kaldte hende, havde længe været Bannersfører ved den hellige Jomfrus Broderskab i Saint-Leu. Ved Processionerne i Kirken var hun klædt i en Tylls Kjole med Fløjelsbesætning og holdt med sine tykke Fingre den prægtige Silkefane højt i Vejret, hvorpaa Guds Moder var broderet.

Efter hvad Sladdersøstrene i Kvartieret fortalte, havde Mo'er Mehudin samlet sig en stor Formue. Det var ikke syndeligt at se paa

hende naar netop undtages, at hun ved højtidelige Lejligheder smykkede Hals og Arme med massive Guldsager. Hendes to Døttre kunde ikke komme ud af det sammen, da de blevne vorne. Den yngste, Clara, en blond, lad Pige, beklagede sig over Louise's Brutalitet og sagde, at hun ikke vilde være sin Søsters Tjenestepige. Da det ikke kunde andet end ende med Slagsmaal, saa skilte Moderen dem ad, idet hun lod Louise passe Saltvandsfiske, hvor imod Clara, der ikke kunde taale Lugten af Sild og Flyneder, blev sat til at passe Udsalget af Ferskvandsfisk. Og skjønt Moderen havde svoret paa, at hun vilde trække sig tilbage fra Forretningerne, saa gik hun dog stadig fra den ene til den anden, tog Del i Arbejdet og fortrængte dem bestandig ved sin evindelige Kommanderen.

Clara var en tilsyneladende sagtmodig men i Virkeligheden lunefuld og trættefjær Person. Trods sit drømmende Ydre besad hun en uafhængig Karakter, der drev hende til at leve for sig selv og aflaa andres Hjælp og Tilbud. Der hvor hun havde sit Stade, kunde hun undertiden fremkalde pludselige Omvæltninger i Priiserne ved at skrue Prisen paa sine egne Varer op eller ned, uden at man kunde forklare sig Grunden. Hun var ikke koket; naar Louise pyntede sig, betragtede Clara hende med et foragtende Blik. Man fortalte, at en ung Mand, Søn af en rig Handlende i Kvarteret, var rejst udenlands af lutter Fortvivlelse over ikke at kunne røre den Skønnes Hjerte.

Louise, den smukke Normannerinde, havde vist sig mere øm. Hendes Bryllup med en Mand, som havde Ansættelse i Kornhallen, var fastsat, da den stakkels Fyr fik Venene knuste, derved at en stor Sæk Mel faldt ned over ham. Ikke desto mindre nedkom hun syv Maaneder senere med et Barn. Mehudins Omgivelser betragtede den smukke Normannerinde som Enke. Den gamle Fiskehandlerste sagde undertiden: „Den Gang min Svigersøn levede . . .“

Mehudin vare en Magt i Fiskehallen. Da Verlaque satte Florent ind i Forretningerne, raadede han ham til at tage visse Genstændigheder overfor enkelte Sælgekoner, hvis han da ellers ikke vilde gjøre sig Livet der rent uudholdeligt; han drev endog sin Forekommenhed saa vidt, at han lærte Florent Bestillingens mange Smaahemmeligheder, lærte ham, naar det var nødvendigt

at vise sig overbærende, naar han maatte hylle en vis Strænghed, og naar han kunde tillade sig at tage imod Forcæringer. En Inspektør er paa en Gang Politibetjent og Dommer, maa baade holde Orden rundt omkring og afgjøre Trætter mellem Kjøber og Sælger. Men hver Gang Florent skulde optræde med Myndighed gif han gjerne lidt for vidt; og saa havde han desuden at kæmpe mod den under hans mangeaarige Lidelser ophobede Bitterhed.

Den smukke Normannerindes Taktik gif ud paa at drage ham med ind i en eller anden Trætte. Hun havde svoret paa, at han ikke skulde beholde sin Plads i fjorten Dage.

En Morgen mødte hun Madam Lecoeur og sagde til hende:

„Saa den tykke Lisa tror virkelig, vi bryder os om at saa hendes kasserede Elskere her over! . . . Vi har heldigvis en bedre Smag end hende. Han er skrækkelig grim, hendes Kavaler!“

Naar Florent langsomt begyndte sin Inspektionstur rundt i Hallen, saa han meget godt, hvordan den smukke Normannerinde fulgte bagefter ham med en haanlig Latter. Hendes Stade var i anden Række til venstre, nær ved Staderne med Ferskvandsfisk og lige overfor Rue Rambuteau. Hun tabte ikke et Øjeblik sit Offer af Syne og søgte paa bedste Maade at gjøre ham latterlig. Naar han saa kom gaaende langsomt hen forbi hende, lod hun, som om hun ikke kunde lægge Baaud paa sin Munterhed længer; hun smed omkring med sine Fisk og lod Vandet fra Hanen strømme over alle Bredder. Florent forblev rolig.

Men en Morgen brød Krigen løs. Da Florent den Dag kom hen til den smukke Normannerindes Stade, mærkede han strax en utaalelig Stank. Foran hende laa der en stor, smuk Lax, nogle Pigvar, Havaal, Lunges og Rødlunger, alle friske og med blødende Gjæller. Men midt imellem alle disse Fisk laa der en stor rød, forplettet Kofke, som trods sin friske Farve var raadden.

„De maa kaste den Kofke bort,“ sagde Florent og gif hen til hende.

Den smukke Normannerinde gav sig til at le. Han saa op paa hende. For at beskytte sig mod Fugtigheden var hun staaet op paa en Kasse, og hun forekom ham usædvanlig høj og stær, men tillige smuk.

Han havde aldrig før set hende bære saa mange Smykker; hun bar lange Ørenringe, om Halsen havde hun en Guldfjæde, foran i Brystet en Broche og Ringe paa Fingrene.

Da hun vedblev at se ned paa ham uden at svare, sagde han:

„Har De hørt det? De maa skaffe den Rokke af Bejen.“

Men han havde ikke lagt Mærke til Mo'er Mehudin, som sad paa en Stol henne i den Krog. Hun rejste sig nu, støttede Hænderne mod Marmorpladen, hvor Fisken laa, og sagde i en uforskammet Tone:

„Saa! Hvorfor skulde hun kaste den væk, maa jeg spørge? . . . De er vist ikke den Mand, der vil betale hende den.“

Nu forstod Florent Meningen. De andre Sælgekoner gave sig til at le. Han mærkede godt, at Oprøret laa i Luften og kun ventede paa et Ord for at bryde løs. Saa tog han selv Rokken og smed den hen i Affaldskarret. Mo'er Mehudin satte allerede Næverne i Siden; men den smukke Normannerinde, som ikke havde sagt et Ord, gav sig til at le ondsfabsfuldt, og under et almindeligt Udbrud af Harm gik Florent sin Vej med en stræng Mine og lod, som om han intet hørte.

Hver Dag blev der fundet paa noget nyt. Naar Inspektøren gik sin Runde, maatte han have Dine gode med sig som i et fjendeligt Land. Der blev stænket Vand paa ham, Affaldet blev kastet lige hen foran ham, saa han var nær ved at falde i det, og Lastdragerne rendte ham deres Kurve lige ind i Ryggen. Ja en Morgen, da to Koner vare komne op at stjæles, og han ilede til for at forhindre Gaandgribeligheder, maatte han bukke sig ned i en Fart for at undgaa en hel Regn af Smaafisk, som nu fløj hen over Hovedet paa ham; der blev let dygtigt, og han var overbevist om, at de to stridbare Fruentimmer stode i Ledtog med Mehudins. Hans forrige Virksomhed som Lærer i Bogeskolet havde væbnet ham med en englelig Taalmodighed; han forstod at bevare en forretningsmæssig Ro og Koldblodighed, naar Bredden togte inden i ham, og hans Hjærte blødte af Idmygelse. Men Drengene i Rue de l'Estrapade havde dog aldrig båret det saa vidt som disse Fruentimmer, hvis største Fryd det var at se ham gaa i en eller anden Fælde. Deres røde Ansigter, deres skarpe Stemmer og udfordrende Holdning gjorde det tydeligt nok, hvem den

Strøm af Ord gjaldt, som vældede over deres Læber. Savard vilde have følt sig som hjemme midt imellem alle disse bredhostede, skjorteklædte Skabninger og vilde have brugt baade Mund og Næver om Kap med den mundrappeste af dem. Florent, som altid havde været frygtløs overfor Damer, følte sig derimod ilde til Mode i disse Omgivelser; han var bange for deres hæse eller skingrende Stemme og svære, kampberedte nøgne Arme.

Men imellem alle disse Furier, fandt han dog en Veninde. Clara erklærede rent ud, at den nye Inspektør var en brav Mand. Naar han kom forbi hende, smilede hun venligt til ham. Hun sad skjodesløst paaklædt med det blonde Haar ned over Hals og Tindinger. Eller hun stod med Hænderne stufne ned i Karrene og rodede omkring mellem sine Fisk, medens Vandet sprang ud af Hænderne.

En Morgen var hun især meget venlig. Hun kaldte paa Inspektøren for at vise ham en stor Al, der havde vaft almindelig Forbavselse i hele Hallen. Hun havde været saa forsigtig at lægge et Laag over Karret, tog det nu til Side og viste ham Alen, der laa ubevægelig nede paa Bunden.

„Vi lidt,“ sagde hun, „saa skal De se.“

Hun stak sin nøgne Arm ned i Vandet, en lidt mager Arm med silkeblød Hud og fremtrædende blaa Arer. Da Alen mærkede hendes Haand, bugtede og krummede den sig af alle Kræfter; hun morede sig med at pirre til den, hver Gang den atter havde lagt sig til Ro.

„Det var da en mægtig Al,“ sagde Florent beundrende. „Jeg har sjældent set saa smuk en Fisk.“

Saa fortalte hun ham, at hun i Begyndelsen havde været lidt bange for Alene. Men nu vidste hun, hvordan man skulde flemme om dem med Haanden for at hindre dem i at glide ud af den. Hun tog en mindre Al op og viste ham, kastede den ud, tog en anden og rodede om i denne Dynge af sorte Snoge med sine tynde Fingre.

Saa gav hun sig til at passiare med ham om Handelen, som ikke ret vilde gaa. De Handlende paa Gaderne omkring Hallerne gjorde disse

stor Skade. Det friske Vand rislede ned af hendes nøgne Arm, som hun ikke havde gjort sig den Ulejlighed at astørre.

„Na, De maa endelig ogsaa se mine Karper,“ udbrød hun paa en Gang.

Hun gik hen til et andet Kar og greb med begge Hænder fat i en stor Karpe, som slog om sig med Halen. Saa tog hun en mindre, som hun kunde holde i en Haand; hver Gang Fisken gabede og snappede efter Vejret, stak hun sin Tommelfinger ind i Munden paa den.

„Den bider ikke,“ sagde hun med sin blide Latter; „den er ikke ondskabssuld . . . Krebsene, dem er jeg heller ikke bange for.“

Hun kastede Karpen og gik hen til et Kar, hvor der vrimlede af Krebs; en af dem slog sin Klo om hendes Finger og hun trak den op og rystede den frem og tilbage. Formodenlig maa den have klemmt for haardt, for hun blev rød i Hovedet og skyndte sig at knuse dens Klo, uden at hun dog et eneste Øjeblik hørte op med at smile.

„En Gjedde turde jeg saamænd aldrig stole paa,“ skyndte hun sig at sige; „den vilde bide Fingeren over, som var den skaaret med en Kniv.“

Og hun viste ham nogle store Gjedder, som laa paa Rad paa en Hylde ved Siden af nogle Sudere og Grundlinger. Hendes Hænder vare blevne ganske fedtede og smilende tørrede hun dem af i sit hvide Forklæde.

Claras Venlighed og Sympathi var imidlertid kun en tarvelig Trøst for Florent. Hver Gang han standsede for at tale med hende, blev nemlig de spøgefulde Bemærkninger, der regnede ned over ham, endnu mere grovforneede. Den unge Pige trak paa Skuldrene og sagde, at han ikke skulde bryde sig om det; at hendes Moder var en gammel Satan, og at hendes Søster ikke var en Smule bedre. Al den Uretfærdighed, der vistes Inspektøren, oprørte hende. Imidlertid fortsattes Krigen hver Dag med større og større Bitterhed. Florent tænkte allerede paa at opgive sin Plads; han vilde ikke være bleven i den i fire og tyve Timer til, naar han ikke havde været bange for, at Lisa skulde anse ham for en Pjalt. Hvad vilde hun sige, og hvad vilde hun tænke? Hun maatte nødvendigvis vide fuldt Bested om Striden mellem Fiskehandlersterne og Inspektøren, en Strid,

hele Kvartieret fulgte med den største Interesse og ledsagebe med endeløse Kommentarer.

Om Aftenen, naar de havde spist til Middag, sagde Lisa undertiden:

„Na, det skulde bare være mig, der skulde tale dem til Fornuft! Alle sammen Fruentimmer, jeg ikke vilde røre ved med Enden af mine Fingre, gemene Kællinger! Normannerinden er det infameste Fruentimmer, jeg kender . . . Men jeg skulde ordentlig ringe for hendes Øren! Det gjælder bare om at vise sig strix, hører De, Florent! De bærer Dem galt ad. Slaa en Gang et ordentligt Slag, saa skal De se, hvor det vil hjælpe paa dem alle sammen.“

Endelig indtraadte der en Bending i Kampen til Fordel for Florent. Madam Taboureaus, Bagertonens Barnepige kom en Morgen over i Hallen. Den smukke Normannerinde, som havde holdt Øje med hende i nogen Tid, søgte ved gode Tilbud at kapre hende fra de andre.

„Kom De hen til mig, vi blive nok enige om Tingene . . . Ønsker De et Par Tunger, eller skal det være en smuk Pigvar?“

Og da hun kom nærmere og med den ligegyldige Mine, som Kunderne altid paatage sig for at slippe billigere, snuste til en stor Karpe, saa lagde den smukke Normannerinden Karpen paa et Stykke Papir, rakte hende den og sagde:

„Løst en Gang paa den Kammerat.“

Pigen vejede Fisken i Haanden, undersøgte dens Gjæller, rystebe paa Hovedet og sagde langt om længe:

„Og hvor meget?“

„Femten Francs,“ svarede Normannerinden.

Saa lagde den anden hurtig Fisken tilbage paa Marmorpladen og gjorde Mine til at ville gaa. Men den smukke Normannerinde greb hende i Armen og sagde:

„Lad os høre, hvad De da vil give!“

„Nej, det nytter ikke at byde, det er altfor dyrt.“

„Byd alligevel.“

„Vil De have otte Francs?“

Mo'er Mehudin vaagnede nu op og lod en ildevarslenende Latter

høre. Troede hun, de stjal deres Varer? — Otte Francs for en Karpe af den Størrelse! Saa kunde man lige saa gjerne forære den bort. Den smukke Normannerinde vendte med en frænket Mine Hovedet til den anden Side. Pigen gik, men kom to Gange tilbage igjen, bød ni Francs og gik til sidst op til ti. Da hun endelig vilde gaa for ramme Alvor, raabte Fiskehandlersten efter hende.

„Naa, lad gaa, kom saa med Pengene.“

Pigen gik hen og gav sig til at passiare i al Venskabelighed med Mo'er Mehudin. Madam Taboureaux stillede saa store Fordringer! Hun havde Fremmede til Middag; nogle Slægtninge fra Blois, en Notar og hans Kone. Madam Taboureaux var af fin Familie; skjønt hun kun var Bagerkone, havde hun dog faaet en god Opdragelse.

„De renser nok Fisken til mig, ikke sandt?“ sagde hun og afbrød Samtalen med Mo'er Mehudin.

Den smukke Normannerinde rev med et rask Tag Indvoldene ud af Fisken og kastede dem hen i Affaldskarret; saa tørrede hun noget Sand af Gjællerne med Enden af sit Forklæde, lagde selv Fisken ned i Pigens Kuro og sagde:

„Se saa; De skal saa at se, De bliver nok rigtig tilfreds med den Handel.“

Men et Kvarters Tid efter kom Pigen løbende tilbage, ganske rød i Hovedet; hun havde grædt og hele hendes lille Lægeme rystede af Harm. Hun kastede Karpen hen paa Marmorpladen, vendte Bugen paa den i Vejret og pegede paa en stor Flænge, som gik helt igjennem Rjødets, lige ind til Benene. En Strøm af bitre Ord vældede frem over hendes Læber, og Graaden stod hende aabenbart endnu i Halsen.

„Madam Taboureaux vil hverken eje eller ha'e den. Hun siger, hun kan ikke være bekjendt at sætte den paa Bordet. Og saa har hun ladet det gaa ud over mig, har sagt, at jeg var en god Tøsje at lade mig tage saadan ved Næsen . . . De ser nok, at den er helt fordærvet der. Det faldt mig ikke ind at vende den om, jeg stolede paa Deres Ærlighed . . . Giv mig mine ti Francs tilbage.“

„Man maa selv se efter, hvad det er, man køber,“ svarede den smukke Normannerinde roligt.

Men da Pigen nu blev endnu mere højrøstet, saa rejste Mo'er Mehudin sig og sagde:

„Kan vi snart faa Fred, hvad? Vi tager ikke saadan uden videre en Fisk tilbage, naar den først har været i andres Hænder. Hvem kan vide, om De ikke selv har bragt den i den Tilstand, hvori den nu er.“

„Jeg! Jeg!“

Dg Pigen gav sig til at græde.

„Na, I ere to Tyvekvinder, ja, to Tyvekvinder! Det er Madam Taboureaus egne Ord.“

Nu gik det først l s for Alvor. Moder og Datter skjældte og sm ldte og truede ad hende med knyttede N ver. Pigen blev ganske forfærdet og hulkede endnu stærkere.

„Din Madam Taboureau er saamænd ikke en Gang saa frisk som Fisken, det gamle Dyr hun er!“

„Saadan en Fisk for ti Francs! Dg saa klager De oven i Købet!“

„Dg dine fine Drenringe, min Lille, hvor har Du faaet Raad til at skaffe dig dem?“

„Na, hun spaserer naturligvis henne på H rnet af Rue de Mondétour hver Aften.“

Da Trætten var på sit højeste, kom Florent, hvem der hurtig var gaaet Bud efter. Hele Hallen var i Oprør. Konerne, som ellers aldrig kunne komme ud af det sammen, ere altid enige om at holde sammen overfor Kunderne. De skreg op, stampede i Jorden og ophidsede på alle tænkelige Maader Mehudins, omtrent som naar man hidser et Par Hunde til at bide; det saa ud, som om den stakkels forfærdede lille Pige skulde drukne i dette Hav af rasende Fruentimmer, der overv lbede hende med en Syndflood af Skjældsord.

Da Florent var bleven sat ind i Sagens Sammenhæng, sagde han i en stræng Tone:

„Giv hende de ti Francs tilbage.“

Men Mo'er Mehudins kunde ikke mere tales til Fornuft.

„Saa det tror Du, min Snut . . . ja, nu skal Du saa at se, hvordan jeg betaler hende de ti Francs tilbage!”

Og hun greb Fisken og slyngede den lige ind i Ansigtet paa Pigen, saa dennes Næse sprang op at bløde; med et Klask faldt Fisken ned paa Jorden. Men denne Raahed gjorde det fuldstændig af med Florents Koldblodighed. Den smukke Normannerinde blev formelig bange for ham, da han raabte:

„Jeg berøver Dem for otte Dage Retten til at handle! Deres Bevilling skal blive taget helt fra Dem, hører De!”

Og da Konerne bagved ham begyndte at hyle og skrigte op, vendte han sig om og saa paa dem med en saa truende Mine, at de strax tav stille og paatog sig den ustyldigste Mine af Verden. Da Mehudins havde tilbageleveret de ti Francs, tvang han dem til strax at høre op med Handelen. Den Gamle togte af Naseri. Datteren stod tavst men ligbleg i Ansigtet. Den smukke Normannerinde jaget bort fra sit Stade! Med sin blide, rolige Stemme sagde Clara, at det var godt nok til hende, hvilken Uttring nær havde bragt de to Søstre i Gaarene paa hverandre, da de om Aftenen kom hjem i Rue Pirouette. Da Mehudins otte Dage derefter atter indtog deres Plads, lod de klogeligt som ingen Ting og gjemte Breden til en bedre Lejlighed. For Resten var der nu kommen Ro og Orden i hele Hallen. Men fra den Dag af rugede den smukke Normannerinde paa skumle Hævnplaner. Hun følte godt, at det var den smukke Liza, som havde ført Slaget mod hende; Dagen efter den store Batalje havde hun truffet hende, og Liza havde knejset saadan med Nakkens, at Normannerinden havde svoret i sit stille Sind, at hun nok skulde faa sin triumferende Mine betalt. Rundt omkring i Hallernes Kroge holdtes der endeløse Raadslagninger med Frøken Saget, Madam Becoeur og Sarriette; men de drev det aldrig videre end til at fortælle Historier om Lizas Kjæresteri med Fætterten og om de Haar, man kunde finde i Quenus Pølser; det skaffede hende ingen Indring; hun pønsede af alle Kræfter paa et Middel, der kunde gjøre hende det muligt at ramme sin Rivalinde rigtig haardt.

Hendes lille Dreng vorede imidlertid op i Hallerne. Allerede da han var tre Aar gammel, sad han paa nogle Klude midt imellem de mange

Fisf. Han sov broderligt ind ved Siden af store Thunfisf og vaagnebe op omgivet af Makrel og Hvidlinger. Han lugtede i den Grad af Fisf, at man skulde tro, han lige var bleven pakket ud af en Silbetønde. Hans Indlingsleg bestod en lang Tid i at bygge Mure og Huse af Silb, naar hans Moder vendte Ryggen til ham; han legede ogsaa „Krig“ oppe paa Marmorpladen, lagde Fisfene i Rækker overfor hverandre og lod dem slaas med hverandre, medens han spillede Trompet eller Tromme med Munden og sluttelig lagde dem alle sammen i én stor Bunke og sagde, at nu vare de slaaede ihjel. Senere løb han omkring henne hos Tante Clara. Da han blev syv Aar, var han hele Gallens Kjaledægge og Kjaelenavnet var Muche. Muche løb det her, Muche der, alle raabte de efter ham. Man kunde finde ham alle Vegne, i Trængselen omkring Auktionsstaderne eller gjemt inde mellem Kurve og Affaldstønder. Han boltrede sig lystigt overalt som en Fisf i Vandet. Og han holdt af Vandet som en lille Fisf; det morede ham at vade gennem alle de Bytter, han traf paa, og at lade sig overstænke af Vandet fra Hånerne. Naar han kunde se sit Snit dertil, drejede han selv ved dem og betragtede henrykt den stærke Straale, der stod frem af dem. Om Aftenen maatte hans Moder i Reglen hente ham henne ved Vandspringet ved Nedgangen til Kjælderne; vaad var han, Hænderne ganske blaa, og Sko, ja, selv Sommer halofulde af Vand.

Da Muche blev syv Aar, var han en lille trivelig, tykkindet Knægt. Han havde kastaniebrunt, krøllet Haar, smukke, blide Øjne og en Mund med rene Linier, men raa, grovtoernede Ord og Bendinger, som man ikke skulde vente at høre hos en syvaars Dreng. Han var voget op i Gallerne og kunde allerede Sælgekonernes Katekismus ganske godt, satte de smaa Næver i Siden og efterabede Mo'er Mehudin, naar hun var vred. Saa kom det ene Skjældsord over hans Barnelæber efter det andet, og de smudsige Ord kontrasterede underlig med den blide, spæde Stemme. Og Fruentimmerne omkring ham lo, saa Taarerne stode dem i Øjnene. Det opmuntrede ham til at blive ved, og han sagde ikke to Ord uden at ledsage dem med en Ed. Men han var alligevel sød i sin Uvidenhed om sine egne Ord; han fremsagde smilende hele Renssen af Plumpheder, omtrent som han vilde have fremsagt sine Bønner.

Saa kom Vinteren; Muche var noget kuldstjær, det Aar. Allerede da den første Kulde indfandt sig, begyndte han at vise den nye Inspektør og hans Kontor stor Interesse. Florents Kontor laa til venstre, hen imod Rue Rambuteau. Det var møbleret med et Bord, en Pult, en Lænestol, to Stole og en Kaffelovn. Det var denne Kaffelovn, der i Begyndelsen navnlig var Gjenstand for Muches Kjærlighed. Florent holdt overordentlig meget af Børn. Naar han saa den lille Fyr med de vaade Fødder staa og kigge ind til sig, lod han ham strax komme indenfor. Den første Samtale med Muche satte ham i den største Forbavselse. Drengen satte sig hen foran Kaffelovnen og sagde med fuldkommen Ro:

„Jeg vil bare se at faa lidt Varme i Kroppen, kan Du nok forstaa . . . Det var da ogsaa Satan til Kulde.“

Saa lo han muntert, barnligt og tilspøjede:

„Den har bidt ordentlig i Tante Claras Næse i Dag . . . Hør, er det sandt, hvad de siger, at Du gaar og varmer hende, naar ingen ser paa det?“

Florent saa forbavset paa Knægten, men fattede strax stor Interesse for ham. Den smukke Normannerinde sagde ingen Ting men lod Drengen gjøre, hvad han lystede. Florent tog hendes Tavshed for en Slags Tilladelse til at tage mod hans Besøg, og han fattede lidt efter lidt den Plan at sørge for hans Opdragelse. Det forekom ham, som om det var hans egen Broder Quenu, der var bleven lille igjen, og som om de atter begge to sad i det store Værelse i Rue Royer-Collard. Hans største Glæde, hans hemmelige Drøm, det var at kunne leve bestandig sammen med et lille Bæsen, der aldrig blev større, som han altid kunde undervise og belære, og i hvis barnlige Ukyldighed han kunde elske Menneskene. Allerede Trediedagen efter at Bekjendtskabet var gjort, bragte han en ABC-Bog med sig, da han kom om Morgen. Og Muche viste sig til hans store Glæde meget lærenem. Han lærte sine Bogstaver med en parisiisk Gadedrengs hurtige Opfattelsesevne. Billederne i ABC-Bogen morede ham kosteligt. Desuden indtog han solide Maaltider i det lille Kontor, hvis Kaffelovn var og blev hans gode Ven. I Begyndelsen nøjedes han med at stege Kartofler og Kastanier ved den; men den Koft

blev ham i Længden for smal. Saa stjal han nogle Grundlinger fra Tante Clara, stak dem en for en paa en tynd Jernstang, holdt dem over Ilden, til de vare stegte, og spiste dem saa med inderligt Velbehag og uden Brød til. En Dag havde han endog faaet Fingre i en Karpe; men det vilde ikke rigtig gaa med den; den kunde ikke blive stegt ordentlig og fyldte hele Kontoret med en gjennemtrængende Lugt, saa de maatte lukke baade Døren og Vinduet op. Naar Røffenlugten blev for stærk, smed Florent Fiske ud paa Gaden. Men som oftest lo og morede han sig over Muche. Efter to Maaneders Forløb læste Muche temmelig flydende, og hans Skrivebøger vare meget propert behandlede.

Om Aftenen proppede Knægten sin Moder med Historier om sin gode Ven Florent. Den gode Ven Florent havde slaaet saadan ud med Armene og sagt, at Menneskene vilde blive meget bedre, hvis de alle sammen havde lært at læse. Den gode Ven Florent havde tegnet Træer, Mænd, Koner og Hytter for ham og fortalt dit og dat. Drengen fortalte det alt sammen igjen til Moderen, saa at den smukke Normannerinde paa en Maade kom til at eje den Mand's Fortrolighed, hvem hun lagde Hævnplaner imod. En Dag spærrede hun Muche inde hjemme, for at han ikke skulde løbe hen hos Inspektøren; men han græd saa ynkeligt, at hun allerede næste Dag gav ham sin Frihed igjen. Trods sin imponerende Holdning og bestemte Mine var hun let at røre. Naar Drengen kom og fortalte hende, at han havde haft det saa rart varmt, naar han kom tilbage med med tørre Klæder, saa følte hun sig halvt imod sin Villie taknemmelig, følte sig glad ved at vide sin Dreng inde i en varm Stue og med Føderne op til Ilden. En Dag blev hun formelig rørt, da han læste højt for hende af en Stump fedtet Avis, der var svøbt om en Fisk. Lidt efter lidt paatrængte den Tanke sig hende, at Florent maafe dog ikke var noget slet Menneske; hun fik Respekt for hans Værd og Dannelse, samtidig med at hendes Nysgjerrighed efter at se ham nærmere ved og erfare noget om hans tidligere Liv voksede. Saa paa en Gang fandt hun paa en Udvej; hun søgte at faa sig selv til at tro, at hun nu kunde opnaa Hævn blot ved at vise sig elskværdig overfor Fættteren og derved sætte Splid mellem ham og den tykke Liza. Hvor det vilde blive morsomt!

„Taler din gode Ven Florent aldrig om mig?“ spurgte hun Muche en Morgen, da hun var i Færd med at klæde ham paa.

„Nej, han gjør ikke,“ svarede Drengen. „Vi morer os bare.“

„Naa, men saa sig til ham fra mig, at jeg ikke mere er vred paa ham, og at jeg takker ham, fordi han lærer dig at læse.“

Fra den Dag gik Drengen Bud imellem dem. Han gik fra sin Moder til Inspektøren, og fra Inspektøren til sin Moder, belæsjet med venlige Ord, med Spørgmaal og Svar, som han remsede op uden nogen Sinde at tænke over Indholdet; han kunde gjerne have overbragt den løjerligste Bescfed. Men den smukke Normannerinde vilde ikke vise sig altfor tilbageholden; en Dag besøgte hun selv Florent og satte sig ned og saa til, medens Muche arbejdede paa at fremstille alle Alfabetets Bogstaver i sin Skrivebog. Hun viste sig meget blid og angergiven. Florent var endnu mere forlegen end hende. De talte kun om Drengen. Da Florent ytrede, at han ikke godt kunde fortsætte Undervisningen i Kontoret, foreslog hun ham at komme hos dem om Aftenen. Saa gav hun sig at tale om Betalingen. Men han blev rød i Ansigtet og erklærede, at skulde der være Tale om det, saa vilde han slet ikke komme hjem hos dem. Hun lovede da sig selv, at betale ham med Foræringer, med smukke Fisk.

Freden var sluttet. Den smukke Normannerinde tog endog Florent under sin Beskyttelse. For Resten endte det med, at alle Fiskehandlersterne syntes bedre om ham end om Verlaque og det trods hans „stemme Dje“. Kun Mo'er Mehudin trak paa Skuldrene; hun vedblev at bære Nag til den „lange Magre“, som hun foragtende kaldte ham. Da Florent en Morgen smilende standsede foran Clara, slap den unge Pige den Mal, hun holdt i Haanden og vendte ham rasende Nyggen, ildrød i Ansigtet. Han blev saa forbavset, at han senere fortalte det til Normannerinden.

„Na, bryd Dem aldrig derom,“ svarede denne. „Det er en Grille. . . . Hun er aldrig af andres Mening. Det er blot for at drille mig, at hun har baaren sig saadan ad.“

Hun triumferede, hun bredte sig endnu mere kofet og endnu mere pyntet end nogen Sinde bag sine Fisk. Naar hun mødte den smukke Lisa, gjengjældte hun dennes foragtende Blik, ja hun lo hende endog lige op i

Ansigtet. Den Tanke, at hun vilde gjøre Lisa fortvilet ved at kapre Fættteren fra hende, bragte Hjærtet til at hoppe i hende af Glæde. Hun fandt nu ogsaa paa at pynte Muche med en lille skotsk Trøje og en Fløjls Hue. Muche havde hidtil altid gaaet i en laset Bluse. Men nu traf det sig netop saaledes, at Muche paa dette Tidspunkt blev grebet af en uovervindelig Tilbøjelighed for Springvand og Vandhaner. Isen var smeltet, Vejret var mildt. Den skotske Trøje fik sig et Bad, og han lod Vandet løbe fra Albuen og ud over Haanden, hvad han kaldte at „lege Tagrende“. Moderen kom til og traf ham i Selvfab med to andre Dreng, alle tre i Færd med at betragte to smaa Fisk, han havde stjaalet fra Tante Clara og derpaa sat sig ud at svømme i den Fløjls Hue, som til den Ende var bleven fyldt med Vand lige til Randen.

Florent levede omtrent otte Maanedes i Hallerne som grebet af en stadig Trang til Svøm. Efter syv Mars Lidelser var han dumpet ind i et saa roligt og regelmæssigt Liv, at han næppe mere følte sin egen Eksistens. Han gav sig villieløs Livet i BOLD, stadig overrasket ved hver Morgen paa ny at finde sig selv siddende paa den samme Stol i det lille Kontor. Det lille, nøgne, kahyttagtige Rum tiltalte ham. Der tyede han ind, der sad han og drømte, fjærnt fra Verden og dog midt ude i de larmende Haller; det var, som sejlede han i et skrøbeligt Fartøj ude paa det vilde Hav. Men lidt efter lidt forsvandt hans Ro; han blev misfornøjet, anklagede sig selv uden ret at vide hvorfor, oprørtes over den Tomhed, som det forekom ham mere og mere dannede sig i hans Hoved og Bryst. Han begyndte at væmmes ved den gennemtrængende Lugt af raadden Fisk og Saltvand, han stadig var omgivet af.

Den ene Dag lignede den anden. Han færbedes stadig i den samme Larm, den samme Lugt. Helt satte han sig strax ind i sit lille Kontor og blev siddende der til Kloffen tolv; men hvert Kvarter blev han forstyrret og maatte dømme Folk imellem, skille Trætter, som han altid søgte at afgjøre saa retfærdigt som muligt. Somme Tider kunde det vare i Timevis inden det lykkedes ham at faa de oprørte Lidenstaber bragte til Ro. Nu og da plejede han at vandre langsomt rundt imellem Fiskehandlersterne; saa standsede han og saa paa de mange Kunder, som kom

og gif, fine behandsfede Herrer, som selv kjøbte deres Hummer, pakkede den ind i en Avis og stak den i Overfrakkelommen, Koner fra Nabolaget, som altid kom barhovede og til bestemt Tid, elegante Damer, fulgte af deres Koffepige, Tjenestepiger, som kjøbte ind paa egen Haand osv. Han endte altid sin Inspektionstur henne ved de Stader, hvor der solgtes nedfaldet Fisk, røget Silb og Sardiner fra Nantes. Om Eftermiddagen vare Hallerne roligere. Saa lukkede han sig igjen inde paa sit Kontor, bragte sine Bøger i Orden og nød sine bedste Timer. Naar han atter forlod Kontoret, og gif igjennem Hallen, var der roligt og stille overalt. Larmen og Raabene vare forstummede. Sælgekonerne sad fredeligt bag deres tomme Borde og strikkede; kun en enkelt forsinket Kunde var at se. Saa faldt Tussmørket paa, Kasser bleve ryddede til Side, den tiloversblevne Fisk gjemt, og alle forlode Hallen. Efterat have overværet Gitrenes Lukning gif Florent hjem med Klæder, Haar og Skjæg gjennemtrængte af Fiskelugten.

De første Maaneder generede denne Lugt ham ikke videre. Vinteren var haard; Vandet frøs rundt omkring i Hallerne. Om Morgenens maatte man holde smaa Fyrfad hen under Ganerne for at faa Vandet tøet op. Fiskene laa med trummede Haler, stivfrozne. Lige til Februar blev dette Vinterens Digtlaede liggende over Fiskehallen. Saa kom Marts Maaned med Tø, Taage og Regn. Og Varmen kom med Juni Maaned; Luften inde under Hallernes Tage blev tung og mættet med Lugten af Fisk; der lagde sig som en Damp af raadent Saltvand overalt, og ikke en Vind rørte sig.

Florent led nu ved daglig at skulle færdes mellem disse Dyrger af Fisk. Naar han lukkede sig inde i sit Kontor, var det, som om Fiskelugten trængte ind til ham, gennem den daarligt sluttende Dør. Naar Himlen var overtrukken, herskede der et trist Halvmørke inde hos ham. Ofte grebes han af en Slags nervøs Uro, fik Lyst til at spasere og gif ned i Kjælderne ad den brede Trappe midt i Hallen. Der i den indeluktede Luft og i det af Gasblussene skabte Halvlys kunde han atter fylde Lungerne med Friskhed, der var han fri for den utaalelige Fiskelugt. Saa standsede han foran det store Rar, hvor de levende Fisk opbevares, og lyttede til

den stadige Rislen af Vandet, som strømmede ned i Karret ved alle fire Hjørner. Dette underjordiske Kildevæld bragte atter No over ham. Om Aftenen naar Solen gik ned, kunde det ogsaa mere ham at se dens Straaler skyde sig ind gjennem de kæmpemæssige Galler, der lignede en uhyre Maskine, hvor Solen fyrede under Rjeden.

Han led ogsaa ved at leve mellem saa mange plumpe Menneſker, hvis Ord og Bæsen var ham højlig imod. Imidlertid var han altfor ſtikkelig til nogen Sinde at komme med et dadlende Ord til nogen. Kun Fruentimmerne generede ham. Madam Francois, hvem han havde truffet igjen, var den eneste, i hvis Selſkab han befandt sig vel. Hun havde lagt en ſaadan Glæde for Dagen over at vide ham i en god Stilling, hjulpet ud af ſin Forlegenhed, ſom hun ſagde, at han var bleven ganſke rørt derover. Liſa, Normannerinden og alle de andre gjorde ham forlegen med deres Latter. Hende kunde han derimod have fortalt alt. Hun lo ikke for at gjøre Nar af ham; hun lo ſom en, der fryder ſig over en andens Glæde. Desuden var hun en modig, ſtræbsom Kvinde, der ſled haardt i det baade Vinter og Sommer. Selv paa Dage naar Regnen øſte ned, ſaa Florent hende komme kjørende med ſin Vogn ude fra Nanterre; Balthazar var da gjerne helt overſtænknet af Snavs og hun beklagede den ſtakkels Heſt, glemte ſig ſelv og tørrede den omhyggeligt af med gamle Forflæder.

„Det ſtakkels Dyr kan ingen Ting taale,“ ſagde hun. „Na, Du gode, gamle Balthazar! Da vi kom over Neuilly Broen, troede jeg, at vi vare kjørte lige ud i Seinen, ſaadan regnede det.“

Balthazar blev ſat hen i Stalden, hun blev ude i Regnen for at ſælge ſine Grøntsager. Raal, Gulerødder og Roer laa midt i en ſtidengraa Strøm. Grøntkonerne ſvøbte ſig i deres Kapper og bandede Kommunalbeſtyrelſen, ſom havde erklæret, at Regnen ikke ſkadede Grøntsagerne, og at der ikke var nogen Grund til at ſørge for at ſtaffe Konerne Tag over Hovedet.

Naar det regnede om Morgenen, var Florent ganſke ulykkelig ved Tanken om Madam Francois. Saa løb han hen for at paſſiare lidt med hende. Men han traf hende aldrig i daarligt Humør. Hun rystede Vandet

af sig som en Buddel, sagde, at hun havde været ude i meget værre Vejr, at hun ikke var af Sukker, saa han behøvede ikke at være bange for, at hun skulde smelte strax. Han nødte hende til i nogle Minuter at søge Ly et eller andet Sted; flere Gange tog han hende endog med over i Lebigres Vinstue, hvor de da drak varm Vin. Naar hun sad og saa paa ham med sit rolige, venlige Smil, følte han sig ganske lykkelig; det var, som bragte hun en sund og frisk Lustning med sig ude fra Landet ind til ham, der var vant til Hallernes trykkende Atmosfære.

„De skulde tage ud til Nanterre,“ sagde hun undertiden til ham. „Saa skal De se min Røffenhave; jeg har kantet alle Bedene med Timian. . . . Der er en anderledes Lugt end her inde i Jeres forpestede Paris.

Og hun gik sin Vej, drivende vaad. Florent følte sig altid oplivet, naar han havde talt med hende. Han prøvede ogsaa paa at forjage sin nervøse Uro med Arbejde. Et vist Gang til altid at gaa methodisk til Værks, drev ham undertiden til at anvende sine Timer efter en forud omhyggelig lagt Plan, hvorfra ingen Afvigelse tillodes. To Aftener om Ugen luskede han sig inde paa sit Bærelse for at skrive paa et stort Bærk om Cayenne. Hans lille Kammer syntes ham udmærket egnet til Arbejde. Han gjorde Ild paa, saa efter, om Granattræet ved Fodenden af Sengen trængte til Vand, greb Pennen og arbejdede indtil Midnat. Salmebogen og Drømmebogen skjød han helt op i Bunden af Skuffen, der lidt efter lidt fyldtes med løse Blade og alle Slags Papirer. Bærket om Cayenne gjorde ikke store Fremskridt, men afbrødes af storartede Planer og Udkast til andre Arbejder. Han udarbejdede saaledes en Plan til en fuldstændig Reform af Hallernes Administrationsystem, en Forandring i de Afgifter og Skatter, der paahvilede Sælgerne, en ny Fordelingsmethode ved Udleveringen af Levnetsmidler til Fattige, kort sagt en noget usammenhængende men human Lov, som tilsigtede Ret for alle. Der sad han bøjet over Bordet, beskæftiget med alvorligt Arbejde i det lille, tavse Bærelse, hvor der kun hørtes Lyden af Pennen, som for hen over Papiret.

Beständig vendte Florents Tanker tilbage til Politiken. Den havde voldt ham altfor store Lidelser, til at den ikke skulde vedblive at være hans Livs kjæreste Beskæftigelse. Han kunde være blevet en fredelig Paris's Bug.

Lærer, kunde levet tilfreds i en lille Provinsby uden at bekymre sig om Verdens Larm. Men man havde behandlet ham som en Ulv, Landsflygtigheden havde bragt ham over i de kæmpendes Rækker. Hans nervøse Sygelighed var kun en Opvaagnen af den Døs, hvori han stadig havde vandret i Cayenne ved Synet af de mange usortjente Lidelser, rugende over ubestemte Hævnplaner. De kæmpemæssige Haller med deres vældige Mæsser af Jødemidler havde fremkaldt Krisen. De forekom ham som et uhyre, fordøjende, selvtilfredst Dyr, som et overmættet Paris, der støttede og opretholdt Kejserdømmet. De omgave ham med tykke Mæver, kjødrige, kraftige Arme og Hals, en fortsat Række af Argumenter imod hans Martyrmagerhed, hans mismodige, gullige Ansigt. Det var Gjennemsnits-Hæderlighedens trinde Bug han rendte imod alle Begne, der bredte sig i Solskin og Belvære, der fandt, at alt var, som det skulde være, at skikkelige, fredelige Folk aldrig før havde haft saa god Lejlighed til at blive dygtig fede. Da knyttede han frampagtig Hænderne, parat til Kamp, mere opbragt nu ved Tanken om sin mangeaarige Landsflygtighed, end han havde været det, da han atter satte Foden paa Frankrigs Jordbund. Hadet vaagnebde atter op i ham. Ofte lod han Pennen synke og henfaldt i dybe Tanker. Den hændende Flamme i Kaminen kastede sit Skjær hen over hans Ansigt, Lampen begyndte at gaa ud, og en lille Spurv, han havde fundet forkommen af Kulde ovre i Hallen og taget med hjem, stak Hovedet under sin Vinge og sov ind.

Naar August kom op Kloffen elleve og saa, der var Lys bag Døren, bankede han gjerne paa, før han gik til Sengs. Florent lukkede ham ind, men med nogen Utaalmødighed. Saa tog August Plads foran Siden, sagde kun lidt og omtalte aldrig Grunden til sit Besøg. Hele Tiden sad han og saa paa Fotografiet, som forestillede Augustine og ham, Haand i Haand, og i deres bedste Bynt. Florent antog til sidst, at det voldte ham en vis Tilfredsstillelse at sidde inde i det lille Værelse, hvor den unge Pige havde boet. En Aften spurgte han ham smilende, om han havde gættet rigtigt.

„Maaſte, det kan gjerne være,“ svarede August overrasket over den Opdagelse, han selv gjorde. „Jeg har aldrig tænkt derover. Jeg har

besøgt Dem uden at vide . . . Na, det skulde jeg fortælle Augustine, hvor hun saa vilde le!”

Naar han fik Munden paa Gled, kom han evig og altid til at tale om den Viktualiehandel, han og Augustine vilde aabne i Plaisance. Han lod til at være saa fuldstændig sikker paa selv at kunne bestemme sin Fremtidsbane, at Florent til sidst kom til at føle en Slags vredeblandet Respekt for ham. Hvor dum Fyren end lod til at være, saa var han dog aabenbart stærk og sejsk; han gik lige frem imod Maalet, men jævnt og sindigt, tilfreds med sig selv og alt andet. De Aftener August fortalte Florent om sine Fremtidsplaner, kunde denne ikke arbejde mere, naar han igjen var bleven ene; han gik misfornøjet i Seng og gjenvandt først sin Sindsligevægt, naar den Tanke faldt ham ind: „Den August er dog i Grunden et komplet Dyr!”

Hver Maaned tog han en Gang ud til Clamart for at besøge Verlaque. Det var en hel Fornøjelsestur for ham. Den stakkels Mand gik endnu og slæbte af, til stor Forbavselse for Savard, som havde spaaet, at han ikke vilde kunne holde det gaaende i mere end et halvt Aar. Ved hvert nyt Besøg af Florent sagde den Syge til ham, at han befandt sig bedre, at han længtes efter paa ny at overtage sin Virksomhed. Men Tiden gik, og han fik Tilbagefald. Florent tog Plads ved Siden af hans Seng, passiarede med ham om Fiskehallen og søgte at oplive ham lidt. Paa Bordet ved Siden af Sengen lagde han de halvtredsfindstyve Francs, som han overlod den titulære Inspektør; og skjønt det var en Aftale, blev denne hver Gang vred og vilde ikke vide af Pengene at sige. Saa talte de om andre Ting, og Pengene bleve liggende paa Bordet. Naar Florent tog Afsted, fulgte Madame Verlaque ham ud. Hun var en lille blid, flynkende Kone. Hun talte aldrig om andet end om de mange Udgifter i Anledning af Mandens Sygdom, om Kraftsuppen, Hønsesjød, Vinen, Apothekeren og Lægen. Denne Samtale generede Florent meget. I Begyndelsen forstod han ikke rigtig Meningen. Men da den stakkels Kone hver Gang græd og fortalte, at de tidligere havde levet saa lykkeligt med Mandens 1800 Francs i Gage, saa tilbød han saa taktsfuldt som muligt at hjælpe med lidt Penge uden Mandens Vidende. Men hun afflog Tilbudet

og forsikrede, at de halvtredsfindstyve Francs, han allerede gav dem om Maanedens, vare Hjælp nok. Men i Løbet af Maanedens skrev hun flere Gange til ham, hvem hun kaldte deres Regningsmand; hun skrev en lille, fin, gnidret Haand og fyldte affurat tre Sider med pæne Fraser for sluttelig at fremkomme med en Bøn om ti Francs; Enden blev da ogsaa, at Stedsfortræderens 150 Francs helt og holdent medgif til Verlaques Husholdning. Manden anede uden Tvivl ikke noget om sin Kones Brevskriveri. Denne gode Gjerning var Florents største Glæde, og han holdt den hemmelig som en forbudt Nydelse.

„Den Satans Verlaque tager Dem ved Næsen,“ sagde Gavard undertiden til ham. „Nu da De forsørger ham, gør han sig gode Dage.“

Til sidst svarede Florent ham en Dag:

„Det er en Aftale, for Fremtiden overlader jeg ham kun 25 Francs.“

For Resten led Florent ingen Nød. Quenus gav ham stadig Kost og Logis. De saa Francs, han fik tilovers, vare nok til Betalingen af det, han nød om Aftenen i Lebigræ Vinstue. Lidt efter lidt var hans Liv bleven regelmæssigt som et Uhrværk: han arbejdede hjemme paa sit Værelse, underviste den lille Muche to Gange om Ugen fra otte til ni og tilbragte Resten af sin Fritid i Selskab med Gavard og hans Venner i det lille Separatværelse.

Hos Mehudins viste han sig venlig og lidt fejtet. Det gammelb dags Hus behagede ham. I Stueetagen lugtede der af alle Varerne i Butiken; han skyndte sig op ad den fedtede, slidte, forfaldne Trappe. Mehudins beboede hele første Sal. Den gamle Moder havde aldrig villet flytte, selv ikke da Velstanden indfandt sig, og trods sine to Døtres Bønner og Forestillinger; de vilde saa gjerne bo i et nyt Hus ud til en bred Gade. Men den Gamle var stivsinnet og sagde, at der havde hun levet, og der vilde hun dø. For Resten lod hun sig nøje med et lille mørkt Værelse og overlod alle de andre til Clara og Normannerinden. Med den Myndighed, som det at være den ældste giver, havde denne sidste tilegnet sig det Værelse, som vendte ud til Gaden; det var det største og smukkeste Værelse. Clara var bleven saa opbragt derover, at hun vægrede sig ved at bo i det tilstødende Værelse, hvis Vindu vendte ud til Gaarden; hun foretrak at

sove i et Slags Tagkammer ovre paa den anden Side af Trappeaffatsen og lod ikke en Gang Bæggene hvidte. Hun havde sin egen Nøgle, var sin egen Herre og kunde ved den mindste Foranledning lukke sig inde hos sig selv.

Naar Florent kom, var Familien i Reglen lige bleven færdig med at spise til Middag. Muche sprang ham strax i Møde. Et Øjeblik blev han siddende og passiarede med Drengen. Naar Bordugen paa Bordet var bleven visket af, begyndte Undervisningen henne ved det ene Hjørne. Den smukke Normannerinde tog altid venligt imod ham. Hun sad og strikkede eller syede og flyttede sin Stol hen, saa hun arbejdede ved den samme Lampe som ham; ofte lagde hun Hænderne i Skjødets og hørte til med stor Forbavselse. Hun fik stor Uresfrygt for Florents Lærdom og den englelige Taalmodighed, hvormed han stadig gjentog de samme gode Raad og Formaninger; han var blid som en Kvinde, naar han talte med den lille Dreng. Hun fandt ham slet ikke grim. Ja, til sidst blev hun formelig skinsyg paa den smukke Lisa. Hun rykkede Stolen nærmere og saa paa Florent med et generende Smil.

„Men Moder dog, Du puffer jo til mig, saa jeg slet ikke kan skrive!“ udbroød Muche vredt. „Se bare den Blækflat! Flyt dig!“

Saa begyndte hun saa smaat at tale ondt om den smukke Lisa. Hun paastod, at hun skjulte sin virkelige Alder, at hun snørede sit Korset, saa hun var nær ved at kvæles; ganske vist var hun udmærket sminket og snørt, naar hun kom ind i Butiken om Morgenens, og Haaret sad glimrende, men naar hun kom af Klæderne, var hun vist skrækkelig at se paa. Og Normannerinden løstede Armene i Bejret for at vise, at hun ikke gik med Korset; og hun brystede sig og søgte smilende at stille sin prægtige Figur i det bedste Lys. Undervisningen var afbrudt; Muche fulgte med stor Interesse sin Moders Fagter, Florent hørte til, ja lo endog ved Tanken om, hvad Kvinderne i Grunden vare for nogle underlige Skabninger. Den smukke Normannerindes og den smukke Lisas Rivaliseren morede ham.

Imidlertid skrev Muche Siden ned. Florent, som havde en smuk Haandskrift, lavede Forskrifter paa smalle Papirstrimler, som oftest meget

lange Ord; han yndede fortrinsvis Ord som: „tyrannisk, frihedsdræbende, antikonstitutionel;“ eller han lod Drengen efterskrive saadanne Fraser som: „Frihedens Dag vil komme . . . Den Uskyldiges Lidelse er den Skyldiges Domsfældelse . . . Naar Tidens Fylde kommer, da kommer Straffen over den Skyldige.“ Naar han skrev Forfrister, fulgte han simpelt hen sin egen Tankeetning, glemte Mache, den smukke Normannerinde, alle Omgivelserne. Mache kunde gjerne have affskrevet hele Rousseaus „Contrat social.“ Han malede samvittighedsfuldt det ene „tyrannisk“ og „antikonstitutionel“ efter det andet, Side op og Side ned.

Lige indtil Læreren gik, spankede Mo'er Mehudin knurrende rundt i Stuen. Hun vedblev at bære Nag til ham. Efter hendes Anskuelser var der ingen Mening i at lade den Lille arbejde saadan om Aftenen, paa en Tid da Børn havde bedst af at sove. Hun vilde ganske sikkert have smidt „den lange Magre paa Døren for længe siden, naar ikke den smukke Normannerinde en Dag efter en stormende Debat havde erklæret hende rent ud, at hun strax flyttede, dersom hun ikke maatte have Lov til at tage imod Besøg af hvem hun lystede. For Resten blussede Striden op paa ny hver Aften.

„Det nytter ikke, hvad Du siger,“ paastod den Gamle, „han har mig et Par grimme Dine, den Fyr . . . Og desuden stoler jeg aldrig rigtig paa de magre. En mager Mand er i Stand til alt. Jeg har endnu aldrig truffet en eneste, som der har været noget ved . . . Og han er saa flad som et Brædt . . . Og grim som en Ulykke! Trods mine fem og tredssindstyve Mar vilde jeg dog betakke mig for saadan et Stykke Mandfolk!“

Det sagde hun, fordi hun godt mærkede, hvilken Vending Sagerne tog. Saa gav hun sig til at rose Lebigre, der altid viste sig meget galant overfor den smukke Normannerinde; for det første spekulerede han i den Gamles Penge, og for det andet tænkte han som saa, at Normannerinden vilde kunne tage sig prægtig ud bag Disken i hans Vinstue. Den Gamle var uudtømmelig i sine Lovtaler over ham; han var da i det mindste ingen Skelet; det var en Mand, man ikke behøvede

at skamme sig over . . . Men Normanerinden traf paa Skuldrene og svarede skarpt:

„Jeg bryder mig kun lidt om alle hans gode Egenstaber; jeg gjør, hvad jeg lyster.“

Og naar Moderens Gentydninger til Forholdet mellem Florent og hendes Datter bleve altfor yderliggaaende, saa raabte denne vredt:

„Naa, og hvad saa! Kommer det dig ved? For Resten er det ikke sandt, hvad Du siger. Og selv om saa var, saa behøver jeg vel ikke at spørge dig om Forlov? Lad mig passe mig selv, og pas Du ogsaa dig selv.“

Saa gik hun ind paa sit Værelse og smældede Døren i efter sig. Hun havde tiltaget sig en absolut Magt, som hun undertiden misbrugte. Naar den Gamle om Natten troede at høre Støj inde hos Datteren, stod hun ud af sin Seng og gik hen ved Døren for at lytte efter, om ikke Florent var inde hos hende. Men endnu en anden Ubehagelighed mødte der stadig Florent hos Mehudins. Hver Gang han kom, rejste Clara sig op uden at sige et Ord, tog en Lysstage og gik ind hos sig selv ovre paa den anden Side af Trappeaffatsen. Man hørte hende dreje Nøglen om i Laasen. En Aften, da hendes Søster inviterede Florent til Middag, lavede hun selv sin Mad til ude paa Trappen og spiste inde paa sit Værelse. Undertiden viste hun sig ikke i en hel Uge. Mo'er Mehudin, som gjerne vilde lette sit Hjærte for hende, gjorde hende formelig rasende ved at tale om Florent. Saa skreg den Gamle op om, at hun vilde være gaaet sin Vej for længe siden, naar ikke hun havde været bange for, at hendes to Døtre skulde gjøre en Ulykke paa hverandre.

Da Florent en Aften gik, stod Claras Dør vidt aaben. Hun selv stod indenfor, ildrød i Ansigtet og saa paa ham. Den unge Piges fjendtlige Sindelag overfor ham gjorde ham ondt, men hans Frygtsomhed var Skyld i, at det ikke kom til nogen Forklaring mellem dem. Den Aften vilde han ganske sikkert være traadt ind hos hende, naar han ikke havde faaet Dje paa Froken Saget, som stod oven over og lænede sig ud over Rækværket. Han gik videre men var næppe kommet ti Trappetrin ned, før Claras Dør smældede i, saa det rystede i hele Huset. Det var ved denne Lejlighed, at

Frøken Saget kom til den Overbevisning, at Madam Quenus Fættler stod i Kjærlighedsforhold til begge Mo'er Mehudins Døtre.

Florent tænkte ikke synderligt paa de to smukke Piger. Han behandlede sædvanligvis Kvinderne som en Mand, der ikke er vant til at gjøre Lykke hos dem. Han kom til virkelig at holde meget af Normannerinden; hun havde, naar alt kom til alt et godt Hjærte. Men videre gik han aldrig. Naar hun om Aftenen flyttede sin Stol tæt hen ved hans som for at se, hvad Mueh skrev, fælte han sig endog lidt ilde til Mode. Hun forekom ham altfor kolossal, altfor tung; han trak sine spidse Albuer og magre Skuldre til sig, som grebet af Frygt for at komme i Berøring med hendes frulmende, yppige Former. Han bøiede Hovedet, gjorde sig saa lille som muligt, generet af hendes varme, stærke Aandedrag. Florent led ved hendes Side; han attraaede hende ikke; hun var ham en altfor moden Skjønhed.

Men Frøken Saget svor ved alle sine Guder, at han var hendes Elsker. Hun var bleven uenig med den smukke Normannerinde om en Tiff til ti Sous. Lige siden havde hun vist sig ualmindelig venlig overfor den smukke Lisa. Hun haabede paa denne Maade hurtigere at komme til Bunds i, hvad hun kaldte „Mikmatet hos Quenus.“ Den gamle Frøken var fortviolet over ikke at kunne opdage noget nyt om Florent; hun passede paa ham som en ung skinsyg Pige passer paa sin Elsker. Hun sneg sig efter ham, fulgte ham overalt, ude af sig selv over ikke at kunne faa sin Nysgjerrighed tilfredsstillet. Siden han var begyndt at komme hos Mehudins, stod hun stadig paa Bagt ude paa Trappegangen. Hun forstod meget godt, at den smukke Lisa var opbragt over Florents hyppige Besøg hos „de Fruentimmer.“ Hver Formiddag gik hun derfor hen i Viktualiehandelen og fortalte Løst og Fast, om hvad der var passeret i Rue Pirouette. Hun kjøbte aldrig noget og gjentog med sin spæde Stemme:

„Han besøgte dem ogsaa i Gaar, han er der tidlig og sild . . .
 Jeg hørte, Normannerinden sagde „kjære“ til ham ude paa Trappen.“

For Resten løj hun saa smaat for at trække Besøget ud saa længe som muligt. Morgenen efter den Dag, da hun havde troet at se Florent komme ud af Claras Bærelse, ilede hun strax hen til den smukke Lisa og

fortalte hende Historien saa vidtløftigt, at det tog en god halv Time, inden hun blev færdig. Det var dog virkelig en Skandale; Fætteren gik fra den ene Søster til den anden.

„Jeg har selv set det,“ sagde hun. „Naar han har faaet nok af Normannerinden, lister han sig paa Taaspidsjerne ind til den lille Blonde. Da han i Gaar gik fra hende, vilde han sandsynligvis have været ind til den anden igjen, men saa fik han Dje paa mig og gik sin Vej. Hele Natten hører jeg de to Døre gaa op og i, det faar aldrig Ende . . . Og den gamle Mehudin, som ligger i det lille Kammer midt imellem sine to Døtres Værelser!“

Lisa traf foragtende paa Skuldrene. Hun talte libet og opmuntrede hun ved sin Tavsheds Frøken Sagets Sladder. Men hun hørte godt efter. Naar Historierne bleve altfor flemme, udbrød hun:

„Nej, det er umuligt . . . hvor kan der gives saadanne Fruentimmer!“

Saa svarede Frøken Saget, at alle Fruentimmer vare ikke pæne og ærbare, som hun var det. Hun viste sig derimod meget overbærende, naar Talen faldt paa Fætteren. Mændene løbe nu en Gang efter ethvert Skjort, de saa Dje paa; desuden var han ikke gift — maaske. Den Slags forblommede Spørgsmaal kom hun ofte med. Men Lisa nøjedes med at svare med et Skuldertræk. Og langt om længe gik den gamle Frøken.

Striden mellem den smukke Lisa og den smukke Normannerinde blev hæftigere og hæftigere. Den smukke Normannerinde var overbevist om, at hun havde kapret en Elsker fra sin Fjende, og den smukke Lisa var rasende over, at Florent saaledes kompromitterede hende og hendes Hus ved at besøge en Familie som Mehudins. Hver viste sin Karakter i den Maade, hvorpaa de toge Sagen: den ene rolig, foragtende, med Miner som en Kone, der for ikke at tilsmudse sig løfter Kjolen i Bejret; den anden fræk, støjende munter som en Duellant, der søger at yppe Riv. Naar den smukke Normannerinde saa den smukke Lisa staa paa Tærskelen til Viktualiehandelen, gjorde hun gjerne en Omvej for at komme til at passere tæt forbi hende; da krydsedes deres Blikke som et Par Klinger. Og naar den smukke Lisa kom over i Fiskehallen, saa gjorde hun en Grimasse for at udtrykke sin Afsky, hver Gang hun kom i Nærheden af den smukke Normanner-

indes Stade; hun kjøbte da gjerne en hel Del Fisk af Normannerindens Naboerke, da hun mærkede, at det ærgrede det lange „gemene Fruentimmer,” der saa altid hørte op med at le. Efter de to Rivalers gjensidige Ord at dømme, folgte de aldrig andet end raadden Fisk og fordærvet Kjøb. Men Kampen førtes navnlig fra de to Hovedleire: den smukke Normannerinde stod posteret bag sine Fisk, den smukke Lisa bag sin Duff, og lynende Djekast og grove Ord for da som Kanonflugler tværs over Rue Rambuteau. Begge tronebe de majestætisk i deres hvide Forklæder og klædelige Toiletter. Allerede tidlig om Morgenens begyndte Kampen.

„Se, se! Tyksaffen er allerede oppe!” raabte den smukke Normannerinde. „Hun snører sig sammen som sine egne Pølser. . . Naa, hun har nok faaet sin Lørdagskrave paa, og saa gaar hun med sin Møbelbetræks Kjole endnu!”

Samtidig sagde den smukke Lisa til sin Butiksjomfruovre paa den anden Side af Gaden:

„Se blot, Augustine, hvor frækt hun staar og gebærder sig derovre! Man kan se paa hende, hvilket skamløst Liv hun fører. . . Har De set hendes Ørenringe? Hvor ægte Guldsmykker dog tage sig ynkeligt ud paa en Pige som hende.”

„De koste hende vist ikke meget,” svarede Augustine.

Naar en af dem havde faaet et nyt Smykke, da var det en hel Sejr over Modparten, hvem det naturligvis ærgrede i høj Grad. Hele Formiddagen kunde de gaa harmsnysende omkring ved Tanken om, at Handelen gik bedre hos „det vanstæbte Fruentimmer lige overfor.” Ved Frokosttid begyndte de at udspionere hverandre; den ene vidste nøje Besked om, hvad den anden spiste. Om Eftermiddagen, naar den ene sad bag sine Delikatessevarer, den anden bag sine Fisk, gjorde de sig den aller største Umage for at se saa smukke ud som muligt. Thi det var paa den Tid, at Dagens Skæbne afgjordes. Den smukke Normannerinde sad gjerne og broderede paa nogle meget fine Sager, hvad der i høj Grad ærgrede den smukke Lisa.

„Hun gjorde bedre i at stoppe sin Drengs Strømper,” sagde

hun. „Tænke sig Frøkenen brodere, hun med sine røde Hænder som formelig stinker af Fisk!“

Lisa plejede derimod at strikke.

„Hun strikker altid paa den samme Strømpe,“ bemærkede den anden; „hun sover over Arbejdet, hun spiser bestemt for meget . . . Det skulde ikke undre mig, om hendes Ganrej af en Mand var kjed af hende, det drasse Dyr!“

Indtil Aften sad de saaledes og holdt uforsonligt Dje med hverandre; ikke den mindste Smule undgik deres Opmærksomhed, selv naar andre erklærede slet ingen Ting at kunne se i den Afstand. Frøken Saget var fuld af Forbavselse over Madam Quenus gode Djne, en Dag da denne opdagede en lille Rift paa Normannerindens venstre Kind. Med saadanne Djne, sagde hun, maatte man kunne se tværs igjennem Døre og Vægge. Naar det saa blev mørkt, var Kampen ofte uafgjort; undertiden laa den ene overvunden paa Balpladsen, men næste Dag tog hun saa i Almindelighed Revanche. I Nabolaget holdt man formelig Pareer for eller imod den smukke Lisa, for eller imod den den smukke Normannerinde.

Det gik endog saa vidt, at de forbødde deres Børn at tale sammen. Pauline og Muche havde hidtil været gode Venner. Pauline fin og opstadsfæ som en pæn lille Frøken, Muche lappet og laset, med Munden fuld af Eder, men uhyre dygtig til at lege Hest. En Dag Muche nok saa trofskyldig kom over for at hente hende, tog den smukke Lisa ham uden videre ved Kraven og satte ham paa Døren som en uartig Dreng.

„Man maa tage sig i Agt for Børn med en daarlig Opdragelse,“ sagde hun. „Jeg er aldrig rolig, naar den Knægt er sammen med Pauline; han har saa flette Exempler for Dje fra Morgen til Aften.“

Drengen var syv Aar. Frøken Saget, som netop var til Stede, sagde:

„Ja, De har Ret. Han kommer sammen med alle Kvarterets Gadedrenge . . . Forleden fandt de ham nede i en Kjælder sammen med Kulhandlerens lille Pige.“

Da Muche grædende kom over og fortalte den smukke Normannerinde, hvordan det var gaaet ham, blev hun rasende. I Begyndelsen vilde

hun strax gaa over og knuse alt hos Quenu-Gradelles. Men da hun havde fundet sig lidt, nøjedes hun med at banke Muche.

„Hvis Du en eneste Gang til vover at sætte dine Ben derovre, saa skal Du saa med mig at bestille!“

Men den det egentlig gik ud over, det var Florent. I Grunden var det ene ham, som havde bragt dem paa Krigsfod, de sloges kun om ham. Fra det Djeblik han kom, gik alt værre og værre; han bragte Forstyrrelse, hvor der hidtil havde hersket den skønneste Fred. Den smukke Normannerinde kunde gjerne have kradsjet Djuene ud af Hovedet paa ham, naar han blev for længe ovre hos Quenus; det var Hadet til Lisa, der gjorde hende det saa magtpaaliggende, at trække Florent til sig. Den smukke Lisa bevarede en vis Dommermine overfor sin Svoger, hvis slette Opførsel og Besøg hos de to Frøkener Mehudin dannede et almindeligt Samtaleemne i hele Kvartieret. Hun var frygtelig ophidset; men hun bestræbte sig for at skjule sin ejendommelige Skinsyge, der trods hendes Foragt for Florent og Ligegyldighed for hans Person dog pinte hende, hver Gang han forlod Viktualiehandelen og gik over i Rue Pirouette for, som hun troede, der at nyde forbudte Glæder.

Bed Middagsbordet hos Quenus herskede der nu en mindre hjertelig Stemning. Florent befandt sig ikke rigtig til Pas i de propre, pyntelige Omgivelser. Han turde næppe spise af Frygt for at spille paa Dugen eller tilsmudse sin Serviet. Imidlertid var han for uerfaren til at se klart i Sagen. Han roste altid Lisas Venlighed. Og hun var virkelig ogsaa meget venlig imod ham. Med et Smil og ligesom spøgende sagde hun undertiden til ham:

„Det er besynderligt, De spiser ikke saa lidt nu, men De bliver alligevel ved at være lige mager . . . Det ses slet ikke paa Dem.“

Quenu gav sig til at le og paastod, at de gjerne kunde lade hele Viktualiehandelen gaa igjennem hans Broders Mave, uden at det vilde kunne ses paa den. Men Lisas stadig tilbagevendende Gentydninger til hans Magerhed skrev sig fra det samme Had og den samme Mistænksomhed overfor magre Personer, som Mo'er Mehudin mere aabent vedkjendte sig; der laa ogsaa i Lisas Ord en skjult Gentydning til det ryggesløse Liv,

hun mente, Florent førte. For Resten talte hun aldrig til ham om den smukke Normannerinde. Da Quenu en Aften kom med en spørgende Bemærkning om denne, blev hans Kone paa en Gang saa isnende kold, at den skikkelige Mand lovede sig selv at passe bedre paa sin Tunge en anden Gang. Efter Bordet bleve de siddende i nogen Tid inde i Spisestuen. Florent, som havde lagt Mærke til, at hans Svigerinde tog ham det ilde op, naar han gik sin Vej strax, søgte at indlede en Samtale. Hun sad tæt ved Siden af ham, rolig og kold. Hans magre Krop frygtede endnu mere Berøringen med den smukke Lisas faste, fyldige Legeme end med den smukke Normannerindes mere varmbloedige Indsigtheder. Gavard havde en Gang sagt til ham, at Madame Quenu var ganske vist en smuk Kone, men han holdt alligevel mere af dem, som vare mindre „bepansrede.“

Lisa undgik at tale til Quenu om Florent. Hun viste sig bestandig taalmodig og from. Desuden ansaa hun det for urigtigt at forstyrre det gode Forhold mellem de to Brødre uden nogen alvorlig Grund. Hun var, som hun selv sagde, meget godmodig, men det kunde dog til sidst gaa hende for vidt. Hun viste sig overbærende, fortrak ikke en Mine, var høflig, hyklede Sigegyldighed, undgik omhyggelig at lade Florent forstaa, at de gave ham Kost og Logis uden at se noget til hans Penge; ikke at hun vilde have taget imod nogen som helst Betaling, det var hun altfor stolt til; men han kunde dog i det mindste gjerne have spist sin Frokost ude. En Dag sagde hun til Quenu:

„Aldrig kan man nu faa Lov til at være ene. Naar vi nu have noget at tale sammen om, saa maa vi opsætte det, til vi ere komne i Seng om Aftenen.“

Dg en Aften da de vare gaaede til Ro, sagde hun til ham:

„Han tjener jo hundrede og halvtredssindstyve Francs om Maanedes, din Broder, ikke sandt? . . . Det er besynderligt, at han ikke kan lægge noget til Side til at kjøbe sig Linned for. Nu har jeg igjen været nødt til at give ham tre af dine gamle Skjorter.“

„Na, hvad gjør det,“ svarede Quenu, „han stiller ikke store Forbringere, min Broder . . . Lad ham blot beholde sine Penge.“

„Ja, lad ham det,“ svarede Lisa, „det er ikke for Pengenes Skyld, Paris's Bug.

jeg siger det . . . Lad ham bruge dem fornuftigt eller ufornuftigt, det maa blive hans Sag."

Hun var overbevist om, at han ødede sine Penge hos Mehubins. Kun en eneste Gang forlod hendes Kloge, beregnende No hende. Den smukke Normannerinde havde foræret Florent en stor, smuk Lax. Han turde ikke sige nej til denne Gave, vidste ikke, hvad han skulde gjøre med den, og tog den saa med hjem til den smukke Liza.

"De kan gjøre den i Stand for os," sagde han troskyldig.

Hun saa skarpt paa ham og sagde med dirrende Stemme:

"Tror De, vi trænge til Mad her i Huset? Gud være lovet, vi behøve ikke at tigge af andre! . . . "Tag den med Dem, naar De gaar."

"Men De kunde da i det mindste gjerne koge den for mig," sagde Florent, forbavsset over hendes Brede. "Saa kan jeg spise den alene."

Nu kunde hun ikke styre sig længer.

"Mit Hus er intet Bærtshus! Sig til de Personer, som har foræret Dem den, at de selv kan koge den, om de lyster. Jeg har rigtignok ikke Lykt til at komme saadan noget raaddent Stads i mine Gryder . . . Tag den væk, hører De!"

Hun kunde i sin Brede gjerne have kastet den ud paa Gaden. Florent tog den med hen hos Lebigres, hvor Rosa fik Ordre til at tilberede den, og en Aften blev Laxen saa spist inde i det lille Separatværelse. Gavard trakteredede med Østers. Florent kom hyppigere og hyppigere hos Lebigres og var der nu næsten hver Aften. Omgivelserne der vare ret noget for hans febersyge, politiske Drømmerier. Hans eget lille, rolige Kvistværelse gjorde ham det ofte rent umuligt at arbejde, han maatte vederkvæge sine Dren med Charvets yderliggaende Theorier og Logres ubændige Autoritetshad. De første Aftener havde han følt sig generet af denne larmende Strøm af Ord; han gennemskuede Flosklernes Tomhed, men han følte nu en Grang Trang til at berolige, døde sine egne urolige Tanker ved at lade alle disse buldbrende Ord summe sig om Drene. Bindunsten og Tobaksrøgen i det lille Værelse henfattede ham i et Slags behagelig Døs, under hvilken han vuggede sig i dristige Fantasier og uden Bamselighed kunde saa de andres Dumheder til at glide ned. Han kom til sidst til formelig

at holde af de Ansigter, som omgave ham der, at længe efter dem, dvæle ved dem med Banens Nydelse. Robines fredsommelige, skæggede Ansigt, Clémences alvorlige Profil, Charvets blege, skarpe Træk, Logres Puffel, og Gavard og Alexander og Lacaille kom med hver Dag til at spille en større Rolle i hans Liv. Det var ligesom en rent sanselig Nydelse for ham. Naar han om Aftenen kom hen hos Lebigres og lagde Haanden paa Dørgrebet, forekom det ham, som om dette var levende, varmede hans Fingre, drejede om af sig selv; han kunde ikke have følt større Sindsbewægelse ved at gribe om en Kvindes lille fine Haand.

Og der foresaldt rigtignok meget alvorlige Ting inde i det lille Bærelse. En Aften, da Logre havde raslet ualmindelig stærkt, slog han i Bordet og erklærede, at hvis de vare Mænd, saa smed de strax Regeringen paa Porten. Og han tilføjede, at de maatte se at blive enige snarest muligt, om de ellers vilde møde kampberedte, naar det skulde gaa løs. Saa bleve Hovederne stufne sammen, Stemmerne dæmpede, og det besluttedes at danne en lille Forening, som skulde være belavet paa det værste. Fra den Dag var Gavard overbevist om, at han var Medlem af et hemmeligt Selskab, og at han konspirerede mod Keiseren. Det lille Selskab udvidedes ikke, men Logre lovede at sætte det i Forbindelse med andre lignende, som han kjendte. Naar de først havde omspændt hele Paris med et Næt af „Sammensvorne,“ da skulde Tuilerierne komme til at springe i Luften. Og der blev holdt endeløse Taler og Diskussioner i flere Maanedes; man drøftede Spørgsmaal om Organisation, om Maalet og Midlerne, om den fremtidige Regeringsform. Saa snart Rosa var kommen med Toddyen til Clémence, Ollet til Charvet og Robine, Raffen til Logre, Gavard og Florent og Snapsene til Lacaille og Alexander, blev Døren omhyggelig lukket og Mødet aabnedes.

Naturligvis hørtes Charvet og Florent med størst Interesse. Gavard havde ikke kunnet holde tæ, men havde efterhaanden faaet fortalt hele Historien om Deportationen til Cayenne, hvad der kastede en Martyrglorie over Florent. Hans Ord bleve til rene Trossætninger. En Aften blev Gavard vred over at høre sin fraværende Ven angreben og sagde:

„Sig ikke noget ondt om Florent, han har været i Cayenne!“

Men Charvet misundte ham dette Fortrin.

„Cayenne, Cayenne,“ hviskede han mellem Tænderne, „man har det vel ikke saa helt daarligt derovre, naar det kommer til Stykket!“

Og han forsøgte at bevise, at Forvisning er intet, at den største Lidelse bestaar i at skulle blive tilbage i det underkuede Land og med Rnebel for Munden være Vidne til Despotiets Triumf. Naar han ikke var bleven arresteret den 2den December, saa var det for Resten ikke hans Skyld. Han lod endog forstaa, at de, der lode sig fange, vare nogle gode Tosser. Denne galdeblandede Skinsyge gjorde ham til Florents systematiske Modstander. Diskussionerne endte altid imellem de to. Og de kunde blive ved at tale i Timevis under de andres andagtsfulde Tavsshed, uden at nogen Sinde den ene vilde erklære sig for slaaet af Marken af den anden.

Et af de mest yndede Themaer var Landets Reorganisation efter Sejrens Dag.

„Vi staa altsaa som Sejrherrer, ikke sandt? . . .“ begyndte Gavard.

Og naar det først var slaaet fast en Gang for alle, saa kom hver med sine Meninger og sine gode Raad. Der var to Lejre. Charvet, som bekjendte sig til Hebertismen, havde Logre og Robine paa sin Side. Florent, som altid drømte om at gjøre Menneffene bedre, erklærede sig for Socialist og støttede sig til Alexander og Lacaille. Hvad Gavard angik, da havde han intet imod yderliggaaende Freer; og da de andre undertiden ærgrede ham ved spydige Gentydninger til hans mange Penge, saa erklærede han sig for Kommunist.

„Der bør gjøres rent Bord,“ sagde Charvet i sin korte, syndige Tone. „Stammen er raadden, hug den om.“

„Ja, rigtig!“ afbrød Logre ham og rejste sig op for at gjøre sig mere imponerende. „Alt skal jævnes med Jorden, det siger jeg . . . Bag-
 efter kan man altid se, hvad der er at gjøre.“

Et billigende Smil saas bag Robines Skjæg. Han frydede sig ret i sin Tavsshed, naar de fremsatte Forslag bleve rigtig revolutionære. Hans Djne hvilede venligt paa de Tilstedeværende, naar Ordet Guillotine hørtes; han lukkede dem halvt i, som saa han den Ting foran sig, og som om hans

Hjærte rørtes derved; saa fløede han sig paa Hagen med Haandtaget af Stokken og lod en tilfreds Brummen høre.

„Men hvis I fælde Træet, saa maa der sørges for en ny Udsæd,” sagde Florent med en melankolsk Klang i Stemmen. „Jeg tror tvært imod, at Træet bør bevares, for at man kan indpode det nye Liv paa det . . . Den politiske Revolution har fundet Sted; nu maa der tænkes paa Arbejderklassen; vor Virksomhed bør udelukkende være social. Og lad dem vove at nægte Folket, hvad det forlanger! Folket er træet, det kræver sin Part.“

Disse Ord begejstrede Alexander. Han bekræftede med sit ærlige, tilfredse Ansigt, at det var sandt, at Folket virkelig var træet.

„Ja, og vi vil have vor Part,” tilføjede Lacaille med en mere truende Mine. „Alle Revolutionerne har kun gavnet Bourgeoisiet. Vi har haft nok af den Slags Revolutioner. Ved den næste kommer Turen til os . . .“

Men nu begyndte Uenigheden. Gavard tilbød at dele. Logre vilde ikke dele og svor paa, at det ikke var Pengene, det kom an paa. Men Charvets Stemme dominerede Larmen, og snart fortsatte han helt alene:}

„De enkelte Samfundsklassers Egoisme er en af Tyranniets stærkeste Piller. Folket bør ikke være egoistisk. Hjælper det os, saa skal det saa sin Andel . . . Hvorfor skulde jeg kæmpe for Arbejderen, naar Arbejderen vægrer sig ved at kæmpe for mig? . . . For Resten er det ikke derom, Sagen drejer sig . . . Der behøves ti Aars revolutionært Diktatur for at vænne et Land som Frankrig til at bruge Friheden paa rette Maade.“

„Saa meget mere som Arbejderen endnu ikke er moden og bør ledes af andre,” sagde Clémence i en bestemt Tone.

Hun tog kun sjældent Ordet. Som den høje, alvorlige Pige sad der mellem alle disse Mænd, havde hun en egen professoragtig Maade at at høre efter paa. Hun lænede sig tilbage mod Bræddewæggen, nippede nu og da til sin Grog og saa paa Talerne med rynkede Djenbryn og vidt udspilede Næsebor, en tavøs Billigelse eller Misbilligelse, som viste, at hun forstod den, og at hun havde sin egen vel grundede Mening selv om de Paris's Bug.

mest indviklede Spørgsmaal. Af og til rullede hun sig en Cigaret, pustede Røgen imod Loftet og blev mere opmærksom. Det var, som om Debatten førtes for hende, og som om hun sluttelig skulde affige Dommen. Hun troede at bevare Rærdigheden bedst ved at beholde sine Meninger for sig selv og ikke lade sig forlede til Hidfighed som Mændene. Først naar Diskussionen var naaet sit Kulminationspunkt, udslyngede hun en Frase, et kort og fyndigt Ord, „ramte Sømmet paa Hovedet,“ som Gavard sagde. I Grunden følte hun sig Mændene langt overlegen. Hun havde kun Respekt for den tavse Robine og lod sine store sorte Øjne hvile beundrende paa ham.

Florent lagde ligesom de andre ikke synderlig Mærke til Clémence. Hun var en Mand i deres Øjne. De gav hende kraftige Haandslag, naar hun kom. En Aften var Florent Bidne til Regnskabsopgjørelsen mellem Charvet og Clémence. Denne sidste havde lige hævet sin Løn, og han vilde nu laane ti Francs af hende. Men hun sagde nej; de maatte først have deres gamle Mellemværende afgjort. De levede sammen som Ægtefolk, men hver betalte altid sit; paa den Maade kom de ikke til at skylde hverandre noget, sagde de, bleve ikke Slaver af hverandre. Husleje, Kost, Bæst, Udgifter til Fornøjelser alt blev ført omhyggeligt til Bogs. Denne Aften opgjorde Clémence Mellemværendet og beviste Charvet at han skyldte hende fem Francs. Saa gav hun ham de forlangte ti Francs og sagde:

„Husk nu, at Du skylder mig femten . . . Du kan betale mig dem til den 5te, naar Du faar Penge for den lille Lebudiers Undervisning.“

Naar de kaldte paa Rosa for at betale Fortæringen, tog hver sine Penge frem. Charvet sagde leende, at Clémence var en Aristokrat, fordi hun drak Toddy, at hun vilde ydmyge ham, lade ham føle, at hun tjente mere end ham, hvad ganske rigtig var Tilfældet; men bag Latteren skjulte sig Værgrelse over at være den Lille paa det Omraade; trods hans Theori om Rjønneses Lighed pinte det ham; at hun havde større Indtægter end ham.

Om Diskussionerne end aldrig førte til noget, saa holdt de dog hele Tiden det lille Selskab i Aande. Der lød en forfærdelig Støj ud fra Værelset, og Ruderne dirrede som Trommestind. Undertiden blev Larmen saa stærk, at selv den blide Rosa tabte Taalmodigheden.

„De slaas nok derinde,” sagde Gæsterne inde i Skjenkestuen.

„Na, det har ingen Fare,” svarede Lebigre roligt. „Det er bare nogle Herrer, som passiare.”

Lebigre, der ellers plejede at vise sig meget stræng overfor urolige Gæster, lod det lille politiserende Selskab skride op efter Behag og kom aldrig med Bebrejdelser. Han kunde sidde i Timevis paa Bænken bag Disken i Skjorteærmer, Hovedet lænet tilbage mod Spejlet, Djnene følgende Rosa, som trak Flasker op eller gik omkring og tørrede Bordene af. Naar han var i godt Humør, og hun stod foran ham og skyllene Glas, plejede han at knibe hende i Læggene, uden at nogen kunde se det, hvilket Kjærtegn hun smilende fandt sig i; selv om han kneb haardt, røbede hun ham dog ikke ved at fare op. Imidlertid lyttede Lebigre ogsaa efter Larmen inde fra Separatværelset; naar de bleve højrøstede derinde gik han hen og satte sig op imod Bræddewæggen, eller han luffede Døren op og gik indenfor et Øjeblik. Til alt, hvad der blev sagt, nikkede han da billigende. Savard ytrede, at var der end ikke synderligt Stof til en Taler i Lebigre, saa kunde de dog stole sikkert paa ham, naar det en Gang „revnede” for Regeringen.

En Formiddag udbrød der Strid ovre i Hallen mellem en Fiskehandlerske og Rosa, der af Vanvare var kommen til at vælte en Kurv Sild og i den Anledning blev skjældt ud for „Politikarflud”, „Spionkjæreste” og lignende. Da Florent havde faaet Trætten bilagt, blev han opvartet med en lang Historie om Lebigre: han stod i Politiets Tjeneste; alle Menneſter vidste det; Frøken Saget sagde, at hun en Gang havde set ham gaa hen for at aflægge Rapport paa Politistationen; desuden var han en Nagertarl, som laante Smaafolk Penge mod blodige Renter og lejede Trækvogne ud mod en standaløs Betaling. Florent blev meget forbauset. Samme Aften fortalte han med dæmpet Stemme alt, hvad han havde hørt til de andre. Men de trak paa Skuldrene og lo af hans taabelige Mistanke.

„Stakkels Florent!” sagde Charvet spydigt; „han bilder sig ind, at fordi han har været i Cayenne, saa er Politiet stadig i Hælene paa ham.”

Savard gav sit Cresord paa, at Lebigre var „saa tro som Guld”. Men det var navnlig Bogre, som blev vred. Han for op og erklærede, at

han ikke vilde være med mere, naar man saadan uden videre skulde have Lov til at beskynde hverandre for at staa i Politiets Sold; saa vilde han hellere blive hjemme og slet ikke give sig af med Politik. Var der ingen, som havde Lyst til at sige, at han, Logre, hørte med til Politiet! Han, som havde været med i 48 og i 51, som to Gange havde været nær ved at blive deporteret! Og han saa sig om med et Blik, som vilde han med Djævels BOLD og Magt hamre den Overbevisning ind i dem alle sammen, at han ikke havde noget at skaffe med Politiet. De andre gebærdede sig, som vilde de sige: hvem kunde falde paa at tro saadan noget. Men Lacaille bøjede Hovedet, da han hørte Lebigre blive beskyldt for at drive Mager.

Denne Begivenhed bruskede snart i Diskussionernes Ordstrøm. Fra det Øjeblik Logre havde foreslaaet Dannelsen af et hemmeligt Selskab, trykkede Lebigre det lille Bærelses Stamgjæster endnu mere kraftigt i Hænderne end han hidtil plejede. Og dog var der kun ringe Profit ved saadanne Gjæster: de krævede aldrig ind to Gange. De nippede maadeholdent til Glassene og drak den sidste Draabe ud, naar de skulde til at gaa. Ude paa Gaden bleve de staaende et Øjeblik, medens Rosa satte Skodder for Vinduerne. Saa trykkede de hverandre i Haanden og gik hver til sit, tyggende Drøv paa deres egne Argumenter, ærgerlige over ikke at kunne banke deres Overbevisning ind i de andres Pander. Robines runde Ryg forsvandt i Retning af Rue Rambuteau, medens Charvet og Clémence gik ad Luxembourgkanten, Side om Side, holdende Trit som to Soldater, endnu diskuterende et eller andet politisk eller filosofisk Spørgsmaal, men aldrig Arm i Arm.

Komplottet modnedes langsomt. I Begyndelsen af Sommeren var der bestandig kun Spørgsmaal om at „vove et afgjørende Slag“. Florent, som fra først af betrugtede det hele med Mistillid, endte med at tro paa Muligheden af en revolutionær Bevægelse. Han tog Sagen alvorlig, udarbejdede og nedskrev Planer. De andre nøjedes med at bruge Munden. Lidt efter lidt vandt den fixe Ide, hvormed hans Hjerne beskæftigede sig hver Aften, saaledes Overhaand hos ham, at han til sidst tog sin Broder Quenu med hen hos Lebigres, naturligvis uden at tænke

paa noget ondt dermed. Han betragtede ham endnu stadig som sin Elev, hvem det var hans Pligt at bringe paa den rette Vej. Quenu var absolut Begynder paa Politikens Omraade. Men efter fem, sex Afteners Forløb havde han fundet sig til Rette i de nye Omgivelser. Han viste sig meget lærenem og lyttede altid med stor Erbødighed til sin Broders Ord, naar Lisa ikke var til Stede. Men hvad der især tiltalte ham, det var det nye, uvante i Omgivelserne, det at kunne slippe hjemme fra Viktualiehandelen og sidde i et Bærelse, hvor der blev raabt saa højt. Derfor skyndte han sig ogsaa at blive færdig med Arbejdet hjemme og komme af Sted saa han ikke gik glip af et eneste Ord af Diskussionen, der morede ham, uden at han dog var i Stand til at følge med hele Tiden. Den smukke Lisa mærkede meget godt, hvor travlt han havde med at blive færdig. Men hun sagde endnu intet. Naar Florent kom og hentede ham, gik hun ud i Døren, hvor hun blev staaende bleg og alvorlig og saa dem gaa ind hos Lebigres.

Frøken Saget kunde en Aften oppe fra sit Gavlkammer kjende Quenus Skygge paa de matte Bindusruder i det lille Bærelse, som vendte ud til Rue Pirouette. Hun havde en udmærket Observationspost der lige overfor. Hun kjendte til sidst hvert enkelt Skygge paa Armenes Bevægelser og Hovedets Form. Hun kunde sige med Bestemthed: „Der har vi den lange Fætter; der kommer Gavard, den gamle Gnier; det er den Puffel-ryggede, og der Clémence, den Humlestang.“ Naar Skyggerne bleve ivrige og bevægede sig uordenligt omkring mellem hverandre, følte hun en uimodstaaelig Lyst til at gaa ned hos Lebigres. Hun købte i Reglen Solbærlisør om Aftenen, sagde hun, fordi hun altid følte sig saa underlig om Morgenens, naar hun ikke strax nød lidt af Liføren. Sit hunovre fra sin Observationspost Dje paa Quenus svære Krop og tykke Hoved, saa ilede hun strax over hos Lebigres og lod Rosa skylle hendes lille Flaske af for derved at vinde Tid. En Aften da hun lige skulde til at forlade Vinstuen, hørte hun Viktualiehandleren sige med sin halvt barnlige Stemme:

„Nej, vi har ganske rigtig ingen Brug for de Fyre . . . De
Paris's Bug,

skulde sejes ud af Landet, alle de fine Deputerede og Ministre og hele deres Slæng!"

Næste Morgen Kl. 8 mødte Frøken Saget ovre i Viktualiehandelen. Der traf hun Madam Lecoeur og Carriette i Færd med at købe varme Pølser til deres Frokost. Da den gamle Frøken var bleven uenig med den smukke Normannerinde ved Købet af en Fisk og havde faaet dem paa sit Parti, saa havde de strax begge to forsonet sig med den smukke Lisa. Nu var Normannerinden ikke mere værd end en af hendes egne raadne Fisk; nu gik det ud over Miehudins frække Piger, som kun spekulerede paa at narre Mandfolkene af med deres Penge. Sagen var, at Frøken Saget havde ladet Madam Lecoeur forstaa, at Florent undertiden overlod Gavard den ene af de to Søstre, og at de saa alle fire drak og sværede hende hos Baratte, naturligvis for Gavards Penge. Den Tanke, at Gavard saaledes øbde sine Penge, gjorde Madam Lecoeur endnu mere galdegul i Ansigtet, end hun var i Forvejen.

Denne Formiddag var det Madam Quenu, hvem den gamle Frøken vilde ramme. Hun vendte sig om imod hende og sagde med sin blideste Stemme:

„Jeg saa Deres Mand i Gaar Aftes. Na, det kan nok være, de more sig der inde i det lille Bærelse! Hvilket Spetakkel de holder!"

Lisa saa ud paa Gaden, men hørte meget opmærksomt til; sandsynligvis vilde hun ikke lade sit Ansigt se. Frøken Saget gjorde en lille Pavse i Haab om at blive spurgt. Saa tilføjede hun og dæmpede Stemmen:

„De har et Fruentimmer inde hos dem . . . Na, naturligvis er det ikke Quenu, der har taget hende med, det siger jeg ikke, jeg ved jo ikke . . ."

„Det er Clémence," afbrød Carriette hende; „et langt, magert Pigebarn, som lever sammen med en Skolelærerpjalt . . . Jeg kender dem godt begge to."

„Kender dem? Na, ja saamænd!" sagde den gamle Frøken, der vidste udmærket Bested om Charvet og Clémence, men som kun gik ud paa at forurolige den smukke Lisa.

Denne stod ubevægelig og saa over imod Gallerne, som om noget

der ovre interesserede hende stærkt. Frøken Saget besluttede nu at anvende grovere Skjæts og sagde til Madam Lecoeur:

„De gjorde vel i at raade Deres Svoger til lidt mere Forsigtighed. De raabe de gyseligste Ting højt der inde. Mændene ere rent gale med deres Politik. Hvis nogen hørte det, saa kunde det blive dem en slem Historie.“

„Gavard gjør, hvad han lyster,“ sukkede Madam Lecoeur. „Det manglede blot, at de skulde arrestere ham. . . . Hvilken Skam og Sorg for Familien!“

Men hendes Øjne straaled af Glæde ved denne Tanke. Sarriette lo og sagde:

„Jules, han kan have Krammet paa dem, der tale ondt om Rejserdømmet . . . De skulde smides i Seinen alle sammen, fordi der, som han har forklaret mig, ikke er en eneste af dem, som duer til noget.“

„Ulykken er for Resten ikke saa stor, om en Person som mig faar deres uforsigtige Ytringer at høre,“ vedblev Frøken Saget. „De ved nok, at jeg hellere vilde lade Tungen skjære af end . . . Saadan sagde Quenu i Gaar Aftes . . .“

Hun holdt inde et Øjeblik. Lisa rørte sig lidt.

„Quenu sagde, at Ministerene, de Deputerede og hele Slængtet burde skydes.“

Denne Gang vendte Lisa sig om, kridhvid i Ansigtet, Hænderne knyttede under Forklædet.

„Har Quenu sagt det?“ spurgte hun skarpt.

„Ja, og en hel Del mere, som jeg ikke længer kan huske. Men det var mig, som hørte det, saa bryd Dem aldrig om det, Madam Quenu. De kjender mig og ved, at jeg er tavst som Graven. Jeg er erfaren nok til at vide, hvad der kan bringe en Mand fra Hus og Hjem og paa længere Rejser, end han skjotter om . . . Det bliver mellem os.“

Lisa var atter bleven rolig. For ingen Pris vilde hun, at nogen skulde tro, der herskede Uenighed mellem hende og hendes Mand. Derfor smilte hun tvungent og sagde med et Skuldertræk:

„Barnantig Snak, som ikke er til andet end til at le af.“

Da de tre Fruentimmer kom ud paa Gaden, bleve de enige om, at Liza havde sat et løjerligt Ansigt op. Alt det med Fættleren, Mehudins, Savard og Quenus Historier, som ingen troede et Ord af, det vilde nok tage en Ende med Forstrækkelse. Madam Lecoeur spurgte, hvad der blev gjort ved Folk, som arresteredes „for Politik“. Frøken Saget vidste kun, at man fra det Øjeblik af hverken hørte eller saa noget til dem mere, aldrig mere; Sarriette henfaste de derfor den Formodning, at de maaske bleve smidte i Seinen, som Jules vilde have det.

Ved Frokost- og Middagsbordet kom Liza ikke med den mindste Hentydning. Om Aftenen da Florent og Quenu gik hen hos Lebigres, var der intet usædvanligt at se paa hende. Men netop den Aften blev Spørgsmaalet om den fremtidige Regeringsform debatteret, og Klokken blev et, før Selskabet brød op. Quenu kom hjem med en urolig Samvittighed. Han aabnede og lukkede Dørene forsigtigt, gik paa Taaspidsjerne og med Armene strakte frem foran sig for ikke at støde mod Møblerne. Alt var stille. Han blev meget forbavsset ved at se, at Liza havde ladet Lyset staa og brænde inde i Sovewærelset. Da han trak Støvlerne af, slog Taffeluhret halv to saa højt og klart, at han forskrækket vendte sig om og saa med en truende Mine hen paa den forgylbte Guttenberg, der stod ovenpaa Uhret med en Bog i Haanden og saa ud, som vilde han ogsaa gjøre Spektakel. Henne i Sengen laa Liza med Ryggen vendt imod Quenu; han vidste meget vel, at hun ikke sov, at hun laa lysvaagen med Øjnene fæstede paa Bæggen lige overfor. Hendes brede, blege halvt blottede Ryg syntes at se hen paa ham med tilbagetrængt Brede, med en stræng Dommermine, der gjorde Quenu ganske ulykkelig. Han pustede Lyset ud, krøb forsigtig ind under Dynen og laa ganske stille helt ude paa Kanten af Sengen for ikke at komme til at røre ved sin Kone. Hun sov endnu ikke, det vilde han have svoret paa. Til sidst bukkede han selv under for Sønnen, ulykkelig over ikke at høre et Ord fra hende og uden at turde sige hende God Nat, ganske modløs overfor denne uforsonlige Kjødmasse, som han holdt sig i ærbødig Afstand fra.

Han sov længe den Morgen. Da han endelig vaagnede liggende midt i Sengen, saa han Liza sidde foran Sekretæren, i Færd med at ordne

nogle Papirer; hun var staaet op, uden at han havde mærket noget dertil. Han tog Mod til sig og spurgte ud fra Dynerne:

„Hvorfor har Du ikke vækket mig? . . . Hvad bestiller Du der?“

„Jeg rydder op i dine Stuffer,“ svarede hun med sin sædvanlige, rolige Stemme.

Han følte sig allerede betydelig lettet. Men hun vedblev:

„Man ved aldrig, hvad der kan ske; skulde Politiet komme . . .“

„Hvad for noget, Politiet?“

„Ja, hvorfor ikke? Nu, da Du giver dig af med Politif.“

Han satte sig op i Sengen, forbavsset og bragt ud af Fatning ved dette pludselige Angreb.

„Giver mig af med Politif, giver mig af med Politif,“ gjentog han; „hvad kommer det Politiet ved, jeg kompromitterer mig ikke.“

„Nej,“ svarede Lisa med et Skuldertræk, „Du taler bare om at skyde alle Mennesker.“

„Jeg! Gjør jeg!“

„Og Du raaber det højt henne paa en Vinstue . . . Frøken Saget har hørt det. Hele Kvarteret ved nu, at Du hører til de Røde.“

Han lod sig falde bagover i Sengen. Han var endnu ikke bleven rigtig vaagen. Lisas Ord lød for hans Øren, som hørte han allerede Politiets taktfaste Trin udenfor Døren. Han saa hen paa hende og forbavsedes over den Ro, hun udviste i et saa dramatisk Øjeblik.

„Du ved, jeg lader dig have din frie Billie,“ sagde hun lidt efter og vedblev at ordne Papirerne. „Jeg vil ikke bære Buxerne, som man siger . . . Du er Herre, Du kan udsætte dig selv, vor Kredit, vort Hjem for Fare . . . Jeg har kun at varetage Paulines Interesser.“

Han vilde protestere, men hun paabød ham Tavsshed med en Haandbevægelse og vedblev:

„Nej, sig ikke noget, jeg vil hverken trættes med dig eller høre Undskyldninger . . . Ja, havde Du spurgt mig til Raads, saa kunde vi have drøftet det sammen. Man tager Fejl, naar man tror, at vi Fruentimmer ikke forstaa os paa Politif . . . Skal jeg sige dig, hvad min Politif er?“

Hun havde rejst sig op og gav sig til at støve Vinduskarmen og Toiletbordet af.

„Min Politik det er ærlige Folks Politik . . . Jeg er Regeringen taknemmelig, naar min Forretning gaar godt, naar jeg kan spise min Mad i Ro, naar jeg kan sove uden at blive vækket af Geværskud . . . Hvordan gik det ikke i 48? Onkel Gradelle, en retscaffen Mand, viste mig sine Bøger fra den Tid. Han tabte over sex tusinde Francs . . . Nu da vi har Kejserdømmet, gaar al Ting godt, Handel og Vandel trives. Du kan ikke nægte det . . . Naa, hvad er det saa Du vil? Hvad er det, Du venter at opnaa, naar Du først faar skudt dem alle sammen?“

Hun stillede sig op foran ham med forslagte Arme; Quenu forsvandt næsten under Dynen. Han prøvede paa at forklare, hvad det var, hans nye Omgangsvener vilde; men han kunde ikke hitte Rede i Charvets og Florents politiske og sociale Systemer; han talte om misfjendte Principer, om Demokratiets Opkomst, om Samfundets Gjenfødelse, og blandede det hele sammen til en Vælling af Brøvl, saa Liza trak paa Skuldrene uden at forstaa et Ord deraf. Til sidst greb han til den Udvej at lade det gaa ud over Kejserdømmet: det var Ryggeløsheden, de flibrige Officere, det bevæbnede Tyveris Regering.

„Ser Du,“ sagde han, idet han kom i Tanker om en af Logres Fraiser, „vi ere et Bytte for en Bande Eventyrere, der plyndre, røve, myrde . . . Maalet er fuldt!“

Liza trak paa Skuldrene.

„Er det alt, hvad Du har at sige?“ spurgte hun med sin sædvanlige Koldblodighed. „Hvad angaar det saa mig, alt det Du der fortæller? Og mon det saa i det hele taget er rigtigt? . . . Naader jeg dig maaske til at være en uærlig Mand? Opfordrer jeg dig til ikke at betale dine Regninger, til at narre Kunderne og stable uredeligt tjente Penge op paa Ristebunden? . . . Du gjør mig til sidst vred! Vi ere ærlige Mennesker, vi, som ikke snyde eller myrde nogen. Det er nok. Hvad de andre gjøre, det kommer ikke mig ved; lad dem være nogle Slyngler om de lyster!“

Hun løstede stolt Hovedet og vendte ham igjen Ryggen.

„Og for at tjene dem, som ingen Ting har, skulde man blande sig

ind i slegt . . . Nej, saa vil jeg dog rigtignok hellere benytte mig af Djebliffet og støtte den Regering, som sørger for, at Forretningerne kunne gaa godt. Begaar den stygge Handlinger, saa vil jeg ikke vide noget derom. Jeg ved, at det gjør jeg ikke, jeg er ikke bange for, at Folk her i Kvarteret skulle pege Fingre ad mig. Det er altfor dumt at slaas med Bejrmøller . . . Du husker nok, at Gavard sagde, sidste Gang der var Valg, at den kejserligsindede Kandidat var en Mand, som havde gjort Fallit og var indviklet i en hel Del mislige Historier. Det var maaske sandt, jeg benægter det ikke. Alligvel har Du gjort meget klogt i at stemme paa ham, fordi det nemlig ikke var derom det drejede sig, fordi Du ikke skulde laane ham Penge eller gjøre Forretninger med ham, men simpelthen vise Regeringen, at Du var fornøjet med at se din Forretning trives."

Smidlertid mindedes Quenu nu en af Charvets Fraser, der gik ud paa, at „disse fede, tykmavede Borgere og Handlende, som støttede en Regering, der ogsaa var nær ved at forsluge sig, de burde aller først smides i Kloaken." Takket være dem og deres Omhed for deres Maver, laa Despotismen nu som en Mare paa Nationen. Quenu blev ikke helt særdis, før Lisa oprørtes og afbrød ham.

„Vaas! Min Samvittighed bebrejder mig intet. Jeg fylder ingen noget, jeg har aldrig rodet mig ind i Svindel, jeg kjøber og sælger gode Varer, jeg holder Priser med de andre . . . Det Du der siger, kan Du opvarte min Fætter, Saccards med. De lader, som om de ikke en Gang ved, at jeg lever her i Paris; men jeg er lige saa stolt som dem, jeg bryder mig ikke en Døjt om deres Millioner. Folk siger, at Saccard er en samvittighedsløs Spekulant. Det undrer mig ikke, han har altid været saadan. Han holder af at vælte sig i Penge, og saa smider han dem ud igjennem alle Vinduer som en Tøsse . . . At man læser Folk af hans Slags Tæxten, det kan jeg forstaa. Jeg har ingen Agtelse for Saccard, om Du vil vide det . . . Men vi, vi som leve fredeligt, som bruge femten Aar om at samle os Velstand, som ikke give os af med Politik, og hvis eneste Betyrning er vor Datters Opdragelse og

vor Forretnings Triksel, vi ere retskafne Mennesker . . . sig Du saa kun, hvad Du vil!"

Hun gif hen og satte sig paa Sengekanten. Quenus Tro var rokket.

"Hør nu en Gang," vedblev hun i en dybere Tone; "Du vil vel ikke have, kan jeg tænke, at de skal komme og plyndre din Butik, tømme dine Kældere og stjæle dine Penge? Hvis de Mennesker henne hos Lebigres sejrede, tror Du saa, at Du kom til at ligge saa varmt og godt næste Dag, som Du ligger nu? Og tror Du, at Du saa hver Morgen fredeligt kunde begive dig ned i Køkkenet og tage fat paa dit Arbejde? Nej, ikke sandt? Har jeg ikke Ret? . . . Men hvorfor taler Du da om at styrte Regeringen, som beskytter dig og sætter dig i Stånd til at lægge Penge op? Du har en Kone, Du har en Datter, dem bør Du først tage Hensyn til. Det vilde være Synd, om Du satte deres Lykke paa Spil. Kun Folk uden Tag over Hovedet og som intet have at tabe men alt at vinde, kun de længes efter at høre Gævæerne knalde i Paris's Gader. Har Du maaske Lyst til at lade dem flaa dig? Tro Du mig, bliv hellere hjemme, Du store Nar, sov godt, spis godt, tjen Penge, sørg for at have en rolig Samvittighed, sig til dig selv, at hvis Kejserdømmet gjør gale Streger, saa lad Frankrig klare den Sag alene. Frankrig har ikke Brug for dig!"

Dg hun gav sig til at le; Quenu var fuldstændig overbevist og omvendt. Hun havde dog naar alt kom til alt Ret; og hun var en smuk Kone, som hun sad der paa Sengekanten, frisk og sund i sit blændende hvide Linned. Medens Lisa talte, laa han og saa paa deres Portrætter, som hang henne over Kaminen; sikkert vare de brave Folk, de saa saa skikkelige ud, der i de forgyldte Rammer, begge to fortklædte og med veltilfredse Miner. Ogsaa Bærelset syntes ham at tale om Gjermændenes pletfri Samvittigheder og Grundhæderlighed; Tæpperne, Gardinerne og de Porcellænsvarer talte om Ugteparrets Stræbsomhed og Sands for Hygge. Dg Quenu frøb endnu længer ned under den Edberduns Dyne, hvor der var en behagelig Varme som i et Badekar. Det forekom ham, at han havde været paa Nippet til at skille sig af med alt det henne hos Lebigres, med sin dejlige Seng, sit hyggelige Bærelse, sin Viktualiehandel, som han

nu tænkte paa med Rørelse og Anger. Og fra Lisa, fra Møblerne, fra alle de Velstandens Bageteller, der omgav ham, udstrømmede der et vist Velvære, som hensatte ham i en saare behagelig Rigmandsdøs.

„Tossehoved," sagde hans Kone til ham, da hun mærkede, at han gav tabt, „der var Du flaaet ind paa en rar Vej. Men Du var bleven nødt til først at skride hen over vore Lig, over Paulines og mit. . . . Nu vil Du vel aldrig mere opkaste dig til Regeringens Dommer, vel? Alle Regeringer ere desuden lige gode. Man støtter den ene, man støtter den anden, det kan ikke være anderledes. Det hele, det kommer an paa, naar man bliver gammel, er at kunne leve fredeligt af sine Renter i Bevidstheden om at have tjent dem paa en ærlig Maade."

Duenu nikkede billigende. Han begyndte paa at retfærdiggjøre sig.

„Det er Gavard . . ." naaede han affurat at faa sagt.

Men hun afbrød ham i en streng Tone.

„Nej, det er ikke Gavard . . . Jeg ved nok, hvem det er. Den Person burde have tænkt nøje over sin egen Stilling og Sikkerhed, før han gav sig af med at kompromittere andres."

„Er det Florent, Du mener?" spurgte Duenu frygteligt efter et Øjeblikts Pause.

Hun svarede ikke strar. Hun rejste sig op og gik atter hen til Sekretæren, som kostede det hende stor Anstrængelse at betvinge sin Brede. Saa sagde hun skarpt:

„Ja, det er Florent . . . Du ved, hvor taalmodig jeg er. Ikke for alt i Verden vilde jeg stille mig imellem dig og din Broder. Familiebaandet er helligt. Men Maalet bliver til sidst fuldt. Lige siden din Broder kom, gaar al Ting værre og værre . . . For Resten vil jeg tie, det bliver vist det bedste."

Der indtraadte en ny Pause. Og da hendes Mand blev liggende ubevægelig henne i Sengen og saa op i Loftet med en forlegen Mine uden at sige noget, saa vedblev hun med fornyet Hæftighed:

„Og saa lader han til slet ikke at forstaa alt det, vi gjøre for ham. Vi have givet ham Augustines Bærelse, og den stakkels Pige ligger uden at beklage sig i et Hummer, hvor hun knap kan trække Vejret. Vi

føde ham fra Morgen til Aften, vi sørge for hans Tøj . . . Og hvad saa? Tager han ikke der imod, som var det den naturligste Sag af Verden! Han tjener Penge, og man ved ikke en Gang, hvor de bliver af, eller rettere talt, man ved det kun altfor godt."

"Men saa er der Arven," vovede Quenu at sige; det pinte ham at høre Broderen blive anklaget.

Lisa stod som forstenet. Hendes Brede lagde sig.

"Du har Ret, der er Arven . . . Regnskabet ligger i Skuffen. Han viloe ikke tage imod Pengene, Du hørte paa det, Du erindrer det vel nok? Det bevijer, at han er en Fyr uden Hjærne og uden Omløb i Hovedet. Havde han haft den mindste Smule Forstand, saa kunde han allerede have udrettet en hel Del med de Penge . . . Jeg kunde ikke lide at beholde dem, de trykkede mig . . . Jeg har allerede to Gange talt til ham om dem; men han vil ikke vide noget deraf at sige. Du skulde se at saa ham til at tage dem, skulde Du . . . Vil Du ikke nok prøve paa at tale med ham derom?"

Quenu svarede med en Brummen, og Lisa trængte ikke videre ind paa ham . . . nu da hun havde sørget for at stille sig selv i Redelighedens Lys.

"Nej, han er ikke som andre Menneſter," begyndte hun igjen. "Man kan aldrig være rolig, naar man har ham i Huset. Jeg siger det kun, fordi vi netop nu ere komne til at tale om ham . . . Jeg blander mig ikke ind i hans Levevis, men den bringer os i Folkemunde. Lad ham saa Kosten her, lad ham bo her, lad ham genere os, det kan jeg alt sammen finde mig i. Men hvad jeg ikke kan finde mig i, det er, at han roder os ind i Politiken. Dersom han endnu en Gang gjør dig forstyrret i Hovedet, dersom han kompromitterer os den mindste Smule, saa gjør jeg kort Proces med ham, det vil jeg lade dig vide en Gang for alle, hører Du?"

Florents Dom var fældet. Det kostede hende Austrængelse at tilbagetrænge den længe opsamlende Strøm af Bitterhed, hun havde paa Hjærtet. Han stødte an mod alle hendes Instinkter, gjorde hende

virkelig ganske ulykkelig. Hun kunde dog ikke lade være med at sige halv højt hen for sig:

„En Mand, som har ført et saadant Liv, som ikke en Gang har kunnet skabe sig et Hjem! . . . Jeg kan saa godt begribe, at han længe efter at høre Genværerne knalde. Lad ham kun udsætte sig for Ruglerne, om det kan more ham; men retskafne Mennesker skal han lade i Fred i deres Families Stjød . . . Jeg kan ikke fordrage ham! Han stinker af Fisk om Aftenen ved Bordet. Det betager mig rent Appetiten. Ham generer det ikke, han spiser væk og lige meget hjælper det paa ham! Han kan ikke en Gang blive fed, den Stymper, saa bundsfordærvet er han . . .“

Hun var gaaet hen til Vinduet. Der fik hun Øje paa Florent, som gik tværs over Rue Rambuteau hen imod Fiskehallen. Liza saa efter Svogeren med de spidse Skuldre og den krumme Ryg, og det Blik, hvormed hun ledsagede ham, var alt andet end velvilligt og røbede den faste Beslutning at ville sejre over ham.

Da hun vendte sig om, var Duenu staaet op. Der stod han i bar Stjorte, med Fødderne paa det bløde Tæppe, endnu ganske varm af Dynen; han var lidt bleg og lod til at være kjed af det daarlige Forhold, der herskede mellem hans Broder og hans Kone. Men Liza smilede venligt. Han blev formelig rørt, da hun rakte ham hans Socker.

IV.

Marjolin blev fundet sovende paa Torvet midt i en Bunte Hvidkaal med et stort Blad over sit friske Barneansigt. Det opklaredes aldrig hvem der havde henlagt ham der. Han var allerede en lille to-treaars Knægt, trivelig og munter, men saa lidt fremmelig, at han næppe kunde fremstamme nogle saa Ord, men kun forstod at le. Da en Grønthandlerske

opdagede ham under Kaalen gav hun sin Overræffelse Luft i et højt Skrig, der hidkaldte alle Nabokonerne; han laa rullet ind i et Stykke af et Sengetæppe og strakte Armene frem. Han kunde ikke fige, hvem der var hans Moder. Han faa med store undrende Øjne paa Konen, fom havde taget ham paa Armen. Hele Dagen taltes der ikke om andet paa Torvet end om ham. Han fpifte Kager, lo til alle Konerne og fandt fig prægtigt i de nye Dmgivelser. Konen, fom havde fundet ham, beholdt ham en Tid; faa tog hendes Naboverske fig af ham, og en Maaned senere gif han over i en tredies Hænder. Naar man fpurgte ham: „Hvor er din Moder?“ faa pegede han smilende paa alle Konerne omkring fig. Han blev Gallernes Barn, fulgte snart den enes, snart den anden Skjærter, fandt altid en beffeden Soveplads ved Fodenden af en Seng, fpifte Suppe snart her snart der, havde altid Klæder paa Kroppen og Kobberffillinger paa Bunden af fine hullede Lommer. En smuk blond Pige, fom folgte Lægeurter, havde givet ham Navnet Marjolin, uden at nogen vidste hvorfor.

Marjolin gif i fit fjerde Aar, da Mo'er Chantemesse en Dag fandt en lille Pige paa Fortovet i Rue Saint-Denis, henne i en Krog af Torvepladsen. Den Lille kunde vel være to Aar, men hun pludrede allerede op fom en Skade og radbræffede paa en meget elffværdig Maade Ordene med fin Barnemund; men Mo'er Chantemesse mente dog at kunne forftaa faa meget deraf, at hun hed Cadine, og at hendes Moder Aftenen i Forvejen havde fat hende ind i en Port og fagt, at hun ffulde vente oer; Barnet var faa falden i Søvn. Hun græd ikke, hun fortalte, at de bankede hende. Saa fulgte hun med Mo'er Chantemesse, helt fornøjet over den store Plads med de mange Menneffer og Grøntsager. Mo'er Chantemesse var en ffikkelig, lidt vranten Kone paa henved de tres; hun elffede Børn, selv havde hun mistet tre Dreng, da de endnu laa i Buggen. Hun ffik Medlidenhed med den lille Cadine og adopterede hende.

Men en Aften da Mo'er Chantemesse var paa Bejen hjem, holdende Cadine ved fin højre Hænd, fom Marjolin uden videre hen og tog hende i den venffre.

„Naada, Dreng,“ fagde den Gamle og fandsede, „Pladsen er lovet bort for i Nat, fom Du fer . . . Du ligger alffaa ikke mere hos den

lange Therese! Du er en rigtig Pigejæger, at løbe saadan fra den ene til den anden."

Han saa leende paa hende uden at slippe hendes Haand. Hun kunde ikke modstaa det smukke friske Barneansigt og sagde:

„Naa, saa kom med, Knægt . . . J lo kan ligge sammen."

Og med et Barn ved hver Haand gif hun hen i Rue du Gard, hvor hun boede. Marjolin var meget tilfreds med Opholdet hos Mo'er Chantemesse. Naar Børnene gjorde for megen Støj, daskede hun lidt til dem, fornøjet over at kunne skjænde paa dem, vaske Snavset af dem, putte dem ned under den samme Dyne. Hun havde lavet en lille Seng til dem af Overdelen af en gammel Trævogn. Det var en stor og noget haard Bugge, og den lugtede endnu af de Grøntsager, hun i saa lang Tid havde plejet at opbevare i den under vaade Klude for at holde dem friske. Da Marjolin var fire Aar, sov han og Cadine der med Armene slynge om hverandre.

De vorede op sammen, de saas altid gaa Haand i Haand. Om Natten kunde Mo'er Chantemesse høre, hvor de laa og hvistede til hverandre. Cadine kunde blive ved i Timevis med at fortælle Historier, som Marjolin hørte paa i stum Forbavselse. Hun holdt nok af at gjøre ham bange og lavede ofte selv sine Historier; saaledes fortalte hun ham en Nat, at hun havde set en hvid Mand med en stor ildrød Tunge staa ved Enden af deres Seng og se paa dem. Marjolin svedte af Angst og spurgte hende nærmere ud; saa gjorde hun Nar af ham og kaldte ham en Dumrian. Til andre Tider laa de og sparkede til hverandre under Dynen; Cadine trak Benene op under sig og lo af alle Kræfter, naar Marjolin ikke ramte hende men stødte sine Fødder haardt imod Bæggen. Saa maatte Mo'er Chantemesse op at holde Styr paa dem, og snart sov de atter ind med Hovederne paa den samme Pude. Sengen var saaledes længe et Slags Legeplads for dem; de tog deres Legetøj med hen i den, de spiste stjaalne Gulerødder i den; hver Morgen fandt deres Plejemoder til sin Forbavselse de mærkværdigste Ting deri, Flintesten, Blade, Ublerefter, Duffer lavede af gamle Klude. Om Morgenens naar det var koldt, lod hun dem blive liggende, nænne ikke at vække dem: Cadines mørke Haar og Marjolin's

blonde Krøller gik ud i et, og de smaa Ansigter laa saa tæt sammen, at det saa ud, som om Børnene varmede sig ved hinandens Aandedrag.

Dette Værelse i Rue du Lard var et stort forfaldent Kvistkammer med kun et Vindu, hvis Ruder vare fulde af Snavs. Børnene legede Skjul der oppe, gjemte sig i det store Klædeskab og under Mo'er Chantemesse's kolossale Seng. Saa var der desuden to eller tre Borde, som de krøb ind under paa alle fire. Det halvmørke Værelse var som gjort til at lege i, og rundt om i Krogene fandt de Grøntsager. Selve Rue du Lard var en smal, kun lidet befærdet Gade, som med en Buegang førte ud til Rue de laingerie. Tæt ved denne var den lave Gadedør, hvor igjennem man kom til en gammel Vindeltrappe, som førte op til Etagerne. Hele Huset var som et stort Stykke Legetøj for Cadine og Marjolin; om Morgenene morede de sig en Tid lang med at fylde Sten i Tagrenden oppe fra Kvistkammeret, og stor var Glæden, naar de hørte enkelte af Stenene rasle gjennem Nedløbsrenden. Men de slog af Banvare et Par Ruder itu og stoppede til sidst Renden saa fuld af Sten, at Mo'er Chantemesse af den Grund nær var bleven sagt op, og hun havde dog boet der i Huset i tre og fyrretyve Aar.

Cadine og Marjolin fandt nu paa at more sig med at kravle op paa de Bogne, som holdt udenfor paa Gaden, eller de gik hen i Pottemagergaden, hvis store Magasiner ydede en fortrinlig Legeplads. Naar de bleve trætte, gik de hen for at opsoge Mo'er Chantemesse. Smilende og Arm i Arm gik de tværs over Gaderne midt imellem de mange Bogne, uden Frygt for at blive overfjorte. De vare hjemme i og fortrolige med alle disse Gader. I Regnvejr spadserede de begge to alvorlige under en kæmpemæssig laset Paraply, som havde gjort Tjeneste i mange Aar som Tag over Mo'er Chantemesse's Trækvogn i daarligt Vejr; de satte den op henne i en Krog og kaldte den for deres „Hus“. I godt Vejr løb de omkring hele Dagen, saa de knap kunde røre sig om Aftenen for Træthed; de tog Fodbad henne ved Bandspringet, lavede smaa Dæmninger og Gluser i Rendestenene, gjemte sig under Grøntdyngerne, hvor de da sad og passiarede ligesom om Aftenen i Sengen. Naar man kom forbi en Dynge Salat, kunde man ofte høre en dæmpet Latter lyde ud fra den. Tog man saa

Salaten til Side, fandt man dem begge to liggende der under med spillende, urolige Djne som et Par Fugle, hvis Rede er bleven opdaget. Nu kunde Cadine ikke mere undvære Marjolin og Marjolin græd, naar han ikke kunde finde Cadine. Naar de kom fra hverandre, hvilede de ikke før de havde søgt bag alle Hallernes Skjorter, Kasser og Kaaldynger.

Mariolin gik i sit ottende og Cadine i sit sjette Aar, da Mo'er Chantemesse begyndte at skamme dem ud for deres Dovenskab. Hun lovede dem hver en Sous om Dagen, hvis de vilde hjælpe hende med at pille Løg og Kartofler og skrabe Gulerødder. De første Dage viste Børnene stor Iver. De satte sig hver paa sin Side af Udsalget med en Kniv i Haanden og vare meget lærnemme. Paa Bordet, som tjente Mo'er Chantemesse til Butik, laa Kartofler, Hvideroer, Gulerødder og Hvidløg, alt sammen pænt ordnet og lavet i Stand til strax at puttes i Gryden. Purreløg, Pastinak, Selleri og Roer laa i smaa Bundter, omviklede med Seglgarn, lige til at lægge i kogende Vand, og de forskjellige Slags Kaal var hakket. Cadine viste sig meget flinkere end Marjolin, skjønt hun var den yngste; hun viste stort Talent for at skrælle Kartofler, og hun bandt Grøntsagerne saa smukt i Bundter, at det kom til at ligne Buetter; med bare tre Gulerødder og tre Hvideroer kunde hun lave et lille Bundt, som kom til at se meget mere indholdsrigt ud, end det i Virkeligheden var. De Forbispaserende standsede leende, naar hun raabte med sin spæde Barnestemme:

„Madam, Madam, kom De hen hos mig . . . Kun to Sous for det store Bundt!“

Hun havde formelig sine Runder, hendes Barer vare godt kjendte. Mo'er Chantemesse sad imellem de to Børn og lo indvændigt ved at se dem udvise saa stor Alvor under Arbejdet. Hun gav dem ærligt og redeligt deres Sou om Dagen. Men til sidst blev de kjede af det, de voksede til og drømte om en større Fortjeneste. Marjolin var ikke noget fremmeligt Barn, hvad der ærgrede Cadine. Der var ikke mere Dmløb i hans Hovede end i et Kaalhovede, sagde hun. Og ganske rigtig, hvor mange Indtægtskilder hun end udsandt for ham, saa tjente han dog ingen Penge, han kunde ikke en Gang gaa Byærinder. Hun var derimod meget fløgtig. Da hun var otte Aar, meldte hun sig til Tjeneste hos en af de Sælgekoner, som

sidde rundt omkring Gallerne og sælge Appelsiner, og som have en hel Skare Smaa piger til Mellemhandlere; Cadine løb efter Folk paa Gaden med sine Appelsiner i Haanden og lod sig ikke afvise, før alt Haab var ude; naar hun havde udsolgt, vendte hun tilbage til Sælgekonen for at forsyne sig med nye Varer; hun tjente to Sous paa Dusinet, hvad der i gode Tider gav hende en daglig Indtægt af fem eller seks Sous. Næste Aar løb hun om og solgte Fruentimmerstads, hvorved der var større Fortjeneste; men da den Slags Handel var forbudt, gjaldt det om at være paa sin Post og have Dine med sig; hun sporede en Politibetjent i hundrede Skridts Afstand, strax forsvandt Varerne under hendes Forklæde, og hun gav sig med den uskyldigste Mine af Verden til at gnave paa et Æble. Senere solgte hun Rager. I Løbet af to Maaneder havde hun sammensparet sig fire Francs, købte en lille Bærefurv og gav sig til at handle med Fuglesrø.

Det var en langt større Forretning, hun nu drev. Om Morgenen tidlig stod hun op og indkjøbte sit Forraad af Hampefrø og Riddike; saa tog hun Vejen til Quartier Latin. Marjolin fulgte med. Hun vilde ikke en Gang tillade ham at bære Kurven paa Ryggen; hun sagde, at han ikke duede til andet end til at raabe ud; og i en slæbende Tone raabte han:

„Fuglesrø-ø-ø! Fuglesrø her!”

Saa tog hun Melodien op efter ham og sang:

„Frø til de smaa Fugle!”

„Hver gik paa sit Fortov og saa op imod Vinduerne. Paa den Tid bar Marjolin en stor rød Best, som naaede ham lige ned til Knæerne; den havde tilhørt salig Fa'er Chantemesse, en forhenværende Droskekuff; Cadine bar en blaa og hvidtærnet Kjole, lavet af et af Mo'er Chantemesse's gamle Overstykker. Alle Kanariefulglene oppe i Kvistkamrene i Quartier Latin kjendte dem. Naar de to Børn kom gaaende og gjentog deres Omkvæd, lød livlig Rvidren ud fra alle Burene.

Cadine solgte ogsaa Karse. „To Sous Bundet! To Sous!” Og Marjolin gik ind i Butikerne for at salbyde Varen. Centralhallerne vare paa den Tid lige bleve opførte; Cadine betragtede henrykt Blomstergangen, som løber langs igjennem Frugthallen. Udsalgene til begge Sider

lignede Blomsterbede, og ud fra dem strømmede en berusende Bellugt. Nede ved den ene Ende folgtes kunstige Blomster og Ligfranse. Det morede Cadine at spasere rundt mellem de mange Blomster, og Marjolin sagde, at hendes Haar lugtede saa fint. Hun forsikrede, at hun aldrig brugte Pommade, men at hendes Haar kom til at dufte saaledes, blot hun gik ned ad den lange Blomstergang. Til sidst blev hendes Kjærlighed til denne saa stærk, at hun tog Tjeneste hos en af Sælgekonerne. Nu fandt Marjolin, at hun duftede fra Hoved til Fod. Hun levede omgivet af Roser, Lilier, Violer og Konvaller. Han tog spørgende fat i hendes Skjort og sagde: „Det dufter af Konvaller.“ Saa tog han hende omkring Livet og sagde: „Det dufter af Lilier.“ Og Ermerne og Haandleddene: „Det dufter af Violer.“ Og Nakke, Hals, Kinder og Læber: „Det dufter af Roser.“ Cadine lo, kaldte ham en god Tosse og sagde til ham, at han skulde holde op med sine Narrestreger. Hun var virkelig som en frisk Buket.

Nu maatte den lille Cadine op Klokken fire om Morgenens for at hjælpe Konen, hun tjente hos, med at gjøre Indkjøb. Saa købte de hele Favnfulde Blomster hos Forstadsgartnerne, og Mos, Bregner og Vintergrønt til at omgive Buketterne med. Cadine betragtede undrende de Smykker, som de store, rige Gartneres Døtre bar, naar de spadserede ude i Haven. Paa den Hellige Marias, den Hellige Peters og den Hellige Josefs Dage begyndte Salget Klokken to om Morgenens; der blev da ofte solgt for over hundrede tusinde Francs afplukkede Blomster i hele Hallen og mange af Sælgerne kunde tjene indtil to hundrede Francs i Løbet af nogle Timer. Paa disse Dage druknede den lille Cadine mellem de mange Blomster, Gaaseurter, Resedaer og Stedmoderblomster, og hele Dagen var hun beskæftiget med at binde Buketter. I Løbet af nogle Uger havde hun opnaaet stor Færdighed heri og viste megen Smag. Hendes Buketter behagede dog ikke alle; nogle fandt dem altfor naivt sammensatte. Den røde Farve dominerede i dem alle. Om Morgenens naar hun kneb Marjolin i Armen eller skjændte paa ham, saa han kom til at græde, bar hun Buketter med skrigende røde Farver og en gennemtrængende Duft, og til andre Tider, naar hun var i en blidere Stemning, antog ogsaa Buketterne et blidere Præg og duftede mildere.

Cadine nærede størst Udfrygt for de hvide Sirener, af hvilke otte, ti Grene om Vinteren kostede femten til tyve Francs, og for Kameliarne, der vare endnu dyrere og bleve forsendte i Kasser, liggende paa et Lag Mos og bedækkede med et Lag Bat. Hun tog paa dem, som var det kostbare Smykker, uden at trække Vejret, af Frygt for at beskædige dem med sin Aande. Hun ordnede dem med den yderste Forsigtighed og talte om dem med dyb Alvor. Hun fortalte Marjolin, at en smuk, hvid Kamelia uden Fejl var noget ganske ualmindelig sjældent. Da hun en Dag lod ham beundre en saadan, udbrød han:

„Ja, den er meget nydelig, men jeg holder dog nok saa meget af dit lille Ansigt, det er smukkere end din Kamelia . . . De smaa blaa Narer der ligne Narerne i Blomsten.“

Han klappede hende paa Kinden. Saa stak han Næsen frem og sagde:

„I Dag dufter Du af Drangeblomster.“

Cadine kunde ikke finde sig i at være i en tjenende Stilling. Hun etablerede sig derfor til sidst selv for egen Regning. Da hun kun var tretten Aar gammel, og der endnu ikke kunde være Tale om at drive Handel i det Store fra et eget Stade i Blomstergangen, saa hængte hun en Slags langagtig Kuro om Halsen i en Snor og gav sig til at sælge Violbuketter til en Sous Stykket. Hele Dagen vandrede hun omkring i og udenfor Hallerne med sine Buketter stukne i Mos, saa det hele kom til at ligne et lille Bed. Denne Omflakken var hendes Glæde, nu var hun fri for at sidde stille paa et Sted hele Dagen og binde Buketter. Med en utrolig Fingerrærdighed bandt hun under sin Vandring Violerne sammen, sex eller otte ad Gangen med et Blad imellem og omvundne med en Traad, som hun bed over med Tænderne. Det saa ud, som om de smaa Violbuketter af sig selv skød op af Mossen. Arbejdende paa denne Maade gik hun langs Fortovene uden at se paa de flittige Fingre, men holdende Øje med de Spadsjerende og med Butikerne. Saa hvilede hun sig en Gang imellem i en Port og satte sit lille Blomsterbed ned ved Siden af sig. Ogsaa Violbuketterne kom til at bære Præget af hendes øjeblikkelige Stemning; nogle vare fredelige og smilende, andre uordenligt og vilgt sammensatte.

Marjolin fulgte hende troligt i Gælene. Han sagde til hende, at hun duftede saa stærkt af Violier, at han kunde mærke det i ti Skridts Afstand.

„Bliv nu ved Violerne,“ sagde han. „Gjør ikke oftere Forandring. Du dufter alt for godt nu.“

Og hun blev ved Violerne. Hun skiftede ikke mere Beskjæftigelse. Imidlertid voksede de to Børn til; ofte glemte hun sine Violier og gav sig til at løbe omkring i Kvarteret. Mange vare de Udflugter, de foretog til Hallerne. Dem kjendte de ud og ind, oppe og nede; de klavrede omkring under Tagene og legede Skjul i Kjælderhvalvingerne. De kjendte hver Krog i Hallerne, de elskede de store Galler, og disse gjengjældte deres Kjærlighed. De vare fortrolige med den kæmpemæssige Bygning, de vare ikke bange for Uhyret, thi de vare jo dets gamle Bekjendte. Og Hallerne syntes at smile til de to smaa Krabater, Boesien og Idyllen i den kæmpemæssige Bug.

Cadine og Marjolin sov ikke mere sammen hos Mo'er Chantemesse i den gamle til Seng omdannede Trævogn. Den Gamle, som stadig kunde høre dem passiare sammen om Natten, redte en Seng til Marjolin paa Gulvet foran Klædeskabet; men næste Morgen fandt hun atter ham og Cadine liggende Arm i Arm under det samme Tæppe. Saa lod hun ham ligge inde hos en Rabokone. Børnene bleve meget ulykkelige derover. Om Dagen naar Mo'er Chantemesse var ude, lagde de sig fuldt paaflædte ned paa Gulvet, Arm i Arm, som i Sengen; og det morede dem grumme meget. Senere hen gjemte de sig i Værelsets mørke Kroge, eller i Hallerne bag de mange opstablede Kasser. De vare frie og kjendte ikke til Skam, vare som Spurvene, der parre sig paa Tagene.

Nede i Kjældereren under Fjerkræhallen fandt de Lejlighed til at sove sammen. Det var en gammel Vane, hvis Indflydelse de ikke kunde frigjøre sig for; de gjennemtrængtes af en saadan Følelse af Velvære og Varme ved at hvile Arm i Arm, at de ikke kunde modstaa Lysten dertil. Nede i Kjældereren stod store Kurve med Fjer, som ydede et prægtigt Leje. Saa snart Mørket faldt paa, gik de derned og laa hele Natten varmt og godt i det bløde Leje, Dunene op over Hovedet. De plejede at slæbe deres Kurv langt bort fra Gasblusfene hen i en mørk Krog; der laa de da helt

alene, holdte vaagne ved de pludselige Hanegal, som løde ud i Mørket. Og de lo og kysjede hverandre, gennemtrængte af en Følelse, som de ikke forstod at give Udtryk, som de ikke kjendte. Marjolin var en Dumrian. Cadine pryglede ham ofte i Brede uden ret at vide hvorfor. Hun havde ved sin Løben om paa Gaderne set, hørt og forstaaet mere end ham, og Kyskene bleve snart varmere og lidenskabeligere, naar de om Aftenen lagde sig til Hvile i de bløde Fjer. Men de vedbleve at kyskes som i en Leg Høns og Haner rundt omkring dem kjendte ikke mere til Selvbekrejdelse og Skamfølelse end Marjolin og Cadine.

Fra nu af levede de i de store Galler som et Par unge, sorgløse Dyr, der fulgte Instinktets Bud, omgivne af disse Hobe af Fødemidler, op imellem hvilke de vare skudte som to Planter. I en Alder af sexten Aar var Cadine en faad, lækkersulten, sanselig og mørkføjet Pige, ret et Naturbarn. Marjolin var nu atten Aar, velnæret og sorgløs, hans Forstand var uudviklet, laa braf, han levede et blot og bart Følelsesliv. Hun gif ofte hjemme fra om Aftenen for at tilbringe Natten sammen med ham nede i Fjerkræfjælderen; hun lo nok saa ugenert Mo'er Chantemesse op i Djnene, naar den Gamle næste Dag løb rundt i Bærelset efter hende med en Fejekost; Cadine besvarede dristigt alle den Gamles Spørgsmaal og sagde, at hun bare havde tilbragt Natten med at figge Stjærner. Marjolin drev omkring og tog sig ingen Ting for; de Nætter Cadine lod ham ene, tilbragte han sovende paa Sække eller Kasser i den første den bedste Krog af Gallerne. Til sidst opholdt de sig bestandig i Gallerne. Det var deres Fuglebur, deres Stald, deres Krybbe, hvor de sov, kysjedes og levede paa et kæmpemæssigt Leje af Rjød, Smør og Grøntsager.

Men ved de store Kurve med Fjer hang de med en særegen Forkjærlighed. Naar Hjærtets Følelser bleve ømme og Mørket faldt paa vendte de tilbage til disse Kurve. Fjerene vare ikke adskilte fra hverandre. Der laa lange, sorte Ralkunfjer og hvide, glatte Gaasefjer, som kildrede dem i Ørene, naar de vendte sig paa det bløde Leje; der var Andedun, hvori de sank helt ned, og brogede Hønsfjer, der fløj op over Hovedet paa dem, ved hver Bevægelse de gjorde. Om Vinteren hvilede de i purpurøde Fasanfjer, i askegraa Lærkefjer, i silkebløde, plettede Fjer af Agerhøns,

Bagtler og Kramsfugle. Fjerene vare endnu varme, som da de sad paa Fuglene. Der var varmt som i en Rede i den store Kurv, hvor Marjolin og Cadine laa. Fjerene forekom dem som den brede Ryg af en Fugl, der fløj bort med dem, medens de laa der med Armene slynge om hverandre. Om Morgenens laa Cadine helt skjult nede paa Bunden af Kurven som under et Lag Sne, saa Marjolin maatte formelig lede efter hende. Hun rejste sig op i en Sky af Fjer og nogle af dem bleve hængende i hendes Haar, naar hun gik.

Et andet Skjulested fandt de i Hallen, hvor der folgtes Smør, Ug og Ost. En Mængde store, tomme Kurve ophobedes der hver Morgen. Imellem disse lavede de sig et Skjul. Naar de da havde faaet sig indrettet et lille Kammer der inde, lukkede de Afgangens til med en Kurv. Saa vare de som hjemme i deres eget Hus. Der kunde de kyskes ugenert. Det morede dem, at kun tynde Vidiesletninger skilte dem fra Mennekesmængden udenfor, hvis Larmen de kunde høre. Ofte lo de halvhøjt, naar Folk standsede et Par Skridt fra dem uden at ane, hvad der skjulte sig bag Kurvene; de lavede sig smaa Righuller, og i Kirsebærtiden slynge Cadine Stenene i Hovedet paa alle de gamle Koner, der kom forbi, hvad der morede dem saa meget mere, som de Gamle aldrig kunde begribe, hvorfra denne Hagl af Kirsebærstene kom. Ogsaa nede i Kjælderne løb de omkring, kjendte hver eneste mørk Krog og forstod at komme igjennem Gitrene, selv om de vare aldrig saa godt lukkede. En af deres største Fornøjelser bestod i at trænge ind paa den underjordiske Jernbanelinie, som løber hen under Gallerne og skiller disse enkelte Kjældere fra hverandre. Afgangens til Banen var spærret af en Række Egeplanter; men Cadine og Marjolin havde til sidst opdaget, at en af disse var mindre solid og kunde trykkes lidt til Side, saa at de nu bleve i Stand til at komme indenfor, saa ofte de lystede. Der vare de skilte fra Verden, og ovenfra lød den store Bys Larmen dumpt ned til dem. Der var mørkt dernede, hist og her brændte et enligt Gasblus. De gik omkring som i et Slot, der tilhørte dem, visse paa ikke at blive forstyrrede, lykkelige ved den kun af den overjordiske Summen forstyrrede Tavshed og ved det Mørke, der omgave dem og bragte en vis Poesi over deres barnligkaade Kjærlighedsforstaaelse. Gjennem

Egetræsbjælkerne til begge Sider trængte Lugten fra de tilstødende Kjældere ind til dem, Lugten af Løg, saltet Fisk, Ost og Fjerkræ. Det var en bestandig, ligesom nærende Madlugt, de indaandede, naar de kysfende laa der nede i deres underjordiske Bolig. Til andre Tider, naar Nætterne vare smukke, krøb de omkring paa Hallernes Tage, steg op ad de stejle Trapper i de smaa Taarne ved Hjørnerne af Hallerne. Der oppe var der udstrakte Spaseregange, Pladser, Marker, et helt lille Landskab, som ikke havde anden Gjermænd end de to. De foretog lange Rejser op ad det ene og ned ad det andet Tag. Undertiden vovede de sig endnu højere til Vejrs, op paa den anden, højereliggende Række af Tage; Cadine klavrede dristigt op ad Jernstigerne, og hendes Skjorter bølgede i Vinden som en Fane. Oven over sig havde de kun Stjærnerne. En dump Larm lød op til dem, omtrent som den rullende Lyd af et fjærrt Uvejr, man lytter til om Natten. Der oppe var Luften frisk, Morgenvinden sejede Hallernes madlugtende Aande bort. Naar Dagen gryede, sad de tæt ved Tagrenden og kysfedes som et Par Duer eller Spurve. Deres Kinder vare friske, røde; Cadine lo fornøjet, og Marjolin bøjede sig frem for at se ud over de endnu mørke Gader, Hænderne klemte om Tagrenden som en Fugleklo. Naar de, smilende ømt til hverandre som et Par Forelskede, der forlade et Skjul, steg ned fra Tagene, sagde de leende, at nu kom de lige ude fra Landet.

Det var i den Afdeling af Hallerne, hvor der solgtes Kallun, at de gjorde Claude Lantiers Bekjendtskab. Med Børns Lyst til at se Blod, se Dyr blive slagtede, gif de hver Dag derhen. Rundt omkring Hallen vare Rendestenene ganske røde; det morede de to at lave Dæmninger af Blade i dem og danne hele Smaasøer af Blod. De fulgte med stor Interesse Afslæsningen af Slagternes Bogne; navnlig de store Kurve, fulde af endnu blodige, fortsnudede Kalvehoveder morede dem. Og de fulgte med ned i Kjælderne, hvor deres Fødder klæbede fast i Blodpølene paa Flisegulvene. Det var dem en sand Fornøjelse at se Tungerne og Hjørnerne blive tagne ud af Kalvehovederne. Alle Begne stank der af Blod.

Genimod Aften mellem fire og fem kunde Cadine og Marjolin være visse paa at træffe Claude et eller andet Sted i denne Afdeling af

Gallerne. Der gik han omkring mellem Slagtere og Lastdragere, uden at bryde sig om Pus eller den Raaben og Skrigen, der stingrede i hans Øren, henrykt over alt, hvad han saa. Han gav ofte sin Begejstring Lust for Cadine og Marjolin, og de lange Rækker af ophængte Ørelunger lod til at volde ham større Glæde, end alle de græste Gudinders nøgne Yndigheder vilde have gjort.

Maleren blev de to Pariserbørns bedste Ven. Han elskede saadanne Naturbørn. Han drømte i lang Tid om at lave et kolossalt Maleri, som skulde forestille det unge elskende Par midt i Centralgallerne, omgivne af Løg, Fisk og Kjød, liggende paa et Leje af Fødevarer og væglende idylliske Rys. I et saadant Billede saa han et smukt Udslag af Positivismen i Kunsten, af den moderne, experimentale og materialistiske Kunst; hans Billede vilde blive et Slag i Ansigtet paa de gamle, forældede Skoler. Men i hele to Aar havde han gjort Udkast paa Udkast uden nogen Sinde at kunne træffe det Rette. Han ødelagde over et Dusin Lærreder. Han var vred paa sig selv men vedblev at omgaas sine to Modeller af en Slags haabløs Kjærlighed til sit stadig forsejlede Maleri. Naar han traf dem om Eftermiddagen, drev de alle tre omkring i Gallerne, han med Hænderne i Lommen og ivrigt studerende alt, hvad han saa.

De tre kjendte hver Krog i Gallerne, kunde have fundet Vej med lukkede Øjne, blot ved at lade sig lede af Lugten. Det morede dem at gaa hen gennem den store Rotunde i Kornhallen, et Slags uhyre, tungt Stenbur med en Masse opstablede Sække, og hvor Lyden af deres Skridt gav Ekko under Hvalvingerne. Derfra toge de i Reglen deres Udgangspunkt og spaserede nu rundt i alle de op til Gallerne stødende Gader, hvis Butiker de morede sig med at betragte. Hele Kvarteret var for dem som et dækket Bord, af hvis Retter de nok kunde have haft Lyst til at nyde.

Naar Cadine spaserede ene omkring med sine Violbuketter, vendte hun stadig tilbage til visse bestemte Butiksvinduer, som hun særlig yndede. Navnlig havde hun fastet sin Kjærlighed paa Taboureaus Bagerbutik med de mange dejlige Rager. Den lyse Butik med sine store Spejle og sine Marmorborde bedaarede hende, og hun gik i Reglen ind og købte sig

en Rage til to Sous. En anden Butik var der, som bragte hendes Tænder til at løbe i Vand, og det var et Postejudsalg; hun saa saa længe paa Postejerne, at Fristelsen til sidst blev for stærk, og Enden blev, at hun købte sig en hver Dag.

Cadine kunde ogsaa til sine Tider være koket. Hun fastede længselsfulde Blikke ind ad Modehandlernes og Guldsmedenes Vinduer, og hun lovede sig selv ved Lejlighed at købe en iøjnefaldende Kjole og et Par Drenringe. En Formiddag traf Claude hende hensunken i dybe Tanter foran en Damesfrisørs Vinduer. Hun stod og saa paa de mange Chignonner, Krøller og Flætninger. I Midten stod en omdrejende, elegant friseret Damebuste, hvis Bevægelser Cadine fulgte med dyb Interesse. Claude blev opbragt over at se Cadine staa og se paa „saadant noget elendigt Jur,“ og sagde, at Damen der inde var grim og daarlig malet. Men den Lille lod sig ikke overbevise; hun fandt Damen overordentlig smuk. Maleren vilde trække Cadine bort med sig og fløede sig ærgerlig i sin store sorte Baryk, men hun strittede imod, pegede paa en uhyre lang, tyk og rødlig Hestehaarsflætning og sagde, at den vilde hun grumme gjerne have.

Imidlertid havde Cadine og Marjorlin stiftet Bekjendtskab med Leon, Quenu-Gradelles Lærling, en Dag da han skulde bære nogle Bærer hen i Nabolaget. De saa ham tage Laaget af Kurven henne i en mørk Krog i Rue Mondétour og tage en Postej op af den med Fingrene. De fik strax store Tanter om ham. Cadine fattede den Plan, at skaffe sig sin Lyst til Postejer tilfredsstillet ved hans Hjælp; da hun næste Gang mødte Leon, viste hun sig yderst venlig imod ham og lod sig byde en Postej. Men det blev en Skuffelse; hun havde ventet, den skulde smage bedre. Hun kunde imidlertid godt lide Drengen; han saa saa pudsig ud i sin hvide Dragt, lignede en ung, skjælmst Konfirmandinde. Hun inviterede ham til en flot Frokost, som hun vilde give henne bag Kurvene i Smørasdelingen. Der gjemte de sig saa alle tre, hun, Marjolin og Leon, mellem de fire Bægge af Vidieflætninger. Bordet blev dækket ovenpaa en stor, endevendt Kurv. Der serveredes med Bærer, Nødder, Ost, Rejer, brunede Kartofler og Radiser. Osten var en Foræring fra en Sælgekone i Rue de la Coissonnerie. En Mand i Rue de la Grande-Truanderie havde solgt hende

for to Sous bruneede Kartofler paa Kredit. Resten, Bærer, Rødder, Rejer og Radiser, vare stjaalne rundt omkring i Hallerne. Det blev et prægtigt Frokostgilde. Leon vilde ikke staa tilbage og gjengjældte Frokosten med en Aftensmad, som indtoges oppe paa hans Kammer Klokken et om Natten. Han opvartede med kold Pølse, Gaaselever, Fisk og syltede Agurker. Duenu-Gradelles Viktualiehandel havde leveret det hele. Og nu fulgte Invitation paa Invitation, Frokostgilde paa Aftenselskab. Tre Gange om Ugen holdtes der smaa hyggelige Sammenkomster enten inde mellem Kurvene eller oppe paa Kvistkammeret, hvorfra Florent, naar han laa vaagen om Natten, kunde høre en dæmpet Larm af Tyggeredskaber og Latter lige til hen imod Daggrø.

Cadine og Marjolin vare nu fuldkommen lykkelige. Han spillede Kavalier og inviterede hende hen snart i den ene snart i den anden Krog af Hallerne for at traktere hende med de lækre Sager, han havde faaet Fingre i. En Dag stjal han en røget Sild, som de nød i Fryd og Gammen oppe paa Taget over Fiskehallen, tæt henne ved Tagrenden. Der var ikke en mørk Krog i Hallerne, uden at den maatte tjene til Skjul for det spisende og elskende Par. Kvarteret med sine mange Gadeudsalg, fulde af Rager, Frugter og andre Lækkerier, var ikke mere et lukket Paradis, udenfor hvilket de strejsede omkring med tomme Maver og lystne Blikke. Naar de strøg tæt forbi de udstillede Varer, gjorde de lange Fingre og stjal i en Fart en Blomme, en Gaandfuld Kirsebær eller lignende. Ogsaa Hallerne forsynede dem; de havde Djnene med sig og opsamlede raskt alt, hvad der falbt ned af Borde eller ud af Kurve, og i Nødsfald sørge de selv for ved et vel anbragt Pus at faa noget til at falde ned. Trods dette Rapseri løb Regningen svært op henne i Stegefjælderen i Rue de la Grande-Truanderie. Denne Butik var forsynet med kogte Muslinger, stegt Fisk, og lignende Sager. Somme Uger beløb Cadines Regning sig til tyve Sous; denne Gjæld trykkede hende, hun maatte sælge en urimelig Masse Biolbuketter for at faa den betalt, thi hun kunde slet ikke gjøre Regning paa Marjolin. Desuden var hun nødt til at gjengjælde Leon hans smaa Opmærksomheder; hun følte sig endog ganske skamfuld over aldrig at kunde have en Ret Kjøb paa Bordet, naar han var deres Gæst. Han endte

med til sidst at servere hele, store Pølser. Han plejede at stifte det hele ind paa Bryllet under Skjorten, naar han gik fra Køkkenet om Aftenen. Han trakterede baade med Pølse og Leverpostej; Brød maatte de undvære, og der blev ikke drukket noget. En Nat saa Marjolin, at Leon kyssede Cadine. Han lo deraf. Han kunde med Lethed have banket den lille Leon af, men han var ikke skinsyg paa Cadine, han behandlede hende som en gammel, paalidelig Veninde, man af Erfaring ved, man kan stole paa.

Claude deltog ikke i disse Gilder. En Dag greb han Cadine i at stjæle en Rødbede; han tog hende i Drene og skammede hende ud. Det fuldstændiggjorde hende, denne Tyvagtighed, sagde han. Og imod sin Villie følte han en Slags Beundring for de to Naturbørn, der uden Spor af Skrupler kyssedes og stjal, levede af de Smuler, der faldt fra Hallernes Bord.

Marjolin traadte i Tjeneste hos Gavard, tilfreds med ikke at have andet at bestille end at høre paa sin Husbonds endeløse Historier. Cadine løb stadig omkring med Blomster og fandt sig taalmodig i Mo'er Chantemesse's Skjænden. Begge to vedblev de at være lige naturlige, lige syndefulde, men ogsaa lige ufordærvede; de kjendte ikke til Skam, men fulgte deres Instinkt. De vare to Planter, skudte op af Hallernes fede Jordbund. Da hun var sexten og han atten Aar, besad de endnu Børns hele Naturalighed, og Skamrødmens farvede aldrig deres Kinder. Imidlertid begyndte Cadine at hengive sig til urolige Drømmerier, naar hun gik omkring med sine Violbuketter. Og ogsaa Marjolin følte en Slags uforklarlig Mangel paa Velbefindende. Han sneg sig undertiden bort fra den lille Blomsterpige, blev borte fra Maaltiderne, og gik hen til Viktualiehandelen for at kigge paa Madam Quenu ind igjennem Ruderne. Hun var saa smuk, saa fyldig og sund, at det formelig gjorde ham godt at se paa hende. Han blev til Mode, som havde han spist eller drukket noget godt. Naar han gik, tørstede han efter at gjense hende. I Begyndelsen saa han paa hende med samme Urefrygt, hvormed han plejede at se paa Urtekræmmerens eller Bagerens vel forsynede Vinduer. Men snart drømte han om at

flynge sin Arm omkring hendes Liv og berøre hendes fyldige Arme med sine Hænder.

I den sidste Tid saa Marjolin den smukke Lisa hver Morgen. Hun kom nemlig forbi Gavards Butik og plejede at standse et Øjeblik for at passiare lidt med Fjerkræhandleren. Hun besørgede selv sine Indkjøb, sagde hun, fordi saa blev hun da ikke snydt for de Penge. Men Sandheden var, at hun vilde prøve paa at saa Gavards Tunge paa Gled; ovre i Viktualiehandelen var han forsigtig og tilbageholden; i sin egen Butik snakkede han op og fortalte løst og fast. Hun havde tænkt, at hun gjennem ham nok skulde saa nøje Bested om alt, hvad der passerede henne hos Lebigres; thi hun stolede ikke synderlig paa Frøken Saget, hendes hemmelige Politi. Men den snakkesalige Gavard fortalte hende en Mængde Ting, som satte hende i stor Uro. To Dage efter den Forklaring, der havde fundet Sted mellem hende og Quenu, vendte hun meget bleg hjem fra Gallerne. Hun betydede ved et Tegn sin Mand, at han skulde følge med ind i Spisestuen. Efter at have lukket Dørene sagde hun:

„Vil din Broder da absolut bringe os paa Skafottet! . . . Hvorfor har Du skjult for mig, hvad Du vidste?“

Quenu svor paa, at han vidste ingen Ting. Han forsikrede højtideligt, at han ikke senere havde været hos Lebigres, og at han aldrig oftere vilde sætte sine Ben der. Hun vedblev med et Skuldertræk:

„Det gjør Du vel i, med mindre Du har Lyst til at sætte dit Hovede paa Spil . . . Florent har et eller andet for, det mærker jeg godt. Jeg har hørt nok til at kunne sige mig selv, hvad Ende det vil tage med ham . . . Om ikke lang Tid har han igjen Slavelænken om Fødderne, hører Du?“

Efter et Øjblids Tavshed vedblev hun roligere:

„Na, den Stakkel! . . . Han kunde have haft det som Blommen i et Æg, kunde være bleven en retskaffen, hæderlig Mand igjen, han havde kun gode Exempler for Dje. Men det ligger ham i Blodet; han brækker nok Halsen med sin Politif . . . Jeg vil have en Ende paa det Quenu, hører Du? Jeg havde advaret dig.“

Hun betonedes de sidste Ord stærkt. Quenu bøjede Hovedet og ventede paa at høre sin Dom.

„For det første skal han ikke længer have Kosten her hos os,“ sagde hun. „Det er nok, at han ligger her. Han tjener Benge, lad ham selv sørge for Føden.“

Han gjorde Mine til at afbryde hende og protestere, men hun vedblev hæftigt:

„Nu, saa vælg imellem ham og os. Jeg sværger dig til, at jeg gaar min Vej med min Datter, hvis han skal blive her længer. Vil Du, at jeg skal sige dig min Mening? Godt: Han er et Menneske, som er i Stand til alt, og han er kommen her for at bringe Forstyrrelse ind i vort Hus. Men jeg skal nok bringe Orden og Fred ind i det igjen, det kan Du stole paa . . . Du har vel forstaaet mig: enten ham eller mig!“

Hun lod sin Mand sidde ene tilbage og gik ud i Butiken, hvor hun med et elskværdigt Smil folgte et halvt Bund Leverpostej til en Kunde. Gavard havde i en Samtale med hende om Politik ladet sig forlede til i sin Tver at sige, at hun skulde snart saa at se, hvordan de skulde jævne det hele med Jorden, og at der kun behøvedes to resolute, modige Mænd som hendes Svoger og ham selv for at saa sat Jld paa hele Butiken. Denne Sammensværgelse, hvortil Gavard paa en forblommet Maade hentydede, var det, der havde gjort hende bange. Hun saa i Tanterne sit Hus omringet af en Skare Politibetjente, saa sig selv, Quenu og Pauline kneblede og alle tre fæstede ned i et Fangehul.

Ved Middagbordet samme Aften viste hun en isnende Kulde; hun hød ham ingen Ting og sagde flere Gange:

„Det er mærkværdigt, saa meget Brød vi har maattet bruge ved Bordet i den sidste Tid.“

Florent forstod til sidst Meningen. Han mærkede, at hun behandlede ham som en paatrængende Slægtning, hun helst vilde være af med. I de sidste Par Maaneder havde Lisa ladet ham gaa med Quenus gamle, slidte Benklæder og Frakker; og da han var lige saa mager, som hans Broder var før, hang Læserne ned omkring ham paa den mærkværdigste Maade. Hun forsynede ham ogsaa med lutter gammelt Linned, med lappede og atter

lappede Lommeørklæder, Lagener, der kun kunde bruges til Bifestykker, slidte hullede Skjorter, der vare altfor korte til ham. Desuden inddrog hun alle de mange Smaaopmærksomheder, hun i Begyndelsen havde vist ham. Hele Huset trak paa Skuldrene ligesom den smukke Lisa, naar han kom; August og Augustine vendte ham Ryggen, og den lille Pauline gjorde paa sin barnlige, ligefremme Maade Nar af Pletterne paa hans Klæder og Hullerne i hans Linned. I de sidste Dage pinte det ham navnlig at sidde til Bords. Han turde næppe spise, da han godt mærkede, at Moder og Barn holdt Øje med hver eneste Bid han tog. Quenu sad og saa ned i sin Tallerken. Hvad der navnlig voldte Florent Kvaler, det var, at han ikke vidste, hvordan han skulde bære sig ad med gjøre en Ende paa denne Tilstand. I en hel Uge havde han gaaet og grundet paa, hvordan han skulde saa sagt, at han for Fremtiden vilde spise ude; men han turde ikke tale rent ud.

Den sølsomme, karaktersvage Florent levede i saadanne Illusioner, at han endog var bange for at støde sin Broder og Svigerinde for Hovedet ved at sige, at han ikke mere vilde spise hos dem. Han havde brugt over to Maanedes for at komme rigtig til Klarhed over Lisas fjendtlige Sindelag; endnu frygtede han for, at han dog alligevel tog fejl; han fandt hende altfor opmærksom imod ham. Hans Uegennyttighed gjorde endog, at han slet ikke mærkede noget til Manglerne ved sin Paaflædning; han tog absolut intet Hensyn til sin egen Person, og hans Uegennyttighed blev derved snarest at betragte som en Fejl. Ikke en Gang da han følte sig blive puffet ud af Huset lidt efter lidt, tænkte han et eneste Øjeblik paa Arven efter den gamle Gradelle, paa den Afvikling af Mellemværendet, som hans Svigerinde havde foreslaaet ham. For Resten havde han fastsat sit fremtidige Budget: af de Penge, Madam Verlaque lod ham beholde af hans Gage, og tredive Francs for nogle Undervisningstimer, den smukke Normannerinde havde skaffet ham, beregnede han de atten Sous til sin Frokost og sex og tyve Sous til Middagsmaden. Det var mere end tilstrækkeligt. Endelig tog han da en Formiddag Mand's Mod og Hjærte til sig; han erklærede, at det paa Grund af de nye Timer, han havde faaet, var ham

Paris's Bug.

umuligt at komme hjem til Spisetiderne. Han blev rød i Hovedet ved denne Løgn og begyndte at gjøre Undskyldninger:

„De maa endelig ikke være vred paa mig derfor. Min Elev har ikke fri paa nogen anden Tid . . . Men det gjør intet, saa spiser jeg ude; jeg skal nok komme og sige God Nat i Løbet af Aftenen.“

Den smukke Lisa stod kold og rolig, hvad der gjorde ham endnu mere forvirret. Hun havde ikke selv villet give ham Afsked paa graat Papir; for ikke at give det Udseendet af, at hun gjorde ham Uret, havde hun foretrukket at vente, til han selv fortrak med det gode. Hun undgik nu enhver venlig Tilnærmelse, der kunde have holdt ham tilbage. Men Quenu blev lidt rørt og udbrød:

„Ja, har Du endelig mere Lyst til at spise ude, saa gjør Du kun det . . . Du ved da i det mindste, at vi ikke slaa Haanden af dig! Kom og spis til Middag hos os om Søndagen.“

Florent skyndte sig bort. Hans Hjerte var tungt. Da han var gaaet, vovede den smukke Lisa ikke at bebrejde sin Mand den Svagthed, han havde vist ved at invitere Broderen til Middag om Søndagen. Hun stod jo nu som Sejrherre, hun trak atter Bejret frit, Lusten i hendes Stuer var renset. I øvrigt vedblev hun stadig at være paa sin Post. Efter en Uges Forløb vaagnede hendes Betsymringer med fornyet Styrke. Hun saa kun Florent en Gang imellem om Aftenen, og hun indbildte sig, at han foretog sig de skrækkeligste Ting der oppe paa Augustines Bærelse, at han lavede en Helvedesmaskine, eller at han oppe fra sit Vindu gav Signaler til de andre Sammensporne for i et Nu at kunne rejse Barrikader rundt om i alle Gader. Gavard saa uhyre hemmelighedsfuld ud; han svarede aldrig med andet end en Hovedrysten og lod Marjolin passe Butiken hele Dage i Træk. Den smukke Lisa besluttede at skaffe sig ren Bæstelse om, hvad der var i Gjære. Hun vidste, at Florent havde faaet en kort Permission, og at han og Claude Lantier vilde tage ud for at besøge Madam Francois i Nanterre. Da han skulde rejse tidligt om Morgenens og først komme tilbage igjen sent om Aftenen, saa tænkte hun paa at invitere Gavard til Middag; Maden og Vinen vilde sikkert bringe hans Tunge paa Gled. Men hele

Formiddagen gik hun omkring uden at kunne træffe Bildthandleren. Om Eftermiddagen vendte hun igjen tilbage til Hallerne.

Marjolin var ene i Butiken. Han sad og halvsov der i Timevis, Benene lagte op paa en Stol og Hovedet lænet op imod Væggen. Foran ham hang Raadyr med Hovedet nedad. Forbenene brækkede og bundne op om Halsen, store Harer og plettede Algerhøns og prægtige Fasaner med lange, brogede Haler. De mange Fjer mindede ham om Cadine, om Nætterne tilbragte der nede i de bløde Kurve.

Den smukke Lisa traf Marjolin siddende midt imellem alt Fjerkræet. Eftermiddagen var varm, og en trykkende hed Luft strømmede ind til dem udefra. Da han fik Øje paa hende rejste han sig hurtigt op, rød i Hovedet. Han var altid fejtet og forlegen overfor hende. Og da hun spurgte ham, om Gavard var hjemme, stammede han:

„Nej, jeg tror ikke; han var her nylig, men han er gaaet igjen.“

Hun saa smilende paa ham; hun kunde godt lide ham. Hun lod den ene Haand hænge ned ved sin Side og mærkede pludselig noget varmt berøre den. Hun gav et lille Skrig og trak Haanden til sig. Nogle Kaniner, som hun ikke havde lagt Mærke til, snuste til hendes Skjorter, og en af dem var sprungen op paa en Kasse og havde sliffet hendes Haand.

„Åa,“ udbrød hun leende, „det er Kaninerne, som tjæle for mig.“

Hun bøjede sig ned og vilde klappe en hvid Kanin, men den smuttede hurtig bort. Saa spurgte hun:

„Kommer Gavard snart hjem igjen?“

Marjolin svarede, at det vidste han ikke. Hans Hænder rystede lidt. Med tøvende Stemme vedblev han:

„Maaske er han nede i Kjælderne under Hallerne . . . Jeg tror, han sagde, at han vilde gaa derned.“

„Saa vil jeg vente paa ham,“ svarede Lisa. „Vi kunde jo lade ham vide, at jeg er her . . . Eller jeg kunde jo selv gaa ned til ham. Ja, det Indfald var ikke saa galt. Nu har jeg i fem Aar gaaet og lovet mig selv ved Lejlighed at gjøre en lille Udflugt ned i Høvelvingerne

under Gallerne . . . Du kan jo vise mig Vej, ikke sandt? Du maa forklare mig al Ting."

Han var bleven rød i Hovedet. Han skyndte sig at gaa i Forvejen ud af Butiken og sagde:

"Som De vil, Madam Lisa; det kan jeg meget godt."

Men da de kom til Nedgangen blev den smukke Lisa staaende paa det nederste Trin og saa ind under de mørke Hvælvinger med de mange Piller og Søjler. Hvad der holdt hende fra strax at gaa videre, det var ikke blot Mørket, men ogsaa den varme, gennemtrængende Lugt, som slog dem i Møde.

"Her lugter grimt," sagde hun. "Det maa ikke være sundt at færdes her nede."

"Da befinder jeg mig meget vel her," svarede Marjolin forbauset. "Lugten er ikke saa slem, naar man først bliver vant til den. Desuden er her saa dejlig varmt om Vinteren."

Hun fulgte bag efter ham og sagde, at den gennemtrængende Lugt af Fjertræ kunde hun ikke lide, og at hun sikkert ikke vilde kunne spise Kyllingesteg i de første Maanedre. Imidlertid skrede de hen under den ene Hvælving efter den anden; hist og her brændte et enligt Gasblus som i en By, hvor alle ere gaaede til Hvile. Marjolin gjorde Lisa opmærksom paa, at Lejernes Navne stode paa en Plade foran paa hvert Afslukke.

"Gavards er langt der henne," sagde det unge Menneske og vedblev at gaa videre.

Han drejede til venstre, og de kom til et mørkt, smalt Rum. Gavard var der ikke.

"Det kan være det samme," sagde Marjolin. "Jeg skal alligevel vise Dem vore Dyr. Jeg har Nøglen hos mig."

Den smukke Lisa gik bagefter ham i det tætte Mørke. Da mærkede hun ham pludselig tæt op ad sig; hun troede, at han i Mørket var løbet lige imod hende, og trak sig lidt tilbage; . . . hun gav sig til at le og sagde:

„Ja, hvis Du tror, jeg kan se noget inde i saadant et Hul, saa tager Du rigtignok fejl!“

Han svarede ikke lige strax; saa fremstammede han, at der altid stod et Lys inde i Afslukket. Men han stod og famlede og kunde ikke finde Nøglehullet. Hun vilde hjælpe ham og mærkede hans varme Hænder mod sin Hals. Da han endelig fik Døren lukket op og Lyset tændt, lagde hun Mærke til, at han stod og rystede, og hun udbrød:

„Store Tosse! Hvor er det muligt, at nogen kan komme i en saadan Bevægelse, blot fordi en Dør ikke vil lade sig lukke op! Trods dine store, flodsede Fingre er Du en Pige.“

Hun gik længere frem. Gavard havde lejet to Rum, som han havde omdannet til et ved at tage Skillevæggen bort. Gæs, Vender og Ralkuner gjorde et forfærdeligt Spektakel for neden; og paa Bæggene hang der tre Rækker store Kasser med Høns og Kaniner. Gitteret ved Indgangen var fuldt af Støv og Udderfoppespind; der lugtede slemt, men Lissa vilde af Hensyn til Marjolin ikke lade sig mærke med noget. Hun stak Fingre ind mellem Tremmerne foran Kasserne og beklagede de stakkels Høns og Kyllinger, der vare stuede sammen saa de knap kunde røre sig. Hun hjærtegnede en And, som krøb sammen i en Krog, det ene Ben var brækket; Marjolin fortalte, at den skulde slagtes samme Aften, da de vare bange for, at den ellers skulde dø i Løbet af Natten.

„Men hvordan bærer man sig ad med at give dem noget at æde?“ spurgte hun.

Saa forklarede han hende, at Fjerkræ ikke vil æde i Mørke. Man er nødt til at tænde Lyset og vente, til Dyrene ere færdige.

„Det er morsomt at se paa,“ vedblev han; „aller bedst som de æder, holder jeg Haanden for Lyset, og paa en Gang stanser de alle sammen og blive saa stille, som om Solen var gaaet ned . . . Og det er strengt forbudt at gaa sin Vej og lade Lyset blive staaende og brænde. Forleden Dag havde Mo'er Palette nær sat Ild paa det hele; en Høne sprang op og væltede Lyset ned i Galmen.“

De gik nu ud igjen. Lissa tørrede Fødderne af og løste lidt op i Kjølen for ikke at tilsmudsse den. Han pustede Lyset ud og laasede Døren

af. Hun var ikke fri for at være lidt bange ved at gaa alene der i Mørket ved Siden af ham; hun gik i Forvejen; da han naaede hen til hende, sagde hun:

„Det morer mig, at have set alt det. Der findes nede under Gallerne Ting, som man ingen Anelse har om. Tak skal Du have. Jeg vil nu se at komme op i en Fart; de kan vist ikke vide der hjemme, hvor jeg bliver af. Kommer Gavard, saa sig til ham, at jeg maa tale med ham strax.“

„Men han er vistnok henne paa Slagtepladsen,“ sagde Marjolin. „Har De Lyst, saa kunne vi gaa derhen.“

Hun svarede ikke; hun mærkede hans varme Aande mod sit Ansigt, og Blodet for hende op i Kinderne. Hun følte sig lidt ilde til Mode ved at høre Marjolin's Trin bagved sig. Hun standsede og lod ham igaa foran. Der var stadig mørkt og tavst rundt om dem. Lisa lagde Mærke til, at han valgte den længste Vej. Paa en Gang stode de ved den underjordiske Jernbanelinie; han tilbød at skaffe hende ind paa den anden Side af Egeplanterne, men hun sagde, at det var ikke Umagen værd, hun saa godt nok, hvor hun stod. Paa Tilbagevejen herfra traf de Mo'er Palette, som var i Færd med at lukke op for en stor, firkantet Kuro, ud fra hvilken der lød en stærk Larm af Bingeslag. Da hun havde faaet Baandene omkring Laaget løfte, fløj dette pludselig i Vejret, og Kurvens Indhold, nogle store Gæs, toge skrigende Flugten. Lisa kunde ikke bare sig for at le af den gamle Kone, der jamrede sig og bandede, medens hun holdt fast paa to Gæs, det var lykkedes hende at gribe. Marjolin havde givet sig paa Jagt efter en tredie. Man hørte ham løbe langt inde i Mørket, og lidt efter kom han bærende med Dyret. Mo'er Palette, en gammel gusten og rynket Kone, tog Gaasen i sine Arme og holdt den ind til sig i samme Stilling som den antike Leda med Svanen.

„Naa, da var det godt, Du var her og kunde hjælpe mig,“ sagde hun; „forleden Dag maatte jeg slaas med en; jeg havde min Kniv hos mig, og saa skar jeg Halsen over paa Dyret!“

Marjolin var ganske forpustet. Da de naaede hen til Slagtepladsen, hvor der brændte flere Gasblus, saa Lisa, at hans Dine lyfte

med en usædvanlig stærkt Glans. Han plejede ellers altid at slaa Djnene ned som en ung Pige overfor hende. Hun fandt, at han var kjøn, som han stod der med sine brede Skuldre, sin friske Ansigtssfarve og sit blonde, krøllede Haar. Hun saa venlig paa ham, som en Kvinde ser paa et ungt Menneske, hvem hun endnu uden Fare kan vise sin Beundring for, og atter slog han Djnene ned.

„Der ser Du, Gavard er her ikke,“ sagde hun. „Du er Skyld i, at jeg har spildt min gode Tid.“

Saa gav han sig til at fortælle op om, hvordan det gik til ved Slagtingen og Plukningen af Fjerkræet. Han lod hende føle paa de store Dyrer af Fjer, som laa rundt om og fortalte, at Prisen kunde løbe op til ni Sous Pundet, og at Dyrene plukkedes strax efter Slagtingen, da Fjerene saa vare nemmest at faa revne af. Han syntes uudtømmelig, og da Stoffet endelig slap op, førte han hende helt hen i Baggrunden og viste hende Ventilationsapparatet, hvor igjennem den kvalme Kjerderlugt førtes op til Jordens Overflade.

Marjolin tav og trak Bejret dybt; hans Næseboer bevægede sig uroligt, hans Blik veg ikke mere fra Lisa, al Frygt havde forladt ham.

„Det var smukt af Dig at vise mig alt det,“ sagde den smukke Lisa, „naar Du kommer over i Viktualiehandelen, skal jeg forære dig noget.“

Hun tog ham under Hagen, som hun saa ofte gjorde, uden at lægge Mærke til, at han ikke længer var noget Barn. Hun var i en underlig blid, bevæget Stemning. Maaſke lod hun sin Haand dvæle noget længere end sædvanligt ved den fine, bløde Hage. Ved dette Kjærtegn gav han efter for Instinktet; han styrtede sig hen over hende med dyrist Hæftighed, vilde slynge sin Arm omkring hende, som han var vant til overfor Cadine; ved dette pludselige Angreb faldt hun bag over i en af de store Kurve med Dun; men i et Nu var hun paa Benene igjen, knyttede Haanden og slog Marjolin lige imellem begge Djnene. Slaget var saa voldsomt, at han gik bag over og stødte Hovedet haardt imod den skarpe Kant af en Sten i Muren. Et langt, gjennemtrængende Ganegal hørtes lyde ud fra Mørket.

Den smukke Lisa stod kold og rolig med sammenknæbne Læber.

Over sit Hoved hørte hun Hallernes dumpe Larm. Der nede var alt stille. Og hun tænkte paa, at hun kunde være glad for sine to kraftige Arme. Hun rystede Fjer og Dun af sine Stjorter, og uden at se til Marjolin gif hun sin Bej. Det klare Dagslys, som slog hende i Møde ved Enden af Trappen, voldte hende en vis Lindring.

Rolig, lidt bleg maafte, vendte hun hjem til-Viktualiehandelen.

„Du har været længe borte,“ sagde Quenu.

„Jeg har ikke truffet Gavard, jeg har søgt ham overalt,“ svarede hun roligt. „Saa spise vi Maden uden ham.“

Hun gav sig i Færd med at skjære noget Kjøb af til sin Veninde, Madam Taboureaus Pige. Hun kom til at tænke paa Marjolin, men bebrejdede sig intet. Hun havde handlet som en retskaffen Kone. For saadan en Drengs Skyld vilde hun ikke sætte sin Fred paa Spil; hun havde det altfor godt med sin Mand og sin Datter. Hun saa hen paa Quenu. Hans Hud var grov, hans Hage ru, medens den andens Hud var blød og fin som Fløjl. Hun vilde ikke mere tage Marjolin under Hagen, siden han nærede saa urimelige Tanker. Det var en lille, tilladelig Fornøjelse, hun der gif Glip af, tænkte hun med et Suk og beklagede, at Børn altfor hurtig blive voksne.

Hendes Kinder vare farvede af en livlig Rødme, Quenu fandt, at det klædte hende; han havde taget Blads ved Siden af hende og sagde:

„Du skulde gaa ud at spasere noget oftere. Det har Du godt af . . . Har Du Lyst, saa kunne vi gaa i Theatret en af disse Aftener, i Gaitétheatret og se det nye Stykke, som Madam Taboureaus har set, og som er saa smukt . . .“

Lisa smilede og sagde, at de kunde jo se Tiden an. Saa forsvandt hun paa ny. Quenu tænkte, at det var dumt af hende at løbe saadan efter Gavard. Han havde ikke set, at hun var gaaet op af Trappen. Nøglen til Florents Bærelse hang paa et Søm i Røffenet; den havde hun taget og var nu gaaet oven paa i Haab om saa noget at vide paa denne Maade, da hun nu en Gang ikke kunde saa fat paa Gavard. Hun ledte i Florents Seng, i Kaminen, fort sagt alle Begne. Udenfor det aabne Vindue stod Granattræet og nød godt af den dalende Sols Straaler. Til

Lisas Forbavselse saa der ganske ud i Værelset, som om det endnu beboedes af hendes Butiksjomfru, som om denne endnu havde ligget i det sidste Nat. Hun havde ventet at finde mistænkelige Kasser med store, solide Laase for. Denne paa Bæggen hang endnu Augustines Sommerkjole. Endelig satte hun sig hen ved Bordet; der laa et Stykke bestreuet Papir; hun traf Ordet Revolution to Gange. Hun blev bange og aabnede Skuffen; den var fuld af Papirer. Men saa vaagnede hendes Samvittighed, og hun søgte at udgrunde Indholdet af det skrevne uden at røre ved det. Paa en Gang gav Fuglen i Buret sig til at kvadre og hurtig lukkede hun Skuffen til. Hun havde været nærved at begaa en styg Handling.

Medens hun stod henne ved Vinduet og tænkte paa, om hun ikke gjorde bedst i at spørge Abbed Roustan til Raads, vakktes hendes Opmærksomhed af et Dpløb nede ved Hallerne omkring en Bærebør. Det var begyndt at blive mørkt; men hun kunde tydelig se Cadine, som stod og græd, omgivet af en hel Del andre Fruentimmer, medens Florent og Claude med støvede Fødder talte ivrigt sammen lidt længere henne. Forbavset over, at de allerede vare komne tilbage fra deres Udflugt, skyndte hun sig ned. Næppe havde hun sat Foden i Butiken, før Frøken Saget traadte ind og sagde:

„Det er den stakkels Marjolin, som de har funden nede i Kjælderne under Hallerne; han er slaaet halv fordærvet . . . Gaar De med hen at se til ham, Madam Quenu?“

De gik begge to tværs over Gaden. Det unge Menneske laa bleg og med lukkede Øjne, Haaret klæbet fast til Panden af Blod. Folk sagde, at der ingen Fare var paa Færde, og at det var Knægtens egen Skyld; man antog, at han, hvad han plejede, havde villet springe hen over en Kurv, og at han da var falden med Panden imod Bæggen. Frøken Saget hvistede, idet hun pegede hen paa den grædende Cadine:

„Det er naturligvis Løsen der, som har puffet ham omkulde. De to ere jo altid paa Spil sammen.“

Den friske Luft kaldte Marjolin tilbage til Bevidstheden. Han slog Øjnene op og saa sig forbavset omkring; da han fik Øje paa Lisa, som bøjede sig ned over ham, smilede han blidt og ydmygt op til hende.

Det lod ikke til, han kunde huske, hvad der var passeret. Lisa sølte sig beroliget og sagde, at de strax skulde føre ham til Hospitalet; hun vilde selv se til ham der. Marjolin var atter falden tilbage paa Bærebøren. Da de bar ham bort, fulgte Cadine bagefter, og hendes hede Taarer faldt ned i Violbuketterne, som hun havde foran sig.

Da Lisa skulde til at gaa, saa hun Claude trykke Florents Haand og hørte ham sige:

„Na, den stakkels Anægt! Han har spoleret hele Dagen for mig. . . . Og vi har dog ellers moret os saa udmærket!“

Claude og Florent vare vendte fornøjede og udasede hjem fra deres Udflugt. Allerede tidlig paa Morgenens havde Madam Francois faaet solgt sine Grøntsager, og de gik da alle tre hen i Rue Montorgueil, i „den forgylbte Passer“, for at hente Bognen. Det var strax som en Forsmag paa Landet, midt inde i Paris, den gamle Gæstgivergaard med sin store Gaardsplads, hvor der lugtede af frisk Halm og af Gødning; en hel Skare Høns gik omkring og skrabe op i den bløde Jord; Trapper førte op til de gammeldags Gallerier, som løb langs Nabohusene; og i en Bognstald henne i Baggrunden stod Balthazar forspændt og ventede, tyggende Havren i Muleposen, som var bunden den op om Hovedet. Snart travede den ned ad Rue Montorgueil, fornøjet over at kunne komme saa hurtig hjem til Nanterre igjen. Men det gik dog ikke saa hurtig. Madam Francois maatte først have Læs henne ved Gallerne; to Gange om Ugen hentede hun nemlig en Bognladning Raalblade og andet Affald, som var udført af de store Dyrger Snavs, der sammensvejedes rundt om i Gallerne. Det gav en god Gødning. Snart var Bognen fuldt læsjet, Claude og Florent lagde sig ovenpaa Bladdynge, Madam Francois greb Lømmen og Balthazar satte sig i Gang og hang lidt med Hovedet, da den mærkede, hvor meget der den Dag var at slæbe paa.

Denne Tur havde længe været aftalt; Grønthandlerken lo fornøjet; hun holdt meget af de to Mænd, hun lovede dem en Omelette, som de ikke skulde kunne finde Mage til i hele Paris. De laa bagi og frydede sig ved Tanken om den lange Fridag, de havde for sig.

„J ligger vel godt?“ spurgte Madam Francois og drejede ned ad Rue du Pont-Neuf.

Claude forsikrede, at der var „blødt som i en Brudeseeng.“ De laa begge to paa Ryggen med Hænderne under Hovedet og saa op imod den blege Himmel, hvor Stjærnerne en for en udsluktes. Medens de rullede gennem Rue de Rivoli, sagde ingen af dem noget, de ventede, til de sidste Huse af Byen vare forsvundne, og morede sig med at høre paa, hvordan den gode Kone sad og smaasnakkede med Balthazar.

„Tag det kun lidt sindigt, Gamle . . . Det har ingen Fav, vi naa nok hjem alligevel . . .“

Da de naaede Champs-Élysées, og Maleren kun saa Træer til begge Sider, gav han sig til at tale højt med sig selv. De passerede forbi Rue du Roule, han fik et Glimt af Saint-Eustache Kirken at se og gav sig saa til at tale om Kunsten.

„Ser De, Florent, det ene afløser det andet; det er ganske pudsig at se denne Stenkirke ved Siden af Hallerne . . . giv Tid og Jernet vil komme til at afløse Stenen. Hallerne med deres utallige Jernsøjler, deres Jerntag, overfor denne Stenkirke, det er den moderne Kunst, det er Realismen, Naturalismen, hvad De nu vil kalde det, som er skudt i Vejret lige overfor den gamle Kunst . . . Mener De ikke ogsaa?“

Og da Florent ikke svarede, vedblev han:

„Den Kirke er for Resten en arkitektonisk Bastard; det er Middelalderen i sin Dødskamp, den famlende Renaissance . . . Har De lagt Mærke til, hvad det er for Kirker, man bygger os nu om Stunder? De ligner, hvad det skal være, Bibliotheker, Observatorier, Dueslag, Kaserner; men sikkert er det, at ingen tror paa, at den gode Gud bor inde i dem. Den gode Guds Bygmestre ere døde for længe siden, det klogeste vilde være om man lod være med at bygge disse grimme Stenkoløsser, som man ikke ikke har nogen at huse i . . . Siden Aarhundredets Begyndelse har man kun rejst en eneste original Bygning, en Bygning, som ikke er en Kopi af noget andet, som af sig selv er skudt frem af Tidens Jordbund, og det er Centralhallerne i Paris, hører De, Florent! Et Værk, som endda kun er en frygtfuld, famlende Aabenbaring fra det tyvende Aarhundrede . . .“

Det er derfor, at Saint-Eustache Kirken maa bukke under, som den ligger der, øde og tom, forladt af den troende Flok, medens Gallerne, summende, soulmende af Liv, brede sig ved dens Side . . . Der har De de Tanker, der vækkes hos mig ved Synet af de to saa forskellige Bygninger."

"Naa, det maa jeg sige, De er godt skaar for Tungebaandet," ndbrød Madame Francois leende. "Se en Gang, hvor Balthazar spidser Dren, bare for at høre efter . . . Hopla, Balthazar!"

Vognen rullede langsomt videre. I denne tidlige Morgenstund laa Avenuen endnu øde, med sine mange Stole paa begge Fortovene, sine Græsplæner, Bustadser og Træer. Nu og da mødte de en Herre og en Dame til Hest, paa Vejen ud til Boulognestoven. Florent havde lavet sig en Hovedpude af en Bunte Raalblade og laa og saa op mod Himlen, der langsomt farvedes af et rødt Skjær. Af og til lukkede han Øjnene og lod den friske Morgenvind stryge hen over Ansigtet; han frydede sig over at fjerne sig fra Gallerne, at rulle ud i den frie Natur; han følte ingen Trang til at sige noget og hørte ikke en Gang efter, hvad der blev sagt omkring ham.

"Saa er der dem," vedblev Claude efter nogen Tids Tavshed, "hvis Slagord er: Videnstaben har ikke noget med Kunsten at bestille, Industrien dræber Poesien; og saa give alle Tøsserne sig til at begræde Blomsterne, som om nogen tænkte paa at gjøre Blomsterne Fortræd . . . Det er dog virkelig for galt. Jeg kunde have lyst til at svare disse Grædefoner ved et eller andet udfordrende Arbejde. Det vilde more mig, at høre de stikkelige Skrog opløste deres Namassrig . . . Skal jeg fortælle Dem, hvad for et af mine Arbejder, der tiltaler mig mest, og hvis Erindring er mig kjærest? Det er en hel Historie . . . Sidste Juleaften, da jeg besøgte min Tante Lisa, var Lærlingen, August, det Fæ, De kjender ham nok, i Færd med at opstille Barerne i Vinduet. Men det var til at fortvivle over, at se den flove, vandede Maade, hvorpaa han sammensatte og komponerede det hele. Jeg bad ham struppe af og sagde, at nu skulde jeg vise ham, hvordan man gjør et smukt Billede. Jeg satte naturligvis alle de kraftigste Farver sammen, saa alt traadte skarpt og tydeligt frem, de sorte Bølser, de røde Tunger og de grønne Blade og Bregner til at pynte

op med. Og det var Farver, som jeg aldrig har kunnet faa frem paa Paletten. Det var et ægte, sandt Kunstværk, jeg udførte der, det var at male! . . . Da saa Tante Lisa kom ud fra Køkkenet havde hun ikke Spor af Sans for det smukke i mit Arbejde, men jagede mig ud af Butiken. Den Slags Menneſker ville aldrig komme til at forſtaa, hvilken Virkning en rød Klat gjør ved Siden af en graa . . . Lige meget, det var mit Meſterſtykke. Jeg har aldrig gjort noget bedre."

Han tav ſmilende og frydede ſig ved Grindringen. Vognen var naaet Triumfbuen. Florent rejſte ſig halvt op og indaandede Duften af det første Grønne, de traf paa her udenfor Byens Fæſtningsmur. Han vendte ſig om for at ſe ud over Landet og blive fri for Synet af Paris. Da de naaede op til det højefte af Rue de Longchamp, viſte Madam Francois ham det Sted, hvor hun havde ſamlet ham op. Det bragte ham til at henſynke i Drømmerier. Og han betragtede hende, ſom hun ſad der, ſund og og tilfreds, med Lommen i Hænderne. Hun var ſmukkere end Lisa og ſaa elſtværdigere ud. Hver Gang hun ſmækkede med Tungen, ſpidſede Balthazar Øren og tog Tilløb til en raſkere Gangart.

Da de naaede Nanterre, drejede Vognen til venſtre ind i en ſmal Gyde, ved Enden af hvilken den ſtandsede. De vare komne til Verdens Ende, ſom Madam Francois ſagde. Raalbladene ſkulde nu læſſes af. Claude og Florent vilde ikke have, at Drengen, ſom var beſtjæftiget med at plante Salat ude i Haven, ſkulde forſtyrres i ſit Arbejde. De bevæbnede ſig hver med en Fork og gave ſig i Færd med at læſſe Vognens Indhold ud paa Møddingen. Det morede dem. Claude nærede meget venſtabelige Følelſer for Møddingen. Affaldet af Grøntsagerne, Skarnet fra Hallerne, Levningerne fra dette kæmpemæssige Bord ſpildtes ikke, men vendte tilbage dertil, hvorfra det var ſkudt i Vejret, og kom nu til at gøde om nye Generationer af Raal, Roer og Gulerødder. Levningerne ſkøde atter op af Jorden i Form af prægtige Frugter og vendte atter tilbage til Hallerne. Paris bragte alt til at raadne, gjengav alt til Jorden, ſom ingen Sinde trættes af at frembringe nyt Liv.

"Se der," ſagde Claude, "den Raalſtof kjender jeg. Nu har jeg Paris's Bug.

i det mindste ti Gange set den skyde i Bejret igjen i Krogen der henne ved Abrikosstræet."

Denne Uttring bragte Florent til at smile. Men han blev atter alvorlig og gav sig til at spasere langsomt omkring i Røffenhaven, medens Claude lavede en Skitse af Stalden, og Madam Francois gav sig i Lag med Frokosten. Røffenhaven bestod af et langagtigt Stykke Jord, der var delt ved en smal Gang ud ad Midten. Terrænet skraanede jævnt opad, og fra det højest liggende Parti af Haven kunde man se Fortet Mont-Valeriers lave Kaserne. Levende Hegn skilte den fra de tilstødende Haver og afskar Udsigten med en tæt grøn Mur, saa at Mont-Valerien næsten var det eneste, der var at se inde fra Madam Francois' lille Jordlod. Fred og Ro syntes at strømme ind over Haven udefra. Insekterne summede i den varme Majsol. De mange Bede laa som Duge paa den sorte Jord. Og ikke en Ukrudtsplante var at se. Hele Haven lignede to parallelt løbende Gulvtæpper med regelmæssigt tegnede Mønstre, og som omhyggelig afbørstedes hver Morgen. En Kant af Timian dannede graa Frynser paa begge Sider af Midtergangen.

Florent spaserede frem og tilbage og indaandede Timiandufsten. Han frydede sig ved den dybe Fred, der herskede omkring ham, og ved den Properhed, hvormed Jorden alle Begne var behandlet. Nu havde han i et helt Aar kun set Grøntsager, der laa flemte og stødte i Rærrer og Kurve; det morede ham at se dem staa der i deres Hjemstavn's Jordsmø, sørlige paa alle Lemmerne. Kaalen bredte sig af Belvære, Gulerødderne saa saa fornøjede ud, og Salaten stod i Række med en skjodesløs Dag-driverholdning. Gallerne, som han havde forladt om Morgenens, forekom ham nu som et uhyre Benhus, et Dødningskammer, hvor der kun saas Skeletter. Og han sagtnede sin Gang og udhvilede sig i Madam Francois's Have som efter en lang Marche gennem øredøvende Larm og afskyelig Stank. Han levede atter op der i den friske Lust. Claude havde Ret, i Gallerne laa alt i en bestandig Døds-kamp. Jorden, det var Livet og Sundheden.

"Omeletten er færdig," raabte Madam Francois.

Da alle tre vare blevne bænkedes i Røffenet, hvis Dør stod aaben

ud til Solffinnet, holdt de et muntert Maaltid. Madam Francois betragtede forbausset Florent og gjentog ved hveranden Mundfuld:

„De er ikke mere den samme, De er ti Aar yngre. Det er det jammerlige Paris, som ellers plejer at gjøre Dem saa melankolsk. Nu derimod lyser Deres Dine som et Par Solstraaler . . . Der ser De, de store Byer er der ikke noget godt ved, De skulde tage ud og bo her.“

Claude gav sig til at le og sagde, at Paris var mageløs. Han forsvarede selv dens Kendestene, samtidig med at han dog ogsaa udtrykte sin Beundring for Landet. Om Eftermiddagen bleve Madam Francois og Florent alene henne i en Krog af Haven, hvor der stod nogle Frugttræer. De sad ned paa Jorden og talte fornøftigt med hverandre. Hun gav ham paa den venstabeligste og naturligste Maade en hel Del gode Raad. Hun gjorde ham en Mængde Spørgsmaal om hans Levevis, om hvad han havde i Sinde at blive en Gang med Tiden; paa en ærlig og ligefrem Maade tilbød hun sig selv, om han en Dag skulde behøve hende for at skabe sin Lykke. Han følte sig dybt rørt. Aldrig før havde en Kvinde talt til ham paa denne Maade. Hun stod for hans Dine som en frisk og kraftig Plante, der var skudt i Vejret paa samme Maade som Urterne i Haven, hvorimod Lisa, Normannerinden og de mange andre smukke Kvinder i Gallerne forekom ham som en Slags kunstige Blomster, udstillede til Pynt. Her ude følte han sig gjensødt i den friske, sunde Landluft og gennemstrømmet af absolut Velvære.

Hen imod Klokken fem toge de Afsted med Madam Francois. De vilde spasere hjem. Hun fulgte dem hen til Enden af Gyden, beholdt ved Afsteden et Øjeblik Florents Haand i sin og sagde blidt:

„Hvis en eller anden Sorg skulde ramme Dem, saa kom ud til mig.“

I et Kvarters Tid gik Florent uden at sige et Ord; han var allerede bleven i daarligt Humør og tænkte ved sig selv, at han nu fjærne sig fra Sundheden og Livet. Vejen var støvet. De holdt begge to meget af lange Udflugter til Fods, og smaa Støvsneyer rejste sig bagved dem, ved hvert Skridt de toge. Solen stod lavt og kastede deres Skygger tværs over Vejen. helt over paa den anden Side af Grøften.

Claude tog lange Skridt, svingede stærkt med Armene og morede sig over de to Skygger. Paa en Gang sagde han:

„Kjender De „Slaget mellem de Fede og de Magre“?“

Florent svarede overrasket nej. Claude gav sig da til at tale med stor Begejstring om en saaledes betitlet Række Kobberstik, af hvilke han skildrede et Par Stykker. Han saa i dem en Fremstilling af hele det menneskelige Drama og endte med at dele Menneskene i Magre og i Fede, i to fjendtlige Lejre, af hvilke den ene sluger den anden, bliver endnu tykkere og fordøjer i Mag.

„Rain hørte ganske sikkert til de Fede, Abel til de Magre,“ sagde hnn. „Sige siden det første Mord, har det altid været Slughalsene, som har suget Blodet ud af dem, der mau nøjes med lidt . . . Det er et evigt Fraadseri, ligesom den svageste til den stærkeste, idet enhver sluger den af sine Naboer, han kan magte, for saa bagefter selv at blive slugt Der ser De, min Gode, tag Dem i Agt for de Fede.“

Han tav et Øjeblik og fulgte med Dine heres to Skygger, som Solen langsomt gjorde længere og længere. Saa sagde han:

„Vi høre til de Magre, vi to, naturligvis . . . Med saa tynde Maver, som vi have, kan man da ikke tage meget af Solskinnet bort for de andre!“

Florent betragtede leende de to Skygger. Men Claude blev ivrig og udbroød:

„Det er ikke noget at le af. Det piner mig at skulle være en af de Magre. Hørte jeg til de Fede, saa kunde jeg male roligt, kunde have et smukt Atelier, kunde sælge mine Malerier i dyre Domme. I Stedet for er jeg bleven en af de Magre. Det er sikkert nok, at jeg, naar jeg en Gang dør, ikke er andet end det bare Skind og Ben, saa flad og tynd, at de gjerne kunde begrave mig mellem Bladene i en Bog . . . Og De da! De er et Non plus ultra af Magerhed, De er Kongen over alle Magre! Kan De huske den Gang, De skændtes med alle Fiskerkællingerne; det var et mageløst Syn at se alle disse tykmavede, spærbrystede Furier storme løs mod Deres fladbrystede Person; og de handlede aldeles instinktmæssigt, de gjorde Jagt paa den Magre, ligesom Ratten gjør Jagt paa

Musen . . . I Principet nærer en Fed altid Afsty for en Mager og føler altid Trang til at skille sig af med ham enten ved at æde ham eller ved et Spark. I Deres Sted vilde jeg derfor tage mine Forholdsregler i Tide. Quenus høre til de Fede, Mehudins høre til de Fede, kort sagt, De har ikke andet end lutter Fede omkring Dem. Jeg vilde i Deres Sted føle mig i høj Grad foruroliget derved."

"Og Gavard, og Frøken Saget, og Deres Ven Marjolin?" spurgte Florent, stadig smilende.

"Na, kan det more Dem, saa skal jeg gjerne klassificere Dem alle vore Bekjendtskaber," svarede Claude. "Deres Hoveder har jeg for længe siden tegnet af og hængt Billederne op i mit Atelier med Angivelse af den Rubrik, til hvilken Originalerne høre. Det er et helt Kapitel af Naturhistorien . . . Gavard er en af de Fede, men med Tilbøjelighed til at gaa over i den anden Gruppe, noget der ikke er saa sjældent . . . Frøken Saget og Madam Lecoeur ere begge to Magre, men høre til en meget farlig Afart. De ere fortviede Magre, der ere i Stand til at gjøre, hvad det skal være, for at blive fede! . . . Min Ven Marjolin, den lille Cadine og Sarriette ere tre Fede, endnu ganske uskyldige og uden anden Hunger end Ungdommens elskværdige Attraa. Der er det at lægge Mærke til, at saa længe en Fed ikke er bleven gammel, er det en grumme elskværdig Skabning . . . Lebigre hører til de Fede, ikke sandt? Hvad Deres politicerende Venner angaa, saa høre de i Reglen alle sammen til de Magre, Charvet, Clémence, Logre, Lacaille. Kun Alexander og Robine have sat mig i nogen Forlegenhed."

Paa denne Maade blev Maleren ved lige fra Pont de Neuilly til Triumfbuen. Han udkastede meget karakteristiske Portrætter af forskjellige Personer: Logre var en Mager, som havde sin Bug midt imellem begge Skuldrene; den smukke Lisa havde sin Fedme i Maven, den smukke Normannerinde sin i Brystet; Frøken Saget havde ganske sikkert en Gang i sin Tid ladet en Lejlighed til at blive fed slippe sig ud af Hænderne, for hun afstyrede de Fede, samtidig med at hun foragtede de Magre; Gavard kompromitterede sit Fedt, han vilde sikkert en Gang ende lige saa flad som en Bæggelus.

„Og Madam Francois?“ spurgte Florent.

Claude blev lidt forlegen ved dette Spørgsmaal, og svarede stammende:

„Madam Francois, Madam Francois . . . Ja, jeg ved virkelig ikke, jeg har aldrig tænkt paa at klassificere hende . . . Hun er en brav Kone, Madam Francois, det er det hele, jeg kan sige om hende. Hun hører hverken til de Fede eller til de Magre, naturligvis!“

De gav sig begge til at le. Triumfbuen laa nu foran dem. Claude vedblev at være munter og spøgfuld. Men Florent lo ikke mere. Paris opslugte ham atter, det Paris, der nu skræmmede ham tilbage efter at have kostet ham saa mange Længselstaarer i Cayenne. Da han naaede Hallerne, faldt Mørket paa, og en kvælende Lugt slog ham i Møde. Han bøjede spørgmodig Hovedet og mindedes den lange Dag, han havde tilbragt ude i den friske, sunde, blomsterduftende Natur.

V.

Næste Dag hen imod Klokken fire tog Lisa Vejen til Saint-Eustache Kirken. Hun havde for den korte Spaseretur's Skyld gjort et meget omhyggeligt Toilette, var helt klædt i Sort og bar et tærnet Shawl. Den smukke Normannerinde, som ovre fra Hallerne fulgte hende med Djnene, lige til hun naaede Kirkedøren, ærgrede sig over at se hende saa pyntet.

„Se til den Tykke,“ sagde hun ondskabsfuldt, „hun er begyndt at blive hellig. Hendes Skriftemaal gad jeg nok høre!“

Hun tog fejl. Lisa var ikke hellig. Hun plejede ikke at besøge Kirken, men sagde gjerne, at det var nok, naar hun stræbte at være hæderlig og retsaffen i alle Ting. Dog kunde hun ikke lide, at nogen talte ilde om Religionen i hendes Nærværelse; ofte bragte hun Gavard til

Lavshed, naar han kom med sine Historier om Præster og Nonner. Sligt fandt hun det i høj Grad upassende at fortælle. Hver burde have Lov til at tro, hvad han lystede, og man burde respektere anderledes tænkende. Desuden vare Præsterne i Reglen brave Folk. Hun selv kjendte Abbed Roustan ved Saint-Gustache Kirken som en værdig og brav Mand, paa hvis Vensteban hun kunde stole. Og hun gav sig til at forklare det absolut nødvendige i at have en Religion til Brug for den store Hob; hun betragtede Religionen som et Slags Politi, der hjalp med til at opretholde Ordenen, og uden hvilken ingen som helst Regering var mulig. Naar Gavard kom ind paa det Kapitel og gik lidt vel yderligt ved at sige, at Præsterne burde smides ud og deres Butiker lukkes, saa trak hun paa Skulderen og svarede:

„Jo, det vilde blive en kjøn Verden, vi saa kom til at leve i! . . . Junden en Maaned var gaaet, vilde man myrde og skjænde rundt om i Gaderne, og man vilde snart blive nødt til at opfinde en anden Gud. Saadan gik det i 93 . . . De ved jo nok, at jeg ikke har meget at bestille med Præsterne; men jeg siger, at de ikke kunne undværes, fordi de nu en Gang ikke kan undværes.“

Naar den smukke Lise gik i Kirke, viste hun sig derfor ogsaa meget andægtig. Hun havde kjøbt en smuk Salmebog, som hun aldrig aabnede, men som hun benyttede ved Begravelser og Bryllupper. Hun knælede ned og rejste sig op igjen paa de rigtige Steder, og gjorde sig al mulig Flid for at anlægge en til Lejligheden passende Holdning. Det var for hende en Slags officiel Holdning, som alle hæderlige Mennesker burde anlægge overfor Religionen.

Denne Dag betraadte den smukke Lise altsaa atter Saint-Gustache Kirken; hun dyppede Fingrene i Viesandet og gjorde korrekt Korsets Tegn. Langsomt nærmede hun sig derpaa den hellige Agnes's Kapel, foran hvilket to Kvinder knælede med Ansigtet i deres Hænder, medens en tredies blaa Kjole saas stikke lidt ud af Skriftestolen. Lise lod til at blive ærgerlig; hun henvendte sig til en Kirkebetjent, som kom gaaende forbi med slæbende Trin, en sort Kalot paa Hovedet.

„Det er da vel Abbed Roustans Skrifstedag i Dag?“ spurgte hun.

Han svarede, at dersom hun blot vilde tage en Stol og vente, saa kom Luren strax til hende. Hun takkede uden at sige, at hun slet ikke var kommen for at skrifte. Hun besluttede at vente og gav sig til at spasere rundt i Kirken. Hovedalteret fandt hun altfor simpelt; hun holdt ikke af denne kolde Storflaethed, men foretrak Sidekapellernes Forgyldninger og brogede Stads. Vinduerne ud til Rue du Jour vare støvede og Lyset faldt dæmpet ind gjennem dem, medens den dalende Sols Straaler ovre paa den anden Side, ud til Hallerne, kastede et livligt Skjær over de farvede Ruder, der derved kom til at minde hende om Vikørflaskerne foran Spejlet i Lebigres Vinstue. Kirken var tom og dyb Stilhed herskede overalt. Kun enkelte Kvindeskikkelser saas, og Hvisten lød ud fra de lukkede Skriftestole. Da hun igjen kom forbi den hellige Agnes's Kapel, saa hun, at den blaa Kjole endnu stadig knælede foran Abbed Roustan.

„Jeg skulde blive færdig med mit Skriftemaal i ti Sekunder, om jeg vilde,“ tænkte hun i stolt Bevidsthed om sin egen Dyd.

Hun gik helt op i Kirkens Baggrund. Bag Hovedalteret, skjyget af en dobbelt Række Piller, ligger den hellige Jomfrus Kapel, indsvøbt i Mørke og Tavsshed. Paa Væggene hænge Billeder af Helgener, de stærke røde og violette Farver skinne frem af Halvmørket, som en mystisk Kjærligheds Flamme, der brænde i tavs Andagt. Det er som en dunkel, hemmelighedsfuld Krog af Paradiset; to Vordlys skinne som Stjerner, og fire Lamper, som næppe kunne skimtes oppe under Hvælvingen, henlede Tanken paa de store Guldrøgelsekar, som Englene svinge ved Jomfru Mariæ Beje. Bestandig ses Kvinder knæle ned der imellem Pillerne, henskunkne i denne Mørkets og den højtidelige Stilheds Belyst.

Lisa stod og saa sig meget roligt omkring. Hun var ingenlunde nærvøs. Hun fandt, at det hele vilde have taget sig bedre ud, om der var bleven tændt nogle flere Lys. Det forekom hende endog, at der var noget upassende, næsten usømmeligt ved dette Sovestammørke. Hallernes fjærne Summen lød svagt ind gjennem Ruderne.

Da hun stod i Begreb med at forlade Kapellet, saa hun Clara Mehudin komme ind. Hun lod et Vordlys tænde til Guds Moders Vre,

faa gif hun hen og knælede ned bag en Pisse, bleg som Døden. Der brast hun ud i en stærk Graad og gav sig til at bede. Den smukke Lisa stod ganske forbauset, thi Fromheden plejede just ikke at trykke Mehudins, især Clara havde for Skik, at tale om Præsterne og Religionen paa en Maade, saa Haarene maatte rejse sig paa ens Hoved. Da Lisa atter vendte tilbage til den hellige Agnes's Kapel, tænkte hun ved sig selv:

„Men hvad mon der gaar af hende der inde? Hun har sikkert forgiven en eller anden Mand, det Skarn.“

Endelig forlod Abbed Roustan Skriftestolen. Han var en smuk Mand paa omtrent fyrretyve Aar, med et smilende og godmodigt Ansigt. Da han fik Dje paa Madam Duenu, gif han hen og trykkede hendes Hænder, kaldte hende „min kjære Kone“, tog hende med ind i Sakristiet og sagde, at nu stod han helt og holdent til hendes Tjeneste. Noget efter gave de sig til at spasere frem og tilbage langs Sideskæpellerne ud imod Rue du Jour. De talte dæmpet sammen. Solen dalede langsomt, og Kirken blev mørkere og mørkere.

Imidlertid forklarede Lisa Abbed Roustan sine Betynmringer. Imellem dem var der aldrig Tale om religiøse Sager. Hun skriftede ikke, hun spurgte ham simpelt hen til Raads i vanskelige Tilfælde, da hun kjendte ham som en forstandig og paalidelig Mand, hvem hun, som hun plejede at sige, foretrak fremfor visse Folk, der vel vare praktiske, men som smagte lovlig meget af Tugthuset. Han viste sig uhyre forekommende; han gennembladede Loven for hende, han viste hende, hvorledes hun bedst skulde anbringe sine Penge, fjærnede med megen Taft alle moralske Vanskeligheder, anbefalede hende Folk, hun kunde kjøbe sine Varer hos, havde altid et Svar til Rede paa hendes mange forskjellige Spørgsmaal, alt sammen paa en saare naturlig Maade, uden at blande Gud ind deri, og uden at drage nogen Fordel deraf, hverken for sig selv eller for Religionen. En Tak og et Smil vare ham nok. Han lod til at være glad ved at kunne tjene den smukke Madam Duenu, om hvem hans Husholderiske ofte talte til ham med stor Respekt som om en Person, der stod meget højt i Anseelse i hele Kvarteret. Denne Gang var det en meget kilden Sag, det drejede sig om. Det gjaldt for hende om at faa at vide, hvilken Opsørjel

hendes Samvittighed kunde tillade hende at vise overfor Svogeren, om hun havde Ret til at udsponere ham, til at hindre ham i at kompromittere hendes Mand, hendes Datter og hende selv, og om hvor vidt hun i saa Fald kunde gaa. Hun spurgte ikke ligesvem, men ad Omveje, saa at Abbeden kunde drøfte Sagen uden at komme ind paa Personerne. Han kom med en hel Del hverandre modsigende Argumenter. I Hovedsagen mente han, at man altid havde Ret til at hindre det Onde og til at anvende alle de Midler, der vare nødvendige, for at det Gode kunde sejre.

„Det er min Mening, min kjære Kone,“ endte han. „Spørgsmaalet om Midlerne er altid meget alvorligt. Midlerne ere den store Snare, hvori saa mange falde . . . Men jeg kjender Deres Samvittighedsfuldhed. Derved enhver af Deres Handlinger nøje, og hvis en indre Stemme ikke protesterer der imod, saa handl De kun dristigt . . . Rettskafne Naturer have den vidunderlige Naadegave, at deres Retsskaffenhed giver sig til Kende, i alt, hvad de røre ved.“

Saa skiftede han Tone og sagde:

„Vil De være saa god at hilse Hr. Quenu fra mig. Naar jeg en Gang kommer forbi, skal jeg se indensfor til den lille Pauline . . . Farvel, min kjære Kone, jeg staar altid til Deres Tjeneste.“

Han gik tilbage til Sakristiet. Lisa fik Lyst til at se efter, om Clara endnu laa og bad; men Clara var vendt hjem til sine Karper og Al; inde i den hellige Jomfrus mørke Kapel saas kun en Del væltede Stole.

Da den smukke Lisa paa ny gik hen over Pladsen foran Kirken, blev hun strax opdaget af Normannerinden, der hele Tiden havde holdt Øje med Kirkebøren.

„Jh, Gud forbarme sig!“ udbrød Normannerinden, „hun har været der inde i over en Time. Jeg gad vide, hvor mange Præster der har været om at stille hende af med den Bunke Synder, hun bar paa.“

Næste Formiddag gik Lisa lige op paa Florents Bærelse. Hun installerede sig der i Ro og Mag, vis paa ikke at blive forstyrret og desuden fast bestemt paa at lyve, sige, at hun havde i Sinde at efterse hans Linned, om han pludselig skulde komme og overraske hende. Hun havde set ham travlt beskæftiget ovre i Hallen. Hun satte sig hen foran

det lille Bord, trak Skuffen ud, satte den paa sit Skjød, tømte den forsigtigt og sørge omhyggeligt for at lægge Papirerne tilbage paa deres tidligere Plads. Først fandt hun nogle Kapitler af Arbejdet over Cayenne, dernæst alle Slags Projekter og Udkast, tilsigtende Reformer ved Hallernes og andre offentlige Anstalters Administration. Disse fintskrevne Sider, som hun bestræbte sig for at læse, kjædede hende skrækkeligt; hun vilde lige til at stikke Skuffen i Bordet igjen, overbevist om at Florent andet Steds skjulte Beviserne for sine skumle Planer, og hun tænkte allerede paa at undersøge Madrasen, da hun fandt en Konvolut med Normannerindens Portræt. Normannerinden var fotograferet staaende op med højre Haand støttet mod en Søjle; hun smilede fræk og bar alle sine Smykker og en ganske ny Silkekjole. Lisa glemte sin Svoger, og hvad hun var kommen for. Hun hensank i dybe Betragtninger; hun havde aldrig før haft Lejlighed til at studere sin Rivalinde paa saa nært Hold. Hun saa paa Haaret, Næsen, Munden, hun holdt Fotografiet ud fra sig og tæt ind til sig. Med sammentnebne Læber læste hun bag paa Billedet skrevet med store, grimme Bogstaver: „Fra Louise til hendes Ven Florent.“ Det forargede hende, det var en Slags Kjærlighedstilstaaelse. Hun fik Lyst til at tage Fotografiet og gemme det som et Baaben mod sin Fjende. Hun stak det langsomt i Konvoluten og tænkte, at det vilde være flet handlet, om hun tog det, og at hun jo desuden altid kunde finde det igjen senere.

Efter atter i nogen Tid at have bladet omkring i Papirerne fandt hun paa at se efter helt oppe i Bunden af Skuffen, hvor Florent havde lagt Augustines Sytraad og Naale; og der imellem Salmebogen og Drømmebogen, opdagede hun, hvad hun søgte, nemlig nogle meget compromitterende Noter, hun gemte i et Papirsomslag. En Aften havde Logre fremsat Tanken om at styrte Kejserdømmet ved et Oprør, ved et pludselig leveret Hovedslag, og denne Tanke var langsomt modnet hos Florent. Den stod snart for ham som en Pligt, som en Mission. Nu havde han endelig fundet sit Livs Maal, det hvorfor han var undvægen fra Cayenne og vendt tilbage til Paris. Da han troede at burde hæve sin egen Magerhed paa denne Vy, der spømmede i Jædt, medens Rettens Forsvarere vare nær ved

at dø af Sult i deres Landsflygtighed, saa drømte han om at gjøre sig til de undertrykkes Hævner, om at rejse sig og forlade Gallerne for at knuse hele den fraadsende og drifkende Herskeryngel. Denne fire Gde havde let ved at slaa Rod i hans bløde Sind. Alt antog unaturlig store Former i hans Hjerne, de besynderligste Historier lavedes i den; snart indbildte han sig, at det var Gallerne, som søgte at sløve ham og hindre ham i at handle, snart at det var Lisa; og han undgik hende i et Par Dage, som var hun et opløsende Middel, der vilde have smeltet hans Villiestyrke, saa snart han havde nærmet sig hende. Disse Kriser af barnagtig Frygt eller Brede over Verdens Uretfærdighed endte altid med, at han kom i en underlig vemodig Stemning, længtes efter nogen, han kunde holde rigtigt af, en Sjælstilstand, han omhyggelig skjulte med et Barns Skamsfuldhed. Om Aftenen følte han sig især ulykkelig og forladt, og han blev derfor saa længe som muligt hos Lebigres eller hos Mehudins; og naar han kom hjem, gik han ikke lige strax i Seng, men satte sig til at skrive paa sine famøse Oprørsplaner. Han delte Paris i tyve Kredse, en for hvert Arrondissement, hver med sin Chef, en Slags General, der befalede over tyve Løjtnanter, der igjen kommanderede hver sit Kompagni. En Gang om Ugen skulde Cheferne holde Raadslagning, hver Gang i et nyt Lokale; for yderligere Sikkerheds Skyld skulde de Sammensvorne kun kjende deres egen Løjtnant, og denne skulde igjen kun kjende sin egen Afdelings Chef; ogsaa var der paa forskjellig Maade sørget for at lede Politiet paa Vildspor. Hvad angaar alle disse Kræfters pludselige Træden i Aktivitet, da var det ordnet paa en meget simpel og ligefrem Maade. Man skulde vente, til Kadrene vare udfyldte; derefter skulde man benytte sig af den første politiske Bevægelse, der opstod. Da man sandsynligvis til den Tid kun vilde kunne være i Besiddelse af nogle saa Jagtgeværer, saa skulde man aller først gjøre sig til Herre over de forskjellige Vagtposter, afvæbne Politiet og Linietropperne, idet man saa vidt muligt søgte at undgaa Kamp, men derimod opfordrede dem til at gjøre fælles Sag med Folket. Derefter skulde man gaa lige løs paa de lovgivende Forsamlinger og derfra begive sig til Hotel de Ville. Denne Plan, til hvilken Florent hver Aften vendte tilbage med samme Kjærlighed som en Forfatter til Udkastet til et Drama,

var endnu kun skreven paa smaa Papirslapper, hvis mange Udstregninger røbede Forfatterens Jamlen og satte Læseren i Stand til at følge Gangen i hele dette paa en Gang barnlige og sindrige Mandsfoster. Da Lisa havde gennemlæst Noterne, uden just at forstaa alt, blev hun siddende skrækslagen paa sin Stol uden mere at turde røre ved Papirerne, halvojs bange for at se dem explodere mellem Hænderne paa sig som en Helvedesmaskine.

Et sidste lille Blad forskrækkede hende endnu mere end alle de andre. Florent havde paa dette aftegnet de Distinktioner, som Cheferne og Løjtnanterne skulde bære; ved Siden af var der gjort Udkast til Kompagniernes Faner; Farven var forskjellig for de forskjellige Arrondissementer og stod skreven til ved Siden af Tegningen. Cheferne skulde bære røde Skjær, Løjtnanterne røde Armdistinktioner. Alt det stod for Lisa som Mytteriets øjeblikkelige Realisation; hun saa i Tanterne disse Mennesker med deres røde Kjendetegn marchere forbi hendes Butik, sende Rugler ind i Spejle og Marmorplader og stjæle hendes Pølser og andre Madvarer. Hendes Svogers stjændige Planer vare et Attentat mod hende selv, mod hendes Lykke. Hun luffede Skuffen, saa sig om i Bærelset og tænkte paa, at det var hende, der gav dette Menneske Husly, at han laa i hendes Lagener, at han brugte hendes Møbler. Og navnlig oprørte den Tanke hende, at han skjulte sin afskyelige Helvedesmaskine i det stakkels lille, hvide, uskyldige Bord, som hun havde brugt i Onkel Grabelles Hus før sit Bryllup.

Hun blev staaende og tænkte paa, hvad hun nu skulde gjøre. For det første var det til ingen Nytte at sige noget som helst til Duenu. Et Øjeblik faldt det hende ind at afkræve Florent en Forklaring, men hun var bange for, at han saa alligevel vilde udføre sine skumle Planer et andet Sted og derved compromittere sin Broder og dennes Familie. Da hun var bleven lidt roligere, besluttede hun at passe godt paa ham. Ved det første Tegn paa Fare vilde hun handle. Nu havde hun det da i det mindste i sin Magt at sende ham tilbage til Galejerne igjen.

Da hun kom ned i Butiken, traf hun Augustine i stor Uro. Den
Paris's Bug.

lille Pauline var forsvunden for en god halv Time siden. Paa Lisas Spørgsmaal kunde hun kun svare:

„Jeg ved det ikke, Madam . . . Hun stod nylig ude paa Fortovet med en lille Dreng, jeg saa dem selv; men saa skar jeg et Stykke Skinke af til en Herre, og saa vare de begge to borte.“

„Jeg tør vædde paa, at det er Muche,“ udbrød Lisa. „Aa! Den Skarns Dreng!“

Det var ganske rigtig Muche. Pauline indviede netop den Dag en ny blaastribet Kjole og havde villet vise ham den. Hun stod udenfor Butiken, og hendes lille Ansigt udviste al den Alvor, som en serears artig Pige, der er bange for at tilsmudse sig, er i Stand til at lægge i det. Hendes korte, stivede Skjorter strittede ud til Siderne som paa en Danserinde og lode hendes hvide Strømper og lakerede Støvler til Syne; hun bar et Forklæde, som gik helt op til Skuldrene, og de smaa Barnearme vare nøgne; i Ørene havde hun Ringe, om Halsen et Bånd med et Guldkors og i det somhyggelig friserede Haar et blaat Bånd; hun besad sin Moders Trivelighed og Blidhed, parret med et Pariserbarns Ynde.

Øvre fra Gallerne havde Muche faaet Øje paa hende. Han morede sig netop med at lade døde Smaafisk svømme ned ad Rendestenen og travede selv med ved Siden af inde paa Fortovet. Men ved Synet af den smukke og pyntede Pauline for han strax tværs over Gaden, barhovedet, lappet og laset. Hans Moder havde strengt forbudt ham at lege med „den tykke Tøs, som Forældrene stoppede med Mad, saa hun var nær ved at revne.“ Et Djeblik stod han beundrende foran Pauline, saa vilde han røre ved den smukke blaastribede Kjole. Men Pauline, der vel følte sig smigret, trak sig dog forsigtig tilbage og sagde i en fornærmet Tone:

„Lad være . . . Jeg maa ikke for Moder.“

Den lille Muche, der ikke saadan lod sig forfnytte, gav sig til at le og sagde:

„Aa, Du er en rar en! . . . Hvad bryder Du dig om din Moder . . . Skal vi lege sammen?“

Han nærede rimeligvis den skumle Plan at grise Pauline til. Men hun gik klogeligt et Par Skridt tilbage, da han vilde tage hende i

Gaanden. Saa begyndte han at blive indsmigrende. Som en Verdensmand, der ved, hvad der passer sig, hev han op i sine Benklæder og sagde:

„Du er kjøn, saa fin Du er . . . Er det din Moders, det lille Kors?“

Pauline brystede sig og sagde, at det var hendes eget. Han loffede hende lidt efter lidt med helt hen til Hjørnet af Rue Pirouette; han tog i hendes Skjorter og beundrede deres Stivhed, og det smigrede den lille Pige. Strax hun var kommen ud paa Fortovet i al sin Stads, havde det ægret hende, at der ikke var nogen, som kunde beundre hende. Men trods Muches Komplimenter var hun ikke til at bevæge til at gaa andre Steder end paa Fortovet.

„Din tøsfede Tøs!“ udbrød han og blev atter grov. „Sitt'en skabagtig fin Frøken!“

Hun blev ganske bange for ham. Han begreb strax sin Dumhed, skiftede atter Tone, stak hurtig Gaanden ned i Lommen og sagde:

„Jeg har en Skilling.“

Synet af Skillingen beroligede Pauline. Han holdt den frem foran hende og gav sig til at gaa, hun bagefter med Djinene fæstede paa Skillingen. Den lille Muche havde aabenbart Held med sig.

„Hvad holder Du mest af?“ spurgte han.

Hun svarede ikke lige strax; hun vidste ikke, hvad hun skulde svare, der var saa meget, hun holdt af. Han remsede en hel Mængde Slifferier op for hende. Valget var vanskeligt. Hun stod ganske alvorlig. Endelig bestemte hun sig for et Kræmmerhus Brystsukker. Saa tog han hende i Gaanden og trak af med hende hen til en Urtekræmmer, der stod særlig vel anstreden hos ham. Muche opførte sig som en galant Kavalier; han lod hende vælge det Slags Brystsukker, hun holdt mest af, betalte sin Sous, og var saa skikkelig ikke at tage Kræmmerhuset fra hende, da de igjen vare komne ud paa Gaden, noget der ellers godt kunde ligne ham. Hun hældte Indholdet ud i de to smaa Lommer, hun havde foran i sit Forklæde, og begyndte at spise de lækre Sager. Snart saas to mørke Pletter paa den udvendige Side af de to Lommer. Muche grinte lumst; han tog hende

omkring Livet med sine snævsede Fingre, fik hende med ned ad Rue Pierre-Lescot og sagde:

„Vil Du saa lege, hvad? . . . Det smager godt, det Du har i dine Lommer. Der kan Du selv se, jeg vilde slet ikke gjøre dig Fortræd, dit Fæ!“

Og han gjorde selv et Greb ned i en af Lommerne. De naaede Place des Innocents med dens Træplantninger og Græsplæner. Det var aabenbart derhen, Muche hele Tiden havde haft i Sinde at føre sin Erobring. Han viste hende omkring, som var hele Pladsen hans Ejendom. Pauline havde aldrig før været saa langt borte paa egen Haand, og havde hun ikke været saa optaget af at spise Brystsukker, vilde hun sikkert have givet sig til at græde som en bortført Frøken! Børnene gik rundt om Springvandet med de nøgne Nymfer og morede sig med at se Vandet plaske ned i de sejr Bassiner. Muche, som imidlertid havde faaet hendes Kjole krøllet rigtig godt bagtil, sagde nu med sin skumle Latter:

„Skal vi lege slaas med Sand, hvad Du?“

Pauline lod sig forlokke. De smed Sand og Grus i Hovedet paa hverandre og lukkede Øjnene. Sandet trængte ind under Tøjet foran paa hendes Bryst og løb ned ad Kroppen, lige ned i hendes Strømper og Støvler. Muche frydede sig ved at se det hvide Forklæde blive ganske gult. Men han fandt sandsynligvis, at det endnu var allfor pænt.

„Skal vi plante Træer, hvad Du?“ spurgte han pludselig. „Du skal se, saadan nogen pæne Haver jeg kan lave.“

„Rigtige Haver!“ udbrød Pauline beundrende.

Da ingen Betjent var at se i Nærheden, lod han hende grave Guller i et af Bedene. Hun laa paa Knæ midt i den bløde Jord, lagde sig en Gang imellem helt ud paa Maven og stak sine søde, nøgne Arme ned i Jorden lige til Albuerne. Han opsogte nogle Træstumper og brækkede nogle Grene af; det blev saa plantet i Gullerne som Træer. Men han fandt aldrig Gullerne dybe nok og kommanderede med hende som med en doven Tjenestepige. Da hun rejste sig op, var hun griset til fra Hovedet og lige ned til Fødderne. Hun havde Jord i Haaret og saa saa morsom ud med sine to Kulsvierarme, at Muche henrykt klappede i Hænderne og raabte:

„Nu skal vi bare vande den . . . for Du kan nok begribe, at ellers gror det ikke.“

Dette Paafund satte Kronen paa Muches Bærk. De gik hen til den nærmeste Kendersten, kom Vandet i den hule Haand og løb tilbage for at vande Træerne. Under Vejs spildte Pauline, der var altfor flodset til at kunne vinde med Muche, Vandet ned ad sin Kjole, saa at hun efter den sjette Rejse saa ud, som om hun havde væltet sig i en Kendersten. Jo mere snavset hun blev, desto kjønnere fandt Muche hende. De satte sig begge to ned ved Siden af den lille Have, de havde lavet, og han fortalte hende, at nu groede deres Træer allerede. Han tog hende i Haanden og kaldte hende sin lille Kone.“

„Du fortryder da ikke, at Du er gaaet med?“ spurgte han. „Det er noget andet end at staa og kjebe sig henne paa Fortovet. Du skulde bare vide, alle de Lege jeg kan. Du skal komme igjen, hører Du det. Man skal bare lade være med at tale om saadan noget til sin Moder. Siger Du noget, saa trækker jeg dig i Haaret, naar jeg faar fat i dig en anden Dag.“

Pauline lovede at holde tæ. Som en sidste Opmærksomhed fyldte han begge hendes Lommer med Jord. Saa begyndte han at drille hende. Hun havde ikke mere Bryststuffer, hun legede ikke mere, hun begyndte at blive urolig. Da han fandt paa at knibe hende i Armene, gav hun sig til at græde og sagde, at hun vilde hjem. Det fornøjede i høj Grad Muche; han truede med ikke at følge hende hjem. Den lille Pige blev nu først rigtig ulykkelig og udstødte fortvivlede Sukke som den Skjønne, der i et ubekjendt Gjæstgiversted er overladt til sin Forsørers Naade og Barmhjærtighed. Han havde sikkert til sidst banket hende for at faa hende til at ti stille, da Frøken Sagens skarpe Stemme pludselig lød tæt ved dem:

„Men, Herren forbarme sig, er det ikke Pauline! . . . Vil Du lade hende være, din Gadedreng!“

Den gamle Pige tog Pauline ved Haanden og korsede sig over den forfærdelige Tilstand, hvori hun befandt sig. Muche lod ikke til at blive forknøt; han fulgte bag efter dem, lo over sit djævelske Bærk og paastod højroystet, at det var hende selv, der havde villet lege med ham,

og at han slet ikke havde griset hende til. Imidlertid græd Pauline endnu stærkere, da hun fik Frøken Saget til Beskytter. Denne var allerede kommen et Stykke paa Vej med hende, da hun pludselig lod til at besinde sig. Hun gik hen og satte sig paa en Bænk og søgte at faa den lille Pige til at tie stille.

„Naa, naa, græd nu ikke mere, ellers kommer Politibetjenten og tager dig . . . Jeg skal nok følge dig hjem. Du kender mig jo nok, ikke sandt? Jeg er din Moders gode Veninde, ved Du nok . . . Naa, lad os saa se, om Du kan smile.“

Men Graaden stod hende i Halsen, hun vilde hjem. Saa lod Frøken Saget hende rolig græde og ventede taalmodigt, til hun holdt op. Det stakkels Barns Kjole og Strømper vare ganske vaade, og hver Gang hun vilde tørre Taarerne bort med sine snarviede Hænder, grisede hun ogsaa Ansigtet til. Da Pauline var bleven lidt roligere, sagde den Gamle med sin sødeste Stemme:

„Din Moder er da ikke slem ved dig, vel? Hun holder jo af dig, ikke sandt?“

„Ja,“ svarede Pauline, stadig grædesærdig.

„Og din Fader, han er vel heller ikke slem ved dig; banker han dig ikke, skændes han ikke somme Tider med din Moder? . . . Hvad taler de om, naar de gaa i Seng om Aftenen?“

„Det ved jeg ikke; jeg ligger i min egen varme Seng.“

„Taler de ikke om din Fætter Florent?“

„Det ved jeg ikke.“

Frøken Saget lagde sit Ansigt i alvorlige Følger og gjorde Mine til at ville gaa.

„Na, Du lyver jo, din stygge Pige . . . Du ved nok, man maa ikke lyve . . . Hvis Du lyver, saa gaar jeg min Vej, og saa kniber Muche dig igjen i Armene.“

Muche, som drev rundt om Bænken i en passende Afstand, kom nu til og sagde i en uforsagt Tone:

„Na, hun der ved ingen Ting . . . Men jeg hørte forleden Dag,

at min Moder sagde til min gode Ven Florent, at han gjerne maatte kysse hende, om han havde Lyst."

Pauline, som var bleven bange for, at den gamle Frøken skulde gaa, gav sig igjen til at græde.

"Ti stille, saa ti dog stille, din snavsede Løs!" sagde den Gamle og rustede i hende. "Jeg skal nok blive hos dig, hører Du? Og jeg skal købe dig noget Sukkergodt! . . . Du holder vist ikke meget af din Fætter Florent, gjør Du vel?"

"Nej, Moder siger, at han er saa slem."

"Gjør hun? Der kan Du se, din Moder har sagt noget, som Du kan huske."

"En Aften laa jeg henne i min Seng med Mouton hos mig . . . Og saa sagde hun til Fader: "Din Broder er bare løbet væk fra Slaveriet for at saa os deri alle sammen"."

Frøken Saget gav et lille Strig fra sig. Hun rejste sig øjeblikkelig op og stod nu og rystede over hele Legemet. Der gik pludselig et Lys op for hende. Hun tog Pauline ved Haanden og travede af med hende uden at sige et Ord, Læberne sammenknebne af et indvendigt Smil, de smaa Øjne straalende af Glæde. Muche, som fulgte bagefter og frydede sig ved at se den lille Pauline saa dejlig snavs, forsvandt klogeligt, da de naaede Hjørnet af Rue Pirouette. Lisa befandt sig i den dødeligste Uro. Da hun saa sin Datter omskabt til en Karflud, blev hun saa angreben af Sindsbevægelse, at hun drejede hende rundt uden at tænke paa at banke hende. Den gamle Frøken sagde med sin ondskabsfulde Stemme:

"Det er den lille Muche, som er Skyld i det . . . Jeg tog hende naturligtvis strax ved Haanden og fulgte hende hjem . . . Jeg traf dem sammen henne under et Træ paa Place des Innocents. Jeg ved ikke, hvad de bestilte . . . I Deres Sted vilde jeg altid være paa min Post. Den Pokkers Dreng er i Stand til alt."

Lisa kunde ikke saa et Ord over sine Læber. Hun vidste ikke, hvor hun skulde tage fat paa sin Datter, i den Grad væmmedes hun ved hendes snavsede Støvler, overstænkede Strømper, forrevne, krøllede Skjorter og sorte Hænder og Ansigt. Det blaa Baand, Ørenringene og Guldkorsket

forvandt under et Lag af Snavs. Men hvad der aller mest oprørte hende, det var de to med Jord fyldte Lommer. Uden at bekymre sig en Smule om de hvide og røde Butikssliser bøjede hun sig ned og tømte Jorden ud paa dem. Saa tog hun Pauline i Armen og sagde kun de to Ord:

„Kom, Skarnbøtte!“

Frøken Saget, der følte sig i høj Grad opbygget ved hele denne Scene, gik nu hurtig tværs over Gaden. Hendes smaa Fødder berørte næppe Brostenene; Glæden førte hende af Sted, gav hende Vinger. Endelig vidste hun det! I et helt Aar havde hun brændt af Utaalmødighed efter at vide, hvem Florent var, og nu var Gaaden paa en Gang løst. Det var en uventet, uhaabet Tilfredsstillelse, der formelig furerede hende for en Sygdom; thi hun følte godt, at det Menneske vilde have ladet hende dø en langsom og kvalfuld Død, om han var vedbleven at pine hendes Nysgjerrighed som hidtil. Nu var der ikke mere nogen Lakune i hendes Videnskab; hun kunde gjerne have fortalt en Historie om hver eneste af Kvarterets Beboere. Hjærtet hoppede i hende af Glæde, da hun traadte ind i Frugthallen.

„Na, kom herhen, Frøken Saget,“ raabte Sarriette hen til hende fra sit Stade. „Hvad er det, der er saa morsomt? . . . Har De vunden den store Gevinst i Lotteriet.“

„Nej! . . . Men De skulde bare vide! . . .“

Sarriette var en nydelig Frugtsælgerke. Det krusede Haar faldt hende ned i Panden, hendes smukke Arme og Hals vare blottede, Huden frisk. Hun stod i Reglen og spiste af sine Ribs, og Munden saa derfor næsten altid ud, som om den var sminket. Af Overgivenhed havde hun hængt et Par store Kirsebær i Drengene i Stedet for Ringe.

Rundt om hende i det lille smalle Udvalg laa de forskjelligste Frugter opdyngede: Ferskener, Abrikoser, Kirsebær, Æbler, Pærer og Blommer i alle mulige Afarter. I mindre Kurve laa Jordbær, Hindbær, Ribs, Rødber og store, dejlige Drueklaser. Sarriette levede som i en Frugthave. Og naar hun en varm Julidag sad der med halv blottet Bryst, da var det, som om hendes Friskhed og Yppighed meddelte sig til Frugterne

omkring hende. Ved Siden af hende havde en gammel fordruffen Sælgerone sin Plads, men hun solgte kun visne Æbler, Bærer, der mindede om hængende, slappe Bryster, Abrikosser, der vare gullige som en gammel Kones gustne Kinder. Hos Sarriette var alt derimod lutter Friskhed; det var, som havde hun kysset Kirsebærkerne med sin røde Mund, meddelt Ferskener og Blommer sin egen Huds Silkeblødhed, ladet lidt af sit varme, røde Blod flyde over i Ribsene.

Sarriette saa godt, at Frøken Saget havde en stor Nyhed paa Hjerte, og hun søgte at saa hende til at komme frem med den; men den Gamle trippede utaalsmodigt med Fødderne og sagde:

„Nej, nej, jeg har ikke Tid . . . Jeg løber hen til Madam Lecoeur. Na, De skulde bare vide, hvad jeg ved! . . . Kom med, hvis De har Lyst.“

Sarriette kunde ikke modstaa Fristelsen. Jules var netop til Stede. Han sad pyntet og fin og gyngeede frem og tilbage paa sin Stol.

„Du passer nok Butiken et Øjeblik, ikke sandt?“ sagde hun til ham. „Jeg kommer strax igjen.“

Men han rejste sig op og raabte, da hun allerede var halvejs forsvunden:

„Nej, hør ved Du hvad, Lisette! Det holder jeg ikke ud . . . Jeg vil ikke vente en hel Time som forleden Dag.“

Saa stak han Hænderne i Lommen og gik langsomt sin Vej. Butiken maatte passe sig selv. Sarriette skyndte sig at indhente den gamle Frøken. Døre i Smørhallen fik de at vide, at Madam Lecoeur var nede i Kjælderen. Sarriette gik ned for at hente hende, medens den Gamle tog Plads midt i Butiken.

Nede i den mørke Kjælder stod Madam Lecoeur i Færd med at slaa Smør op. Hun svedte og sukede af Anstrængelse.

„Frøken Saget er her og vil tale med dig, Tante,“ sagde Sarriette.

Madam Lecoeur holdt inde med Arbejdet, Hænderne fulde af Smør.

„Jeg er strax færdig, lad hende vente saa længe,“ svarede hun.

„Hun har noget meget vigtigt at fortælle dig.“

„Om et Minut saa kommer jeg.“

Paris's Bug.

Og hun sat atter sine magre Arme ned i Smørret. Sarriette stod og tænkte paa, at hun nødig vilde spise det Smør, hendes Tante havde staaet og rodet i.

„Din Smørfarve er altfor lys,” sagde hun. „Naa, er Du saa snart færdig. Frøken Saget er maaske allerede gaaet . . . Hun har vist hørt noget meget vigtigt om Gavard.”

Det hjalp. Madam Lecoeur holdt strax op med sit Arbejde. Hun tørrede ikke en Gang sine Arme af, men fulgte sin Niece i Hælene op ad Trappen og sagde:

„Tror Du virkelig, hun skulde være gaaet?”

Men hun blev beroliget, da hun saa Frøken Saget sidde midt i Butiken. Hun skulde nok vogte sig for at gaa. De tre Fruentimmer toge Plads tæt op ad hverandre. I fulde to Minuter lod Frøken Saget ikke et Ord komme over sine Læber; da hun saaledes ret havde ægget de andres Nysgjerrighed, begyndte hun med sin skarpe Stemme:

„Du ved nok, denne Florent? . . . Naa, nu kan jeg fortælle, hvor han er kommen fra.”

Atter gjorde hun en længere Pause.

„Han er kommen lige fra Slaveriet,” sagde hun endelig med en Stemme, hun søgte at gøre saa imponerende som muligt.

Frøken Saget saa sig om med en triumferende Mine og frydede sig over den Forbavselse, der stod malet i de andres Ansigter.

„Ja,” gentog hun med en Grimasse, der skulde udtrykke Afsky, „han kommer fra Slaveriet . . . Naa, det maa jeg rigtignok sige, Quenu-Gradelles har ingen Grund til at knejse saa svært med Nakkens.”

Madam Lecoeur og Sarriette gav deres Overraskelse Lust i tvivlende Udbrud. Det var ikke muligt. Hvad havde han da gjort? Hvor kunde noget Menneske ane, at Madam Quenu, hvis Ærbarhed alle priste, at hun skulde kunne vælge sig en forhenværende Galej-slave til Elsker!

„Na, I ere slet ikke med endnu,” udbrød den gamle Frøken i en utaalmodig Tone. „Hør nu bare . . . Ser I, jeg vidste jo nok, at jeg før havde set det lange Skrammel et eller andet Steds . . .”

Dg hun fortalte dem Florents Historie. Nu kunde hun huske, at Rngtet en Gang for mange Aar siden havde fortalt, at en Nævv af den gamle Gradelle var bleven deporteret til Cayenne, fordi han havde slaaet sex Soldater ihjel paa en Barrikade; hun havde selv set ham en Gang henne i Rue Pirouette. Dg det var ganske rigtig ham, det var den falske Fætter. Saa gav hun sig til at jamre og beklage sig over, at hendes Hukommelse mere og mere tabte sig, at det gik ned ad Bakke med hende, og at hun snart slet ikke kunde huske noget. Hun begræd denne sin Hukommelses Død som en Lærd, der ser sine ved et aarelangt Arbejde op samlede Noter spredes for Vinden.

„Sex Soldater!“ udbrød Sarriette beundrende. „Det maa være en Kraftkarl, det Menneffe.“

„Na, han har saamænd ganske andre Ting paa sin Samvittighed,“ sagde Frøken Saget. „Jeg vil ikke raade nogen til at træffe ham ved Nattetider.“

„Hvilket Uhyre!“ stønnede Madam Lecoeur opfyldt af Forfærdelse. „Men han er jo altsaa den tykke Lissas Svoger, og ja . . . ja kan han da ikke have været hendes . . .“

De saa alle tre paa hverandre, overraskede ved denne nye Maade at se Sagen paa. Det ærgrede dem, at de maatte opgive deres tidligere Mistanke. Den gamle Frøken trak paa Skuldrene og sagde:

„Hvad skulde det kunne gjøre, . . . skjønt sandt at sige, saa vilde det rigtignok være lovlig galt . . . Men man skal saamænd intet forsværge her i denne Verden.“

„Desuden er han ikke længer hendes Kjæreste,“ bemærkede Sarriette. „De siger jo, at han kommer hos Mehudins.“

„Ja, jeg har saamænd set ham der med disse mine Øjne og det ligesaa tydeligt, som jeg nu ser Dem,“ forsikrede Frøken Saget, der var bange for, at de andre to skulde tvivle derom. „Han render altid i Stjærterne paa de to Mehudins . . . For Næsten kan det jo være os ligegyldigt. Lad ham kjærestere med hvem han lyster, ikke sandt? Vi ere ærbare Fruentimmer, vi . . . Det er en stor Slyngel!“

„Det er han,“ bekræftede de to andre. „En udspikuleret Gavyo!“

Og hvilke Ulykker kunde Florent ikke bringe over Quenu-Gradelles? Han var aabenbart fuld af skumle Planer; den Slags Mennesker forbedre sig aldrig, mente de tre Damer. Han havde naturligvis taget Inspektør-pladsen for at faa Lejlighed til at drive sine Skarnstreger i Hallerne. De erklærede, at det bedste, man nu kunde gjøre, var at lade sætte en ny Laas for sine Usluger nede i Kjælderne; Carriette kunde endog erindre, at der forrige Uge var bleven stjaalen en Kurv Ferskener fra hende. Men Frøken Saget forsærkede dem ved at belære dem om, at „de Røde“ ikke gav sig af med den Slags Smaating; de brød sig kun lidt om en Kurv Ferskener; nej, de slog sig sammen i Bunker paa to til tre hundrede for saa i Forening ret af Hjærtens Lyst at myrde og plyndre. Saadan noget, det kaldtes for Politik, sagde hun med en vel underrettet Person's hele Overlegenhed. Madam Lecoeur blev syg af Skræk; hun saa i Tankerne Florent og hans Medstyldige skjule sig i Kjælderne en mørk Nat, sætte Ild paa Hallerne og under Forvirringen plyndre og stjæle rundt omkring i Paris.

„Jh, der falder mig noget ind!“ udbrød Frøken Saget pludselig. „Den gamle Gradelles Arv! . . . Naa, Quenus ere vist næppe blevene glade ved at skulle punge ud med Halvparten til den Bandit.“

Den Tanke glædede hende overordentligt. Sladdereren faldt nu paa Quenus, og hun fortalte hele Historien om Skatten i Saltmadstønden, fortalte den indtil de mindste Enkeltheder. Hun vidste endog, at Skatten beløb sig til fem og firsindstyve tusinde Francs, og det skjønt hverken Liza eller hendes Mand kunde mindes nogen Sinde at have betroet dette Tal til nogen levende Sjæl. Quenus havde sikkert ikke givet den „lange Magre“ en eneste Skilling, mente hun, dertil gif han altfor daarlig flødt. Maaske kjendte han ikke en Gang Historien om Saltmadstønden. Saa stak de Hovederne endnu tættere sammen og bleve enige om, at det vel var bedst at holde gode Miner med den smukke Liza, men at de alligevel skulde se at faa hende til at „dele med den Røde“, . . . for at han ikke længer skulde være nødt til at leve af den stakkels Savards Penge.

Da Gavard blev nævnt, indtraadte der en lille Pausse. De saa alle tre paa hverandre, og gjensidig Forstaaelse lyste ud af deres Blikke.

„Jeg har nylig talt med Madam Leonce,“ sagde Frøken Saget med et betegnende Djeskast.

De to andres Nysgjerrighed blev strax vakt. Madam Leonce var Gavards Portnerkone. Han boede i et gammelt Hus i Rue Cossonnerie, og Madam Leonce førte hans Husholdning, gjemte Nøglerne til hans Skuffer og lavede Havresuppe til ham, naar han var forkjølet. Hun var en alvorlig Kone paa lidt over de halvtres, talte langsomt og kunde aldrig saa affnakket. Frøken Saget, som hver Fredag Aften drak Kaffe henne hos hende, stod i et meget venstabeligt Forhold til hende. De kunde passiare sammen om Gavard i Timevis; de holdt meget af ham; de vilde kun hans Lykke.

„Ja, jeg har nylig talt med Madam Leonce,“ gjentog den gamle Pige. „Vi drak Kaffe sammen i Gaar . . . Hun var meget bekymret for Gavard. Han plejer nok ikke at komme hjem før Kl. et om Natten. I Søndags gav hun ham en Skaal Bouillon op, fordi han saa saa medtaget ud.“

„Hun ved nok, hvad hun gør, kan I tro,“ sagde Madam Lecoeur, hvem Portnerkonens Smaaopmærksomheder overfor Gavard foruroligede.

Frøken Saget mente at burde forsvare sin Veninde.

„Nej, De tager rigtignok fejl . . . Madam Leonce er hævet over sligt. Hun er en brav Kone . . . Na, havde hun villet fylde sine Lommer med Gavards Penge, saa havde hun kunnet gøre det for længe siden blot ved at bukke sig ned efter dem. Det lader til, at han lader al Ting ligge og flyde omkring . . . Det er netop derom, jeg vil tale med Dem. Men ikke et Ord til andre, vel? Jeg betror Dem det kun som en Hemmelighed.“

De lovede dyrt og helligt at ville være tavse som Graven, strakte Hovederne endnu længer frem, og Frøkenen fortsatte i en højtidelig Tone:

„De maa altjaa vide, at Gavard har været ganske besynderlig i den sidste Tid . . . Han har kjøbt Vaaben, en stor Pistol af dem til at dreje rundt, De ved nok. Madam Leonce siger, at den Pistol altid ligger paa Kaminen eller paa Bordet, og at hun ikke mere tør støve af

i Bærelset, men skynder sig ud, saa snart hun kan . . . Og det er endda ikke alt. Hans Penge . . ."

"Hans Penge!" gjentog Madam Lecoeur med Feberredme paa sine Kinder.

"Ja, han har ingen Aktier mere, han har solgt dem alle sammen og har nu en hel Dynge Guld liggende henne i Skabet . . ."

"En Dynge Guld!" udbroed Sarriette henrykt.

"Ja, en stor Dynge Guld. Der er saa meget, at hele Bunden i Skabet er skjult af det. Madam Leonce fortalte mig, at han en Morgen lukkede Skabet op, da hun var inde hos ham, og at Guldets formelig skar hende i Djinene."

Der indtraadte paa ny en Pajse. De tre Fruentimmer blinkede med Djinene, som om de lige havde set Gulddynngen. Sarriette fik først Mælet igjen, gav sig til at le og sagde:

"Onkel skulde bare give mig noget af sin Skat, saa skulde Jules og jeg ordentlig more os . . . Saa vilde vi lade Mad bringe op fra Restaurationen og spise paa Sengen."

Madam Lecoeur sad som forstenet og kunde ikke forjage Synet af Gulddynngen, hun havde hørt om. Misundelse og Havesyge pinte hende. Endelig løftede hun sine magre Hænder mod Himlen og sagde i en fortvivlet Tone:

"Jeg kan ikke taale at tænke derpaa; det er forfærdeligt!"

"Hvis et eller andet tilstødte ham, saa blev det altsammen Deres," sagde Frøken Saget. "Og i Deres Sted vilde jeg rigtignok varetage mine Interesser, saa godt jeg kunde . . . Den Pistol varslar ikke godt, det kan De nok forstaa. Gavard er kommen i slet Selskab. De skal saa at se, det tage en Ende med Forstrækkelse."

Saa begyndte de igjen at hudflette Florent. De drøftede, hvortil alle disse dumme Historier vilde føre ham og Gavard, om de ikke i Tide toge sig i Agt. Og de svor alle tre ikke at aabne Munden og røbe, hvad de vidste, ikke fordi Florent, den Tugthuskandidat, fortjente den mindste Staausel, men fordi det for enhver Pris maatte undgaas at styrte den

stakkels Gavard i Ulykke. De havde rejst sig op, og da Frøken Saget belavede sig paa at gaa, sagde Madam Lecoeur:

„Hvis der nu alligevel skulde tilføde ham noget, tror De saa, man kan stole paa Madam Leonce? . . . Det er maaske hende, som har Nøglen til Skabet.“

„Det er ikke godt at svare paa,“ sagde den gamle Frøken. „Jeg tror, hun er en hæderlig Kone; men svare for det kan jeg rigtignok ikke; der gives Omstændigheder . . . Na, jeg har har i al Fald advaret Jer begge to; det bliver Jeres Sag.“

„Tak skal De have,“ sagde Madam Lecoeur. „Bliver jeg nogen Sinde rig, saa skal jeg nok huske Dem.“

Den gamle Frøken blev staaende. Hun tog et Stykke Ost, undersøgte det nøje og lagde det paa Disken. Saa spurgte hun, hvad det kostede.

„Naar det er mig?“ tilføjede hun med et Smil.

„De skal ikke give noget for det,“ svarede Madam Lecoeur. „Jeg forærer Dem det.“

Og hun gjentog:

„Na, var jeg blot rig!“

Frøken Saget mente, at det blev hun nok en Gang med Tiden. Ofte var allerede forsvunden i den lille Kurv. Madam Lecoeur gik igjen ned i Kælderen, og den gamle Frøken ledsagede Carriette hen til hendes Butik. Der passerede de en Stund sammen om Jules.

„Her lugter langt bedre hos Dem end henne hos Deres Tante,“ sagde Frøken Saget. „Jeg havde formelig Hjerteondt for et Øjeblik siden. Gud skal vide, hvor hun kan holde ud at leve i den Luft! . . . Her er rigtignok ganske anderledes behageligt. Hvor De ser frisk og sund ud, Kjære.“

Carriette gav sig til at le. Hun kunde nok lide at blive smigret. En Dame kom ind og købte nogle gule Blommer af hende. Da hun var gaaet, sagde den gamle Frøken:

„Jeg kunde i Grunden ogsaa have Lyst til nogle af disse Blommer; men kun ganske lidt . . . De kan nok tænke, en enlig Dame . . .“

„Tag De kun et Par Haandsfulde,“ udbrød Carriette. „Det kan

da ikke gjøre mig fattig . . . Hvis De skulde se Jules, saa sig til ham, at han skal komme strax. Han sidder vist og ryger Cigar henne paa den første Bænk til højre."

Frøken Saget havde hældt Blommerne i sin Kurv og foregav, at hun nu vilde lige hjem. Men hun gjorde en Omvej og begav sig hen i en anden Kant af Gallerne, idet hun tænkte paa, at Ost og Blommer dog var en altfor tarvelig Middag. Naar det ikke lykkedes hende paa sin Eftermiddagsrunde at faa sin lille Kurv fyldt hos Sælgekonerne, hvem hun overvældede med Smiger og Historier, saa plejede hun at nøjes med at kjøbe Levninger fra den foregaaende Dag. Hun vendte nu tilbage til Smørhallen. Der bag Ostersudsalgene fandtes ud til Rue Berger Stader, hvor der solgtes kogte og stegte Kjøbvarer. Hver Morgen indfinde smaa, luskede Vogne sig ved de store Pariserkøkkener, hos de større Restavratører, Gesandtsskaber og Ministerboliger, og læsses der med Levninger fra den foregaaende Dag, hvilket alt kjøres hen til Gallerne. Der fortæres Sagerne nede i Kjælderen, og allerede Kl. ni udstilles Afsætter med Bøf, Vildt, Fisk og forskjellig Slags Dessert. Og strax trænge en Mængde forfulne Stafler sig om disse Butiker, hvorfra de Riges Levninger sælges for en billig Berge. Frøken Saget gik hen til en Kone, der roste sig af kun at sælge Levninger fra selve det kejserlige Køkken. En Dag havde hun endog solgt hende et Stykke Kalvesteg, som hun paastod havde ligget paa Kejserens egen Tallerken. Og den gamle Frøken havde formelig følt sig stolt ved at spise dette Stykke Kalvesteg. For Resten var det yderst sjældent, at hun købte noget. Hun brugte den Taktik, at opbringe Folk imod sig, saa snart hun havde faaet deres Historie at vide; saa besøgte hun andre, udfrittede dem, erklærede Krig og sluttede Fred, snart med en og snart med en anden, indtil hun havde gjort Turen rundt i Gallerne og lært alle Butikerne og deres Gjere at kjende. Man skulde have troet, hun gjorde store Indkjøb, saa ofte saa man hende i Gallerne, men i Virkeligheden levede hun af Foræringer og af de Køkkenlevninger, som hun i Nødsfald bekvemmede sig til at kjøbe.

Frøken Saget stak denne Gang Næsen ned i en Tallerken med et Stykke kold Karbonade til tre Sous. Ved at prutte fik hun det for to

Sous. Karbonaden forsvandt i Kurven. Andre Kjøbere kom til, og andre Næser nærmede sig Afsietterne, der ikke saa videre appetitlige ud, og hvis Lugt ikke altid var den bedste.

„Kom hen til mig i Morgen,“ sagde Konen til den gamle Frøken. „Jeg skal lægge noget rigtig lækkert af til Dem . . . Der skal være stor Middag i Tuilerierne i Eftermiddag.“

Frøken Saget lovede at komme og vilde lige til at gaa, da hun fik Øje paa Gavard, som stod bagved hende og havde set hende kjøbslaa. Hun blev rød, kneb sine magre Skuldre endnu mere sammen og gik sin Vej, idet hun lod, som om hun ikke havde set ham. Han fulgte et Stykke bagefter hende, trak paa Skuldrene og brummede, at hendes galdefulde Ondskab ikke mere forbavsede ham, nu han vidste, at hun „ødelagde sig selv ved at spise de forgiftede Sager, de stegte i Tuileriernes Røkken.“

Næste Dag fik Rygtet travlt i Gallerne. Madam Lecoeur og Sarriette sendte den betroede Hemmelighed stykkevis ud i Verden. Frøken Saget viste derimod en meget klog Dpførsel ved denne Lejlighed: hun tav og lod de to andre kolportere Historien om Florent. I Begyndelsen var det en Fortælling i Brudstykker, der hvisteds i Krogene; men snart samlede de enkelte Stykker sig til et Hele, og der dannede sig en Legende, i hvilken Florent spillede en Bussfemands Rolle. Han havde dræbt ti Soldater paa Barrikaden i Rue Greneta; han var kommen hjem til Frankrig paa et Søroverstib, hvis Besætning havde mange Mennekeliv paa Samvittigheden; lige fra den Gang han blev ansat i Gallerne, havde man set ham rode omkring ved Midnatstid i Selskab med mistænkelige Personer, hvis Fører han naturligvis var. Og her havde enhver Sælgekones Fantasi frit Spillerum, man drømte om de mest dramatiske Situationer, om en Bande Røvere midt i Paris, om et hemmeligt Selskab, der havde sit Hovedsæde i Gallerne. Man beklagede Quenu-Gradelles, samtidig med at man bebrejdede dem deres Optræden i Arvesagen. Denne Arv var især et yndet Thema. Den almindelige Mening var, at Florent var kommen tilbage for at saa sin Part af Skatten udleveret. Men da man ikke kunde forklare sig, at Delingen endnu ikke skulde have fundet Sted, saa hed det sig, at han kun ventede paa en gunstig Lejlighed til at stikke hele Stadsen i sin Lomme.

En skøn Morgen vilde man sikkert finde Quenu-Grabelles myrbede. Man fortalte, at de to Brødre og den smukke Lisa allerede stændtes paa det frygteligste hver Aften.

Da disse Historier kom den smukke Normannerinde for Øren, trak hun paa Skuldrene og lo.

„Na, I kjender ham ikke,“ sagde hun. „Han er saa blid som et Lam, det skifkeligste Menneske af Verden.“

Lebigre, som vovede et afgjørende Skridt, havde hun lige givet en Kurb. I de to sidste Maaneder havde han hver Søndag foræret Mehudins en Flaske Lixør. Rosa var altid den, hvem det betroedes at overbringe Flasken. Hver Gang havde hun tillige en eller anden kjærlig Hilsen med til Normannerinden, og hun gjentog trolig Lebigres Ord uden i mindste Maade at synes kjed af denne temmelig besynderlige Kommissiøn. Imidlertid fik Lebigre som sagt Afslag; men for at vise, at han ikke var vred derover, og at han ikke havde opgivet Haabet, sendte han næste Søndag Rosa hen med to Flasker Champagne og en stor Buset. Rosa leverede alt i den smukke Normannerindes egne Hænder og afhaspede ud i en Kjøre sin udenad lærte Remse:

„Hr. Lebigre beder Dem om at drikke dette paa hans Sundhed, der har lidt en hel Del paa Grund af det, De nok ved. Han haaber, at De en Gang vil helbrede ham ved at blive lige saa smuk og kjærlig imod ham som disse Blomster.“

Normannerinden morede sig over Pigens ensfoldige, tilfredse Mine. Hun kysjede hende og talte med hende om hendes Husbond, der, som man sagde, var meget fordringsfuld. Hun spurgte, om hun holdt meget af ham, om han gik med Seler, om han snorkede, naar han sov. Saa lod hun hende tage Champagnen og Busetten med sig hjem igjen.

„Sig til Lebigre, at han ikke oftere skal sende Dem hen til mig . . . De er altfor taalmodig, min lille Ven. Det oprører mig at se Dem vise ham saa megen Lydighed. De skal ikke lade ham kommandere saadan med Dem.“

„Men han vil absolut have, at jeg skal gaa her over,“ svarede

Rosa, idet hun gif. „De skulde alligvel ikke gjøre ham imod . . . Han er en rigtig kjon Mand.“

Florents blide Karakter havde fuldstændig vundet Normannerinden for ham. Hun vedblev at overvære Muches Undervisning og sad og drømte om at gifte sig med denne Mand, der var saa god imod Børn; saa vilde hun vedblive at sælge Fisk, medens han avancerede op til et af de vigtigste Embeder i Hallernes Administration. Men hendes Fremtidsdrømme tilintetgjordes af den Uerbødighed, Florent stadig viste hende; han nøjedes med at hilse paa hende og holdt sig i Afstand, naar hun helst vilde have moret sig og let sammen med ham, ladet sig kjærtegne, kurt sagt elske saaledes som hun forstod at elske. Det var netop denne stadige Modstand fra hans Side, der bragte hende paa den Tanke at ægte ham. Sligt faldt derimod aldrig Florent ind. Maaske vilde han have givet efter, om han ikke havde følt sig saa stærk knyttet til den lille Muche; den Tanke at have en Elskerinde i det Hus, hvor baade hendes Moder og Søster boede, afkræftede ham.

Normannerinden blev meget overrasket ved at lære hans Historie at kende. Han havde aldrig før aabnet sin Mund derom. Hun bebrejdede ham det. Hans æventyrlige Liv gjorde ham endnu større i hendes Øjne. Nu maatte han om Aftenen fortælle hende alt, hvad han havde oplevet. Hun rystede af Angst for at Politiet til sidst skulde opdage ham; men han beroligede hende og sagde, at det var en altfor gammel Historie, som Politiet sikkert havde glemt for længe siden. En Aften fortalte han hende om den unge Kvinde, fra hvis gjennemborede Bryst Blodet var flydt ud over hans Hænder. Han tænkte endnu ofte paa hende; hendes Billede havde staaet for ham under hans Fangenskab; han var vendt hjem til Frankrig opfyldt af Tanken om pludselig en Dag at staa Ansigt til Ansigt med hende, og det skjønt han mindedes, hvor ligtungt hendes Legeme havde hvilet paa ham. Maaske hun dog senere havde rejst sig op. Af og til var det hændet, at det pludselig havde givet et Sæt i ham ved Synet af en Kvinde, der lignede hende. Han var flere Gange ilet bagefter en rød Hætte, som havde lignet hendes. Naar han lukkede Øjnene kunde han se hende komme ham i Møde; men hun lod sit Shawl glide til Side, viste

ham de to blodrøde Pletter paa sit Bryst, stod foran ham bleg som Bør, med brustne Dine og smerteligt sammenknebne Læber. Det pinte ham længe, at han ikke kjendte hendes Navn. Naar Tanken om en Kvinde opstod hos ham, saa svævede hun altid forbi hans indre Syn som et Billede paa det bedste og reneste, der fandtes. Ofte drømte han om, at hun havde søgt ham der paa Boulevarden, hvor hun var bleven dræbt, at hun vilde have tilbudt ham et Liv fuldt af Glæde, om han havde mødt hende nogle Øjeblikke før. Og han vilde ikke eje nogen anden Kvinde, der eksisterede ikke mere nogen anden for ham. Naar han talte om hende, dirrede hans Stemme, saa at Normannerinden med en forelsket Kvindes Instinkt forstod ham og følte sig skinsyg.

„De skulde saamænd nødig ønske at saa hende at se oftere,” sagde Normannerinden en Dag. „Hun ser vist alt andet end godt ud, der hvor hun er nu.”

Florent blegnede ved Tanken om det stygge Billede, Normannerinden fremkaldte for ham. Hans Kjærlighedserindring blev pludselig henlagt til Kirkegaarden. Han kunde ikke tilgive hende disse brutale Ord, der fra nu af lod ham se et Skelets fremspringende Kjæber og tomme Djenhuler i den hidtil saa ublandet smukke lille Hætte. Naar Normannerinden drillede ham med den Dame „der havde ligget i hans Arme henne paa Hjørnet af Rue Vivienne,” saa blev han oprørt og bragte hende til Tavshed med haarde, næsten brutale Ord.

Men hvad der navnlig forbavsede den smukke Normannerinde, det var, at hun havde taget fejl ved at tro, at han var den smukke Lisas Elsker. Det forringede hendes Triumf, ja i hele otte Dage syntes hun endog af den Grund mindre godt om Florent. Hun trøstede sig med Historien om Arven. Den smukke Liza blev nu reduceret til en simpet Tyv, der tilbageholdt sin Svogers Penge og stuffede alle andre med sine skindhellige Miner. Hver Aften naar Muche sad og skrev, faldt Samtalen nu hen paa den gamle Gradelles Skat.

„Har man nogen Sinde kjendt Mage!” sagde Normannerinden leende. „Han har vel villet nedsalte sine Penge, den Gamle, siden han lagde dem i en Saltmadstønde! . . . Fem og firfindstyve tusinde Francs,

det er en ganske net Sum, og saa har Quenus naturligtvis oven i Kjøbet løjet, der har nok været det dobbelte, det tredobbelte . . . Na, det skulde bare være mig, jeg skulde nok kræve min Part, og det lige paa Minuten!"

"Jeg trænger ikke til noget," gjentog Florent altid. "Jeg vilde ikke en Gang vide, hvad jeg skulde gøre med alle disse Penge."

Men nu blev hun vred og udbrød:

"Er De en Mand! Det er dog ynkelt . . . Kan De da ikke forstaa, at Quenus holder Dem for Nar? Den Tykke giver Dem sin Mands gamle Linned og Klæder. Jeg siger det ikke for at fornærme Dem, men det er dog virkelig noget, alle Menneſter lægge Mærke til . . . De gaar der med et Par gamle, fedtede Benklæder, som al Verden har set hænge bag paa Deres Broder i en tre Aars Tid . . . Men i Deres Sted vilde jeg smide dem Pjalterne i Hovedet og forlange mit Regnskab gjort op. Det bliver to og fyrrethve tusinde og fem hundrede Francs, ikke sandt? Jeg vilde ikke gaa ud af Huset, før jeg havde mine Penge iommen."

Det nyttede ikke, Florent forklarede hende, at hans Svigerinde havde tilbudt ham hans Andel, at hun gjemte dem for ham, og at det var ham selv, som ikke vilde have dem. Han gjorde sig al mulig Umage for at overbevise hende om Quenus Retskaffenhed.

"So vist," sagde hun tvivlende, "jeg kjender nok deres Retskaffenhed. Den Tykke gemmer den hver Morgen i sin Komodestuffe for ikke at snarve den til . . . Det gjør mig virkelig ondt for Dem, stakkels Ven. De er som et Barn paa fem Aar i det Kapitel . . . Giver hun Dem en Dag Deres Penge, saa skal De se, om De faar Lov til at beholde dem ret længe. Skal jeg ikke gaa hen og fordre Pengene udliveredede til Dem? Jeg skal gjøre mine Sager godt, det kan De stole paa. Enten faar jeg Skatten, eller ogsaa slaar jeg paa Værelse al Ting sønder og sammen henne hos dem."

"Nej, nej, den Kommission egner De Dem ikke for," skyndte Florent sig at sige. "Jeg vil se Tiden an; maaske kan jeg snart faa Brug for Penge."

Hun trak medlidende paa Skuldrene og mente, at han var altfor blød af sig. Hun vedblev at anvende alle Baaben imod ham for at faa ham til at kræve Quenus for Pengene, hun skjændte, drillede og kjælede afverlende. Saa fattede hun en hel ny Plan. Naar hun havde ægtet Florent, saa vilde hun selv gaa hen og give den smukke Lisa paa Dret, om hun ikke paa Stedet udleverede Pengene. Om Aftenen laa hun i sin Seng og drømte vaagen derom: hun traadte ind, tog Plads midt i Butiken, naar der var fuldt op af Kunder, og leverede en skræffelig Scene. Til sidst blev hun saa forelsket i denne Plan, at hun gjerne havde giftet sig ene og alene for at kunne gaa hen og forlange den gamle Gradelles to og fyrrethve tusinde og fem hundrede Francs udleverede.

Mo'er Mehudin var vred fordi hendes Datter havde givet Lebigre en Kuro, og hun beklagede sig for Folk, sagde, at hendes Datter var gal, at „den lange Magre“ havde fordrejet Hovedet paa hende. Da hun hørte Historien om hans Rejse til Cayenne, behandlede hun ham som en Galej-slave, en Morder, og sagde, at han var saa tynd og flad af lutter Ondskab. Hun lavede de gyseligste Historier om ham. Men hjemme nøjedes hun med at brumme og laase for sine Skuffer, saa snart Florent kom. En Dag, da hun havde været oppe at skjændes med sin ældste Datter, udbrød hun:

„Det bliver snart for galt! Det er den Slavetarl som stjæler dig fra mig. Driv mig ikke til det yderste, eller jeg gaar hen og angiver ham for Politiet, saa sandt jeg er din Moder.“

„Bil Du angive ham?“ sagde Normannerinden, dirrende af Harm og med knyttede Næver. „Ja, prøv paa det . . . Var Du ikke min Moder, saa . . .“

Clara, som var til Stede, gav sig til at le; en tvungen, framp-agtig Latter. I den sidste Tid havde hun været usædvanlig melankolsk og lunefuld, hun var bleg og hendes Dine forgrædte.

„Naa, hvad saa?“ spurgte hun. „Bilde Du saa banke hende? . . . Bil Du ikke ogsaa banke mig, din Søster? Du ved godt, hvad Enden bliver paa alt dette. Jeg gaar selv en Dag hen til Politiet for at spare Moder Ulejligheden.“

Og da Normannerinden begyndte at true, tilspøje hun:

„Na, Du vil ikke komme til at banke mig . . . Jeg springer i Vandet, naar jeg gaar tilbage over Broen.“

Taarerne trillede ned ad hendes Kinder. Hun løb ind paa sit Bærelse og smækkede Døren haardt i efter sig. Mo'er Mehudin talte ikke oftere om at angive Florent. Muche fortalte sin Moder, at hun stadig gik og passiarede med Lebigre.

Fjendskabet mellem den smukke Normannerinde og den smukke Lisa antog nu en mere foruroligende Karakter. Om Eftermiddagen naar Markisen sænkedes ned for Vinduerne i Viktualiehandelen, sagde Fiske-sælgersten spottende, at den Tykke var bange, at hun gjemte sig. Hun havde ogsaa meget imod et Kullegardin, paa hvilket der var fremstillet en Frokostscene under en Jagt; Herrer og Damer laa lejlighedsvis i det gule Græs omkring en rød Postej, der var lige saa stor som dem selv. Men den smukke Lisa havde intet at skjule, hvad Normannerinden troede. Naar Solen gik bort rullede hun Kullegardinet op igjen; saa satte hun sig roligt til at strikke og morede sig med at se ud paa Gaden. Og alt imedens hun foregav at interessere sig for Bognene og de Spaserende, holdt hun Øje med den smukke Normannerinde. Undertiden bøjede hun sig frem og lod som om hun saa efter Omnibussen, der gik mellem Bastillen og Bagramplassen; men det var kun for bedre at se Normannerinden, der af Uergrelse over Kullegardinet bredte Papir ud over sine Barer og over sit Hoved under Paaskud af at ville beskytte sig og sine Fisk mod Solen, som netop ikke var langt fra at gaa ned bag Husene. Men Sejren hældede nu til den smukke Lisa. Efterhaanden som det afgjørende Øjeblik nærmede sig, viste hun sig mere og mere rolig, medens den anden trods sine Anstrængelser for at bevare Værdigheden jævnlig lod sig forlede til at bruge plumpe Ord, som hun bagefter fortrød at have sagt. Normannerindens Uergjerrighed gik ud paa at vise sig „comme il faut“. Intet ærgrede hende mere end at høre sin Rivalindes pæne Manerer rose. Mo'er Mehudin havde opdaget dette hendes ømme Sted. Derfor rettede hun nu altid Angrebet paa sin Datter mod dette Punkt.

„Jeg saa nylig Madam Duenu,“ sagde hun undertiden om

Aftenen. „Det er forbavsende, hvor den Kone holder sig godt. Og tilmed saa proper; hun ser ud som en virkelig fin Dame! . . . Det kommer af, hun altid staar bag Disken, ser Du; der holder man sig godt og faar et pænt Væsen.“

Der laa i disse Ord en skjult Gentydning til Lebigres gode Tilbud. Den smukke Normannerinde svarede ikke, men blev staaende et Øjeblik hængsunken i dybe Tanker. Hun saa sig selv siddeovre bag Disken i Vinstuen paa det andet Hjørne af Rue Pirouette som et Slags Pendant til den smukke Liza. For første Gang rokkede hendes Kjærlighed til Florent.

Florent blev virkelig ogsaa meget vanskelig at tage i Forsvar. Hele Kvartieret styrtede sig over ham. Det lod til at alle og enhver havde Interesse af at gjøre det af med ham snarest muligt. Dvore i Hallerne svor nogle paa, at han havde solgt sig til Politiet; andre forsikrede, at de havde set ham nede i Kjælderne forsøge paa at bore Huller i Stillevæggene og at smide brændende Svovlstikker ind der igjennem. Det var en hel Strøm af Bagvaskelser, hvis oprindelige Kilde ingen kjendte. Konerne i Fiskeafdelingen vare de som sidst gik over til Oprørerne. De holdt af Florent paa Grund af hans blide, sagtnodige Væsen. De forsvarede ham i nogen Tid; men de bleve bearbejdede saa længe fra alle Kanter, at de til sidst gave efter. Saa begyndte disse uhyre Mæver og fede Halskampen mod den Magre. Han druknede paa ny i et Hav af Skjærter. Men Uvejret rasede omkring ham uden at han mærkede det mindste. Han gik rolig videre og havde kun Øje for sin egen fire Fde.

Nu saas Frøken Sagets sorte Hat overalt og til enhver Tid. Hendes lille blege Ansigt syntes at mangfoldiggjøre sig. Selskabet, som forsamlede sig i Lebigres Bagstue, havde hun svoret Undergang. Hun befyldte de politiserende Herrer for at have udbredt Historien om, at hun kjøbte Levninger. Sandheden var, at Gavard en Aften havde fortalt, at den gamle „spidse“ Frøken, der udspinerede dem, levede af de snavsede Levninger, som den bonapartistiske Klike havde kasseret. Clémence fik Kvalme ved Tanken derom, og Robine skyndte sig at nippe af sit Øl. Men Gavard gjentog:

„Mad som det forædte Hofkryb har siddet og ræbet over!“

Og han gjorde en Grimasse. Disse Madrester op samlede fra Kejserens Bord stod for ham som Smuds uden Navn, som politiske Uhumskheder. For Fremtiden tog derfor det lille Selskab paa Frøken Saget med Jldtænger; hun blev for dem en Slags levende Mødding, et urent Dyr, der levede af Skarn. Clémence og Gavard folportererede Historien rundt i Gallerne, til stor Skade for Frøken Saget, hvem mange nu vendte Ryggen. Aller bedst som hun stod og passerede uden at købe noget, kunde man komme med Historien om Levningerne, og dermed var den Rilde til Underretning stoppet for hende. Somme Dage vidste hun nu ikke en Gang, hvad der passerede. Hun græd af Raseri og Vregrelse. Det var ved en saadan Lejlighed, at hun ligesom sagde til Sarriette og Madame Lecoeur:

„J behøve ikke at opfordre mig til det . . . Jeg skal snart stille Jer af med Gavard.“

De to andre bleve lidt forbavsede, men de protesterede ikke. For Resten var Frøken Sagets Brede gaaet over igjen næste Dag; hun rørtes paa ny over den stakkels Gavard, der var kommen i saa slet Selskab, og som sikkert gik sin Undergang i Møde.

Gavard var ganske vist meget uforsigtig. Lige siden han var indtraadt i „Sammensværgelsen“ gik han altid omkring med Revolver i Lommen, til Portnerkonen, Madame Leonces store Forstrækkelse. Det var en ren Kæmpe af en Revolver, som han under alle Slags dunkle Hentydninger havde kjøbt hos Byens første Vaabenhandler. Næste Dag viste han den til alle Konerne i Fjerkræafdelingen, omtrent som en Skoledreng, der viser sine Kammerater en forbudt Roman. Han brugte at lade lidt af Revolveren stikke frem af Lommen og pegede paa den under livlig Blinken med Dine; saa kom han med skumle Hentydninger, halve Listaaelser, spillede kort sagt Komedie som en Mand, der fryder sig over den Fare, hvorfor han udsætter sig. Dette Vaaben gjorde ham i hans egne Dine til en vigtig Mand i Staten, det indordnede ham mellem de farlige Personer. Somme Tider tog han Revolveren helt frem af Lommen for at vise den til et Par Koner, hvem han da opfordrede til at stille sig foran ham for at skjule den. Saa ladede han den og sigtede paa en Gaas eller en Ralkun,

Paris's Bug.

som hang i Baggrunden af Butiken; Fruentimmernes Forstrækkelse morede ham; han beroligede dem ved at forsikre dem, at han ikke havde ladet den rigtig. Han bar ogsaa Patroner hos sig i en Væske, som han aabnede med den største Forsigtighed. Naar man havde beundret hans Patroner, lagde han Armene over Kors og begyndte paa en Tale, der aldrig vilde faa Ende.

„En Mand er en Mand,“ sagde han og saa sig om med en imponerende Mine. „Nu bryder jeg mig Fanden om Politiet . . . I Søndags var jeg og en god Ven ude paa Saint-Denis Sletten for at prøve den. Man fortæller naturligvis ikke til alle og enhver at man har saadan et Stykke Legetøj, det kan I nok begribe . . . Na, I skulde bare have set, vi sigtede paa et Træ, og hver Gang — pas! ramte vi Træet . . . Giv Tid, giv Tid; det skal ikke vare længe, før I spørger Nyt om Anatole.“

Det var sin Revolver, han kaldte Anatole. Og inden otte Dage havde han sørget for, at hver eneste Sjæl i Hallerne kjendte baade den og Patronerne. Hans Forhold til Florent fandt man ogsaa mistænkeligt. Han var imidlertid altfor rig og altfor fed til at man skulde gjøre ham til Gjenstand for det samme Had som den anden. Men han mistede Folks Agtelse, og det lykkedes ham endog til sidst at gjøre enkelte bange for sig. Da først var han rigtig henrykt.

„Det er uklogt at bære Vaaben paa sig,“ sagde Frøken Saget en Dag. „Det vil en Gang komme ham dyrt at staa.“

Henne hos Lebigres triumferede Gavard. Siden Florent var hørt op med at spise hos Quenus, tilbragte han næsten hele sin Fritid inde i det lille Separatværelse. Der spiste han Frokost og Middag, der indfandt han sig mange Gange om Dagen. Han havde gjort det til et Slags Privatkabinet, hvor han lod sine Bøger og Papirer ligge og flyde. Lebigre fandt sig heri, han havde endog taget det ene af de to Borde bort for at faa Plads til en Sofa, som Florent skulde have at hvile sig paa. Lebigre bad ham, naar han kom med Undskyldninger, om endelig ikke at genere sig, og stillede hele Huset til hans Raadighed. Logre viste sig ogsaa meget venlig imod ham. Han havde gjort sig til hans Adjutant. Hvert Djeblif

kom han for at aflægge Florent Regnskab for de Skridt, han havde gjort, og for at opgive ham Navnene paa de nye Allierede, han havde skaffet. Han havde ogsaa paataget sig en Organisations Rolle; det var ham, som skulde hværve Folk, skabe de forskjellige Sektioner, kort sagt knytte hver Masse i det uhyre Net, hvori Paris paa et givet Signal skulde falde. Florent vedblev at staa som Chef, som Sjælen i Komplottet. For Resten lod det til, at den Puffelryggebe anstrængte sig fra Morgen til Aften uden i Virkeligheden at opnaa noget ordentlig Resultat derved; skjønt han havde svoret at ville skabe smaa hemmelige Selskaber i hvert Kvarter af Byen af samme Art som det, der holdt Møde hos Lebigre, saa havde han dog endnu ingen positive Resultater at opvise, men slog om sig med en hel Del Navne og fortalte om den Begejstring, hvormed Folket alle Begne hørte paa ham. Hans største Udbytte bestod i Haandtryk; en, som han var Dug med, havde trykket hans Haand og sagt „at han skulde møde, naar Timen kom“; en stor, stærk Fyr, der vilde blive en udmærket Sektionsfører, havde taget ham under Armen; og henne paa Hjørnet af Rue Papincourt havde en hel Skare Arbejdere omringet og omfavnet ham. Efter hans egne Ord at dømme, saa kunde han næste Dag stille hundrede tusinde Mand paa Benene. Naar han ganske udaset kom ind hos Lebigres, lod sig falde ned paa en Stol og gav sig til at fortælle om sine Bedrifter, saa tog Florent sin Tegnebog frem og gjorde Notitser i den for ramme Alvor; han stolede ubetinget paa Logres Bistand ved Udførelsen af sine Planer. Snart var hele Komplottet omsat i Notitser, som gjemtes i Florents Lomme; nu gjaldt det kun om en gunstig Lejlighed. Logre slog ud med Armene og forsikrede, at alt vilde komme til at gaa som det var smurt.

Florent følte sig nu fuldstændig lykkelig. Han bevægede sig ikke mere paa Jorden, men i vilde Drømme om at gøre sig til alle de Lidendes Beskytter. Han besad et Barns Lettroenhed og en Helts Tillidsfuldhed. Om Logre havde fortalt ham, at Julisøjlens Genius vilde stige ned for at sætte sig i Spidsen for dem, saa vilde det ikke have undret ham. Om Aftenen talte han henne hos Lebigres om den nær forestaaende Kamp som om en Fest, til hvilken alle brave Mænd vare indbudte. Men naar

Gavard henrykt legebe med sin Revolver, saa lo Charvet bittert og traf paa Skuldrene. Han var rasende over at se sin Rival indtage Pladsen som Komplottes Chef, sit formelig Affky for Politik af den Grund. En Aften da han var kommen tidligt og var ene med Logre og Lebigre, lettede han sit Hjærte for dem.

„En Fyr,“ sagde han, som ikke har den fjærneste Forestilling om Politik, som gjorde aller bedst i at tage en Plads som Skrivelærer i et Pigeinstitut . . . Det vilde være en ren Ulykke, om han havde Held med sig, for han med sine sociale Drømmerier og Hjærnespind vilde sikkert bringe os sine Satans Arbejdere paa Halsen. Ser I, det er det, som bringer os til at tabe Spillet. Vi har ingen Brug for Grædefoner og menneskekjærlige Poeter, der omsavne og kysse hverandre, saa snart der er den mindste Smule paa Færde . . . Men det vil sikkert gaa ham galt. De putter ham nok i Hullet inden ret længe.“

Logre og Lebigre aabnede ikke Munden, men lode Charvet komme frem med alt, hvad han havde paa Hjærte.

„Han vilde være bleven sat fast for længe siden,“ vedblev denne, „dersom han virkelig var saa farlig, som han gjerne vil bilde Folk ind. Han med sine Historier om Cayenne . . . aa, det er en Dnk! Jeg forsikrer Jer, at Politiet lige fra den første Dag har vidst, at han var i Paris. Naar de lader ham i Fred, saa kommer det simpelt hen af, at de bryde sig Bøkker om ham.“

Det gav et Sæt i Logre ved disse Ord.

„Mig har de haft et godt Dje til i de sidste femten Aar,“ vedblev Hebertisten med en vis Stolthed. „Men jeg raaber det ikke ud for alle Rinde . . . Jeg har nemlig ingen Lyst til at rode mig ind i hans Affærer. Jeg vil ikke lade mig nappe som en Idiot . . . Maaske har han en halv Snæs Politispioner i Hælene paa sig, som tage ham i Kraven, naar Politidirektøren en skjønne Dag faar Brug for ham . . .“

„Na, hvilket Indfald!“ sagde Lebigre som ellers aldrig aabnede Munden. Han var lidt bleg og saa hen paa Logre.

„Det er kun Formodninger,“ sagde den Puffelryggede.

„Formodninger, ja, kald det kun saaledes,“ svarede Charvet. „Jeg

„Jeg ved, hvordan sligt gaar for sig . . . Men i alle Tilfælde skal Snusshanerne ikke faa Fingre i mig denne Gang. Gjør J kun, hvad J lyster; men vil J lyde et godt Raad, især De, Lebigre, saa kompromitter Jer ikke for meget; pas paa, at Deres Vinstue ikke en skønne Dag bliver luffet.“

Logre kunde ikke lade være med smile. Charvet talte flere Gange til dem paa den Maade; man skulde tro, han gif ud paa at stille Florent af med de to Partisæller ved at gjøre dem hange. De hørte imidlertid altid paa ham med en Ro og en Tillidsfuldhed, som forbaaviede ham. Han vedblev dog at indfinde sig temmelig regelmæssigt om Aftenen sammen med Clémence. Denne havde mistet sin Plads i Fiskehallen. Hr. Manoury havde affsediget hende.

„De Embedsmænd ere alle sammen nogle Slynkler,“ brummede Logre.

Clémence lænede sig tilbage mod Bræddewæggen, rullede en Cigaret mellem sine lange, magre Fingre og svarede:

„Na, det er ærlig Krigsførelse . . . Vi havde jo ikke de samme politiske Anskuelser. Manoury, der tjener Penge som Snavs, vilde gjerne sliffe Støvet for Kejsserens Fødder. Stod han i min Tjeneste, vilde jeg ikke beholde ham i fire og tyve Timer.“

Sandheden var, at hun, hvis Spøg i Reglen var noget grovkornet, en Dag havde moret sig med at sætte Navnene paa en Del af de mere bekendte Damer og Herrer ved Høffet paa de Plakater, hvor Hvidlinger, Røtter og Makrel stod averteret til Salg. Manoury var bleven dygtig forfækket ved at se fornemme Grevinder og Baronesser udbudte til Salg sammen med Fisk. Gavard lo endnu af denne Spøg.

„Bryd Dem aldrig om det,“ sagde han og klappede Clémence paa Armen, „De er en Mand, er De!“

Clémence havde fundet en ny Maade at lave sin Toddy paa. Hun fyldte først Glasset med varmt Vand; efter at have kommet Sukkeret i hældte hun Rommen draabevis ud paa den svømmende Citronsive, saa den ikke kom i direkte Berøring med Vandet; og hun tændte Ild paa den og betragtede med dyb Alvor de smukke blaa Flammer. Men det var en dyr Drif, som hun ikke kunde vedblive at nyde, nu da hun havde mistet

sin Plads. Charvet gjorde hende med en spydig Latter opmærksom paa, at nu var hun ikke længer den rigeste. Hun levede af en Undervisningstime i Fransk, som hun tidlig hver Morgen gav en Dame, hvis Kammerpige ikke en Gang maatte vide noget deraf. Clémence lod sig derfor nu nøje med et Glas Ol, men fandt sig i øvrigt meget filosofisk i denne Indskrænkning.

Aftenerne i det lille Separatværelse vare ikke mere saa støjende. Charvet blev pludselig stum og bleg af Raseri, naar de andre svigtede ham og gave sig til at høre paa hans Rival. Han var til Mode som en detroniseret Konge; den Tanke pinte ham, at han havde hersket der, styret det lille Selskab som en Despot, før den anden kom. Naar han alligevel stadig vedblev at indfinde sig, saa var det, fordi han led af en Slags Hjemve efter sin Krog, hvor han havde tilbragt saa mange behagelig Timer med at tyrannisere Gavard og Robine; alt havde tilhørt ham, Logres Puffel, Alexanders stærke Arme og Lacailles mørke Ansigt; med et Ord, han havde tvunget dem til at sluges sine Meninger, han havde svinget sit Scepter over deres Hoveder. Men i Dag led han altfor meget, til sidst holdt han helt op at tale, faldt sammen og fløjtede en Melodi, der skulde vise, at han ikke nedlod sig til at bekæmpe de Dumheder, der fremsattes i hans Nærværelse. Hvad der især ærgrede ham, det var, at han lidt efter lidt var bleven skudt til Side uden næsten at mærke det. Han kunde ikke forstaa Grunden til Florents Overlegenhed. Naar han sad i Timevis og hørte hans blide, lidt sørgmodige Stemme, kunde han udbryde:

„Men han er jo en ren Præst, den Fyr. Han mangler ikke andet end en fort Kalot.“

De andre syntes at indsuge hans Ord med Begjærlighed. Florent havde efterhaanden faaet hængt en hel Del gamle Klæder op paa Knagerne i det lille Værelse, hvor han nu opholdt sig saa hyppigt, og Charvet lod, som om han ikke vidste, hvor han skulde gjøre af sin Hat af Frygt for at faa den tilsmudset. Papirerne, som laa og flød paa Bordet, puffede han fra sig og sagde, at man ikke mere kunde føle sig hjemme der, siden „den Herre“ havde taget hele Værelset i Besiddelse for sin egen Mund. Han beklagede sig endog for Debigne og spurgte, om Værelset stod til en enkelt Persons eller til hele Selskabets Raadighed. Denne Indtrængen paa hans

Territorium satte Kronen paa det hele. Menneffene vare nogle Dyr; han foragtede hele Mennefskeheden, naar han saa Logre og Lebigre sluge Florent med Djnene. Gavards Revolver oprørte ham. Robine, som sad stum som en Fisk bag sit Vlglas, forekom ham at være den eneste fornuftige af dem alle; han forstod sikkert at se til Bunds i Folk og lod sig ikke ipise af med Ord. Hvad angaar Lacaille og Alexander, saa bestyrkede de den Tanke hos ham, at Folket er altfor dumt, at det trænger til et revolutionært Diktatur paa ti Aar for at saa lært, hvordan det bør opføre sig.

Imidlertid paastod Logre stadig, at de enkelte Sektioner snart vilde være fuldstændig organiserede. Florent begyndte allerede at fordele Rollerne. Saa en Aften efter en sidste Diskussion, i hvilken Charvet var bukket under, rejste denne sig op, tog sin Hat og sagde:

„Vel, saa God Nat, og løb I kun Panden imod Muren, om I lystre . . . Jeg vil ikke være med dertil, hører I det. Jeg har aldrig arbejdet for at tjene nogens Uergjerrighed.“

Clémence, som stod og isørte sig sit Skavl, tilspøjede koldt:

„Planen er dødsfød.“

Og da Robine saa efter dem med venlige Blikke, spurgte Charvet ham, om han ikke gik med dem. Robine, som endnu havde et lille Stænk af V i sit Glas, nøjedes med at give dem et Haandtryk. Parret kom ikke oftere igjen. Lacaille fortalte en Dag de andre, at Charvet og Clémence nu besøgte en Vinstue i Rue Serpente; igjennem en Rude havde han set dem gestikulere ivrigt midt i en Gruppe af unge Menneffer.

Det lykkedes aldrig Florent at saa Claude indrulleret under sin Fane. Han drømte en Tid om at bibringe ham sine politiske Ideer, gjøre ham til en Discipel, der kunde være ham behjælpelig ved Udførelsen af hans revolutionære Arbejde. Til en Begyndelse tog han ham en Aften med hen hos Lebigrés. Men Claude tilbragte Aftenen med at lave en Tegning af Robine, der sad foran ham med Hatten paa Hovedet, i sin brune Overfrakke, den skjæggede Hage lænet mod Haandtaget paa Stokken. Da han gik hjem derfra sammen med Florent, sagde han:

„Nej, ser Du, det interesserer mig ikke, alt det I snakke om der inde. Det kan være meget rigtigt alt sammen, men det gaar mig for højt . . .

Na, men en prægtig Fyr har I imellem Jer, og det er den Pokkers Robine. Han er dyb som en Brønd, den Mand . . . Jeg kommer igjen, men ikke for Politifens Skyld. Jeg vil tage en Skitse af Logre og en af Gavard for at anbringe dem og Robine i et prægtigt Maleri, som jeg sad og tænkte paa, medens I sad og diskuterede det Særgsmaal . . . hvordan var det nu? Spørgsmaalet om Lokammersystemet, var det ikke saadan, I kaldte det? . . . Forestil dig en Gang et Maleri, hvor man ser, Gavard, Logre og Robine sidde og politicere hver bag sit Nlglas, hvad? Det vilde blive Udstillingens Perle, min Ven, et rigtigt moderne Maleri, ved Siden af hvilket alt andet vilde blegne."

Denne Claudes politiske Bantro bedrøvede Florent. Han tog ham med op paa sit Bærelse og holdt ham tilbage der til Kloften blev over to. Han læste ham Terten og sagde, at han ikke var en Mand, naar han viste sig saa ligegyldig for sit Fædrelands Lykke. Maleren svarede hovedrystende:

"Maaske har De Ret. Jeg er en Egoist. Jeg kan ikke en Gang sige, at jeg maler for mit Fædrelands Skyld, thi for det første er der ingen, som hynes om mine Ting, og for det andet tænker jeg udelukkende paa min egen private Fornøjelse, naar jeg maler; saa er jeg ret i mit Es . . . Hvad skal man sige, jeg er nu en Gang skabt saaledes . . . Desuden har Frankrig ingen Brug for mig, det siger i det mindste Tante Lisa . . . Og maa jeg være ganske oprigtig? Naar jeg godt kan lide Dem, saa er det, fordi De ser mig ud til at politicere paa samme Maade som jeg maler. De gjør det for Deres egen Fornøjelses Skyld, fordi De ikke kan lade det være."

Og da den anden vilde protestere, vedblev han:

"Nej, nej, nægt det ikke! De er Kunstner paa Deres Vis, De drømmer om Politik; jeg tør vædde paa, at De sidder her om Aftenen og ser paa Stjærnerne og antager dem for et Slags politiske Meningsfæller . . . De henrykkes ved Deres Drømme om Retfærdighed og Sandhed. Det er saa vist, som at Deres Ideer affrække Filisterne lige saa meget som mine Malerier . . . Imellem os sagt, hvis De nu var Robine, tror

De saa, at jeg vilde bryde mig om at være Deres Ven? . . . Na, store Drømmer, som De er!"

Saa gav han sig til at spørge og sagde, at Politif ikke generede ham, at han til sidst havde vænnet sig til den paa Knepper og i Kunstneres Atelierer. Og han fortalte om en Café i Rue Bauvilliers, Caféen i Stueetagen til det Hus, hvori Sarriette boede. I dette Lokale, der var fuldt af Tobaksrøg, og hvis Stole og Borde vare slidte, forsamledes i Reglen hver Dag en Del unge Mennesker ovre fra Gallerne. Der herskede Jules over en Skare Lastdragere, Butikssvende, Kavalerer i hvide Bluser og Fløjlskaffjetter. Han selv gik altid med Battenbarter. Hver Lørdag lod han sig omhyggeligt frisere og barbere. Han gav Tonen an mellem disse Herrer, især naar han med Udsoldelsen af al sin Ynde spillede Billard. Naar Partiet var ude passieredes der. Selskabet var meget reaktionært, meget egoistisk. Jules læste Aviserne. Han kjendte hele Personalet ved Smaatheatrene, var Dug med Djeblickets Berømtigheder, vidste altid at fortælle om de nylig spillede Stykkers Skæbne. Men han havde en vis Svaghed for Politif. Hans Ideal var Morny, som han fort og godt kaldte ham. Han læste Referaterne af de lovgivende Forsamlings Forhandlinger og frydede sig over Mornys mindste Ord. Morny, jo vist, han gav alle disse Republikanere en god Dag! Det var i Reglen Jules' Udgangspunkt, og han udviklede derpaa, at kun „Krapylet“ havde noget imod Kejseren, fordi Kejseren vilde alle dannede Menneskers Vel.

„Jeg har været nogle Gange i deres Café,“ sagde Claude til Florent. „Det er nogle morsomme Fyre, de med deres Kridtpiber i Munden, naar de tale om Hofballerne, som om de hørte til de Inviterede . . . Naar Sarriette er kommen ned for at hente ham, har hun maattet betale, somme Tider hele sex Francs, fordi han har tabt Drikkevarer ved sit Billardspil . . . En smuk Pige, den Sarriette, hvad?“

„De fører vist et net Liv,“ sagde Florent smilende; „med Cadine, Sarriette og de andre, ikke sandt?“

Maleren trak paa Skuldrene.

„Nej, De tager fejl,“ svarede han. „Jeg trænger ikke til Fruentimmerne; det vilde gjøre mig Livet altfor surt. Jeg begriber

egentlig ikke, hvad Nytte et Fruentimmer er til; jeg har altid været bange, for at indlade mig med dem . . . Naa, God Nat, og sov vel. Skulde De en skøn Dag blive Minister, saa skal jeg nok give Dem nogle gode Ideer med Hensyn til Paris's Forstjønneelse."

Florent maatte opgive enhver Tanke om at gjøre ham til sin Discipel. Det gjorde ham ondt; thi trods den Forblindelse, hvori hans højtstående Planer havde hensat ham, opdagede han dog til sidst den for hver Time voksende Skare af Fjender, der omgav ham. Selv hos Mehudins fik han en temmelig fjølig Modtagelse; den Gamle lo ildevarsende, Muche begyndte at blive ulydig, og den smukke Normannerinde saa paa ham med utaalmelige Blikke, naar hun, uden at kunne saa Bugt med hans Kulde, flyttede sin Stol tæt hen til hans. En Gang sagde hun til ham, at han saa ud, som om han var kjed af hende; han svarede kun med et forlegent Smil, og hun flyttede vredt sin Stol over paa den anden Side af Bordet. Han havde ligeledes mistet August's Venstabskab. Denne kom aldrig mere ind paa hans Værelse, naar han om Aftenen kom op fra Køkkenet for at gaa i Seng. Han var bleven bange paa Grund af de mange Rygter, der vare i Omløb om den Mand, med hvem han tidligere ikke havde taget i Betænkning at være alene til over Midnat. Augustine lod ham sværge, at han aldrig mere vilde vise en saadan Uforsigtighed. Men det var navnlig Lisa, som opbragte dem imod ham. Hun bad dem nemlig om at opsætte deres Bryllup til Fætteren havde tilbageleveret Værelset ovenpaa; hun vilde nemlig ikke give sin nye Butiksjomfru Værelset paa første Sal. Fra det Øjeblik ønskede August intet hellere, end at man snarest mulig vilde „trække af med Galejsslaven." Han havde fundet den Høkerbutik, han havde drømt om; den laa i Montrouge; Flæskprijerne vare meget fordelagtige, og Augustine lo og sagde, at hun var parat. Hver Gang han om Natten hørte den mindste Støj, frydede han sig derfor ved Tanken om, at det kunde være Politiet, som var i Færd med at trække af med Florent.

Hos Duenu-Gradelles blev der ikke talt om sligt. Som efter en stiltiende Overenkomst tav alle stille, naar Duenu var til Stede. Denne var lidt kjed af Uenigheden mellem hans Broder og hans Kone, men

glemte Sorgen ved Arbejdet med sine Pøsser og Flæskesider. Undertiden stillede han sig hen i Butiksdøren og saa sig omkring uden at ane, at Sladdereren ovre i Hallerne fordobledes, saa snart man fik Øje paa ham. Man beklagede ham; hvor fed han end var, saa fandt man dog, at han var svunden ind, havde tabt sig; andre beskyldte ham endog for, at Skammen over at have en Broder som hans, ikke tog tilstrækkeligt paa ham. Ligesom de bedragne Egttemænd, der altid ere de sidste, som erfare deres egen Ulykke, saaledes levede han i den lykkeligste Uvidenhed og viste sig glad og fornøjet, naar han standsede en eller anden forbiispaserende Naboerste for at slaa en Pasfiar af med hende. Men Konen saa i Reglen paa ham med medlidende Blikke, som var der gaaet Trifiner i alle hans Flæskesider, som vilde hun sige: „maa jeg kondolere Dem.“

„Hvad gaar der af Folk, de ser paa mig, som skulde de med til min egen Begravelse den Dag i Dag?“ spurgte han en Gang Liza. „Synes Du, jeg ser saa daarlig ud?“

Hun beroligede ham og sagde, at han havde en frisk Kulør; thi han var uhyre bange for at blive syg, og saa snart han mærkede det mindste Ildebefindende, jamrede han sig paa det ynkeligste.

Den store Butik antog efterhaanden et mere og mere trist Præg; Spejlene og Marmorpladerne skinnede ikke mere saa blanke, selv Varerne henne i Binduerne syntes at sygne hen og tabe sig. Naar Kunderne nu kom ind i Butiken, saa dæmpede de Stemmen som var der en Død i Huset. Den smukke Liza bar Sorgen for Butiken med Værdighed. Hendes hvide Forklæde faldt endnu mere korrekt end ellers ned over den sorte Kjole. Hendes smukke Ansigt var præget af en passende Sørgmodighed, der tydelig jagde hele Kvarteret og alle de Nysgjerrige, der defilerede forbi fra Morgen til Aften, at hun led under en uskyldt Ulykke, men at hun kjendte Marsagerne til den, og at hun nok skulde vide sluttelig at triumfere over den. Naar hun bøjede sig ned over de to smaa Guld-fisk, der syntes at have mistet Humøret og svømmede dorste omkring i det lille Akvarium, saa hun paa dem med Blikke, der lovede ogsaa dem bedre Dage.

Den smukke Lizas eneste Fornøjelse bestod i at klappe Marjolins fløjlsbløde Hage. Han havde nylig forladt Hospitalet med repareret

Hjærnefsal, lige saa fed og fornøjet som tidligere, men dummere, ja som komplet Idiot. Hjærnen var bleven bestadiget. Han var nu forvandlet til et Dyr. Han var et femaars Barn i et kolossalt Legeme. Han lo, han stammede og kunde ikke mere saa Ordene rigtig frem, han viste sig lydig og from. Cadine tog ham atter helt og holdent i Besiddelse, i Begyndelsen lidt forbavset, men senere saare lykkelig over dette prægtige Dyr, som hun kunde gjøre med, hvad hun lystede; hun behandlede ham som sin Hund, som sin Duffe, som sin Elsker. Han tilhørte hende som et Stykke Vegetøj. Men uagtet Cadine kunde saa ham til alt andet, saa kunde hun dog ikke saa ham til at lade være med stadig at vende tilbage til Madam Quenu. Hun kunde gjerne have banket ham med sine smaa Hænder, uden at han tilsyneladende vilde have mærket det. Saa snart hun havde taget sine Violer og var gaaet ud for at sælge, drev han rundt i Nærheden af Viktualiehandelen.

„Men saa kom dog indenfor!“ raabte Liza til ham.

I Reglen gav hun ham nogle syltede Agurker; dem holdt han meget af, og hans Ansigt straaledede, naar han stod foran Disken og spiste dem. Han klappede i Hænderne af Glæde over at se den smukke Liza. Undertiden hoppede og sprang han og udstødte smaa Skrig som et Barn, hvem man viser noget rigtig kjønt. I Begyndelsen havde hun været bange for, at han skulde kunne huske noget af det, der var sket.

„Har Du altid ondt i dit Hoved?“ spurgte hun.

Med et dumt Grin svarede han nej.

„Saa Du faldt altsaa og stødte dig?“ vedblev hun.

„Ja, jeg faldt, jeg faldt, jeg faldt,“ sang han i en fuldstændig tilfreds Tone og daskede sig for Panden med sin Haand.

Saa slog han over i en langsommere Melodi og gjentog „smuk, smuk, smuk,“ medens han henrykt betragtede hende. Det rørte Liza dybt. Hun havde faaet Savard til at beholde ham i sin Tjeneste. Naar Marjolin havde sunget denne sin ydmyge Kjærlighedserklæring for hende, plejede hun at tage ham under Hagen og sige til ham, at han var en god Dreng. Og med en vis Glæde lod hun sin Haand dvæle ved den bløde Hage; dette Kjært tegn var atter bleven hende en tilladelig Nydelse; og

Kolosjen troede sig og lukkede Øjnene som et Dyr man fjærtegner. Den smukke Lisa undskyldte sig ved at sige til sig selv, at det var en Slags Erstatning for det saa skæbnesvangre Næveslag, hun havde tilbød ham nede i Kjælberhvælvingerne.

Imidlertid vedblev der at være uhyggeligt i Quenu-Gradelles Butik. Florent vovede sig undertiden derind, trykkede sin Broders Haand og blev modtaget med isnende Kulde af Lisa. En sjælden Gang spiste han ogsaa til Middag hos dem om Søndagen. Quenu gjorde da store Anstrængelser for at tilvejebringe en munter Stemning, men det vilde ikke lykkes. Han mistede selv baade Appetit og Humør. En Aften efter et saadant alt andet end fornøjeligt Middagsmaaltid sagde han næsten grædende til sin Kone:

„Men hvad mon jeg dog fejler? Er jeg virkelig rast? Ser jeg ikke daarlig ud? . . . Der er noget i Vejen med mig et eller andet Sted. Og saa er jeg i saa daarligt Humør uden at vide hvorfor . . . Kan Du ikke sige mig, hvad jeg fejler?“

„Na, et forbigaaende Jdebefindende, andet er det vel ikke,“ svarede Lisa.

„Nej, nej, det har varet altfor længe, det er alvorligere . . . Og vor Handel gaar dog ikke daarligt, jeg har ingen store Sorger, jeg gaar i min gamle Trummerumme . . . Og Du ogsaa, min Skat, Du har det heller ikke rigtig godt, Du har ogsaa tabt Humøret . . . Bliver det ved paa den Maade, saa sender jeg Bud efter Doktoren“

Den smukke Lisa betragtede ham alvorligt.

„Vi har ingen Brug for Doktoren,“ sagde hun. „Det gaar nok over . . . Ser Du, der er Sygdom i Luften for Øjeblikket. Alle Menneſter her i Kvarteret ere syge . . .“

Det var som smeltede hendes Hjærte pludselig og hun vedblev:

„Bær blot ikke urolig, Lyksal . . . Jeg skal nok sørge for, at Du ikke bliver syg. Saa var det først rigtig galt.“

I Reglen sendte hun ham ud i Køkkenet, da hun vel vidste, at Larmen af Hakkednive og Gryder adspredte og oplivede ham. I øvrigt sørgede hun for, at han ikke fik noget at høre af alt det, hvormed Paris's Bug.

Frøken Saget nu daglig opvartede hende ude i Butiken. Den gamle Frøken havde sat sig for at gjøre Lisa rigtig bange, drive hende til en eller anden Yderlighed.

„Na, hvilke flette Mennesker der dog gives!“ sagde hun. „Mennesker som gjorde meget bedre i at passe deres egne Affærer . . . De skulde bare vide, kjære Madam Duenu . . . Nej, jeg tør dog ikke fortælle Dem det.“

Da Lisa forsikrede, at hun var hævet over, hvad onde Tunger sagde, saa hvistede den Gamle hende i Dret:

„Tænk en Gang, Folt siger, at Florent slet ikke er Deres Fætter . . .“

Og lidt efter lidt lod hun hende forstaa, at hun vidste alt. Nu havde hun Haand i Hænde med Lisa. Da denne tilstod hende Sandheden — af Klogskabshensyn, nemlig for at have en, der kunde holde hende à jour med Sladderen i Kvarteret — saa svor den gamle Frøken, at hun skulde være stum som en Fisk, at hun vilde benægte alt, om hun saa end laa med Hovedet paa Blokken. Nu frydede hun sig rigtig over hele dette Drama. Med hver Dag bragte hun mere og mere foruroligende Efterretninger.

„De skulde dog tage Deres Forholdsregler i Tide,“ hvistede hun. „I Gaar hørte jeg to Koner tale om det, De ved nok. Jeg kan naturligvis ikke uden videre sige til Folt, at de lyver, det kan De nok forstaa. Man vilde bare le af mig . . . Det breder sig, det breder sig. Historien lader sig ikke mere holde hemmelig. Det maa komme til en Katastrofe.“

Nogle Dage senere leverede hun et Hovedangreb. Hun kom farende ganske forstyrret ind i Butiken, ventede med alle Slags Tegn paa Utaalmodighed til hun var bleven alene med Lisa, og sagde da med sin skarpe Stemme:

„Bed De, hvad man siger? . . . De Mennesker, som komme sammen henne hos Lebigres, de har Geyærer, og de har i Sinde at gjøre 48 om igjen. Er det ikke sørgeligt at se saadan en pæn og rar og rig

Mand som Gavard give sig af med saadant noget Raf! . . . Jeg har villet advare Dem af Hensyn til Deres Svoger."

"Na, det er kun Narrestreger, det er ikke noget alvorligt," sagde Liza for at ægge hende.

"Gud forbarme sig, ikke alvorligt! Naar man om Aftenen gaar ned ad Rue Pirouette, saa kan man høre, hvor de hylér. De 'genere sig ikke, kan De tro. De husker jo nok, hvordan disse Mennesker prøvede paa at forlede og spolere Deres Mand . . . Og Patronerne, som jeg oppe fra mit Vindue har set dem fabrikere, er det heller ikke andet end Narrestreger? . . . Na, De ved jo, at jeg kun siger det for Deres egen Skyld."

"Ja, og De skal have Tak derfor. Kun laver Folk saa mange Historier . . ."

"Ja, da er det saamænd desto værre ikke lavet . . . For Resten taler alle Mennesker om det. Man siger, at hvis Politiet opdager dem, saa vil grumme mange Personer blive kompromitterede. Der er nu for Exempel Gavard . . ."

Men Liza trak paa Skuldrene som for at sige, at Gavard var en gammel Nar, og at Ulykken ikke var saa stor, om han kom galt af Sted.

"Jeg taler om Gavard som jeg vilde tale om de andre, om Deres Svoger for Exempel," vedblev den gamle Frøken. "Han er Hovedet for dem alle sammen, Deres Svoger, lader det til . . . Det er grumme sørgeligt for Dem. Gud, hvor jeg beklager Dem! For hvis Politiet kom her, saa kunde de meget godt finde paa at tage Hr. Duenu med. To Brødre, det er som to Fingre paa den samme Haand."

Den smukke Liza protesterede mod denne Mulighed. Men hun var bleven ligbleg. Frøken Saget havde ramt hende paa det ømmeste Sted. Fra den Dag af fortalte hun ikke andet end Historier om uskyldige Stakler, der vare blevne fæstede i Fængsel, fordi de havde huset Forbrydere. Om Aftenen, naar hun indsaandt sig hos Lebigres, havde hun Dine og Dren godt med sig, thi Rosa var ikke videre meddelksom. Frøken Saget opdagede snart den Omhu, Lebigre altid viste Florent, alle hans Smaaopmærksomheder, der vare noget besynderlige overfor en saa daarlig Gæst.

Det undrede hende, saa meget mere som hun kjendte de to Mænds Forhold til den smukke Normannerinde.

„Hvor han mader og fæder ham!“ tænkte hun. „Man skulde næsten tro, han havde i Sinde at sælge ham. Men til hvem?“

En Aften saa hun Logre synke om paa en Stol inde i det lille Bærelse, og hun hørte ham klage sig over Træthed og fortælle om sine Lure rundt omkring i Forstæderne. Hun saa ned paa hans Fødder. Der var ikke et Støvgran at se paa Logres Støvler. Et tilfreds Smil gled hen over Frøken Sagets Læber.

Oppe fra sit Bindu forøgede og kompletterede hun sin Viden. Dette Bindue, der ragede op over Nabohusene, var hende en stadig Kilde til Nydelser. Hun indstallerede sig der til enhver Tid paa Dagen som i et Observatorium, hvorfra hun kunde holde Øje med hele Kvarteret. For det første kjendte hun alle overfor liggende Bærelser ud og ind; hun kunde indtil de mindste Enkeltheder have fortalt om Beboernes Liv og Vaner, om de levede godt eller daarligt sammen, hvordan de vaskede sig, hvad de spiste til Middag. Dernæst havde hun et prægtigt Overblik over Gallerne, og ikke en Kone i hele Kvarteret kunde gaa tværs over Rue Rambuteau, uden at hun opdagede hende; hun kunde uden at tage fejl sige, hvor denne Kone kom fra, hvor hun skulde hen, hvad hun bar i sin Kuro, hun kjendte hendes Livs Historie, hendes Mand, hendes Toiletter, hendes Børn, hendes Formuesomstændigheder. Hende der, det er Madame Loret, hun giver sin Søn en god Opdragelse; der kommer Madame Gutin, en stakkels lille Kone, hvem Manden tyranniserer; der er Frøken Cecilie, Slakterens Datter, et Pigebarn som det aldrig vil lykkes Forældrene at faa gift. Paa den Maade kunde Frøken Saget gjerne være bleven ved i hele Dage; saadanne for alle andre uinteressante smaa Historier morede hende i høj Grad. Men naar Kloffen blev otte havde hun kun Øje for Skyggerne, som aftegnede sig paa de matte Binduer i det lille Bærelse ovre i Lebigres Vinstue. Hun opdagede strax, at Charvet og Clémence havde brudt med det øvrige Selskab. Ikke en Begivenhed foregik der inde, uden at hun til sidst fik den udtydet af de mange Fagter med Hoved og Arme. Hun fortolkede med stor Kløgt de fremstrakte Næser, de udspilede Fingre, de aabentstaaende

Munde, og fulgte paa denne Maade Sammenspørgelsens Udvikling Stridt for Stridt, saa hun hver Dag kunde have sagt, hvorvidt Sagerne vare komne. En Aften gik det op for hende, at Katastrofen var nær forestaaende. Hun fik nemlig Die paa Skyggen af Gavards Baaben, en uhyre, sort Skygge af en Revolver, der tog sig grumme ildevarslende ud. Revolveren bevægede sig frem og tilbage, syntes at mangfoldiggjøre sig. Det var de mange Baaben, hvorom hun havde fortalt Madam Quenu. Saa en anden Aften skete der noget, som hun ikke strax kunde forklare sig, men sluttelig kom hun til det Resultat, at de nu vare i Færd med at fabrikere Patroner. Næste Aften Kloffen ellers gik hun over i Vinstuen under Paaskud af at ville spørge Rosa, om hun ikke havde et Lys at overlade hende; samtidig skjævede hun ind i Siderærelset og saa der en Bunte rødt Tøj, der forekom hende meget mistænkeligt. Det maatte Madam Quenu hurtigst mulig underrettes om.

„Jeg vilde saa nødig forfrække Dem, Madam Quenu,“ sagde hun, „men det bliver virkelig altfor frygteligt . . . Jeg er min Tro ganske bange! Men for Himlens Skyld, nævn aldrig et Ord, af hvad jeg nu betror Dem. De vilde skjære Halsen over paa mig, om de fik det at vide . . .“

Da Liza havde lovet ikke at ville kompromittere hende, fortalte hun om det røde Tøj.

„Jeg forstaar ikke, hvad det kan være. Det ser ud som Alude dyppede i Blod . . . Logre, De ved nok, ham den Puffelryggede, han tog et Stykke af det over Skuldrene. Han saa ud som en Bøddel . . . Gud skal vide, hvad de Mennesker nu have for.“

Liza svarede ikke; hun stod og saa ned foran sig, legede med en Gaffel og lod til at være henjunken i dybe Tanker. Frøken Saget vedblev i en blid Tone:

„I Deres Sted vilde jeg ikke tage Sagen saa roligt, jeg vilde se at saa alt at vide . . . Hvorfor gaar De ikke op og undersøger Deres Svogers Bærelse?“

Det gav et Sæt i Liza. Hun slap Gaffelen og saa uroligt paa Paris's Bug.

den gamle Frøken, som hun troede havde gennemskuet hendes Hensigter. Men denne vedblev:

„Det vilde dog virkelig være meget naturligt . . . Deres Svoger kan let styrte Dem i en eller anden Ulykke, om De ikke i Tide tager alvorlig fat . . . I Gaar talte vi om Dem henne hos Madam Taboureaux. I hende har De en trofast Veninde. Madam Taboureaux sagde, at De var altfor godmodig og at hun i Deres Sted vilde have gjort en Ende paa det hele for lang Tid siden.“

„Har Madam Taboureaux sagt det?“ spurgte Lisa tankefuld.

„Ja, og Madam Taboureaux er en Kone, hvis Raad man nok kan staa sig ved at lytte til . . . Se derfor at faa at vide, hvad det røde Tøj skal betyde. De fortæller mig det jo nok bagefter, ikke sandt?“

Men Lisa hørte ikke mere efter. Hun stod og saa hen for sig, som var hun et Bytte for en indre Kamp, og to smaa Rynker viste sig paa hendes Pande. Imidlertid havde den gamle Frøken stukket Næsen ned i et Par Fæde, og som talte hun med sig selv, sagde hun:

„Se, se, der er afftaaren Kullepølse i Dag . . . Det ligger sikkert og bliver tørt . . . Og den sorte Pølse dér er revnet; der er vist bleven stukket i den med en Gaffel. Den burde tages bort af Fædet.“

Udspreidt rakte Lisa hende baade Kullepølserne og den sorte Pølse og sagde:

„Det er til Dem, om De vil gjøre mig den Fornøjelse.“

Begge Dele forsvandt i Kurven. Frøken Saget var saa vant til at tage mod Foræringer, at hun ikke en Gang brugte at takke. Hver Formiddag hentede hun sig et og andet i Viktualiehandelen. Derfra gik hun hen hos Sarriette og Madam Lecoeur, hvem hun fortalte en hel Del om Gavard i den Hensigt ogsaa der at skaffe sig et lille Bidrag til Kurven.

Da Lisa var bleven ene, satte hun sig ned paa en Stol, som kunde hun bedre tage en Bestemmelse, naar hun sad mageligt. I de sidste otte Dage havde hun været meget urolig. Florent havde en Aften anmodet Quenu om fem hundrede Francs, og det ganske ligesom en Mand, der havde en aaben Konto paa ham. Quenu henviste ham til sin Kone. Det kom Florent lidt ubehageligt, og han rystede en Smule, da han

henvendte sig til den smukke Lisa. Men uden at sige et Ord og uden at spørge om, hvad han vilde bruge Pengene til, gik hun op paa sit Værelse og leverede ham de fem hundrede Francs. Kun sagde hun til ham, at hun havde indført dem paa Regnskabet over Arven. Tre Dage senere hentede han tusinde Francs.

„Det havde saamænd ikke været Umagen værd at spille den Uegenyttige den Gang,” sagde Lisa til Quenu, om Aftenen da de gik i Seng. „Der ser Du, at jeg har gjort vel i at gemme Regnskabet . . . Vi lidt, jeg har endnu ikke indført de tusinde Francs, han fik i Dag.”

Hun satte sig hen foran Sekretæren og eftersaa Papirerne. Saa tilføjede hun:

„Jeg har gjort klogt i at lade staa Plads aaben. Jeg kan notere Udbetalingerne i Marginen . . . Nu skal han nok sørge for at faa det hele brugt i saadanne Klatskillinger . . . Det har længe anet mig, at det vilde gaa saadan.”

Quenu sagde ingen Ting, men gik i Seng i et grumme daarligt Humør. Hver Gang hans Kone aabnede Sekretæren og Klappen ligesom vaandede sig paa sine Hængsler, fik det ham i Hjertet. Han lovede sig selv, at han vilde gøre sin Broder Bebrejdelser og forhindre ham i at ruinere sig for Mehudins Skyld; men han turde ikke. I Løbet af to Dage forlangte Florent yderligere femten hundrede Francs. Logre havde en Aften sagt, at naar de blot havde Penge, saa vilde Sagerne gaa meget hurtigere. Næste Dag blev han overordentlig henrykt ved at se dette løst henkastede Ord forvandle sig til en lille Rulle Guldstykker, som faldt ned i hans Haand, og som han grinende og hoppende af Glæde stak i Lommen. Fra det Øjeblik af var det en stadig Pengesforlegenhed: en Sektion trængte til et Lokale, en anden maatte understøtte nogle stakkels fattige Patrioter; og i aa skulde der kjøbes Vaaben og Ammunition, der skulde udredes Penge til Bestikkelse af Politiet. Florent havde gjerne givet alt, hvad han ejede og havde. Han var kommen i Tanke om Arven og om Normannerindens Raad. Han øste af Lisas Sekretær, kun holdt noget tilbage af en ubestemt Frygt for hendes alvorlige Ansigt. Efter hans egen Mening kunde han aldrig gøre en smukkere Anvendelse af sine Penge. Den begejstrede Logre

gik med fulørte Halstørklæder og fine lakerede Støvler, som Lacaille ikke kunde se paa uden at blive ganske melankolsk.

„Det bliver tre tusinde Francs i syv Dage,” fortalte Lisa Quenu. „Hvad siger Du til det? Det er jo net, ikke sandt? . . . Bliver han ved paa den Vis, saa slaa hans halvtredsfindstyve tusinde Francs i det højeste til i fire Maaneder . . . Og gamle Grabelle, som brugte fyrretyve Aar om at samle sin Skat!”

„Saa meget desto værre for dig!” udbrød Quenu. „Du havde ikke behøvet at tale til ham om Arven.”

Men hun saa paa ham med et strængt Blik og sagde:

„Det er hans Penge, han kan forlange dem alle sammen . . . At jeg skal give ham Pengene, det er ikke det, der piner mig; nej, det er den flette Brug, han sikkert gjør af dem . . . Jeg har sagt dig det for længe siden: dette her maa have en Ende.”

„Gjør som Du vil, jeg skal ikke lægge dig Hindringer i Vejen,” erklærede Quenu, hvem Gjerrigheden pinte.

Han holdt imidlertid virkelig meget af sin Broder; men Tanken om de i fire Maaneder opspiste halvtredsfindstyve tusinde Francs var ham rent uudholdelig. Af Frøken Sagets Sladder gjættede Lisa, hvor Pengene gik hen. Da den gamle Dame havde tilladt sig at komme med en Gentydning til Arven, saa benyttede Lisa Lejligheden til at lade Kvarteret vide, at Florent fik sin Part og brugte den, som han selv fandt for godt. Næste Dag var det, at Historien om det røde Tøj bragte hende til at tage en afgjørende Beslutning. Hun blev siddende en Stund i Kamp med sig selv og saa sig om i den nu saa triste Butik. Mouton, som sad ved Siden af et Fad Fedt, saa ud som en Kat, der ikke mere havde Lov til at fordøje i Fred. Saa kaldte hun paa Augustine, lod hende passe Butiken, og gik selv op paa Florents Bærelse.

Det gav et Sæt i hende, da hun traadte indenfor. Herne paa den hidtil saa ufskyldigt hvide Seng laa en Mængde røde Skjær. Paa Kaminen imellem de forgyldte Ufser og gamle Pomadefruffer laa nogle røde Armdistinktioner og Pakker med Rokarder, der saa ud som Blodplett.r. Og paa alle Søm i Bæggene hang sirligtede gule, blaa, grønne og sorte

Faner. Bærelsets ustyldige Præg druknede rent under denne revolutionære Dekoration. Augusts og Augustines Fotografier syntes ganske blege af Skræk. Lise gik rundt og saa paa Faner, Skjærte og Armbåndstiktioner uden dog at røre ved noget af det, som var hun bange for at brænde Fingrene paa disse skræffelige Sager. Hun tænkte paa, at hun dog altsaa havde gættet rigtigt, at Pengene virkelig gik til saadanne Ting. Det var for hende noget saa afskyeligt, saa utroligt, at hun oprørtes i sit Jnderste derover. Hans Penge, de saa møjsommeligt opsparede Penge brugte til at organisere og betale en Forbryderbande med! Hun stod som forstenet og lod Blikket vandre fra de røde Rokarder til det udenfor det aabne Vindue staaende Granattræ med sine fuldt udsprungne røde Blomster; den lille Fugls Kvindren forekom hende som det fjærne Ekko af Geværskydning. Saa kom hun paa den Tanke, at Oprøret nødvendigvis maatte bryde løs næste Dag, maaske endog samme Aften. Fanerne bølgede i Luften, Skjærfene marcherede forbi, og Trommerne hvirvlede. Og uden en Gang at opholde sig med at læse Papirerne paa Bordet ilede hun hurtig ned ad Trapperne. Hun standsede ved første Sal, gik ind i Sovebærelset og klædte sig paa.

Hvor alvorlig Situationen end var, saa gjorde den smukke Lise dog roligt et meget omhyggeligt Toilette. En fast Beslutning stod at læse i hendes Øjne. Medens hun iførte sig sin sorte Silkekjole, kom hun til at mindes Abbed Raustans Ord. Hun raadførte sig med sin Samvittighed, og den svarede hende, at hun stod i Begreb med at gjøre sin Pligt. Da hun tog sit Skjort over Skuldrene, følte hun sig som en saare retskaffen og brav Kone. Hun trak sine Handsker paa, og bandt et tæt Slør til sin Hat. Før hun gik, drejede hun med Haabet malet i sit Ansigt Nøglen to Gange om i Sekretæren, som vilde hun sige denne, at nu skulde den snart saa Fred.

Quenu stod i Butiksdøren. Han blev meget overrasket ved at se sin Kone saa pyntet Klokken ti om Formiddagen.

„Hvor skal Du hen saa tidlig paa Dagen?“ spurgte han.

Hun foregav at skulle besøge Madam Taboureaux. Hun tilføjede, at hun derfra vilde gaa hen og bestille Pladser i Théâtre de la Gaîté. Han bad hende sørge for at saa Pladser midt for Scenen. Da hun var

kommen saa langt bort, at han ikke længer kunde øjne hende, tog hun en Droske, traf Gardinerne for Binduerne og sagde til Kuffen, at han skulde føre hende til Théâtre de la Gaîté. Hun var bange for, at nogen skulde følge efter for at udspionere hende. Fra Theatret lod hun sig føre til Palais-de-Justice. Der betalte hun Kuffen og tog langsomt Rejen gennem Sale og Gange til Politipræfekturet.

Da hun ikke kunde finde Vej alene mellem de mange Politibetjente og Herrer i lange Dverfrakker, gav hun en Mand ti Sous for at vise hende hen til Politipræsidents Bærelser. Hun blev ført ind i et lille, om et Hotelværelse mindende Kabinet, hvor en tyk, skaldet, sortklædt Herre modtog hende med gnaven Kulde. Hun kunde komme frem med, hvad hun havde paa Hjertet. Hun slog Sløret til Side, nævnede sit Navn og fortalte kort og godt uden alt Omsvøb. Den skaldede Herre hørte til med en træt Mine uden at afbryde hende. Da hun var færdig, spurgte han blot:

„De er denne Mand's Svigerinde, ikke sandt?“

„Ja,“ svarede Lise. „Vi ere retfærdige Folk . . . Jeg vil ikke have, at min Mand skal kompromitteres.“

Han trak paa Skuldrene som for at sige, at det var en kjedelig Historie. Og i en utaalmelig Tone sagde han:

„Ser De, jeg er nu i et helt Aar bleven plaget med den Affære. Der kommer den ene Angivelse efter den anden, man presser paa mig fra alle Sider. De kan nok tænke, at naar jeg ikke handler, saa er det fordi jeg har mine Grunde til at vente . . . Se en Gang her. Dem kan jeg nok vise det.“

Han lagde en stor Bunke Papirer i et blaat Omslag frem for hende. Hun gav sig til at blade i dem. Det var som løsrevne Kapitler af den Historie, hun nylig havde fortalt. Opdagelsespolitiet i Havre, Rouen og Vernon meldte Florent's Ankomst. Dernæst en Rapport om hans Ophold hos Duenu-Gradelles. Saa hans Ansættelse i Gallerne, hans Levevis, hans Aftener hos Lebigres, ikke en eneste Biomstændighed manglede. Lise lagde Mærke til, at der altid var to Rapporter om det samme, at de skrev sig fra to forskellige Kilder. Til sidst kom hun til

en Pакke anonyme Breve i alle mulige Formater og alle mulige Haandskrifter. Hun stod som himmelfalden. Hun gjenkjendte Frøken Sagets gnidrede Haand i en Beretning om det hemmelige Selskab hos Lebigres. Et stort Ark fedtet Papir var oversmurt med Madam Lecoeurs Kragetæer, og et lille firlygt, med en gul Stedmoderblomst prydet Ark indeholdt en Opsats fra Carriette og Jules; disse sidste to Breve opfordrede Regeringen til at tage sig i Vare for Gavard. Endog en Prøve paa Mo'er Mehudins faste Stil fandtes; paa fire Sider opremsede hun en hel Del næsten ulæselige Historier, der cirkulerede om Florent i Hallerne. Mest overrasket blev hun dog ved at finde et Brev, i hvis ene Hjørne der stod: Quenu-Gradelles Viktualiehaandel, og i hvilket August havde forraadt den Mand, hvem han betragtede som en Hindring for sit Bryllup.

Politimanden havde handlet efter en hemmelig Indskydelse, da han viste hende disse Papirer.

„Kjender De maaske nogle af disse Haandskrifter?“ spurgte han hende.

Hun fremstammede et benægtende Svar. Hun rejste sig op og var i stærk Sindsbevægelse over det, hun havde erfaret; hun slog atter Sløret ned for at skjule sin Forvirring og den Rødmen, hun følte stige op i sine Kinder. Hendes Silkekjole raslede, hendes fine, mørke Handsker forsvandt under Shavlet. Den skaldede Herre smilede svagt og sagde:

„Der ser De, Madame, at Deres Oplysninger komme en Smule sent . . . Men der skal blive taget Hensyn til det Skridt, De har gjort, det lover jeg Dem. Sørg fremfor alt for at Deres Mand holder sig rolig . . . Der kunde indtræffe Omstændigheder, som . . .“

Han talte ikke ud, lettede sig en Smule op fra Bænestolen og hilste næsten umærkeligt. Afdiensen var hævet, det var Meningen. Hun gik. I Forværelset fik hun Dje paa Logre og Lebigre, som hurtig vendte sig om. Men hun var endnu mere forvirret end dem. Hun skyndte sig af Sted gennem Sale og Korridorer, som var hun bange for ikke at slippe bort fra alle disse Politimennesker, der lode til at vide Besset om alt. Endelig naaede hun ud til Place Dauphine. Hun gik langsomt videre langs Seinen og trak Vejret dybt.

Hvad der stod mest klart for hende, det var det unyttige i det Skridt, hun havde gjort. Hendes Mand var ikke udsat for nogen Fare. Det beroligede hende noget. Paa den anden Side var hun opbragt paa August og disse Fruentimmer, som vare Skyld i, at hun nylig havde befundet sig i en saa latterlig Stilling. Hun sagtnede sin Gang endnu mere og saa ned imod Seinen, ved hvis Bredder en Mængde Personer saas i Færd med at mede. Naar alt kom til alt, saa var det ikke hende, som havde forraadt Florent. Denne Tanke, som pludselig faldt hende ind, forbausede hende. Vilde det da have været en slet Handling, om hun virkelig havde gjort det? Hun var meget overrasket over saaledes at have kunnet lade sig narre af sin Samvittighed. De anonyme Breve forekom hende affyelige. Hun havde dog baaret sig ærligere ad, havde ikke lagt Skjul paa sit Navn. Hun kom til at tænke paa den gamle Gradelles Arv og sagde til sig selv, at hun gjerne vilde have kastet disse Penge i Floden, om det havde været nødvendigt for at bringe Lykken tilbage i Viktualiehandelen. Nej, hun var ikke gjerrig, det var ikke Tanken om Pengene, der havde tilstødet hende. Da hun gik over Pont au Change, havde hun fuldstændig affundet sig med sin Samvittighed og gjenvunden sin Sindsligevægt. Det var dog bedst, som det nu en Gang var gaaet.

„Gik Du saa Billetter?“ spurgte Quenu hende, da hun kom hjem. Han vilde se dem og lod sig forklare, hvor i Theatret de vilde komme til at sidde. Liza havde troet, at Politiet vilde have fulgt i Hælene paa hende, saa snart hun havde meddelt, hvad hun vidste, og hun havde kun talt om Theatret for at kunne skaffe sin Mand af Bejen paa en nem Maade, medens de arresterede Florent. Om Eftermiddagen vilde hun have taget ham med paa en Tur ud i Boulogneskoven, som hun saa ofte havde gjort tidligere. Men nu ansaa hun det for unyttigt at gjøre denne Udflugt. Hun tilbragte Dagen paa sædvanlig Vis og saa mere end almindelig frisk og sund ud. Quenu gjorde hende flere Gange opmærksom derpaa.

„Hvor Du ser godt ud!“ sagde han. „Der kan Du se, Du har haft rigtig godt af Turen i Formiddags.“

„Vist ikke,” svarede hun alvorlig. „Gaderne i Paris ere langt fra saa heldige for Sundheden.”

Om Aftenen gik de i Theatret. Quenu i sort Frakke, graa Handsker, omhyggelig friseret og hele Tiden ivrig bestjæstiget med at finde de Spillendes Navne paa Programmet. Lisa sad i bar Figur og tog sig prægtigt ud. De vare begge to dybt rørte over Heltindens uforkyndte Ulykke; Theaterskurken var rædselsfuld, og Komikeren fik dem til at le, saa snart han viste sig. Lisa græd ved de rørende Scener og tørrede i Smug sine smukke Øjne med sit Lommetørklæde. Men denne Aften blev en sand Triumf for hende, da hun ved tilfældigt at se i Bejret fik Øje paa Normannerinden og hendes Moder oppe i Galleriet. Da brystede hun sig endnu mere, sendte Quenu ud efter Theaterkonfekt og legede med sin elegante Bifte. Normannerinden var besejret. Da Forestillingen var forbi mødtes den smukke Lisa og den smukke Normannerinde i Vestibulen; et ubestemt Smil spillede om begges Læber.

Florent havde den Dag spist tidlig til Middag hos Lebigres. Bagefter sad han og ventede paa Rogre, som havde lovet at præsentere ham en forhenværende Politimand, en dygtig Karl, med hvem de vilde aftale Planen til Angrebet paa Palais Bourbon og Hôtel de Ville. Mørket faldt paa; en fin Støvregn havde allerede om Eftermiddagen indhyllet de store Haller i en graa Taage. De traadte mørkt frem paa den rødlige Himmel, og tæt ned over Tagene hang skibengraa Skyer, der saa ud, som vare de blevne hængende fast og revne itu paa Skorstene og Lynafledere. Det flette Føre og det mørke Bejr havde bragt Florent i daarligt Humør. Han sad og saa ud paa Gaden, hvor Folk ilede af Sted med Paraplyer over Hovedet, og hvor Droscherne rullede hurtigere end sædvanlig. Solen gik ned og kastede et rødt Skjær over den vestlige Himmel. En hel Skare Gadesejere kom frem fra Rue Montmartre og dannede smaa Søer af flydende Snavs.

Rogre kom ikke med Politimanden. Gavard var taget ud i Batignolles for at spise til Middag hos nogle gode Venner. Florent var saaledes henvist til at tilbringe Aftenen i Robines Selskab. Han talte Tiden og blev til sidst meget melankolsk stemt; den anden nikkede sindigt med

Hovedet og strakte en Gang hvert Kvarter Haanden ud efter sit Olgas. Florent blev kjed af dette Selstab og gik hjem. Men Robine gik ikke, han blev siddende tilbage og betragtede tankesfuld sit Glas. Rosa og Opvarteren, som havde gjort Regning paa at kunne lukke tidligt den Aften, da alle andre Gjæster allerede vare gaaede, ventede en god halv Time paa, at Robine skulde gjøre det samme.

Da Florent kom op paa sit Værelse, turde han ikke gaa i Seng. Han befandt sig nemlig i en nervøs Uro, der plejede at forstyrre hans Nattero ved stygge Drømme og endeløse Mareridt. Den foregaaende Dag havde han været i Clamart til Verlaques Begravelse; den gamle Mand var død efter en skræffelig Dødskamp. Florent følte sig endnu ilde til Mode ved Tanken om den smalle Ligkiste, han havde set blive sænket ned i Jorden. Han kunde navnlig ikke glemme Madam Verlaque, hendes flynkende Stemme og tørre Øjne; hun havde fulgt ham i Hælen, talt om Risten, som ikke var betalt, om Ligbærerne, som hun ikke vidste, paa hvad Maade hun skulde affinde sig med, da hun ikke havde en Skilling hos sig, eftersom Apothekeren Dagen før havde forlangt sin Regning betalt, da han fik at vide, at den Syge var død. Florent maatte give hende Penge til Ligkisten; han betalte endog Ligbærerne Driftpenge. Da han skulde til at tage af Sted, saa Madam Verlaque saa ynkeligt paa ham, at han gav hende endnu tyve Francs.

Dette Dødsfald kom ham meget ubelejlighet netop nu. Hans Stilling som Inspektør kom derved atter paa Tale. Han vilde blive nødt til at møde hos sine Overordnede i Anledning af sin titulære Udnævnelse. Alt dette kunde let bevirke, at Politiets Mistanke blev vakt. Helst havde han set, at Oprøret var brudt løs allerede næste Dag, saa han strax kunde have kastet Raskjetten med Guldtressen. Med Hovedet fuldt af saadanne Betyrninger gik han hen til Vinduet for at føle sin feberhede Pande i Natteulften. Regnen faldt tæt og havde bragt Vinden til at lægge sig. En uvejrsvanger Lummervarme syntes at vælde ned fra den sorteblaa Himmel. Neden under ham laa Gallerne som en stor mørk Masse, der havde samme Farve som Himlen og som den hist og her gjennembrødes af en bleggul Stjerne, af Gasblussenes Stjær.

Florent stod lænet mod Vinduskarmen og tænkte paa, at han tidlig eller sent vilde blive straffet, fordi han havde taget mod Inspektørpladsen. Den var som en Plet paa hans Liv. Han havde hævet Penge af Statens Kasse, havde solgt sig selv, havde tjent Kejserdømmet trods den Ed, han saa mange Gange svor under sin Landsflygtighed. Drøftet om at føje Lisa, den smukke Brug han havde gjort af sin Gage, den ærlige Maade hvorpaa han havde stræbt at opfylde sine Pligter, alle disse Argumenter forekom ham ikke stærke nok til at kunne undskylde hans Forræderi mod sin Overbevisning. Naar han led midt i disse fede og velnærede Omgivelser, saa fortjente han ogsaa denne Lidelse. Og han gennemgik i Tankerne det sidste sorgelige Mars Begivenheder, Fiskerkonernes Krig imod ham, hans, den Magres Bæmmelse ved al den Fedme, der omgav ham, og det vorende Had, der truende rejste sig rundt om ham. Alt dette stod for ham som en fortjent Straf. Dette hemmelige Nag, der lurede paa ham alle Vegne, uden at han forstod Grunden dertil, varslende om en eller anden Katastrophe, under hvilken han paa Forhaand bøjede Hovedet i skamfuld Bevidsthed om, at han havde en Fejl at udsone. Og ved Tanken om den Folkebevægelse, han arbejdede paa at rejse, oprørtes han paa sig selv; han var, forekom det ham, ikke skyldfri nok, til at han skulde kunne have Held med sig i sit Forehavende.

Hvilke Drømme havde ikke foresvævet ham her oppe, naar han havde staaet og set ud over Hallernes mægtige Tage! Som oftest forekom de ham som en graa Havflade, der mindede om fjærne Egne. I de mørke Nætter bleve de til sorte, stillestaaende, forpastede Moradser. De maane-klare Nætter forvandlede dem til lysfunklende Vandflader, der frøs til om Vinteren som Søerne i Norden, medens Sommernætternes Varme syntes at lulle dem i en tung Søvn. En Decemberaften, da han aabnede sit Vindue, havde han fundet dem bedækkede med et skinnende hvidt Snelag, der mindede om Nordens udstrakte Sneflader, hen over hvilke Slæderne glide i den tavse Nat. Og det udstrakte hvide Lagen forekom ham som et skinnende rent Elør, der var kastet over Hallernes Smuds. De lyse Nætter og Maanens klare Skive henslyttede ham i Fantasiens Felande. Han følte sig kun ilde til Mode, naar Natten var mørk og Hallernes Tage forvandledes

til et stillestaaende, stinkende Morads. Og bestandig vendte den samme nagende Tanke da tilbage.

Han kunde ikke aabne Vinduet, uden at disse endeløse Tage strax spærrede Horizonten for ham. De ligesom spærrede ham Afdgangen til Paris med deres uhyre Masse, de spillede en Rolle i hans Liv hver Time paa Dagen. Regnen havde den Eftermiddag gjennemvædet Gallerne. De blæste Florent deres ildelugtende Aande op i Ansigtet, som de laa der midt i Byen lig en Drukkenbolt under Bordet, i Færd med den sidste Flaske. Det forekom ham, at der steg en tæt Damp i Vejret fra hver Afdeling af Gallerne, en stinkende Lugt af Blod, fordærvet Smør og raadne Kaalblade. En Sky af denne Hallernes Aande svævede over Tagene og bredte sig derfra til de nærliggende Huse, ud over hele Paris. Det var som om Gallerne fik det for trangt i deres Jernbælte, som laa de stønnende af Overmættelse og meddelte deres tunge Søv n til hele den forædte By.

Nede fra Gaden lød muntre Stemmer og Latter. Gadedøren blev lukket op. Det var Quenu og Lisa, som kom hjem fra Theatret. Som beruset af den Luft, han indaandede, forlod Florent Vinduet med en trykkende Følelse af det Uvejr, der hang over hans Hoved. Hans Ulykke laa der nede, det var de mørke, kæmpemæssige Galler. Han lukkede hæftig Vinduet i og vendte Djuene bort fra de sorte Skygger, han saa længe havde betragtet.

VI.

Otte Dage senere troede Florent, at han endelig kunde skride til Handling. Der herskede netop en almindelig Misfornøjelse, hvoraf han vilde benytte sig for at slippe sine Oprørsbander ud over Paris. De longivende Forsamlinger drøftede for Øjeblikket et i høj Grad upopulært Skatteprojekt, der vakte megen Anurren rundt om i Arbejderskvartererne.

Ministeriet, som frygtede et Nederlag, kæmpede af al Magt for sin Bestaaen. Det kunde vare længe, inden der atter vilde frembyde sig en saa gunstig Lejlighed.

En Morgen ved Daggry drev Florent rundt i Nærheden af Palais-Bourbon. Han glemte rent sine Inspektørpligter og vedblev at undersøge Terrænet indtil Klokken otte uden at tænke paa, at hans Fraværelse kunde afstedkomme de største Uordener i Fiskehallen. Han besaa hver eneste Gade, Rue de Lille, Rue de l'Université, Rue de Bourgogne, Rue Saint-Dominique; han sonderede endog Terrænet lige hen til Invalidhotellet, standsede nu og da paa Gadehjørnerne og udmaalte Afstandene med lange Skridt. Paa Tilbagevejen ad Quai d'Orsay satte han sig paa Brystværnet for at hvile, og bestemte, at Angrebet skulde finde Sted fra alle Sider paa en Gang: Gros-Caillois Skare skulde komme fra Marsmarken, Afdelingerne fra Nord-Paris skulde tage Vejen over Madeleine Pladsen, de fra Øst og Syd skulde følge Kajerne eller i smaa Grupper fordele sig i Faubourg Saint-Germain's Gader. Men Champs-Élysées med sine lige, brede Avenuer foruroligede ham en Del; han forudsaa, at man derfra vilde betrygge Kajerne med Kanoner. Han foretog derfor forstjellige mindre Forandringer i Planen og aftegnede de enkelte Afdelingers Plads i en lille Notitsbog, som han holdt i Haanden. Hovedangrebet skulde ske ad Rue de Bourgogne og Rue de l'Université med et Sideangreb fra Seinekanten. Morgensolen faldt hen over de brede Fortove, forgyltde Søjlerne paa den store Bygning lige overfor ham, og varmede ham i Nakken. Og han saa allerede i Tanterne hele Kampen, Klynger af Mænd stormede Bygningen, sprængte Dørene, og lidt efter saas pludselig magre Arme plante en Fane aller øverst oppe.

Langsomt og med bøjet Hoved begav han sig paa Vej tilbage til Gallerne. Han gik igjennem Tuillerihaven; en Kurren bragte ham til at løfte Hovedet. Paa en Græsplæne spaserede nogle Duer rundt og brystede sig. Han lænede sig et Øjeblik op til et Træ og stod og saa paa de solbeskinne Duer. Skyggen af Kastanietræerne faldt skarpt hen over Gange og Plæner. Der herskede i den store Have en fredelig Stilhed, som kun afbrødes af den fjærne Vognrullen i de omkringliggende Gader.

En landlig Duft fyldte Luften, og Florent kom til at tænke paa Madam Francois. En lille Pige kom løbende forbi ham med et Tøndebaand og skræmmede Duerne bort. De fløj hen satte sig i Råd paa Armen af en antik Bryder, der stod midt paa Græsplænen; der blev de siddende, kurrede og brystede sig.

Da Florent betraadte Hallerne ad Rue Bauvilliers, hørte han en kalde paa sig. Det var Claude Lantier, som netop stod i Begreb med at gaa ned i Kjælderne under Fiskehallen.

„Følg en Gang med,“ raabte han til Florent. „Jeg leder efter Marjolin, det Dyr.“

For at opsætte sin Tilbagevenden blandt Fiskejælgere i nogle Øjeblikke endnu gik Florent med. Claude sagde, at hans Ven Marjolin nu var fuldkommen lykkelig; han var et komplet Dyr. Claude havde faaet i Sinde at ville afmale ham krybende paa alle fire og med et dumt Grin i det sjollede Ansigt. Han havde allerede af Mismod sønderrevet en Skitse og tilbragte nu hele Timer i Selskab med Jdioten, uden at sige et Ord, i Haab om til sidst at blive i Stand til at gjengive Ansigtets dyriske Udtryk.

„Han er vist i Færd med at fodre Duer,“ sagde Claude. „Kun ved jeg ikke, hvor Gavard har sine Rum.“

De gennemsøgte hele Kjælderens. I alle Afslutterne fandtes Duer; en stadig klagende, om Kurren løb rundt omkring dem. Claude gav sig til at le og sagde til sin ledsager:

„Skulde man ikke tro, at alle Paris's forelskede Par kysjedes der inde.“

Men alle Begne var der laaset; han begyndte at tro, at Marjolin ikke var i Kjælderens, da Lyden af Kys paa en Gang lød ud til dem gennem en paa Klem staaende Dør. Han aabnede den og fik Øje paa Marjolin, hvem Cadine havde ladet knæle ned i Galmen, saa at hans Ansigt affurat var i Højde med hendes Læber. Hun kysjede ham alle Begne, paa Mund, Øjne og Kind, strøg hans lange blonde Haar til Side og kysjede hans Øren uden at skynde sig, spiste saa at sige dette Ansigt op i lutter smaa Kjærtegn, som var det noget lækkert, hvormed hun

kunde gjøre, hvad hun lystede. Han blev søjeligt siddende i den Stilling hvori hun bragte ham. Han var fuldstændig sløv.

„Naa, saa det er Jer to,“ sagde Claude; „gener Jer endelig ikke! Skammer Du dig ikke, din lange Tøs, at plage ham saadan og lade ham ligge paa Knæ midt i alt det Snarv.“

„Na, det tager han ingen Skade af,“ svarede Cadine frækt. „Han holder netop af at blive kysset, fordi han nu er bange for at være alene, hvor der er mørkt . . . Ikke sandt, er Du ikke bange?“

Hun havde rejst ham op; han strøg sig hen over Ansigtet med sine Hænder, som søgte han der de Kys, den Lille nylig havde trykket paa det. Saa fremstammede han, at han var bange, og hun vedblev:

„Desuden er jeg kommen for at hjælpe ham med Duerne.“

Florent betragtede de stakkels Dyr. Rundt om i Afsluttet hang Kasser, der vare stoppede fulde af Duer. Af og til kom der Liv i hele denne hvide Masse, saa blev den atter rolig og ubevægelig. Ved Siden af Cadine stod en Staal med Vand og Korn; hun hældte noget deraf i sin Mund, tog fat i Duerne en for en og pustede dem en Slurk Føde ned i Næbet. De slog med Vingerne og faldt tilbage i Kasserne som berusede af denne dem med Magt paatvungne Føde.

„De smaa Stafler,“ sagde Claude.

„Na, det har de godt af,“ sagde Cadine, som nu var færdig. „De har det altid bedre, naar de ere blevne madede . . . Dem der, de faar stident Vand om to Timer. Det gjør Kjødet hvidt og fint. To Timer efter slagtes de . . . Har De Lyst til at se, hvordan det gaar til, saa er der nogle der, som Marjolin skal til at gjøre det af med.“

Marjolin bar en Kasse med et halvt hundrede Duer ud. Claude og Florent fulgte efter. Henne i Nærheden af en Vandhane satte han sig ned med Kassen ved Siden af sig; oven over en Slags Zinkfumme anbragte han en Træramme tværs over hvilken der gik en hel Del tynde Tremmer med smaa Mellemrum. Saa tog han en Kniv, greb Duerne en for en ved Vingerne, gav dem et Slag paa Hovedet med Skafel, saa de bedøvedes, og stak dem saa i Halsen med Spidsen af Kniven. Kroppene rystedes af kortvarige Krampetrækninger, saa lagde han dem ovenpaa Tremmerne med

Halsen ned imellem disse, saa Blodet kunde flyde ned i Zinkfummen. Det hele gik for sig med en Massines Regelmæssighed. Men lidt efter lidt oplivedes Marjolin ved dette Blodbad, Kniven arbejdede hurtigere, hans Øjne funklede af Fryd, han sad lænet over sine Øfre som en stor Bulbiber. Til sidst begyndte han at le og synge, smækkede med Tungen, hver Gang han slog en af Duerne paa Hovedet, gjorde kort sagt en Spektakel som en Mølle, der malede Hoveder.

„Det morer dig nok rigtigt, store Dyr,“ sagde Cadine, som ogsaa lo. „De ere morsomme, Duerne, naar de saadan stikke Hovedet ned imellem Skuldrene, for at han ikke skal kunne finde Halsen paa dem . . . De ere ondskabsfulde, de Dyr; kunde de komme til at stikke Øjnene ud paa en, saa gjorde de det.“

Hun lo af Glæde over Marjolins stadig tiltagende Myrdelyst og tilføjede:

„Jeg har ogsaa prøvet, men jeg kan ikke gøre det saa hurtigt som ham . . . En Dag slagtede han hundrede paa ti Minutter.“

Trærammen var nu fuld; man hørte Bloddraaberne falde ned i Kassen under Tremmerne. Claude vendte sig om og saa nu, at Florent var ligbleg. Han skyndte sig at saa ham bort derfra. Da de naaede Døgningen, lod han ham sætte sig ned paa et af Trappetrinene.

„Naa, men hvad er der i Vejen?“ sagde han og klappede ham paa Skulderen. „De besvimer da vel ikke som et Fruentimmer.“

„Na, det er den Kjælderlugt,“ svarede Florent lidt skamfuld.

Disse Duer, som man havde paatvunget Jøde og bagefter myrdet, havde mindet ham om Duerne i Tuillerihaven, der spankede omkring paa den solbestinnede Græsplæne. Han saa dem sidde kurrende paa Marmorstatuens Arm, midt i den fredeligt stille Have, medens smaa Piger løb og legede i Kastanietræernes Skygge. Derfor var det, at dette Myrderi nede i den kvalme Kjælder havde bragt ham til at gys; han havde følt sig nær ved at besvime; Benene vaklede under ham, og Øjenlaagene vare ikke langt fra at falde til.

„Jh, for Pokker, De vilde blive en daarlig Soldat!“ sagde Claude, da Florent var bleven lidt bedre . . . „Det maa jeg rigtignok sige, Gud

skal vide, hvorfor de pæne Folk, som sendte Dem til Cayenne, have været bange for Dem! Hør, ved De hvad, min tappre Ven, hvis De nogen Sinde sluttede Dem til en eller anden Skare Rebeller, saa turde De saamænd ikke løсне et Pistolstød; De vilde sikkert være altfor bange for at dræbe nogen."

Florent rejste sig op uden at svare. Han var bleven meget alvorlig og Fortvivlelsens Rynker furede hans Pande. Han gik og Claude vendte alene tilbage til Kjælderen. Paa Vejen til Fiskhallen overvejede han atter Angrebsplanen. Kanonerne i Champs-Élysées vilde komme til at tordne, der vilde flyde Blod, Hjørner vilde komme til at sprøjte op ad Murene. Det var som et stygt Drømmesyn, der pludselig gled forbi hans Dine. Han stod ligbleg omgivet af Krigens Rædsler og skjulte Ansigtet i sine Hænder for ikke at se noget.

Da han gik over Rue du Pont-Neuf forekom det ham, som saa han Augusts blege Ansigt titte fremovre paa Hjørnet af Frugthallen. Han stod aabenbart og passede en eller anden op. Paa en Gang forsvandt han og ilede over i Viktualiehandelen.

"Hvad mon der gaar af ham?" tænkte Florent. "Mon han er bange for mig?"

Samme Formiddag var der hændet meget vigtige Begivenheder hos Duenu-Gradelles. Ved Daggrøn var August kommen løbende ganske forstyrret og havde vækket Lisa, hvem han fortalte, at Politiet var kommen for at hente Florent. Kun halv paaflædt ilede den smukke Lisa hurtig op paa sin Svogers Bærelse, hvor hun tog Normannerindens Fotografi og skyndsomst saa efter, om der ikke fandtes noget i Bærelset, som kunde kompromittere hende eller Duenu. Paa Vejen ned mødte hun Politibetjentene. Politiasistenten bad hende følge med. Han talte et Djeblik dæmpet med hende, lod sine Folk træde ind i Florents Bærelse og befalede hende at aabne Butiken som sædvanligt, for at ingen skulde ane, hvad der foregik. Der var bleven stillet en Fælde.

Lisas eneste Betynning under alt dette var Tanken om det Slag, der truede Duenu. Hun var desuden bange for, at han, naar han erfarede, at Politiet var der i Huset, skulde fordærve alt med sine Taarer. Derfor

lod hun August love ubrødelig Tavshed. Hun gik atter ind i Sovewærelset, fuldbendte sin Paaklædning og bandt Quenu en Historie paa Ermet. En halv Time senere stod hun friseret, snørt og med smilende Ansigt i Butiksdøren. August ordnede roligt Varerne i Vinduet. Quenu viste sig et Øjeblik ude paa Fortovet, gabede saa smaat og blev først rigtig vaagen ude i den friske Morgenluft. Intet som helst røbede, hvad der foregik ovenpaa.

Men Politiasassistenten vakte selv Kvarterets Opmærksomhed ved at aflægge et Besøg hos Mehudins i Rue Pirouette. Han var i Besiddelse af de nøjagtigste Oplysninger. I de anonyme Breve, som vare blevene sendte til Politidirektøren, fortalte der, at Florent som oftest tilbragte Natten hos den smukke Normannerinde. Maaſte kunde han nu findes der. Altsaa begav Politiasassistenten sig der hen ledsaget af to Mænd, og forbrede i Lovens Navn Døren aabnet. Mehudins vare nylig staaede op. Rasende aabnede den Gamle Døren, men da hun hørte, hvad det drejede sig om, blev hun pludselig roligere. Hun satte sig ned, knappede sin Kjole helt til og sagde:

„Vi ere ærlige Menneſker, vi har ingen Ting at frygte; vær saa god, ſøg De kun.“

Da Normannerinden ikke aabnede Døren til sit Værelse hurtig nok, lod Politiasassistenten den ſprænge. Hun stod halv paaklædt, med nøgent Bryſt og Skuldre og et Skjørt imellem Tænderne. Denne voldsomme Indtrængen oprørte hende; mere rød af Brede end af Skam slap hun Skjørtet og vilde styrte sig over Mændene. Politiasassistenten stillede sig hen foran den svære, halvnøgne Kvinde for at beskytte sine Folk og gjentog med ensformig Stemme ſit:

„I Lovens Navn, i Lovens Navn!“

Saa faldt hun hulkende om paa en Stol, ude af Stand til at begribe, hvad man vilde hende. Hendes Haar hang løst, Chemissen naaede hende kun til Knæerne, Betjentene ſkjævede i Smug hen paa hende. Politiasassistenten kastede et Shawl, han fandt, over hende. Men hun ſvøbte sig ikke en Gang ind i det; hun græd endnu stærkere, da hun ſaa Mændene underſøge hendes Seng.

„Men hvad har jeg dog gjort?“ stønnede hun til sidst. „Hvorfor skal min Seng eftersees?“

Politiasistenten nævnede Florent, og da den gamle Mehudin var bleven staaende paa Dørtærskelen, saa for Normannerinden hen imod sin Moder og raabte:

„Na, det Men, det er hende!“

Hun havde sikkert pryglet hende, om Mændene ikke havde hindret det. De holdt hende tilbage, tvang hende til at tage Shavlet omkring sig. Hun stred imod og sagde med halvkvalt Stemme:

„Hvad anser I mig for? . . . Florent har aldrig været her, hører I! Der har aldrig været noget imellem os. Og saa kommer I her og spolerer mit Rygte! Men lad nogen vove at sige et eneste Ord til mig, saa skal de saa Kjærligheden at føle! Sæt mig bare i Fængsel bag efter, hvad bryder jeg mig om det . . . Florent, jo vist! Nej, jeg har dem bedre end som saa. Jeg kan saa, hvem jeg peger paa, jeg kunde let fordreje Hovedet paa den Mand, der har sendt Jer her hen.“

Denne Strøm af Ord beroligede hende noget. Hendes Raseri vendte sig nu mod Florent, der var Skyld i det hele. Hun begyndte at retfærdiggjøre sig for Politiasistenten.

„Hvor kunde jeg vide det, Hr. Assistent. Han saa saa skikkelig ud, han har narret os alle sammen. Jeg har ikke villet høre alt det, som Folk sagde om ham, for Folk ere saa ondskabsfulde . . . Han kom her og lærte min lille Dreng at læse og skrive og saa gik han strax igjen. Jeg inviterede ham til Middag og en Gang imellem forærede jeg ham en Fisk. Det er det hele . . . Na, De kan være vis paa, det skal blive sidste Gang, at jeg lader mig narre saadan af nogen!“

„Men har han ikke givet Dem nogle Papirer til Opbevaring?“ spurgte Politiasistenten.

„Nej, jeg forsikrer Dem for, nej . . . Havde han det, skulde jeg saamænd gjerne udlevere dem. Jeg synes, det er gaaet vidt nok allerede. Jeg har dog ikke lyst til at se alle mine Gjemmer blive gennemrobede . . . Og det vilde desuden ingen Nytte være til.“

Mændene vilde nu ind i det Værelse, hvor Muche laa. Drengen

var bleven vækket ved Støjen, og man havde i nogen Tid hørt ham græde bitterligt, uden Tvivl bange for at nogen skulde komme ind og gjøre ham Fortræd.

„Det er den Lilles Bærelse,“ sagde Normannerinden og aabnede Døren.

I sin stumpe Skjorte ilede Muche hen og slog Armene om hendes Hals. Hun trøstede ham og lagde ham hen i sin egen Seng. Mændene forlode strax efter det lille Bærelse, og Politiasistenten vilde lige til at gaa, da Muche grædende sagde til sin Moder:

„Moder, de tager mine Skrivebøger . . . Du maa ikke give dem mine Skrivebøger . . .“

„Aa, det er sandt, Skrivebøgerne!“ udbrød Normannerinden. „Vent lidt, mine Herrer, saa skal De saa dem. Jeg vil vise Dem, at jeg har rent Brød i Posen . . . Se der, De vil finde hans Skrift i disse Skrivebøger. Hæng De ham kun, jeg skal ikke være den, der skærer ham ned.“

Hun udleverede Muches Skrivebøger. Men nu blev den Lille rasende, han rejste sig op i Sengen og rev og bed sin Moder; hun gav ham en Lussing, saa han dejsede om i Sengen, og nu begyndte han først for Alvor at hyle. Midt under Spektaklet saas Frøken Saget stikke Hovedet indensfor; hun havde fundet alle Døre staaende paa vid Gab og var gaaet ind for at hjælpe Mo'er Mehudin. Hun saa til, hun lyttede og beklagede de stakkels Damer, som ikke havde nogen til at forsvare sig. Imidlertid stod Politiasistenten og læste Forfristerne med megen Alvor. De mange „tyrannisk“, „frihedssjendisk“, „antikonstitutionel“ og „revolutionær“ bragte ham til at rynke Panden. Da han læste Frasen: „Naar Timen slaar, da skal den Skyldige falde“, klappede han med Haanden paa Skrivebøgerne og sagde:

„Det er meget alvorligt, meget alvorligt.“

Han leverede Pakken til en af sine Folk og gik. Clara, som endnu ikke havde vist sig, aabnede nu Døren fra sit Bærelse ud til Trappegangen og saa Mændene forlade Lejligheden. Saa gik hun ind i sin Søsters Bærelse, hvor hun ikke havde sat Foden i det sidste Aars Tid. Frøken Saget var yderst kjærlig imod Normannerinden; hun bevidnede

hende sin Deltagelse, trak Shavlet tættere sammen om hende og saa paa hende med en medlidende Mine.

„Du er en feig, ussel Løs!“ sagde Clara og stillede sig hen foran sin Søster.

Denne rejste sig op og lod Shavlet glide ned fra sine Skuldre.

„Saa Du lurar og udsponerer!“ udbrød hun. „Sig det en Gang til, som Du der sagde.“

„Du er en feig, ussel Løs!“ gjentog den unge Pige i en endnu mere haanende Tone.

Da for Normannerinden hen imod Clara og slog hende paa Dret. Clara blev ligbleg, sprang løs paa hende og borede sine Negle ind i hendes Hals. Saa kæmpede de en Tid, rev Haarene ud af Hovedet paa hverandre og søgte at kvæle hverandre. Hvor spinkel den yngste end var, udviklede hun en næsten overmenneskelig Kraft og trængte den ældste saa voldsomt tilbage mod et Spejl, at dette knustes. Muche græd og den gamle Mehudin skreg til Frøken Saget, at hun skulde hjælpe hende med at stille dem ad. Men Clara rev sig løs og sagde:

„Feige, usle Løs! . . . Jeg vil gaa hen og advare den Ulykkelige, som Du har solgt.“

Men hendes Moder spærrede hende Vejen, Normannerinden styrtede sig over hende bagfra, Frøken Saget hjalp til, og ved forenede Anstrængelser lykkedes det dem trods hendes rasende Modstand at faa hende puffet ind i hendes Bærelse, hvis Dør de laasede. Hun sparkede til Døren og slog al Ting i Stykker der inde. Lidt efter hørte de hende arbejde paa at bryde Dørhængslerne af med sin Sax.

„Hun havde stiftet mig ihjel, om hun havde haft en Kniv,“ sagde Normannerinden og begyndte at klæde sig paa. „J skal faa at se, det ender nok med, at hun i sin Skinsyge gaar hen og gjør en eller anden Dumhed . . . Fremfor alt, luk endelig ikke Døren op. Hun vilde bringe os hele Kvarteret paa Halsen.“

Frøken Saget var skyndsomst ilet ned paa Gaden. Hun naaede affurat Hjørnet af Rue Pirouette i det Øjeblik, da Politiaassistenten gik ind hos Quenu-Gradelles. Hun forstod strax alt og traadte ind i Butiken med

saa glædestraalende Dine, at Liza med et Tegn betydede hende at være stille og pegede hen paa Quenu, der netop var i Færd med at hænge Flæsk op. Da han var gaaet ud i Køkkenet fortalte den gamle Frøken med dæmpet Stemme, hvad der var passeret henne hos Mehudins. Liza lænede sig hen over Disken og hørte til med en Sejrherres triumferende Mine.

„Jeg er ikke vred paa Normannerinden,“ sagde hun til Frøken Saget. „Jeg holdt meget af hende, og det gjorde mig ondt, at Folk satte os sammen . . . Se en Gang her, Bevist paa at jeg ikke vil hende noget ondt, det er, at jeg har sørget for, at Politiet ikke fik Fingre i dette Fotografi, som jeg er parat til at give hende tilbage, dersom hun kommer selv og beder mig derom.“

Hun havde taget Fotografiet frem af sin Lomme. Frøken Saget greb det begjærligt og læste: „Louise til sin gode Ven Florent.“ Saa sagde hun med sin skarpe Stemme:

„Det er maaske ikke rigtigt af Dem. De burde beholde det.“

„Nej, nej,“ afbrød Liza hende. „Jeg vil have en Ende paa al Uenighed. I Dag er det Forsoningens Dag. Det er paa Tide, at her atter bliver Fred og Ro i Kvartieret.“

„Ønsker De, at jeg skal sige til Normannerinden, at De venter hende?“ spurgte den gamle Frøken.

„Ja, De vilde gøre mig en Tjeneste derved.“

Frøken Saget vendte tilbage til Rue Pirouette og forbavsede Normannerinden ved at fortælle hende, at hun nylig havde set hendes Fotografi i Lisas Lomme. Men hun kunde ikke overtale hende til strax at gjøre det Skridt, som hendes Rival fordrede af hende. Normannerinden stillede sine Betingelser; hun vilde gjøre det, saafremt Liza blot vilde gaa hende i Møde hen til Butiksdøren. Den gamle Pige maatte foretage endnu to Rejser frem og tilbage, før Ceremoniellet for Sammenkomsten blev fastslaaet. Endelig havde hun den Glæde at bringe denne Forsoning i Stand, der vilde vække saa megen Opsigt. Da hun sidste Gang passerede forbi Claras Dør hørte hun endnu Støjen af hendes Sær, hvormed hun søgte at afhryde Dørhængslerne.

Efter at have overbragt den smukke Liza et endeligt Svar, skyndte

hun sig at opsoge Madam Lecoeur og Sarriette. Alle tre stillede sig op lige overfor Viktualiehandelen paa Hjørnet af Fiskehallen. Der vilde intet kunne undgaa deres Opmærksomhed, naar det højtidelige Øjeblik kom. De vare grumme utaalmelige, lod som om de passiarede indbyrdes og holdt godt Øje med Rue Pirouette, hvorfra Normannerinden skulde komme. Røgtet om Forsoningen fløj allerede Gallerne rundt; Konerne strakte sig frem over deres Barer for at se, hvad der foregik ovre ved Viktualiehandelen; de mere nysgjerrige forlode endog deres Pladser og stillede sig op ude paa Fortovet. Alle Øjne i Gallerne vare rettede mod Viktualiehandelen. Hele Kvarteret ventede spændt paa, hvad der skulde ske.

Det var et højtideligt Øjeblik, da Normannerinden saas komme frem af Rue Pirouette; man traak næppe Vejret.

„Hun har sine Smykker paa,” sagde Sarriette.

„Se hvor hun spankulerer,” tilføjede Madam Lecoeur. „Hun er altfor stolt.”

Den smukke Normannerinde skred ganske rigtig fremad som en Dronning, der nedlod sig til at tage mod den tilbudte Fred. Hun havde gjort et meget omhyggeligt Toilette og sørgede for at vise lidt af sit røde Skjort frem for neden; hun indviede endog ved denne Lejlighed en usædvanlig smuk Kniplingsfløise. Da hun sølte Hallernes mange Øjne hvile paa sig, saa brystede hun sig endnu mere, efterhaanden som hun nærmede sig Viktualiehandelen. Hun standsede foran Butiksdøren.

„Nu kommer Turen til den smukke Lisa,” sagde Frøken Saget. „Se en Gang.”

Den smukke Lisa forlod smilende sin Plads bag Disken uden at skynde sig gif hun hen til Døren og rakte den smukke Normannerinde Haanden. Hun var ligeledes udadtil paaklædt, hendes Linned var skinnende hvidt, hun saa ud som Properheden selv. En Bisaldsmumlen for gjennem hele Fiskehallen, alle Hovederne ude paa Fortovet bleve stufne sammen, og Passiaren gif livligt. Smidderlid forsvandt de to Hovedpersoner inde i Butiken, og man havde nu ondt ved at se dem. De syntes at tale meget venstabeligt sammen og komplimenterede uden Tvivl gjensidigt hverandre.

„Se nu,” sagde Frøken Saget pludselig, „den smukke Nor-

mannerinde kjøber noget . . . Hvad mon det kan være, hun kjøber? Det er en Medisterpølse, tror jeg . . . Na, nej, saa I det? Den smukke Liza gav hende Fotografiet, samtidig med at hun stak hende Pølsen i Haanden."

Saa hilste de paa ny venskabeligt paa hverandre. Den smukke Liza gik endog videre, end Aftalen var, og fulgte den smukke Normannerinde helt ud paa Fortovet. Der viste de sig begge to for hele Kvarteret som de bedste Veninder af Verden. Det var ret en Glæde for Gallerne; alle Konerne vendte tilbage til deres Stader, idet de erklærede, at det hele var gaaet meget ordentligt til.

Men Frøken Saget holdt Madam Lecoeur og Sarriette tilbage. Dramaet var jo næppe begyndt. De rugede over Huset lige overfor med en Nysgjerrighed, som vilde de se tværs igjennem Murene. For at dæmpe Utaalmodigheden vedblev de at passiare om den smukke Normannerinde.

"Nu har hun da mistet sin Mand," sagde Madam Lecoeur.

"Na hvad, hun har jo Lebigre," bemærkede Sarriette og gav sig til at le.

"Jo vist, Lebigre betæfter sig sikkert for hende nu."

Frøken Saget sagde med et Skuldertræk:

"De kender ham kun daarligt. Han bryder sin kun lidt om alt det. Han er en Mand, som kender sin egen Fordel, og Normannerinden er rig. Om to Maaneder ere de flyttede sammen, skal De saa at se. Mo'er Mehudin har længe arbejdet paa at faa det Giftermaal i Stand . . ."

"Ja, De kan nu sige, hvad De vil," vedblev Madam Lecoeur, "saa har Politiaassistenten ikke desto mindre funden denne Florent liggende i hendes Seng."

"Nej, vist ikke, det har jeg aldrig fortalt . . . Den lange Magre var lige gaaet. Jeg var til Stede, da de undersøgte Sengen. Politiaassistenten følte paa den med Haanden. Der var to ganske varme Forbybninger . . ."

Den gamle Frøken trak Bejret og vedblev i en indigneret Tone:

"Men ser De, hvad der gjorde mig aller mest ondt, det var at høre

alle de Gyseligheder, som den Tugthuskandidat lærte den lille Muche. Na, De kan ikke forestille Dem det . . . Der var en hel Pakke."

"Hvad for Gyseligheder?" spurgte Sarriette nysgjerrigt.

"Ja, hvad ved jeg. Stygge Ord, forfærdelige Ting. Politiasistenten sagde, at det var nok til at skaffe ham hængt . . . Han er et rent Uhyre, det Menneſke. Tænke ſig, at han gaar hen og ſpolerer det ſtakkels Barn i Bund og Grund! Den lille Muche er der ganſke viſt ikke meget godt ved, men det er da ingen Grund til at rode det uſkyldige Væſen ind i „de Røde“s Affærer, vel?"

"Nej, Gud bevares," bekræftede de to andre.

"Naa, nu er man da ogsaa i Færd med endelig at bringe Orden i alt det Miſſmaſſ. J huffer jo nok, at jeg ſagde: „Der er noget Miſſmaſſ ovre hos Quenus, ſom huer mig ilde . . ." Der ſer J, at jeg havde en fin Næſe . . . Gud være lovet, endelig kan man da ſnart trække Vejret frit igjen her i Kvarteret. Det maatte komme til en ſaadan Kataſtrophe; for man har min Tro i den ſidſte Tid funnet gaa i den dødeligſte Angſt for at blive myrdet paa aaben Gade ved højlys Dag. Man turde knap trække Vejret i denne Oprørsatmoſfære. Og alt det for et enefte Menneſkes, for denne Florents Skyld . . . Se nu er da den ſmukke Liſa og den ſmukke Normannerinde forligte; det var pænt gjort af dem, det ſkyldte de os alle ſammen, vor Fred og Ro. Nu vil alt det andet komme til at gaa af ſig ſelv, ſkal De ſaa at ſe . . . Na, ſe den ſtakkels Quenu, ſom ſtaar og ler der ovre."

Quenu var ganſke rigtig paa ny gaaet ud paa Fortovet og ſtod nu, iført ſit lange, hvide Forklæde, og ſpøgede med Madame Taboureaus Barnepige. Han var i godt Humør den Morgen. Han tog for Spøg den lille Piges Hænder i ſine og klemte dem, til hun ſkreg av. Liſa gjorde ſig al optænkelig Umage for at ſaa ham ud i Røffenet igjen. Hun gik utaalmodigt frem og tilbage i Butiken, angſt for at Florent ſkulde komme; hun kaldte flere Gange paa Quenu, for at han ikke ſkulde træffe ſammen med ſin Broder.

"Hun er viſt ikke rigtig glad for Djebliffet," ſagde Frøken Saget. "Den ſtakkels Quenu ved ingen Verdens Ting. Han ler ſom et uſkyldigt Paris's Bug

Barn . . . De ved jo nok, at Madam Taboureaux har sagt, at hun ikke mere vilde omgaaes Quenus, dersom de bleve ved at beholde Florent i deres Hus."

"Nu beholder de da i det mindste hele Arven," bemærkede Madam Lecoeur.

"Vist ikke, kjære . . . Den anden har faaet sin Part."

"Virkelig? . . . Hvoraf ved De det?"

"Jh, Gud bevare os, det er da tydeligt nok!" svarede den gamle Frøken efter et Øjeblik's Betænkning uden at komme med andet Bevis. "Han har endog faaet mere end sin Part. Quenus slippe ikke fra det med under adskillige Tusinde Francs . . . Jeg skal sige os, med Udstejlsler, saa svinder Pengene i en Fart . . . Na, De ved maaske ikke en Gang, at han havde et andet Fruentimmer . . ."

"Det undrer mig ikke," afbrød Carriette hende; "disse magre Mandfolk ere nogle rene Fjern."

"Dg saa er hun ikke en Gang ung, dette Fruentimmer. De ved nok, at Mandfolkene meget ofte have en underlig Smag . . . Madam Verlaque, den forrige Inspektørs Kone, De kjender hende jo nok, hende den lille, gule . . ."

Men de to andre protesterede. Det var umuligt. Madam Verlaque var afsthyelig. Nu blev Frøken Saget først rigtig ivrig.

"De hører jo, jeg fortæller Dem det! De vil vel ikke bestynde mig for at lyve? . . . Dg der er Beviser, man har funden Breve fra dette Fruentimmer, en hel Pakke Breve, hvori hun bad ham om Penge, fra ti til tyve Francs ad Gangen. Det er da tydeligt nok . . . De to har naturligvis taget Livet af Manden."

Carriette og Madam Lecoeur lode sig overbevise. Men de begyndte nu at tabe Taalmodigheden. I over en Time havde de staaet og ventet ude paa Fortovet. De sagde, at medens de stod der, stjal Folk maaske fra dem henne ved deres Stader. Saa søgte Frøken Saget at holde paa dem med en ny Historie. Florent kunde ikke være sluppen bort; det vilde være meget interessant at se ham blive arresteret. Dg hun begyndte meget omstændeligt at fortælle om, hvordan Politiet agtede at fange ham; de to

andre spejdede over mod Huset, som rentede de hvert Øjeblik at se Politibetjente stikke Hovederne ud af Vinduerne. Men Huset laa tavst og roligt og badede sig i Morgenjolen.

„Skulde man tro, at det var fuldt af Politibetjente!“ sagde Madam Lecoeur.

„De ere oppe paa Kvisten,“ sagde den gamle Frøken. „De har ladet Vinduet staa aabent, som de har fundet det . . . Na, se der! Der staar en bag Granattræet, tror jeg.“

Alle tre strakte de Hals, men kunde ingen Ting se.

„Nej, det er Skyggen,“ forklarede Sarriette. „Gardinerne røre sig ikke en Gang. De har alle sat sig ned der inde og sidde naturligtvis saa stille som Mus.“

I samme Øjeblik opdagede de Gavard, der kom gaaendeovre fra Fiskehallen, aabenbart optaget af sine egne Tanker. Uden at sige et Ord saa de paa ham med straalende Øjne. Gavard kom hen til dem.

„Har I ikke set noget til Florent?“ spurgte han.

De svarede ikke.

„Jeg skulde nødvendigvis tale med ham strax,“ vedblev Gavard. Han er ikke i Hallerne. Han maa sikkert være gaaet op paa sit Værelse . . . Men saa maa I jo have set ham gaa forbi.“

De tre Fruentimmer vare lidt blege. De saa paa hverandre med talende Blikke, Læberne dirrede svagt. Da hendes Svoger blev staaende, sagde Madam Lecoeur resolut:

„Vi har ikke staaet her i fem Minutter. Han maa være gaaet forbi, inden vi kom.“

„Ja ja da, saa gaar jeg derop, jeg risikerer de fem Etager,“ sagde Gavard og lo.

Sarriette gjorde en Bevægelse som for at holde ham tilbage, men hendes Tante greb hende i Armen og hvistede:

„Men saa lad ham dog gaa, din Tøsse! Det har han rigtig godt af . . . Det skal nok lære ham at være mindre stor paa det en anden Gang.“

„Han skal ikke oftere komme her og fortælle, at jeg kjøber fordærvede Madlevninger,” hvisttede Frøken Saget i en endnu mere dæmpet Tone.

Saa tav de stille. Sarriette var bleven ildrød i Hovedet, de to andre vedbleve at være lige gule og gusne. De følte sig lidt forlegne, saa om til en anden Side og vidste knap, hvor de skulde gjøre af deres Hænder. Men instinktmæssigt vendte de atter Blikket mod Huset lige overfor, de saa i Tankerne Gavard tværs igjennem Murene, fulgte ham op ad de fem Etager, Da de antog, at han var naaet op paa Kvisten, tilkastede de atter hverandre Blikke, der røbede gjensidig Forstaaelse. Sarriette lo tvungent. Det forekom dem, at Gardinerne bag Vinduet bevægede sig, hvad der bragte dem paa den Tanke, at der fandt en hæftig Kamp Sted der oppe. Men Husets Ydre bevarede hele Tiden den samme søvnige Ro; et Kvarter forløb i den fuldstændigste Fredelighed; en stadig tiltagende Sindsbevægelse stod dem i Halsen. De vare nær ved at daane, da en Mand kom ud af Huset og skyndte sig af Sted efter en Droske. Fem Minutter efter kom Gavard ned fulgt af to Betjente. Lisa, som var gaaet ud paa Fortovet, da Drosken kom kjørende, skyndte sig ind igjen.

Gavard var bleg. Oppe paa Kvisten havde de gennemjagt alle hans Lommer og fundet hans Revolver og Pølsen med Patronerne. Af Politiasistentens Barstthed og den Bevægelse, han gjorde ved at høre hans Ravn, kunde Gavard skjønne, at han var fortabt. Det var en skrækkelig Løsning, som han aldrig havde tænkt rigtig klart over. Tuillerierne vilde sikkert ikke tilgive ham. Benene vaklede under ham, som skulde han føres til Skafottet. Da de kom ned paa Gaden, gav hans Indbildskhed ham imidlertid Kraft nok til at holde sig rank. Han smilede endog ved Tanken om, at Hallernes Dine hvilede paa ham, og han lovede sig selv at ville dø som en Mand.

Imidlertid vare Sarriette og Madam Lecoeur ilede tværs over Gaden. Da de havde forlangt en Forklaring af, hvad der foregik, gav Madam Lecoeur sig til at hulke, medens Nicen yderst bevæget omfavnede sin Onkel. Han trykkede hende i sine Arme, gav hende hemmeligt en Nøgle og hvisttede:

„Tag det hele og brænd Papirerne.”

Han steg ind i Drossen med den samme Mine, hvormed han vilde have bestøget Skafottet. Da Vognen var forsvunden omkring Hjørnet af Rue Pierre-Lescot, opdagede Madam Lecoeur, at Sarriette søgte at stifte Nøglen i sin Lomme, uden at nogen saa det.

„Det nytter dig ikke, min Lille,“ sagde hun til hende med sammenbidte Tænder. „Jeg saa meget godt, at han stak dig den i Haanden . . . Saa sandt der er en Gud gaar jeg hen til ham i Fængslet og fortæller ham alt, hvis Du ikke er stikkelig.“

„Men, Tante, jeg er jo stikkelig,“ svarede Sarriette med et forlegent Smil.

„Lad os saa gaa hjem hos ham strax. Det er ikke værd at lade Poliet stifte Næsen i hans Sager først.“

Frøken Saget, som havde hørt til med funklende Øjne, ilede bag efter dem, saa hurtig hendes smaa Fødder kunde bære hende. Nu brød hun sig kun lidt om at vente paa Florent. Under Vejs var hun yderst forekommende og indsmigrende; hun tilbød at indlede Samtalen med Portnerkonen, Madam Leonce.

„Lad os nu først se ad,“ svarede Madam Lecoeur kort.

De maatte ganske rigtig parlamentere med Madam Leonce. Hun vilde ikke lade Damerne komme ind i sin Lejers Lejlighed. Hun saa meget stræng ud og maalte Sarriette med et kritisk Blik. Men da den gamle Frøken havde hvistet hende nogle Ord i Øret, og de viste hende Nøglen, saa gav hun efter. Da de kom ind i Gavards Lejlighed, aabnede hun modstræbende et Bærelse ad Gangen, som blødte hendes Hjærte, fordi hun skulde angive disse Røvere det Sted, hvor Pengene fandtes.

„Naa, ja, saa tag det hele,“ stønnede hun og lod sig synke om i en Lænestol.

Sarriette prøvede Nøglen rundt i alle Skabene. Madam Lecoeur fulgte hende med stor Mistænksomhed lige i Hælene, saa at hun til sidst sagde:

„Men Tante, Du stiller dig hele Tiden i Vejen for mig, lad mig dog i det mindste have Plads til at røre mig.“

Endelig lykkedes det dem at aabne et Skab, som stod imellem Raminen og Sengen, lige overfor Vinduet. De fire Fruentimmer sukkede
Paris's Bug.

dybt. Paa Bunden af Skabet laa der en halv Snes tusinde Francs i Guld, ordnet i regelmæssige smaa Stabler. Savard, hvis Formue var klogeligt anbragt hos en Notar, gjemte denne Sum som en Slags Reserve. Han havde, som han pralende udtrykte sig, sit Bidrag til Revolutionen liggende parat. Det voldte ham en egen Glæde at betragte de ti tusinde Francs hver Aften, inden han gik i Seng. Om Natten drømte han, at der kæmpedes inde i Skabet; han hørte Gerværstuds, Brostenene bleve brudte op, Oprørerne triumferede og skraalede Sejr: det var hans Penge, som stampede al denne Opposition frem.

Carriette havde med et Glædesffrig strakt Hænderne ud imod Guldet.

„Væk med Poterne, min Lille,“ sagde Madam Lecoeur med hæst Stemme.

Hun var endnu gulere i Ansigtet, end hun plejede, det var som om Stjæret fra Guldet faldt hen over hende; Dinene brændte med en sygelig Gløds. Tæt bag hende stod Frøken Saget og gjorde sig lang for bedre at kunne se ind i Skabet. Madam Leonce havde ogsaa rejst sig op og stod nu og brummede nogle uforstaaelige Ord mellem Tænderne.

„Onkel sagde til mig, at jeg maatte tage det alt sammen,“ erklærede Carriette i en fyndig Tone.

„Og jeg som har plejet ham, skal jeg da ikke have noget!“ udbrød Portnerkonen.

Madam Lecoeur var nær ved at kvæles af Sindsbevægelse; hun puffede dem til Side, flamrede sig til Skabel og stønnede:

„Det er mine Penge, jeg er hans nærmeste Slægtning, og I ere nogle Røvere, hører I . . . Hellere vilde jeg smide det hele ud af Vinduet.“

Der indtraadte en Pause, under hvilken de alle fire saa paa hverandre med lurende Blikke. Carriettes Halsstørklæde var gaaet op, saa man kunde se ind paa hendes Bryst, der bølgede hæftigt, hendes Læber vare fugtige, og hun bevægede Næseboerne uroligt. Madam Lecoeur blev endnu alvorligere ved at se denne brændende Attraa hos Carriette.

„Hør nu,“ sagde hun til hende med hæst Stemme, „lad os ikke komme op at slaas . . . Du er hans Niece, jeg vil dele . . . Lad os skiftes til at tage hver en Stabel.“

Saa puffede de de to andre til Side. Madam Lecoeur begyndte.

Stabelen forsvandt i hendes Kjolelomme. Saa tog Carriette ligeledes en Stabel. De rugede over hverandre, parate til at stride ind ved det første Forsøg paa Snyderi. Regelmæssigt strakte først den ene saa den anden fem graadige Fingre ind i Skabet. Til sidst vare Lommerne fulde. Der var kun en Stabel tilbage, Carriette vilde ikke lade sin Tante tage den, eftersom hun var den, der havde begyndt. Paa en Gang tog hun den og delte den midt over mellem Frøken Saget og Madam Leonce, der formelig vare blevene syge af at se de andre to stifte Guldet i Lommen.

„Tak,“ brummede Portnerkonen, „halvtredssindstøve Francs for at have hygget om ham med Havresuppe og Bouillon! Han sagde, at han ingen Familie havde, den gamle Løgnhals.“

Før Madam Lecoeur lukkede Skabet, undersøgte hun det fra øverst til nederst. Det indeholdt en Mængde forbudte politiske Skrifter samt alle de Skandalhistorier og Karrikaturtegninger, der gik ud paa at latterliggjøre Kejseren. Det havde været en af Gavards største Fornøjelser at tage en eller anden Ben med sig hjem og vise ham alle disse kompromitterende Sager.

„Det er sandt, han bad mig rigtignok om at brænde hans Papirer,“ bemærkede Carriette.

„Na, hvad! Vi har ingen Tid, det vil tage altfor lang Tid . . . Politiet kan desuden ventes hvert Øjeblik. Lad os hellere stifte af.“

Og de skyndte sig ud alle fire. Nede i Gadebøren mødte de Politiet. Madam Leonce maatte følge med ovenpaa for at vise Herrerne Gavards Lejlighed. De tre andre paatog sig en uskyldig Mine og skyndte sig ud paa Gaden. De gik hurtigt, den ene bag efter den anden, Tanten og Nicen generedes af Vægten af de fyldte Lommer. Carriette, som gik forrest, vendte sig om og sagde leende:

„Det daffer imod mine Laar.“

Og Madam Lecoeur kom med en raa Vittighed, som morede dem meget. Det var dem en sand Nydelse at føle denne Vægt tynge ned i deres Skjorter, berøre dem som varme, kjærtegnende Hænder. Frøken Saget gik meget alvorlig med sine halvtredssindstøve Francs i sin lukkede Haand. Hun grundede over, hvordan hun skulde bære sig ad med at fapre

endnu mere ud af de smæksfulde Sommer, hun fulgte bagefter. Da de naaede Hallerne, sagde hun:

„Se hvor helbigt! Vi komme affurat tidsnok til at se Florent blive nappet.“

Florent vendte ganske rigtig i dette Øjeblik tilbage fra sin lange Morgenudflugt. Han gik ind paa sit Kontor for at skifte Frakke og begyndte paa sin sædvanlige Runde for at efterse, om ingen Uorden fandt Sted. Det forekom ham, at alle Menneſter ſaa ſaa beſynderligt paa ham; naar han gik forbi, ſat Konerne Hovederne ſammen, hviſkede og ſaa efter ham med ondſkabsfulde Blikke. Han ventede en eller anden ny Fortrædigelſe. I den ſidſte Tid havde diſſe ſvære, grove Fruentimmer ikke ladet ham i Fred en enefte Morgen. Da han kom forbi Mehudins Stade, blev han meget overraſket ved at høre den Gamle ſige i en yderſt venlig Tone:

„Hr. Florent, der var nylig en Herre, ſom ſpurgte efter Dem. Det var ſaadan en pæn Herre, ſaadan jævnt godt til Mærk. Han er gaaet op paa Deres Bærelſe for at vente paa Dem.“

Det var den gamle Fiſkeſælgerſke ret en Sjæleſvir at fortælle Florent dette, hele hendes uhyre Korpus bævede af Hævnglæde. Florent var endnu lidt tvivlende og ſaa hen paa den ſmukke Normannerinde. Denne, der havde ſluttet Fred med ſin Moder, ſtod og ſorterede ſine Fiſk og lod, ſom om hun ſlet ikke hørte efter.

„Er De viſ paa det?“ ſpurgte han.

„Ja, fuldstændig. Er det ikke rigtigt, Louiſe?“ ſagde den Gamle i en lidt ſkarpere Tone.

Han troede, at dette Beſøg ſtod i Forbindelſe med den ſtore Affære og beſluttede at gaa hjem. Netop ſom han vilde forlade Fiſkehallen, vendte han ſig uvilkaarligt og lagde nu Mærke til, at den ſmukke Normannerinde ſtod meget alvorlig og ſaa efter ham. Han kom tæt forbi de tre Gladdersøſtre.

„Har I lagt Mærke til, at Butiken er tom,“ hviſkede Frøken Saget. „Den ſmukke Liſa er ikke den Kone, der kompromitterer ſig.“

Butiken var ganske rigtig tom. Huſet laa ſøvnigt og badede ſig i Solen. Oppe paa Terrassen ud for Kvistkammervinduet ſtod Granattræet

i Blomster. Da Florent gik over Gaden, nikkede han venstabeligt til Logre og Lebigre, der stod udenfor denne sidste Vinstue og gave sig Mine af at tale ivrigt sammen. De nikkede smilende til ham igjen. Da han gik ind ad Gadedøren, troede han at opdage Augusts blege, fede Ansigt henne ved Enden af den smalle, mørke Gang; det forsvandt imidlertid strax. Saa vendte Florent om og kastede et Blik ind i Butiken for at se, om Herren, der var „saadan jævnt godt til Mars“, ikke ventede paa ham der. Men han fandt ikke andre end Mouton, som sad paa en Huggeblok og saa paa ham med sine store, gule, lumste Rattøjne. Da han atter vendte tilbage til Gangen, saa han den smukke Lisa titte ud bag den lille Rude i Døren, som førte ud til Køkkenet.

Der herskede en forventningsfuld Tavshedovre i Fiskehallen. Det var, som om de svære Fruentimmer ikke turde trække Bejret, før han var ført bort. Alle disse vældige Mavere vare nær ved at revne af Spænding og Utaalmodighed. Den gamle Mehudin lo, saa det rystede i hende. Hendes Historie om Herren, der var „saadan jævnt godt til Mars“, gik Hallen rundt og morede Damerne overordentligt. Endelig blev den lange Magre da erpeberet, endelig blev man da fri for hans Galejsslaveøjne. Og alle sammen ønskede de ham lykkelig Rejse og haabede at saa en rigtig kjon Mand til Inspektør i Stedet for ham. De løb fra det ene Stade til det andet, de kunde gjerne have givet sig til at danse af lutter Henrykkelse. Den smukke Normannerinde stod ubevægelig og saa paa al denne Glæde, hun turde ikke røre sig af Frygt for at komme til at græde, Hænderne havde hun lagt paa en stor Kofte for at berolige sit feberhede Blod.

„Se til Mehudins, de svigte ham, nu da han ikke har flere Penge,“ sagde Madam Lecoeur.

„Ja, ved De hvad, det gjør de saamænd klogt i,“ svarede Frøken Saget. „Desuden, hvad anden Ende skulde vel det tage, kjære? . . . De for Deres Part kan da være meget tilfreds. Lad nu de andre ordne deres Sager, som de selv lyster.“

„Det er kun de gamle, som more sig og le,“ bemærkede Sarriette. „Normannerinden ser ikke videre glad ud.“

Imidlertid havde Florent ladet sig fange oppe paa sit Bærelse som et Lam. Polibetjentene styrtede sig over ham i den Tro, at han vilde gjøre forvivret Modstand. Han bad dem sagtnodig give Slip. Saa satte han sig ned paa en Stol, medens de indpakkede hans Papirer, de røde Skjær, Faner og Armbistinktioner. Denne Løsning syntes slet ikke at overraske ham; uden at han ret vilde tilstaa det for sig selv voldte den ham en vis Lindring. Men han led ved Tanken om al den Hadefuldhed, der havde narret ham op paa sit Bærelse. Han mindedes Augusts blege Ansigt. Fiskeælgerskernes sammenstufne Hoveder; han erindrede Mo'er Nehudins Ord, Normannerindens Tavshed, den tomme Butik; og han tænkte i sit stille Sind, at Hallerne stode i Forbund med hans Fjender, at det var hele Kvarteret som forraadte og udlivered ham.

Paa en Gang viste Billedet af Quenu sig for ham midt imellem alle disse fede Ansigter, og Florent grebes af den dødeligste Angst.

„Naa, gaa saa ned,“ sagde en af Mændene i en barsk Tone.

Han rejste sig op og gik ned ad Trapperne. Da de naaede tredie Sal, bad han om at maatte gaa op paa sit Bærelse igjen; han foregav at have glemt noget. Mændene vilde ikke tillade det og puffede til ham. Saa bad han dem bønligt derom, han tilbød dem endog de saa Penge, han havde hos sig. To af dem gik endelig ind paa at følge ham tilbage til Bærelset, men de truede med at slaa ham fordærvet, hvis han prøvede paa at spille dem et eller andet Puds. De toge deres Revolvere frem. Da de atter betraadte Bærelset gik han lige hen til Fugleburet, tog Fuglen, kyssede den imellem Bingerne og lod den flyve ud af Vinduet. Og han stod og saa paa, hvordan den, forbauset over sin gjenfundne Frihed, fløj over paa Fiskehallens solbeskinne Tag; der sad den et Øjeblik, saa svang den sig atter op i Luften og forsvandt over Tagene i Retning af Tuilerihaven. Han blev staaende en Stund og saa op imod Himlen; han tænkte paa de kurrende Duer i Tuilerihaven og paa de fange Duer, som Marjolin slagtede nede i den kvalme Kjælder. Og han følte sig paa en Gang modløs og sønderbrudt, fulgte lydigt Betjentene, som med et Skuldertræk atter stak Revolverne i Lommen.

Nede ved Enden af Trappen standsede Florent foran Døren ind

til Køkkenet. Politiasistenten, som stod og ventede paa ham der, røstes ved hans englelige Blidhed og spurgte:

„Vil De ikke sige Farvel til Deres Broder?“

Han tøvede et Øjeblik. Han saa paa Døren. En stærk Larm af Haffeknive og Gryder lød ud til dem inde fra Køkkenet. For at give sin Mand noget at bestille havde Lisa faaet ham til at begynde paa Pølselavningen allerede om Morgenens i Stedet for som sædvanlig at vente til henad Aften. Rjedelen sang over Jlden, og Florent hørte gennem Larmen Quenus muntre Stemme:

„Na, Gilledød! Pølsen bliver god i Dag . . . August, kom her med Fedtet!“

Og Florent takkede Politiasistenten, men afflog hans Tilbud; han var bange for at betræde det lune, af Mad lugtende Køkken. Han skyndte sig forbi Døren, glad ved at tro, at hans Broder intet anede; han vilde skaane ham for denne sidste Sorg. Men da han kom ud paa det solbeskinne Fortov, for Skamrødmens ham op i Kinderne, han bøjede Hovedet og saa ned foran sig, da han steg ind i Drosken. Han følte Fiskehallens mange triumferende Blikke hvile paa sig, det forekom ham, at hele Kvarteret var til Stede og frydede sig over hans Ulykke.

„Se bare, hvor skummel han ser ud,“ sagde Frøken Saget.

„Rigtig som en Tyveknægt, der er bleven greben med Hænderne i andre Folks Lommer,“ tilføjede Madam Lecoeur.

„Jeg har set en Mand blive hals hugget, og han havde affkurat saadan et Ansigt,“ sagde Sarriette og viste sine hvide Tænder.

De havde nærmet sig Drosken og strakte Hals for at se ind i den. I samme Øjeblik Bognen fattede sig i Bevægelse, trak den gamle Frøken ivrigt i de to andres Skjorter og viste dem Clara, som netop kom løbende henne fra Rue Pirouette med udslaaet Haar og blødende Fingre. Hun havde brudt Døren op. Da det gik op for hende, at hun kom for sent, og at man netop nu kjørte af Sted med Florent, styrtede hun strax efter Bognen; men næsten i samme Øjeblik standsede hun, og i asmegetid Raseri truede hun med knyttet Haand ad den bortrullende Droske . . .

Udbrød i Ansigtet af Sindsbevægelse vendte hun om og løb tilbage til Rue Pirouette.

„Mon han skulde have lovet hende Ægteskab!“ udbrød Carriette leende. „Hvor hun er forliebt, det lille Tosskehoved!“

Kvarteret blev efterhaanden roligere. Lige indtil Gallerne luffedes, drøftedes i forskellige Grupper Morgenens Begivenheder. Man saa med nysgjerrige Blikke over mod Viktualiehandelen. Lisa undgik at vise sig og lod Augustine passe Butiken. Om Eftermiddagen fandt hun det rigtigst at sige Quenu alt, for at ikke en eller anden Sladderhank skulde meddele ham Nyheden altfor pludseligt. Hun ventede, til hun blev alene med ham i Køkkenet, da hun vel vidste, at han holdt af at være der, og at han vilde græde mindst der. I øvrigt bragte hun ham Meddelelsen med moderlig Skaansomhed. Men da han fik det hele at vide, lod han sig falde om paa en Stol og græd som et Barn.

„Hør nu, min stakkels Tyksak, bliv ikke saa fortvivlet, det kan Du ikke taale,“ sagde Lisa til ham og slog sine Arme omkring ham.

Hans Dine stirrede paa hans hvide Forklæde, og hele hans dorste Rjødmasse dirrede af Smerte. Han sank sammen som var han fuldstændig sønderknust. Da han endelig fik Mælet igjen, stammede han:

„Na, Du ved ikke, hvor god han var imod mig, da vi boede henne i Rue Royer-Collard. Det var ham som gjorde rent, som lavede Maden . . . Han holdt af mig som af sit eget Barn; han kom hjem træt og udaset, og jeg, jeg spiste godt og sad lunt inde lukte Døre . . . Og nu gaar de maaske hen og skyder ham.“

Lisa protesterede og sagde, at de sikkert ikke vilde skyde ham. Men han rystede paa Hovedet og vedblev:

„Det er det samme, jeg har alligevel ikke holdt nok af ham. Det kan jeg have Grund til at sige i dette Øjeblik. Jeg har baaret mig slet ad, jeg har tøvet med at give ham sin Part af Arven . . .“

„Men jeg har jo tilbudt ham den over ti Gange,“ udbrød hun. „Vi have intet at bebrejde os.“

„Na, med dig er det en anden Sag, jeg ved nok, at Du er god, Du vilde gjerne have givet ham alle Pengene . . . Men jeg har noget at

bebrejde mig. Det vil komme til at pine mig hele Livet igjennem. Jeg vil altid tænke som saa, at hvis jeg havde delt med ham, saa vilde han ikke have sjejet ud for anden Gang . . . Det er min Fejl, det er mig, som er Skyld i hans Ulykke."

Hun gjorde sig endnu mere kjærlig og sagde til ham, at han ikke skulde plage sig selv saadan. Hun beklagede endog Florent. For Resten havde han megen Skyld selv. Havde han haft flere Penge mellem Hænderne, saa vilde han maaske have begaaet endnu flere Dumheder. Lidt efter lidt lod hun sin Mand forstaa, at det albrig kunde have endt anderledes, og at alle Mennesker kunde være glade ved, at det var gaaet, som det var. Quenu vedblev at græde, tørrede Taarerne af med sit Forklæde og kvalte sin Graad for at høre paa hende, for saa et Øjeblik efter igjen at bryde ud i en endnu hæftigere Taarestrøm. Han havde uvilkaarlig stukket Fingrene ind en Bunte Pølsekjød, som laa paa Hakkebrættet ved Siden af ham; han lavede Guller i det, og klemte det haardt i sin Haand.

"Kan Du huske, at Du ikke befandt dig rigtig vel?" vedblev Lisa. "Det kom af, at vi vare komne ud af vore gamle Baner. Jeg var meget urolig for dig uden dog nogen Sinde at ville sige dig det; jeg saa meget godt, hvor Du svandt hen."

"Ja, ikke sandt!" udbrød han og holdt et Øjeblik op med at græde.

"Dg Forretningen er heller ikke gaaet godt i Mar. Det var, som hvilede der en ond Skæbne over al Ting . . . Naa, græd nu ikke mere, Du skal se, det bliver nok alt sammen godt igjen. For min og din Datters Skyld bør Du jo dog sfaane dig selv. Du har ogsaa Pligter imod os."

Han klemte Pølsekjødet mindre haardt mellem sine Fingre. Han begyndte at blive mere mildt bevæget, og et svagt Smil viste sig paa hans sorgfulde Ansigt. Lisa følte, at han var overvunden. Hurtig kaldte hun paa Pauline, som legede ude i Butiken, løftede hende op paa hans Knæ, og sagde:

"Ikke sandt, Pauline, skal din Fader ikke være fornuftig? Ved ham nu rigtig pænt om ikke mere at volde os to Sorg."

Barnet gjorde, hvad hun bad om. Og de saa paa hverandre, de kysjede hverandre, fede og velnærede, allerede i god Bedring efter det sidste

Nars nylig overstaaede Jbedefindende; og et Smil viste sig paa deres trivelige, runde Ansigter, da den smukke Lisa sagde:

„Ved Du hvad Tyksak, det kommer dog i Grunden kun an paa os tre, kun paa os tre.“

To Maanedes senere var Florent paa ny dømt til Deportation. Sagen vakte umaadelig Opsigt. Advokaterne fortalte den med dens mindste Biomstændigheder, leverede Portrætter af de Anklagede, Tegninger af Planer og Skjær, Planer over de Steder, hvor „Banden“ kom sammen. I hele fjorten Dage talte Paris ikke om andet end Komplottet i Gallerne. Politiet gav den ene foruroligende Dplysning efter den anden; til sidst fortalte man, at hele Montmartre Kvartieret var undermineret. I den lovgivende Forsamling var Bevægelsen saa stor, at Centrum og Højre glemte den ulyksalige Lov, som et Øjeblik havde skabt Uenighed; man forsonedes og udtalte sig med knusende Majoritet for det upopulære Skatteprojekt, hvorover Forstæderne ikke en Gang mere vovede at beklage sig under den i hele Byen herskende Panik. Processen varede en hel Uge. Florent blev i høj Grad overrasket ved at se, hvilken Mængde Medskyldige man gav ham. Han kjendte i det højeste sex eller syv af de nogle og tyve, som sad paa Anklagebænken. Efter Dommens Dplæsning troede han at se Robines Hat og uskyldige Rng forsvinde fredeligt midt i Trængselen. Logre saa vel som Lacaille bleve frikjendte. Alexander fik to Nars Fængsel, fordi han havde kompromitteret sig som et stort Barn. Hvad Gavard angaar, da blev han ligesom Florent dømt til Deportation. Det kom som et Tordenslag over hans Hoved og knuste al den Glæde, han hidtil havde følt over den vigtige Rolle, han havde sørget for at komme til at spille under Retsforhandlingerne. Han maatte betale sin Aabenmundethed og sin ufsadelige Ordskvalder dyrt. To store Taarer trillede ned ad hans Kinder.

En Augustmorgen, netop som Gallerne vare ved at vaagne op, drev Claude Lantier hen ad Saint-Eustache Kirken til for at hilse paa Madam Francois. Hun sad midt imellem sine Grøntsager med Sorgen malet i sit ærlige Ansigt. Solstraalerne spillede allerede muntert hen over de store Kaalbjerger, men Maleren stod mørk og tavst og ændsede det ikke.

„Naa, nu er da alt Gaab ude,“ sagde han til sidst. „De sende ham der over igjen . . . Jeg tror, at de allerede har erpederet ham til Brest.“

Madam Francois jukkede og sagde med dump Stemme:

„Det er Paris, det er det fordømte Paris!“

„Nej, jeg ved hvad det er, det er disse elendige Skurke,“ vedblev Claude og knyttede uvilkaarligt Hænderne. „Tænk en Gang, Madam Francois, der ikke den Dumhed, som ikke blev sagt i Retten . . . Gaar de ikke endog saa vidt, at de henter Beviser i et Barns Skrivebog! Det lange Jæ af en Anklager gjorde et stort Nummer ud af det, Hensynet til Barnesindet her, den demagogiske Opdragelse der . . . Na, det var til at saa ondt af!“

En nervøs Gysen gjennemfor ham; han kneb Skuldrene endnu mere sammen i den slidte, grønne Dverfrakke og vedblev:

„Et Menneſte, der var from som en lille Pige, og som jeg har set saa ondt ved at overvære nogle Duers Slagtning . . . Jeg kunde virkelig ikke bare mig for at le, da jeg saa ham komme opmarcherende mellem to Polibetjente. Naa, nu saa vi ham da ikke mere at se, denne Gang bliver han derovre.“

„Han ſkulde have lyttet til mine Ord,“ sagde Grønthandlerſten efter et Djeblis Tavsſhed, „han ſkulde have taget ud til Nanterre og levet der imellem mine Høns og Kaniner . . . Jeg holdt meget af ham, maa De vide, fordi jeg ſtrax forſtod, hvor hjertensgod han var. Hvor vi kunde have haft det godt . . . Det er en ſtor Sorg . . . De ſer vel nok ud til mig en af diſſe Dage, Hr. Claude, og ſpiſer en Omelette hos mig.“

Hun havde Taarer i Øjnene. Hun rejste ſig op og rettede ſig ſom en Kvinde, der forſtaar at bære ſine Sorger.

„Se der kommer jo Mo'er Chantemeſſe for at handle med mig,“ vedblev hun. „Altid fornøjet, den gode gamle Mo'er Chantemeſſe . . .“

Claude drev videre. Solen ſkinne muntert hen over Hallernes Tage, under hvilke der var lyſtig Travlhed imellem de mange Dyrer af Madvarer. Der herſkede en Larm ſom af Folk, hvis Mavrer endelig var blevene befriede for en tung Byrde, en Glæde, ſom om Fordøjelſesredſkaberne endelig atter kunde funktionere til Gjermændenes Tilfredſſtillelſe. Claude

saa Carriette sidde syngende midt imellem sine Blommer og Jorbær i Hærd med at trække i Hr. Jules' smaa fine Knebelbærter; han bar en ny Fløjs Vest, hun et nyt Gulduhr. Mindre gule i Ansigtet, ja næsten med røde Kinder kom Madam Lecoeur og Frøken Saget gaaende ned ad en af de lange Gange som de bedste Beninder af Verden, henrykte over en eller anden lille ustyldig Historie. Dore i Fiskehallen tronedes Mo'er Mehudin bag sine Fisk, skjælbode og smælbode, saa hun til sidst gjorde den nye Inspektør helt forstyrret; det var en skuffelig ung Mand, men hun havde svoret at give ham en grundig korporlig Revselse ved Lejlighed; Clara stod mere lad og doven end nogen Sinde før og rodede omkring i Karrene med sine magre Arme. Dore i Slagteriasdelingen vare August og Augustine ved at købe Grisetæer; de saa paa hverandre med et Par Ryskendes kjærlige Blikke, og lidt efter rullede de i deres egen Befordring hjem til deres nye Butik i Montrouge. Kloffen var bleven otte, det var varmt, og da Claude vendte tilbage til Rue Rambuteau, traf han Muche og Pauline i Hærd med at lege Hest: Muche trøb paa alle fire og Pauline sad paa hans Ryg og holdt fast i hans Haar for ikke at falde af. Tilfældigt kom Claude til at se over imod Hallernes Tage: der oppe tæt ude ved Tagrenden sad Cadine og Marjolin i det varme Solskin og kyskede leende hverandre, lykkelige som et Par forelskede Dyr, ubekymrede om den Verden, der bredte sig neden under dem.

Saa truede Claude op efter dem med sin knyttede Haand. Al denne Glæde paa Jorden og i Luften oprørte ham. Han bandede de Fede, han maatte inbrømme, at de Fede havde sejret. Rundt omkring sig saa han ikke andet end lutter Fede, runde og trivelige, struttende af Velvære og Sundhed, glædende sig over en god Fordøjelse. Da han naaede overfor Rue Pirouette, fattes Kronen paa det hele ved det Skue, der her viste sig for ham baade til højre og til venstre.

Paa højre Haand havde han den smukke Normannerinde, den smukke Madam Lebigre, som hun nu hed, staaende i Døren til Butiken. Hendes Mand havde endelig faaet Tilladelse til at forbinde en Tobaks-handel med sin Vinstueforretning, et Ønske han længe havde næret, og som nu endelig var gaaet i Opfyldelse, takket være hans store Fortjenester.

Den smukke Madam Lebigre i sin Silketjole og med sit smukt friserede Haar forekom ham fortrinlig skiftet til at sidde bag Disken og sælge Cigarer til alle Kvarterets Kavalerer. Hun var bleven en komplet Dame. Bag hendesaa den nylig malede Vinstue med sine smukke Spejle og skinnende Glasferader. Hun stod og smilede i den friske Morgenluft.

Til venstre for Claude bredte den smukke Lisa sig i Døren til Viktualiehandelen. Hendes Linned havde aldrig skinnet hvidere, hendes friske, tilfredse Ansigt aldrig taget sig bedre ud. Hun stod der som et Billede paa den legemliggjorte, mætte og lade Belvære, hvis No ikke en Gang et Smil forstyrrede. Det var den absolute Tilfredshed, som stod og badede sig der i den varme Sol. Indenfor hendes stramt sluttende Korset fordøjedes endnu den foregaaende Dags Lykke; hendes buttede Hænder under det hvide Forklæde strakte sig ikke en Gang frem for at gribe Dagens Lykke, visse paa at den af sig selv vilde komme til dem. Og ved hendes Side bredte Skinker, Tunger og Pølser sig, og ogsaa blandt dem var Sundhed og Tilfredshed vendt tilbage, Butiksvinduerne havde atter faaet deres gamle trivelige Udseende tilbage. Ud fra Køkkenet lød Latter og munter Støj af Gryder og Kasseroller. Sundheden, en fed Sundhed svedte paa ny ud af alle Porer i Viktualiehandelen. Og i Døren stod den smukke Lisa, værdig og ubevægelig, og bød Gallerne god Morgen.

Saa bøjede de sig lidt frem begge to. Den smukke Madam Lebigre og den smukke Madam Duenu viklede en venstabelig Hilsen.

Og Claude som sikkert havde glemt at spise til Middag den foregaaende Dag, oprørtes i sit Jnderste ved at se dem saa trivelige og tilfredse, og han snørede sin Buxerem fastere omkring sin Mave og brummede ærgerlig:

„Hvilke Bæster, disse pæne Mennesker!“

E n d e.

